

56

Viața noastră

Revistă cu apariție variabilă de cultură și viață a Asociației Casa de Ajutor Reciproc
a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad • Nr. 56 • Septembrie 2022

Revista „Viata noastra”

Revistă de cultură și viață a Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad

CUPRINS

1 Octombrie - Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice

Alexandrina PASCAL 3
Jocul - iubirea și înțelepciunea (Editorial)

Lili Goga 4
Bătrân al satului...

Livia ANDREI 5
Avem o vârstă

Carmen FRĂȚIMAN 5
Alegeri

Gabriela Elena AIONIȚOAI 6
Calitățile persoanelor de vârstă a treia

MESAJE 7
Consiliul Director al C.A.R.P. „Elena Cuza”, Nicolae Mihai, Giorgică Bădărău, Dumitru Boroș, Isabel Bogdan, Adrian Solomon, Daniel Onofrei, Dumitru Buzatu

Dumitru DIMA 11
Ajută-te singur să îmbătrânești frumos

Ionică RĂPANU 17
Nunta de Aur înseamnă o viață în armonie și înțelepciune

Nicolaie MIHAI 19
Bătrânii - cuvânt frumos, „plin de maiestruozitate”

Cleopatra RAVARU 20
Trunchi bătrân și viață tânără

Irina NECHIFOR 21
Bătrânii noștri, avuția noastră!

Roxana MIRON-FERARU 22
Arta de a „îmbătrâni frumos” în secolul nostru

Lucia MUNTEANU 23
Despre noi, cei de la vârstă a treia...

Ada Mioara TIMOFTE 24
Tinerețe fără bătrânețe

Ecaterina TELETIN 28
Pe drumul vieții!

Ghiță CRISTIAN 31
Să ne venerăm străbunii și bătrânii!

Poezii 33-34
Petruș Andrei, Ion Pribeagu, Marinela Florina Jurca, Ionel Dorin

Sava ARTEMIE 35
Bunica

Ion DOBRIN 37
Doamna Coca și o poveste frumoasă

Mircea FITCAL 39
Să ne reamintim...

Cicero și bătrânețea... 40

5 Octombrie - Ziua Educației

Dumitru BOROȘ 42
Viitorul e al tuturor

Alexandru Vlad CIUREA 42
Cea mai bună mâncare pentru creier este bucuria

Ioan-Aurel POP 43
O falsă problemă a școlii românești: noile discipline

Cornelia BALASSAN 46
Drumul spre succes

31 August - Ziua Limbii Române

Lucia MUNTEANU 47
Limba Română este patria noastră

Petruș ANDREI 48
Limba română e cea mai poetică limbă din lume (Poezii)

Mihai BATOG-BUJENIȚĂ 50
Despre graiuri

Mihai LIVESCU 53
Păstorel... in memoriam

Iustin BUȘE 58
Centenar Marin Preda

Carolina BOROȘ 58
Un alt început

Alexandrina PASCAL 59
Poezie - dragoste și rivalitate (Ștefan Octavian Iosif și Dimitrie Anghel)

Ada Mioara TIMOFTE 63
Pastel de toamnă

Poezii de toamnă 65-66
George Bacovia, Ionel Dorin, Mircea Trifu, Eugen Deutsch, Petruș Andrei, Corina Zupcău

Vasile CHELARU 67
Privilegiul de a fi aniversat la centenar

Seniori cu care ne mândrim!

George Forcos Palade 70

Zâna Tămășanu 73

Ghiorghe Iacob 77

Livia ANDREI 78
Asociația C.A.R.P. Reghin la a 70-a aniversare

De la suflet la suflet

Răzvan-Andrei ACOSTIOAEI 79
Maica Domnului – bucuria noastră

Mihai BOCANCEA 82
Gavril Troțușan ctitor al Bisericii „Duminica Tuturor Sfinților” din Părhăuți județul Suceava (1522) și epoca sa

Tatiana PETRACHE 87
Așteptându-și moartea, a aflat învierea

Părintele Efreim Filotheitul 89
Ceasul morții este cel mai greu ceas al omului

Alina-Mihaela ENE 91
Axa numerelor și Veșnicia

25 Octombrie - Ziua Armatei Române

Constantin CHIPER 92
Prahovenii în luptele de la Mărășești, din vara anului 1917

Florentina Loredana DALIAN 95
Prețul unei medalii

Gheorghe ENĂCHESCU 97
Mașina de culoare mov

Ion TODOR 99
O eroină ardeleană

Bârladul de altădată

Simona MIHĂILĂ 101
Legendele Bârladului. Podul Pescăriei

Alexandrina PASCAL 103
Fluxul amintirilor despre... Bătrâna Doamnă

Bârladul - oraș al personalităților

Victoria RUDI 105
Un jurnal de bord ca destin

Maria MARIN 107
Grigore Gafencu - 130 de ani de la naștere

Lucia MUNTEANU 108
Minutul de cugetare

Jenică RUSU 109
Smaranda Brăescu

Sfântul Ilie - obiceiuri și tradiții

Ghiță CRISTIAN 111
„Sântilia – Nedeia mocănească” din Valea Zânelor – Covasna

Lansări de carte

Neculai ROTARU 113
Două cărți de excepție, autor Adrian Stroea

Petruș ANDREI 119
Silvia Hodaș, Constantin Vasilache, „Vocea conștiinței”

Aristotel PILIPĂUȚEANU 121
„Cântece de prieten”

Vasile GROZAV 123
Despre cunoaștere

Destinații de vacanță

Zâna TĂMĂȘANU 124
Țara Vrancei – ținut de legendă și istorie

Mihai BATOG-BUJENIȚĂ 126
Cetatea din depărtare

Andrei-Nicolaie MIHAI 130
Gânduri din munții cu Sfinți

Vasile CĂRCOTĂ 134
Universul în mișcare

Mihaela 135
Muzica - izvor de sănătate și relaxare

Rețetă de mititei a la Caru’ cu bere 136

Ion DOBRIN 138
Umoristice

Epigrame

Gheorghe ENĂCHESCU 139

Maximilian OPAIȚ 140

Gheorghe Niculescu 141

Selecție de Nelu Vasile - NEVA 142

Costică DUMITRIU 143
Catrene, parodii și... cuvinte încrucișate

Serghei COLOȘENCO 144
Rebus în familie

Doina SECĂREANU 147
O scurtă incursiune în începuturile sportului bârlădean

Ecouri 148
Radu Theodoru, Aristotel Pilipăuțeanu

Surse coperte:
1) Sujata Setia, boredpanda.com
2) Ricardo Moura, unsplash.com

Colectivul de redacție

Coordonatori:

Serghei COLOȘENCO, Petruș ANDREI, Ion DOBRIN, Cosmin-Emil MIHAI

Consiliul Director al Asociației C.A.R.P.:

Veronel AIONIȚOAI, Vasile CHELARU, Nicolaie MIHAI, Tincuța SIBERESCU, Veruța TĂNASE

Foto: Sorin Gheorghiuț BOCAN

Tehnoredactare: Bogdan ARTENE

Adresa redacției:

ASOCIAȚIA C.A.R. A PENSIONARILOR „Elena Cuza”
Str. Nicolae Iorga nr. 7A, cod 731182, Bârlad, jud. Vaslui,
et. 2, cam. 13, Tel.: 0235 421 340, Fax: 0235-421.341,
0235-425.933, E-mail: revista@carpbarlad.ro,
Web: www.carpbarlad.ro

Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad
ISSN 2247 – 3580; ISSN-L = 2247 – 3580

Responsabilitatea pentru conținutul textelor aparține autorilor.

Jocul – iubirea și înțelepciunea

Prof. Alexandrina PASCAL

Copilul râde:

„Înțelepciunea și iubirea mea e jocul!”

Tânărul cântă:

„Jocul și înțelepciunea mea-i iubirea!”

Bătrânul tace:

„Iubirea și jocul meu e-nțelepciunea!”

Lucian Blaga – „Trei fețe”

Mesajul poetului Lucian Blaga, cel care a pătruns ca nimeni altul filozofia vieții, este clar: bătrânețea este anotimpul vieții când omul a trecut prin experiențe și încercări care l-au făcut capabil de a putea sesiza hotarul dintre bine și rău.

Clepsidra timpului se scurge pentru fiecare și toți traversăm aceste stări care sunt un fel de anotimpuri ale vieții și de noi depinde dacă știm să prețuim frumusețea fiecăruia.

Copilul este inocent iar tânărul, exuberant și visător, nu conștientizează adevărata dimensiune a valorilor. Înțelepciunea vieții o dobândim la bătrânețe, nu degeaba s-a împământenit zicala: „Cine n-are un bătrân, să-și cumpere”.

Se știe și faptul că dreptatea a fost întotdeauna căutată pentru echilibrul relațiilor inter-umane și

pe când nu exista o instituție pe care azi o numim **JUSTIȚIE**, a existat **SFATUL BĂTRÂNILOR** care prin judecata lor dreaptă stabilea echilibrul și găsea calea spre adevăr. Oare nu este acesta exemplul cel mai clar de înțelepciune?

Dar, din păcate, întâlnim adesea abateri de la etica umană. Comportamentul jignitor al unor tineri și vocabularul cu care se adresează seniorilor nu-i onorează. În astfel de situații nu trebuie să ne simțim jigniți, ba chiar trebuie să ne fie milă de judecata lor îngustă, mai ales de cei care au ajuns la concluzia că „bătrânii trăiesc prea mult”. Le-a trecut lor prin minte, oare, că tinerețea nu este veșnică și că fiecare este supus trecerii ireversibile a timpului?

Uitarea face parte din legea firii, dar tot firesc este să nu uităm valorile spirituale care se numesc: **bun simț, respect și recunoștință**. Și n-ar fi imposibil dacă tineretul ar conștientiza valoarea legăturii dintre generații și faptul că tot ce li se oferă, toate bunurile de care se bucură nu sunt decât rezultatul eforturilor, al muncii și al inteligenței înaintașilor, este **moștenirea materială și spirituală** lăsată de cei ce-și merită respectul.

Dar să privim și reversul medaliei, exemple care dovedesc că încă mai există valori morale. Și mai există și un loc unde omenia este la ea acasă, loc foarte bine

cunoscut nouă. Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, societate cu scop umanitar și cu deviza „Împreună suntem mai puternici!”

Și cum odată cu vârsta puterea fizică ne părăsește, forța morală este cea care ne dă echilibru în viață. Este exact ceea ce oferă persoanelor de vârsta a treia Asociația C.A.R. Pensionari, îndrumată în spiritul legii și al omeniei de președintele magistrat pensionar Nicolai Mihai împreună cu Consiliul Director.

Ajutoare nerambursabile, activități pentru a avea o viață activă (în limitele impuse de restricțiile pandemiei), sărbători-surpriză la zilele aniversare – și lista poate continua, sunt câteva dintre bucuriile care au fost oferite pensionarilor. Mă fac purtătorul de cuvânt al celor care s-au bucurat de aceste atenții și aduc mulțumiri organizatorilor, dorindu-le să aibă aceleași satisfacții când vor avea vârsta noastră.

În strategia și în obiectivele Casei a fost cuprinsă și o acțiune în care omenia s-a ridicat la cele mai înalte cote: vineri, 29 aprilie 2022, Teatrul „V.I. Popa” a susținut un spectacol pentru pensionari, moment de mare bucurie și emoții, eveniment la care au fost invitate și persoanele cu dizabilități, locatari ai Centrului de Sănătate „Elena Farago”, chiar dacă au fost transportați în scaune cu roțile. Aproape că nu sunt cuvinte pentru a califica noblețea acestui gest.

Chiar dacă avem o fire optimistă, vârsta a treia este vremea amintirilor, cu momente de nostalgie,

când sentimentele cresc în intensitate. Și cum folclorul este expresia cea mai limpede a sentimentelor, într-un cântec bătrânesc această stare este exprimată printr-o imagine de înaltă valoare poetică, este concluzia omului care a lăsat mulți ani în urmă:

„Bătrânețe, haine grele,
Ce n-aș da să scap de ele!
Tinerețe, haină scumpă,
Ce n-aș da să nu se rupă!”

Dar nici haina bătrâneții nu este așa de grea, dacă o purtăm cu demnitate și nu renunțăm la optimism.

Dragi seniori, să mulțumim Bunului Dumnezeu pentru vârsta la care ne-a îngăduit să ajungem și nu vă rușinați când vă mărturișiți anii, ei sunt o binecuvântare cerească.

Și nu uitați să rămâneți veșnic tineri din punct de vedere spiritual, zicând în fiecare zi:

„Cât mai există frumusețe
Și sufletul mi-e încă tânăr,
Nu vreau s-aud de bătrânețe,
Chiar dacă mi-a bătut pe umăr.”

Stimați seniori, sfidați timpul și iubiți viața!

Bătrân al satului...

venisem îndrăzneț la tine, ca la un izvor...
chiar și când zilele fugeau din calendare,
tu-n cuget vorbe înțelepte-mi picurai ușor
și alinare-mi dăruiai cu fiecare.

când din chivotul tău sorbeam nesățios,
tu îmi zâmbeai cu bunătate;
știi, ar fi trebuit măcar o dată să-ți aduc prinose
de dragoste și gânduri preacurate.

la urmă, am venit în fugă ... sta
rezemată zarea
în arbori ce n-aveau să mi te mai umbrească;
doar steaua se uita la tine cu o privire rea,
iar tu urcai privind făr' a vedea pe calea cea cerească.

ți se-așterneau amăgitoare (din drum spre-a te întoarce)
și îți șopteau petale și arome grațioase,
dar firul vieții tale tăiat era de parce:
ți-era uscat ulciorul și pentru veșnicie se crăpase.

Lili GOGA

AVEM O VÂRSTĂ

Livia ANDREI

Bătrânețea are plăcerile sale care, deși diferite, nu sunt mai prejos de plăcerile tinereții.

(W. Somerset Maugham)

E vârsta a treia. De ce se numește așa, nu știm. Probabil există pe undeva o Ordonanță sau vreo lege, dar asta-i mai puțin important.

Important este că pe 1 Octombrie e ziua mea, e ziua ta, e ziua lui, e ziua lor, cu alte cuvinte e ZIUA NOASTRĂ.

E ziua noastră și trebuie s-o trăim ca pe toate zilele: cu micile bucurii ale vârstei și cu necazurile mai mici sau mai mari.

Să nu ne plângem că nu avem de unele sau de altele. Să ne amintim că în copilărie ronțaiam pâinea aceea dublă, neagră până ajungeam acasă ca pe felie să ne pună mama marmeladă sau grăsime cu zahăr. Și ce bună era!

Să ne amintim că nu aveam coca-cola și savuram la Bâlci siropul acela din pahar. Și ce bun era! Sau gogoșa plină de ulei, un adevărat deliciu cu zahăr pudră presurat pe deasupra. Și nu era bună?

Am avut o copilărie fericită chiar dacă era plină de lipsuri, că nu aveam portocale sau banane, nu aveam specialități de ciocolată sau pizza.

Acum ne plângem că nepoții sau copiii vin atât de rar pe la noi. Gândiți-vă la viața lor. Muncesc de dimineață până seara și nu au timp nici pentru ei. Unii n-au timp să-și întemeieze o familie, alții n-au timp să-și facă un copil. Trece viața pe lângă ei și se pomenesc ajunși la vârsta a treia, fără să le fi trăit pe primele două și mai vreți să aibă timp de noi? Să fim mulțumiți dacă ne mai dau câte un telefon sau trec, în fugă, să ne vadă.

De bine, de rău noi ne-am trăit viața frumos. Am știut să muncim, dar și să ne distrăm. Mergeam la dans sâmbăta, ne plimbam prin parcuri sub clar de lună, reușeam să ne

cumpărăm câte o Dacie 1300 cu care străbăteam țara (căci și benzina era ieftină), ne duceam la mere și nu aveam nevoie de Coasta de Azur, de „Nisipurile de Aur”, de Grecia, de Monte Carlo sau de insulele Tenerife. Eram fericiți la noi în țară. Am adus pe lume copii care, dacă au vrut au învățat carte cu burse de la stat, alții își făceau o meserie pe care o practicau cu dragoste.

Să nu ne mai plângem de durerile de oase, cu ceaiuri, unsoari și ceva pastile mai trec câte oleacă. Ce vreți? Și o mașină se uzează după un timp, d-apoi trupul nostru ce funcționează de atâția ani!

Și pe cei tineri îi dor toate cele. Pe unii de muncă, pe alții de droguri, băutură sau butonat pe telefon, așa că nu îi invidiați.

Să nu ne mai lamentăm și să trăim fiecare clipă, fiecare minut, fiecare oră, fiecare zi și fiecare an pe care Cel de Sus ni-l dă.

Uitați-vă înapoi și veți vedea că noi am fost o generație fericită, că am trăit din plin, că am trecut peste greutăți, că am știut să luăm din viață ce-a fost mai bun și mai frumos.

Așa să facem și acum, când, ajunși la vârsta a treia să ne bucurăm de prima rază de soare a dimineții, de ploaia caldă de vară, de prima ninsoare liniștită.

Viața, ca și natura se mai „zburlește” câteodată, dar toate trec și soarele răsare în fiecare zi.

GAUDEAMUS IGITUR! (SĂ NE BUCURĂM AȘADAR) chiar dacă sau mai ales dacă am ajuns la vârsta a treia.

LA MULȚI ANI SĂNĂTOȘI și să trăiți BUCURIILE vârstei noastre!

„Alegeri”

La un moment dat oamenii hotărăsc să fie fericiți, doar că hotărârea lor vine prea târziu. Nu mai au timp. Nu mai au spațiu și nici puterea de a trăi cum vor. Atunci apar regretele. Regretele acelea finale, de sfârșit de viață: „Dacă mi-ar fi spus...”, „Dacă m-ar fi ajutat...”, „Dacă mi-ar fi dat voie...”, „Dacă nu erau alte vremuri...”. Pentru cei mai mulți regretele se manifestă în afara persoanei lor, către „țapi ispășitori”. Și pentru că înțelepciunea nu vine împreună cu vârsta, de cele mai multe ori vârsta vine singură, puțini înțeleg că starea actuală e rezultatul alegerilor pe care le-au făcut. Să nu alegi este tot o alegere. La final trebuie să trăim cu rezultatul alegerilor noastre pentru că „oamenii sunt atât de fericiți cât se hotărăsc să fie”.

Carmen FRĂȚIMAN

Calitățile persoanelor de vârstă a treia

Gabriela Elena AIONIȚOAIÉ

*„Tinerețea e timpul de a învăța înțelepciunea,
bătrânețea e timpul de a o aplica.”*

Jean Jacques Rousseau

Orice am face, oricât de buni am fi în domeniul în care activăm, oricât de mult succes am avea, totuși ne lipsește un lucru pe care doar bătrânii ni-l pot da: înțelepciunea, clădită în necazurile și bucuriile vieții.

Dacă tinerețea este caracterizată de energie și optimism, iar maturitatea de generozitate și claritate, vârsta a treia beneficiază de alte trăsături.

Chiar dacă cel puțin teoretic, toate proiectele majore au fost finalizate, vârsta bătrâneții aduce cu sine binecuvântări specifice acestei perioade a vieții.

Vârstnicii au o perspectivă diferită asupra vieții pe care o aduc celor din jur. În principal, persoanele cu o experiență bogată de viață sunt capabile să judece ce este important și ce nu, ce are valoare pe termen lung și ce nu. Prin urmare, aceștia pot da sfaturi și tinerilor care nu știu în ce merită să investească timp și energie, dar și adulților care sunt măcinați de probleme și îngrijorați peste măsură.

Persoanele vârstnice știu că acum este timpul pentru a te bucura de prezent. Cu ocazia descoperirii acestei resurse, vârstnicii își reamintesc bucuria de a respira adânc aerul dimineții, entuziasmul unei plimbări în parc, plăcerea lecturii și compania semenilor de aceeași vârstă. Acum nu mai există multe lucruri care să necesite rezolvarea imediată ori urgentă, prin urmare timpul curge mai lin și permite programarea unor activități pentru care până acum nu era timp.

Tot vârstnicii trăiesc libertatea pe care ți-o dă detașarea de așteptările nerealiste, de stres și de efortul de a supraviețui din punct de vedere financiar. Pentru prima dată de la maturizare, individul descoperă că nu mai este angrenat în activități menite să îl ajute să își câștige existența, ceea ce îi conferă o stare de bine, lipsită de stresul de atâția ani.

Tot la vârstnici vedem cât de ușor pot lua decizii noi cu privire la multe lucruri din viața lor: unde să meargă, cum să trăiască, ce să facă în decursul unei zile sau săptămâni. La această vârstă copiii sunt la casa lor, prin urmare oricine poate să înceapă să desfășoare activitățile pe care le-a amânat toată viața, din cauza lipsei timpului: să învețe să cânte la un instrument, să urmeze cursuri de perfecționare, să meargă în excursii. Viața poate fi nouă și interesantă în fiecare zi.

O altă binecuvântare a persoanelor vârstnice este capacitatea de a povesti. Cei în vârstă sunt persoane

care au supraviețuit războiului, bolilor de tot felul, poate divorțurilor și împăcărilor, perioadelor de foamete și de sărăcie, prin urmare orice discuție se transformă într-o povestire extrem de interesantă despre viață. Aceste povestiri sunt tocmai cristalizarea valorii vieții unui om și sunt benefice prin sfaturile înțelepte pe care le aduc.

Cei ajunși la vârsta a treia au întotdeauna capacitatea de a valorifica așa cum se cuvine relațiile. După ce toate activitățile au fost terminate, ceea ce rămâne cu adevărat sunt relațiile cu oamenii: prieteni, copii, nepoți. Nu doar că menținerea relațiilor nu ne izolează, dar ne ajută să ne simțim utili și importanți.

Și în cele din urmă, o mare calitate a vârstnicilor este înțelegerea transcendenței. Dedicarea pe care o persoană vârstnică o oferă lucrurilor mai presus de om – rugăciunea, lectura, întrebările mari ale vieții – poate fi cea mai mare lecție spirituală care vine cu înaintarea în vârstă.

Dacă sădești necinste, vei culege suspiciune.
Dacă însămânțezi egoism, vei culege sărăcie.
Dacă sădești vrajbă, vei culege război.
Dacă plantezi aroganță, vei culege distrugere.
Dacă sădești invidie, vei culege necazuri.
Dacă însămânțezi dispreț, vei culege singurătate.
Dacă plantezi lene, vei culege sărăcie.
Dacă sădești lăcomie, vei culege pagube.
Dacă însămânțezi bârfă, vei culege dușmani.
Dacă sădești necredință, vei culege întunecare.
Dacă sădești deznădejde, vei culege ștreang.
Dacă sădești ură, vei culege fiorii iadului.

Dar...

Dacă sădești bunătate, vei culege prietenie.
Dacă sădești cinste, vei culege încredere.
Dacă plantezi modestie, vei culege slavă.
Dacă sădești perseverență, vei culege progres.
Dacă însămânțezi muncă, vei culege belșug.
Dacă plantezi iertare, vei culege împăcare.
Dacă sădești sinceritate, vei culege afecțiune.
Dacă sădești pace, vei culege armonie.
Dacă însămânțezi răbdare, vei culege cunună.
Dacă plantezi credință, vei culege minuni.
Dacă sădești nădejde, vei culege biruință.
Dacă sădești dragoste, vei culege florile raiului.

1 Octombrie

Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice

Dragi seniori ai Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad și ai municipiului Bârlad

Păstrăm o frumoasă tradiție de a aniversa în apropierea zilei de 1 octombrie pe cei care poartă pe umeri experiențe acumulate de-a lungul anilor, pe chip înțelepciune și lumină, iar în suflet răbdare și credință.

Așadar, Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice este cea mai bună ocazie pentru PREȘEDINTELE ASOCIAȚIEI CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR „ELENA CUZA” BÂRLAD, cât și pentru membrii CONSILIULUI DIRECTOR, COMISIEI DE CENZORI și PERSONALULUI ANGAJAT de a-și exprima profunda recunoștință pentru munca depusă și contribuția adusă la dezvoltarea societății de dumneavoastră, iubiții noștri seniori, membri, nemembri, colaboratori, voluntari și simpatizanți ai asociației. O parte din ce s-a clădit cu truda dumneavoastră reprezintă temeliea prezentului nostru.

Vă asigurăm încă o dată că ASOCIAȚIA CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR „ELENA CUZA” BÂRLAD, prin acțiunile și măsurile promovate, dorește să se constituie în sprijinul de care aveți nevoie, căci credem cu tărie că demnitatea umană trebuie prețuită și păstrată pe tot parcursul vieții.

Ne dorim ca generațiile viitoare să vă urmeze exemplul în ceea ce privește respectul manifestat față de valorile morale, spiritul de responsabilitate, devotamentul față de țară și familie.

Vă transmitem gânduri bune, urări de sănătate, viață liniștită și bucurii nenumărate, pe care să le împărtășiți oamenilor apropiați și dragi.

La mulți ani!

CONSILIUL DIRECTOR AL ASOCIAȚIEI CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR „ELENA CUZA” BÂRLAD

**Veronel
AIONIȚOAIIE
Consilier**

**Veruța
TĂNASE
Consilier**

**Nicolaie
MIHAI
Președinte**

**Tincuța
SIBERESCU
Consilier**

**Vasile
CHELARU
Consilier**

1 Octombrie - Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice

Mesajul Președintelui Nicolaie Mihai cu prilejul Zilei Internaționale a Persoanelor Vârstnice (1 octombrie), a aniversării a 124 ani de la înființarea Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad (24 ianuarie 1898) și a 68 ani de la reorganizarea acesteia (9 octombrie 1954)

Luna octombrie a anului 2022 are pentru membrii, simpatizanții și colaboratorii noștri, o semnificație triplă: sărbătorim Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice (1 octombrie), marcăm al 68-lea an de la reorganizarea asociației noastre (9 octombrie), ce a luat ființă la 24 Ianuarie 1898– această dată fiind și Ziua Casei, cât și prăznuirea sărbătorii „Acoperământului Maicii Domnului”.

În mod deosebit, Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice, reprezintă un prilej de a ne exprima sentimentele de mândrie și recunoștință pentru jertfa bunicilor, străbunicilor și părinților noștri în făurirea destinului acestei țări, dar și al nostru personal. Apreciem că sărbătorirea acestei zile ar trebui să se afle sub semnul atenției, respectului și recunoștinței de care ar trebui să se bucure în țara noastră persoanele de vârstă a treia; dar realitatea este că, din păcate, acestea nu se mai bucură de toate ele, deoarece cu toții am sărăcit sufletește și am uitat sfiala, modestia și toate pe care le datorăm acestora.

Așadar, cu prilejul acestei zile, ne plecăm cu respect în fața tuturor concetățenilor noștri vârstnici, pentru contribuția binecuvântată pe care au adus-o de-a lungul anilor la dezvoltarea spiritualității și societății românești, felicitându-i pe aceia care toată viața lor au luptat să își adune bătrânețea, adică înțelepciunea.

Deși adresăm aceste urări pentru ziua de 1 octombrie, respectul nostru trebuie să fie perpetuu și sincer și să se îndrepte în fiecare zi către persoanele de vârstă a treia, a căror experiență de viață și înțelepciune nu trebuie nicidecum banalizate.

Parcurgem o perioadă grea, pe care o resimțim dureros mai ales cei de vârstă a treia. Diminuarea pensiei reale este o lovitură grea și nedreaptă pentru vârstnici, care nu se fac defel vinovați de situația economică actuală, ci dimpotrivă. Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad încearcă să diminueze lipsurile membrilor săi, venindu-le în ajutor atunci când nevoia o impune. Speranța care i-a călăuzit pe înaintași, spiritul lor de sacrificiu și dragostea față de brazda străbunilor trebuie să ne însoțească și pe noi, cei de azi, tineri și vârstnici, acceptând sacrificiile și crezând în soarele nostru care sigur va răsări într-o zi.

De aceea, cu prilejul întretiturilor celebrării ale lunii octombrie, vă dorim a vă menține speranța în suflet și bizuindu-vă pe propriile dumneavoastră posibilități, dar mai ales pe Dumnezeu și Maica Domnului care neîncetat îi ocrotește sub Sfântul său Acoperământ pe toți cei care o cheamă cu credință și nădejde tare, să traversați optimiști anul acesta în care ne aflăm, știind că poporul român a ieșit întotdeauna învingător. Noi vă vom fi alături!

Chiar dacă parcurgem o etapă mai dificilă din punct de vedere social, economic și politic, Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad vă promite că și de acum înainte va fi cum a fost: întotdeauna receptivă, organizând an de an manifestări concrete și practice pentru persoanele vârstnice, deprindere pe care niciodată nu o s-o uităm. E felul nostru de a ne exprima și mulțumirea, dar și admirația, pentru cei care și-au dedicat întreaga viață făcând posibilă însăși existența, credința și libertatea noastră, uneori chiar cu prețul sângelui!

Vă transmitem cele mai sincere urări de bine, frumos și adevăr, împreună cu îndemnul de a nu precupeți niciun efort pentru păstrarea și cultivarea credinței în Hristos, a speranței și ethosului nostru românesc, prin care părinții și bunicii noștri au învins vremurile și au câștigat veșnicia! La mulți ani tuturor, cu încredere! Așa să ne ajute Dumnezeu! Amin!

1 Octombrie - Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice

Dragi seniori,

O lungă vară fierbinte se încheie acum și sperăm la o toamnă îmbelșugată, liniștită și luminoasă. O toamnă care aduce cu ea ca în fiecare an ziua de 1 octombrie, Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice. **“O societate care nu își prețuiește persoanele în vârstă își neagă rădăcinile și își periclitează viitorul”**. O propoziție pe care cei mai mulți o folosesc, acum ca pe un clișeu, atunci când vine vorba de 1 Octombrie când se sărbătorește Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice. Dar foarte puțini au înțeles-o. Aceste cuvinte îi aparțin unui om, unui Mare Om. El a trăit 95 de ani, dintre care 26 în pușcărie. A luptat toată viața pentru drepturile omului, ale tuturor oamenilor, Nelson Mandela. Astăzi suntem noi pensionari, cu necazurile, suferințele și neajunsurile noastre. Măine veți fi dumneavoastră, cei care veniți după noi. Acum câțiva ani scriam despre un mare protest, la Paris, în care studenții militau pentru viitoarea lor pensie.

Marin Preda, începe romanul „Moromeții” cu Timpul care avea o nesfârșită răbdare cu oamenii și-l încheie cu Timpul care nu mai are răbdare. Ne regăsim în acest climat. Totul e precipitat, agitat, nervos, nu avem răbdare cu timpurile moderne și cu bătrânii noștri pe care nu-i mai ascultăm, deși ei ne spun ce se va întâmpla în zilele ce vor urma. Tinerii, unii dintre ei, îi disprețuiesc, îi detestă chiar, că urcă prea încet în tramvai, că se mocăiesc, că vorba poetului: **„ba nu văd, ba n-aud, ba fac pașii prea mici, ba-i nevoie prea mult să le spui și explici”**, o repetabilă povară.

Iată, din păcate, că toamna pe care o așteptăm vestește o iarnă încărcată nu cu zăpezi ci cu facturi uriașe și costuri imense pentru simpla supraviețuire.

De aceea, trebuie să ne mobilizăm pentru membrii noștri și pentru atragerea de noi membri, în lunile care se anunță extrem de dificile, să fim alături de ei cu împrumuturi avantajoase, cu dobânzi decente, pentru că ei au mare nevoie de noi, ultima lor speranță. Nu sunt cuvinte mari, aceasta este realitatea în care trăim, în care doar omenia noastră le-a mai rămas. Vă mulțumesc, dragi seniori că sunteți alături de noi, de marea familie Omenia și vă urez cu multă prețuire și din toată inima un mare

LA MULȚI ANI!

Președintele
Federației Naționale „OMENIA” a
C.A.R.P.-urilor
din România
Ec. Giorgică BĂDĂRĂU

Dragi seniori,

Sunt mândru că mă număr printre cei care vă sunt alături în aceste momente omagiale. Știm cu toții că sufletul este cel care ne arată adevărata vârstă, el este cel care ne ghidează pe cărările vieții și ne face să trecem peste provocările inerente ale zilelor ce zboară precum păsările călătoare. Vă doresc multe zile senine, sănătate și să vă bucurați de copii și nepoți pentru că ei reprezintă oglinda noastră, ei sunt cei care vor duce mai departe visurile, împlinirile și sentimentele noastre. Un gând bun, un sfat dat cu dragoste, un cântec, o poveste, toate constituie părțile ale sufletului nostru ce trebuie transmise lor. Acum, de ziua dv., dragi seniori, mă înclin experienței și inteligenței voastre și vă doresc mulți ani alături de cei dragi și să vă bucurați de realizările lor!

La mulți ani!

Primar, av.
Dumitru BOROȘ

Seniorilor noștri, cu deosebită prețuire

Folosim ziua de 1 octombrie ca un prilej pentru a vă transmite, ca în fiecare an, gândurile noastre pline de apreciere și recunoștință.

Vă dorim ca vârsta senectuții să fie o încununare a muncii depuse, în care să vă bucurați de roadele unei vieți active.

Prin rolul atribuit de autoritățile statului vă asigurăm că vom fi alături de dumneavoastră în orice demers ce circumscrie ariei noastre de competență și vom face tot ce este posibil pentru ca susținerea noastră să fie corespunzătoare efortului și meritelor dumneavoastră.

Modele de viață, sunteți și veți rămâne pentru totdeauna făuritori ai moștenirii pe care astăzi noi suntem mandatați să o gestionăm, pentru a face ca România străbunilor noștri să rămână acel dulce „acasă” și pentru generațiile viitoare.

Vă dorim „timpuri mai bune”, în care să vă puteți bucura de nepoți, de amintiri și de noi, toți cei care încă mai avem de învățat de la dumneavoastră.

Cu calde îmbrățișări,
Isabel BOGDAN
Director executiv,
Casa Județeană de Pensii Vaslui

1 Octombrie - Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice

Urez tuturor seniorilor noștri, de ziua lor, să aibă parte de sănătate, bucurii și împliniri din partea copiilor și nepoților, de condiții de trai decente care să le asigure o bătrânețe liniștită după un număr semnificativ de ani petrecuți pe altarul edificării societății de astăzi. Îi asigur că voi continua să îi sprijin în demersurile întreprinse, convins fiind că de experiența și de bagajul lor informațional, noi, reprezentanții tinerei generații avem mare nevoie în tot acest proces al modernizării și dezvoltării societății contemporane.

În numele meu și al colegilor mei, social – democrați, doresc să vă încredințez încă o dată de faptul că vom continua să depunem toate diligențele pentru a proteja nivelul de trai al celor vârstnici.

Debutul anului 2022 a adus cu sine o serie de măsuri destinate să îmbunătățească calitatea vieții persoanelor vârstnice, precum: o majorare a punctului de pensie cu 10%, o creștere a indemnizației sociale pentru pensionari cu 25%, dar și un ajutor pentru plata facturilor la energie în valoare de 1.200 lei. De asemenea, prin intermediul programului guvernamental „Sprijin pentru România” s-au acordat vouchere sociale pentru procurarea alimentelor necesare coșului zilnic tuturor acelor pensionari ale căror venituri nete lunare sunt mai mici sau egale cu 1.500 lei. În cadrul aceluiași program, a fost oferit și un sprijin unic în valoare de 700 lei pentru toți acei bătrâni cu pensii sub 2.000 lei.

În încheiere, dați-mi voie, să mă înclin în fața dumneavoastră cu cel mai profund respect!

Să ne trăiți întru mulți ani!

**Deputat
Adrian Solomon**

Ziua internațională a persoanelor vârstnice este marcată în fiecare an, la 1 octombrie, în miez de toamnă; să sperăm că vremea va fi blândă, asemenea sufletelor celor pe care îi sărbătorim.

Desemnată din anul 1990 ca Zi internațională a persoanelor vârstnice, este o zi specială pentru noi toți, tineri și vârstnici deopotrivă.

Îi onorăm, astăzi, pe părinții și bunicii noștri, cei care ne-au dat viață, ne-au înșeninat copilăria, ne-au luminat drumul spre ceea ce suntem astăzi și care încă își fac griji pentru noi, oricât am fi de puternici.

Ei ne-au făcut frumoasă copilăria și ne-au netezit drumul în viață. Tuturor persoanelor vârstnice și tuturor pensionarilor le datorăm, în fiecare zi, respect și considerație pentru ceea ce au construit pentru noi.

Această zi, dedicată vârstnicilor și pensionarilor, îmi oferă ocazia fericită pentru a vă felicita pe toți, pentru contribuția însemnată pe care v-ați adus-o de-a lungul anilor la dezvoltarea societății românești.

Adresez urările noastre, alături de respectul nostru care se îndreaptă în fiecare zi către pensionari și persoanele de vârstă a treia, a căror experiență de viață și înțelepciune reprezintă virtuți specifice de neînlocuit.

Vă mulțumim pentru munca și truda depusă în slujba tuturor.

Cu tot respectul cuvenit și pentru tot ceea ce reprezentați pentru noi, dați-mi voie să vă transmit calde urări de sănătate, liniștească sufletească, viață lungă și liniștită alături de cei dragi.

La Mulți Ani!

**Daniel ONOFREI,
Prefectul județului Vaslui**

Distinși seniori,

1 Octombrie, Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice, îmi oferă plăcutul prilej de a adresa tuturor seniorilor Asociației Casa de Ajutor Reciproca Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, dar și Consiliului Director și tuturor salariaților, colaboratorilor și voluntarilor, calde urări de sănătate, viață lungă și liniștită alături de cei dragi.

Am deosebită plăcere ca prin acest mesaj să mă adresez unor oameni care o vreme, în câmpul muncii, au susținut economia acestei comunități, iar acum, când într-un context firesc al timpului împărtășesc și transmit noii generații prin preocupările lor experiența de seniori ai societății noastre, participă activ în continuare la menținerea echilibrului social. Sunteți generația care a modernizat România și acum îi sprijiniți pe cei mai tineri, care trebuie să continue munca dumneavoastră.

În conștiința noastră trebuie să existe respectul cuvenit și să dăm acestor oameni bucuria recunoștinței generațiilor ce se succed. Dacă aș fi membru al tinerei generații, aș spune în fiecare zi că avem datoria să vă răspundem cu dragostea, recunoștința și respectul cuvenit pentru munca și experiența dumneavoastră de viață pe care, cu dăruire și noblețe sufletească, ați știut să le transmiteți generațiilor tinere.

Vă doresc tuturor să fiți sănătoși, să vă bucurați de copii și nepoți și să jucați mai departe un rol activ în societatea noastră!

Cu deosebită considerație,
**prof. Dumitru Buzatu
Președinte al Consiliului
Județean Vaslui**

Dumitru DIMA

Ajută-te singur să îmbătrânești frumos

(Radu Vrasti)

„Oamenii din ziua de azi sunt avizi de informații prin care să-și facă viața mai bună și să trăiască mai mult.”

Bunăstarea și echilibrul financiar se pot obține pas cu pas.

Întocmirea situațiilor financiare semestriale și anuale oferă o imagine fidelă a poziției financiare și a celorlalte informații referitoare la activitatea Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad.

Performanțele se bazează în primul rând pe calitatea umană, seriozitatea și corectitudinea fiecărui membru în parte, pe integritatea și profesionalismul salariaților, dar nu în ultimul rând pe cadru legal, respectiv: Statutul Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad, precum și noile prevederi legale prezente și viitoare.

Este bine să avem o gândire de perspectivă și să ne construim o strategie eficientă pentru ca noi, membrii Asociației și familiile noastre, să putem beneficia de un suport financiar.

Prima dintre ele se referă la siguranță.

Ne dorim și ne simțim responsabili de a ne îndeplini misiunea cu care Asociația C.A.R.P. „Elena Cuza” a pornit la drum. Sperăm ca situația pe care o traversează întreaga omenire, mai întâi cu apariția și declararea pandemiei apoi cu războiul și cine știe ce va mai veni, ne face să medităm mai mult la **protecția** noastră și a celor dragi prin investiții la fond la care să apelezi în momentele delicate din viață.

Pentru a ne putea îmbunătăți situația financiară, este important să fim conștienți de punctul din care pornim.

Vârsta pensionării este o etapă din viața fiecăruia cu obiective diferite față de cele stabilite atunci când mergeai la serviciu. Pentru a le îndeplini este nevoie de un plan, pe care să ți-l construiești din timp, în funcție de nevoile tale.

Există o serie de acțiuni pe care le putem face astăzi pentru siguranța financiară de mâine.

Mai exact, să știm care este situația actuală și cum o putem optimiza, astfel încât să ne asigurăm că toate nevoile actuale și viitoare vor fi acoperite.

Așa cum v-am obișnuit, **BIROUL FINANCIAR CONTABIL** din cadrul Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad vă prezintă **BILANȚUL** semestrial pentru perioada **01.01.2022-30.06.2022**.

**ASOCIAȚIA CASA DE AJUTOR RECIPROC
A PENSIONARILOR "ELENA CUZA" BÂRLAD**

Împreună suntem mai puternici!

La BILANȚ

SPRIJIN

**ÎMBUNĂȚIRE
VOLUNTARIAT
RESPONSABILITATE
SOCIAL
DEZVOLTARE
RESPECT
DESCHIDERE
ALTRUISM
PERSEVERENȚĂ
ACȚIUNE**

MISIUNEA

*Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor "Elena Cuza" Bârlad este o asociație cu caracter neguvernamental, apolitic, civic, privat, nonprofit, o persoană juridică de binefacere, de caritate, de întrajutorare mutuală, filantropică, cu scop de ocrotire socială, medicală și juridică care nu urmărește foloase pecuniare sau patrimoniale pentru asociații săi."
(art.1, alineat 2, Statutul de funcționare al Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor "Elena Cuza" Bârlad)*

VIZIUNEA

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor "Elena Cuza" Bârlad este o asociație unde acțiunile voluntare și neîngrădite ale membrilor săi determină sprijinirea materială, socială, culturală a persoanelor generației a treia, cărora se încearcă a li se oferi un trai decent și o bătrânețe liniștită.

VALORILE

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor "Elena Cuza" Bârlad promovează responsabilitatea socială și individuală, respectul, solidaritatea, altruismul, încrederea, perseverența, deschiderea, acțiunea.

Prin implicare și dăruire am reușit împreună
ca numărul membrilor Asociației C.A.R. Pensionari
"Elena Cuza" Bârlad la 30 iunie 2022 să fie **27.570** membri

Bârlad

14.074 membri

Sucursale (28)

13.496 membri

Nr. Crt.	Sucursala	Nr. total membri	Nr. Crt.	Sucursala	Nr. total membri	Nr. Crt.	Sucursala	Nr. total membri
1	Al. Vlahuță	288	11	Grivița	618	21	Roșiștei	290
2	Băcani	358	12	Hălărești	372	22	Sl. Moldova	109
3	Banca	1.021	13	Iana	317	23	Șuletea	466
4	Bârlad	14.074	14	Ivești	885	24	Tutova	578
5	Bogdănești	459	15	Mălușteni	237	25	Vetrișoara	162
6	Ciocani	511	16	Murgeni	727	26	Viișoara	351
7	Coroiștei	237	17	Perieni	1.009	27	Vinderei	392
8	Epureni	424	18	Pogana	613	28	Voinești	205
9	Fălciu	284	19	Popeni	618	29	Zorleni	1.126
10	Frunțișeni	325	20	Puiști	514			

AJUTOARE RAMBURSABILE acordate în PERIOADA 01.01.2022 - 30 Iunie 2022

* BÂRLAD

În valoare de **9.144.221** Lei
acordate unui număr de **1.333** membri

* 28 sucursale

În valoare de **8.640.563** Lei
acordate unui număr de **1.433** membri

Nr. Crt.	SUCURSALA	ÎMPRUMUTURI ACORDATE	VALOARE
1	AL. VLAHUȚĂ	22	74.166
2	BĂCAN	41	143.766
3	BANCA	78	247.308
4	BOGDĂNEȘTI	44	363.391
5	CIOCANI	81	563.175
6	COROIEȘTI	21	87.112
7	EPURENI	39	229.610
8	FĂLCIU	36	200.000
9	FRUNTIȘENI	36	144.770
10	GRIVIȚA	41	209.637
11	HĂLĂREȘTI	54	332.784
12	IANA	20	76.839
13	IVEȘTI	60	378.796
14	MĂLUȘTENI	27	152.180

Nr. Crt.	SUCURSALA	ÎMPRUMUTURI ACORDATE	VALOARE
15	MURGENI	86	455.668
16	PERIENI	121	557.446
17	POGANA	79	669.692
18	POPENI	34	848.064
19	PUIEȘTI	61	235.752
20	ROȘIEȘTI	48	237.134
21	SLĂNIC MOLDOVA	9	36.368
22	ȘULETEA	47	281.120
23	TUTOVA	97	758.560
24	VETRIȘOAI	26	184.242
25	VIȘOARA	47	292.309
26	VINDEREI	35	188.456
27	VOINEȘTI	16	103.348
28	ZORLENI	127	588.870

AJUTOARE NERAMBURSABILE

perioada 01.01.2022 - 30 iunie 2022

742.929 Lei

8.402 BENEFICIARI

AJUTOARE DECES

BENEFICIARI 507 MEMBRI

VALOARE 466.890 Lei

AJUTOARE ACORDATE CU OCAZIA SĂRBĂTORILOR RELIGIOASE

BENEFICIARI 2.731 MEMBRI

VALOARE 191.170 Lei

AJUTOARE ACORDATE CONFORM STATUT ART. 15 - MEMBRI ÎN DIFICULTATE

BENEFICIARI 4 MEMBRI

VALOARE 470 Lei

AJUTOARE OFERITE PERSOANELOR CE AU BENEFICIAT DE BILETE DE TRATAMENT ÎN STAȚIUNILE BALNEO-CLIMATERICE

BENEFICIARI 16 MEMBRI

VALOARE 1.444 Lei

AJUTOARE ACORDATE ÎN URMA UNEI ACHETE SOCIALE

BENEFICIARI 4 MEMBRI

VALOARE 490 Lei

AJUTOARE OFERITE PROCURARE OCHELARI DE VEDERE

BENEFICIARI 10 MEMBRU

VALOARE 1.530 Lei

AJUTOARE MATERIALE - REVISTE

BENEFICIARI 1.200 MEMBRU

VALOARE 9.400 Lei

AJUTOARE ACTIVITĂȚI CULTURALE ADUNĂRI GENERALE

BENEFICIARI 55 MEMBRI

VALOARE 5.500 Lei

CABINETE STOMATOLOGICE (ÎN NUMĂR DE 2)

BENEFICIARI 89 MEMBRI CE AU ECONOMISIT 17.440 Lei

CABINET KINETOTERAPIE

BENEFICIARI 953 MEMBRI CE AU ECONOMISIT 10.799 Lei

CABINET JURIDIC

BENEFICIARI 27 MEMBRI CE AU ECONOMISIT 1.350 Lei

SALON FRIZERIE (BÂRLAD, ZORLENI, PERIENI)

BENEFICIARI 2.583 MEMBRI CE AU ECONOMISIT 35.446 Lei

ATELIER CROITORIE (BÂRLAD)

BENEFICIARI 223 MEMBRI CE AU ECONOMISIT 1.000 Lei

Urmare a Hotărârii Consiliului Director nr.42 din 24 aprilie 2014, în categoria ajutoarelor nerambursabile se înscriu din anul 2014 și serviciile prestate în cadrul cabinetelor medicale.

În aceeași categorie au fost menționate și facilitățile oferite prin intermediul magazinelor de tip Economat, cu profil naturist, funerar, în cadrul atelierelor de croitorie și frizerie.

Decizia adoptată de conducerea Casei s-a întemeiat pe considerentul că aceste cabinete deja aplicau reduceri substanțiale (între 25 - 50%), restul costurilor fiind suportate de către Casă.

*„CEL MAI FRUMOS ESTE CÂND ÎNVEȚI TEORIA DE LA CEI CARE CUNOSC BINE PRACTICA”
(Michel de Montaigne)*

Teoria este simplă: să nu cheltuiești mai mult decât câștigi și să fii conștient de riscurile care îți pot destabiliza situația financiară.

Cu acest prilej am onoarea și plăcerea să vă urez sănătate, bucurii, Dumnezeu să vă răsplătească cu viață îndelungată și multă fericire !

La mulți Ani !

Nunta de Aur înseamnă o viață în armonie și înțelepciune

Ionică RÂPANU,

Redactor-șef *Informatorul Moldovei*

Din toate timpurile, cele mai importante momente din viața omului au fost marcate așa cum se cuvine, pentru că de la Dumnezeu sunt date nașterea, nunta și moartea.

Moldovenii și românii în general au fost blagosloviți de Dumnezeu să iubească și să se bucure la tainele existenței omului pe acest pământ.

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad este un adevărat sprijin pentru membri prin activitățile pe care le desfășoară. Un eveniment deosebit, care se organizează din 2010, este Nunta de Aur. Este o recunoaștere a meritelor celor care au pus umerii la clădirea societății. Pe 29 septembrie 2022 Asociația C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad sărbătorește peste 150 de familii la Nunta de Aur.

Mănuitorii de condei ai timpurilor trecute au relatat pe larg despre bucuriile și tristețile moldovenilor, la naștere, la nuntă sau la moarte. Viața obștii era și este, mai puțin acum, din păcate, dirijată de principalele

momente ale existenței. Nașterea, nunta și moartea sunt cele mai importante evenimente din viața omului și sunt legate de curățenia traiului, de respectul pentru ceilalți și de morala creștină.

Fiecare om are în el un potențial de împlinire care se realizează atunci când ajunge să trăiască starea de pace și liniște care e de fapt unirea omului cu harul lui Dumnezeu, în tot ceea ce face, o stare lipsită de egoism. În viața de familie, egoismul e înlocuit cu atitudinea de dăruire. Iar când aceasta este însoțită de credință și dragoste, se naște și se dezvoltă o familie binecuvântată de Dumnezeu. Potrivirea dintre cei care se iubesc vine din trăirea simultană a acelorași sentimente și disponibilități. În fond, așa cum spunea Apostolul neamurilor, „dragostea toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă”. Un om se poate îndrăgosti de mai multe ori, însă iubire adevărată, cea care conduce, iată, până la “Nunta de aur”, e doar atunci când potrivirile sunt confirmate într-o

relație statornică, dincolo de manifestări de moment dominate instinctual. Iar modele de statornicie, de răbdare, de înțelegere întâlnim nenumărate în viața de zi cu zi, inspirate parcă din trăirea părinților Scripturii. Acolo unde nu reușește cuplul de unul singur, este chemat Dumnezeu în ajutor: „Omul cinstit și înțelept nu răspunde fără să cântărească vorbele și, dacă reușește să spună ce are de spus cu blândețe, face lucrarea lui Dumnezeu” (Iov 13, 11).

Așadar, o familie care învață să trăiască frumos trăiește împlinit fiecare moment. Nici boala, îmbătrânirea sau moartea nu-l descumpănesc pe om, ci pe toate le asumă din perspectiva avansării spre viața veșnică. De aceea se și mărturisește că împreună, în familie, se lucrează ca-ntr-un „laborator al mântuirii”, în „biserica de-acasă”, unde credința, dragostea, încrederea și adevărul sunt pietrele de temelie la edificiul familial.

La mulți ani fericiți tuturor celor care astăzi se bucură de Nunta de aur!

Aniversarea căsătoriei vine din Evul Mediu

Obiceiul de a sărbători aniversarea căsătoriei datează încă din Evul Mediu. Totuși, există mențiuni ale acestui obicei încă din perioada Imperiului Roman, când soțul oferea soției o coroniță de argint la aniversarea a 25 de ani de la căsătorie, ca mai apoi, la 50 de ani împreună, să îi ofere o coroniță de aur.

Nunta de aur este sărbătorită la 50 de ani de la căsătorie, fiind asociată cu prosperitate, afecțiune și optimism. Legătura cu acest metal prețios este aceea că o astfel de relație de lungă durată este puternică și rezistentă. Cuplurile care rămân căsătorite pentru jumătate de secol primesc, astfel, simbolul aurului, care semnifică puterea, înțelepciunea, prosperitatea unei căsătorii.

De regulă, momentul aniversării nunții de aur este marcat printr-o slujbă bisericească.

Asociația C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad organizează de peste un deceniu Nunta de Aur pentru membrii organizației

Multe activități culturale, care promovează tradițiile, latura frumoasă a existenței omului pe acest pământ, inițiază

peste an cea mai importantă organizație a pensionarilor din zona Moldovei. Nunta de Aur însă parcă e cel mai frumos eveniment. „Din 2010 organizăm Nunta de Aur. Au fost doi ani de pandemie și anul acesta vom organiza pentru cei care au împlinit 50 de ani de căsătorie în 2020, 2021 și pentru cei care împlinesc anul acesta. Sunt peste 150 de cupluri. Sunt bucuroși că reușim să aducem momente frumoase în viața seniorilor noștri. Au muncit o viață, sunt modele de moralitate, sunt adevărați stâlpi ai societății, care se bazează pe familie. Ei sunt pentru fiecare dintre noi exemplul echilibrului, al statorniciei și al răbdării. Fiecare căsnicie care a rezistat intemperțiilor de tot felul este un reper și un exemplu în aceste vremuri tulburi și nesigure pe care le trăim. Familia este motivul pentru care cei mai mulți dintre noi găsim rațiunea de a rezista, de a ne zbate și de a trăi, până la urmă. Felicitări tuturor!”, ne-a spus președintele Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor Elena Cuza Bârlad, magistrat pensionar Mihai Nicolaie.

ASOCIAȚIA CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR "ELENA CUZA" BÂRLAD
Împreună suntem mai puternici!

Episcopia HUȘILOR
Protopopiatul Bârlad

NUNTA DE AUR

29 septembrie 2022

Ceremonialul religios se va desfășura începând cu ora 14:00 la Biserica „Sf. Ilie” din Bârlad, iar festivitatea aniversară va avea loc la restaurantul Royal din aceeași localitate, începând cu ora 17:00.

Înscrierile au loc în perioada 1 aprilie - 1 septembrie 2022

Detalii puteți obține telefonic la numărul: 0742-357.690

Vă așteptăm cu drag!

1 octombrie - ZIUA INTERNAȚIONALĂ A PERSOANELOR VÂRSTNICE
1 octombrie - ACOPERĂMÂNTUL MAICII DOMNULUI
8 octombrie - 68 DE ANI DE LA REORGANIZAREA ASOCIAȚIEI CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR "ELENA CUZA" BÂRLAD

În numărul următor al revistei vom relata desfășurarea evenimentului din 29 septembrie 2022

Bătrânii - cuvânt frumos, „plin de maiestuositate”

Magistr. pens. **Nicolaie MIHAI**

Noi, românii, pentru a ne celebra bătrânii, pentru a le aduce prinorul recunoștinței și respectul cuvenit celor care ne-au dat viață, pentru a ne venera înaintașii și pentru a ne iubi urmașii niciodată nu am avut nevoie de o zi internațională spre a face aceasta, ci dimpotrivă, această nobilă și până la urmă firească înclinație a noastră, face parte din firmamentul adânc al sufletului nostru românesc (sinonim cu creștinismul). În aceste timpuri în care mulți își pierd și sufletul și românismul și firescul, cu atât mai mult nu vom pierde nici un prilej de a ne onora Bătrânii! (Ce cuvânt frumos, plin de maiestuositate, cuvânt pe care doar cei fără minte îl pot disprețui). Nu putem nicidecum pierde acest prilej, mai ales acum, când atât nouă, cât și dumneavoastră, celor mai în vârstă, vremurile ne trezesc amintiri amare (cu toții înțelegem despre ce este vorba, mai ales acum, în pragul celei mai incerte ierni prin care am trecut vreodată), vremuri pe care nu credeam vreodată că mai este posibil a le trăi.

Pentru cei mai bătrâni ca noi, părinți, bunici, străbunici ai noștri, vă mulțumim din tot sufletul. Dumneavoastră ne-ați crescut și ne-ați învățat tot ce știm, dumneavoastră ne-ați trecut prin marea acestei vieți și vă visăm tinerețea ca pe o lume mai bună, iremediabil apusă. Ne-ați crescut și ne-ați educat, ne-ați insuflat cinstea, onoarea, onestitatea, curajul, curățenia sufletească, dragostea de Dumnezeu și de țară; majoritatea dintre dumneavoastră ne-ați crescut în case de chirpici, fără curent electric, fără gaz, fără apă și baie în casă, unele chiar și fără podele, fără pampers, fără o mie de suplimente, creme, săpunuri, fără telefoane mobile sau internet, fără spa, fără cursuri de dezvoltare personală și cărți despre depresie, slăbit sau făcut bani, fără sute de feluri de pâine și de „divertisment”, fără fastfood, supermarketuri, posturi tv sau „parteneri strategici”.

În mâinile dumneavoastră pământul ca un prieten și-a dat întotdeauna rodul, supus și rușinat de lacrimile trudei și al sudorii cu care l-ați udat zilnic. Cine v-ar putea uita palmele brăzdate de trudă?!

Și noi visăm atunci la o lume mai bună, mai comodă, fără cruce de dus... Acum ne e mai bine?

Astăzi la rândul nostru și noi am îmbătrânit.

Pentru cei la fel de bătrâni ca noi: mulțumim că existați. Împreună am cutreierat acest drum și poate

că nu totdeauna am ales cel mai bine. Ne-am fost aproape la bine și la rău. Împreună am clădit România de astăzi, cărămidă cu cărămidă. Oare nu suntem și noi vinovați pentru lipsa aceasta de sfințenie din lume? Oare nu am vândut și noi zestrea Bătrânilor celor dinaintea noastră (mulți dintre ei mai trăiesc și astăzi) - credință lor dreaptă și curată, gingășia și truda lor, înțelepciunea lor - mărgăritarele noastre, pe basme și povești amagitoare?

Sunt momente de reculegere și reflexie, timpul nostru încă nu s-a scurs, ci dimpotrivă: vom ridica inimile și mințile noastre către Hristos - Dumnezeu și Mântuitorul nostru, către Preacurata Sa Maică, către toți Sfinții și către Sfinții Îngeri! Dacă noi vom sta lângă Dumnezeu, cine ar putea să stea împotriva noastră?!

Amintirea părinților și bunicilor și tuturor înaintașilor noștri ne umple de evlavie; o evlavie pe care după cele ce tocmai le-am trăit (chiar mai ieri-alaltăieri) și încă le trăim... nu prea o mai putem avea față de nici o zi internațională (ne-am cam lămurit, mai ales noi, vârstnicii, cât ne iubesc „internaționali” care în chip fariseic ne-au dedicat... ziua), dar precum am zis mai devreme, nu vom pierde nici un prilej a onora personalitatea bătrânilor și pensionarilor noștri, cei care sunt și care-au fost, cei care suntem și vom fi: Dumnezeu să vă ocrotească, să vă apere de tot răul și să vă umple de toată dragostea Sa, ocrotindu-vă neîncetat întreg neamul și întreaga familie și pe toți urmașii - copii, nepoți, strănepoți - și luminând pe toți cu lumina drepte credințe întru viața cea veșnică și mântuire!

Trunchi bătrân și viță tânără

Cleopatra RAVARU
Consilier D.G.S.A.P.C. Vaslui

Nu de puține ori auzim expresiile: „Cine n-are bătrâni, să-și cumpere!” și „Copiii reprezintă viitorul!”. Nimic mai adevărat și mai relevant pentru cultura unui popor – dintotdeauna cele două generații extreme au fost puse alături în definirea trecutului și viitorului nației: o generație a experiențelor și una a speranței. De aceea rămân, deseori, perplexă atunci când remarc, în legislație, avalanșa de Ordonanțe și Hotărâri menite să reglementeze situația copiilor, comparativ cu numărul redus de acte legislative ce îi vizează pe „seniorii”/ „decanii de vârstă”.

E minunat să ne preocupăm de copii (și tineri), deoarece ei reprezintă, într-adevăr, segmentul populațional care va decide destinul poporului în deceniile următoare (cu toate datoriile care vin din urmă!). E la fel de minunat, însă, să nu pierdem din vedere pe cei care ne-au format ca personalități distincte și ne-au inoculat valori, principii, idei pe care să le transmitem, mai departe, urmașilor noștri.

*

Se vorbește, peste tot, de creșterea pensiilor (chiar de 160 de ori în prima jumătate de an!), ceea ce mă face să mă simt ca în povestea aceea cu împăratul căruia un ochi îi râdea, iar celălalt îi plângea: „nimic” înmulțit cu 160 = „nimic”! Când suma cu care crește pensia îți ajunge, în cele mai fericite cazuri, doar să cumperi două copănele de pui în plus, când nu egalează inflația, când nu acoperă prețul alarmant al utilităților, nu servește la... nimic! Mai bine nici n-ar fi dată această sumă, ca să nu fie catalogată drept simplă (sau complicată) bătaie de joc!

Politicienii se laudă cu creșterea pensiilor.

Realitatea furnizează, în continuare, adevăruri cutremurătoare:

- Tot mai mulți bătrâni sunt singuri, părăsiți de copiii lor ce au luat calea străinătății, dar nu pentru a fugi din calea vreunui război, ci în căutarea unui trai cât de cât decent;
- Bolile bătrâneții fac ravagii, iar asistența medicală este deficitară (cuvânt foarte blând!), ca să nu mai vorbim de prețul astronomic al medicamentelor și de procentele mici de compensare a rețetelor în farmacii;
- Politicile bancare în contextul internațional actual au dus la pierderea a peste 7 miliarde de lei din Pilonul II de pensii (pentru toți românii). Acești bani dispar periodic, dacă nu prin investiții proaste ori furtișaguri, atunci prin influența

„factorilor economici incontrollabili”;

- Multor bătrâni li se induce ideea că sunt o povară pentru finanțele Statului, deoarece un număr tot mai mic de angajați trebuie să susțină un număr tot mai mare de pensionari. Se uită, oare, cei peste 30-40 de ani de contribuție la fondul de pensii? Se uită că pensiile – la fel, salariile – nu sunt indexate în funcție de inflație? Se uită procentul extraordinar de mare de pensii speciale, clientelare, nejustificate, nebazate pe contributivitate și care, prin medie cu pensiile minime, dau aparența unui nivel financiar acceptabil din punct de vedere pur teoretic, nu practic?;
- Nivelul de trai scade de la an la an, în ciuda creșterilor salariale (ce fel de experți economiști avem? – întrebare retorică).

România este o țară a sărăciei extreme și a luxului opulent – depinde din ce punct de vedere abordezi realitatea. Nu mai avem clasă de mijloc, copiii trăiesc într-o lume virtuală (a computerelor), lipsită de socializare autentică și de educație eficientă, iar părinții lor muncesc de la o lună la alta doar pentru a-și plăti facturile. Statul și băncile nu pierd niciodată – omul de rând, întotdeauna!

*

Vorbeam cu o prietenă de peste 70 de ani („Mulți înaintei!”), a cărei unică familie e o pereche de cârje cu care se deplasează prin casă – și am întrebat-o ce ar cere ea politicianilor (dacă ar fi să le ceară ceva, că și-a cam pierdut speranța unui răspuns) pentru o viață mai bună. Mi-a spus fără să ezite, cu un zâmbet amar (citat aproximativ): „Primăriile să-și mărească numărul angajaților ce vin la domiciliul bătrânilor să le ofere ajutor. Mi-e dor ca, măcar o dată la fiecare două luni, să pot ieși la plimbare cu căruciorul – dar cine să mi-l împingă? Mi-e dor să nu mă rog de vecini să-mi facă cumpărăturile, ori să-mi plătească facturile. Vreau să mă pot întâlni cu alte persoane, pentru socializare, într-un grup organizat, ca să nu-mi mai vină cheful să-mi iau cîmpii din cauza singurătății. Vreau să fiu tratată ca un om când merg la spital, nu ca mușgaiul de pe oală, și mai vreau să am siguranța zilei de mâine, nu să mă închin la icoane pentru miracole!”.

Mai e nevoie să mai adaug ceva?

*

„Cine n-are bătrâni, să-și cumpere!” – însă nu avem bani suficienți pentru asta!!!

Irina NECHIFOR

Bătrânii noștri, avuția noastră !

Toamna se apropie tăcut, aducând cu sine, poate nu întâmplător, o zi de mare sărbătoare, în care gândurile noastre se îndreaptă cu recunoștință către cei care în timpuri dificile, ne-au dăruit dragostea lor necondiționată, ne-au ajutat să ne scuturăm aripile abia încolțite, ne-au dat curajul de a zbura cât mai mult în înaltul cerului, asigurându-ne că ne vor aștepta mereu în acel loc unic, de neînlocuit „acasă”.

Lungile cărări pe care le străbat de ceva timp încoace îmi confirmă că acest lucru a fost, este și va fi valabil în orice loc, în orice timp, pentru toate generațiile. Frumos e colțul acesta de țară, cu văi și câmpii, cu dealuri acoperite de pălcuri de pădure la poalele cărora casele îngrijite par desprinse dintr-un basm în care personajele, întruchipate cel mai adesea de bătrâni sunt înzestrate ca de fiecare dată cu virtuți deosebite. Răbdători, cu speranța în ochi, fără a pretinde ceva în schimb, bătrânii așteaptă. Iar așteptarea lor are un alt sens pentru că timpul lor este mai scurt. Așteaptă în pragul casei, așteaptă pe banca din fața curții, poate la taifas cu vreun vecin care așteaptă și el. E imposibil să nu le admiri o oarecare demnitate cu care se îmbracă făptura lor, chiar dacă își sprijină înțelepciunea pe vreun baston scorojit și acela de trecerea anilor. E greu însă să le susții privirea deși e caldă și prietenoasă, fără nimic iscoditor în ea. Îți pleci ochii rușinat la gândul că poate niciodată nu vei fi la înălțimea faptelor de viață pe care aceasta le ascunde. Cu nopțile lor nedormite, cu sudoarea frunții lor, pe spatele lor gârbovit ne-am clădit viitorul.

Îți aduci aminte de cuptorul la care bunica făcea pâine și cozonaci în zi de sărbătoare, închinându-i apoi la icoana din grindă și de mama care seara la culcare îngâna un cântec de leagăn, punând capăt trudelor tale copilărești. Îți aduci aminte de tinerețea tatei, care frumos ca un zeu își atârname în cui uniforma militară, îmbrățișând munca câmpului și care nu pleca la coasă fără să-ți fi mângâiat cu mâna aspră creștetul capului, dându-ți binecuvântarea. Și apoi de bunicul care duminica citea ziarul adus de la târg consătenilor adunați curioși în jurul lui, pentru că era unul dintre puștii care la acea vreme știau carte, iar tu săltai fericit într-un picior în colbul din ulița mare fără grija zilei de mâine.

Acum, adult fiind, ai vrea să faci mai mult, mai bine, dar timpul nu-ți permite... Forța sa devastatoare o regăsești la doar câteva case distanță, unde privirea rămâne așintită, iar sufletul mângâie ferestrele prăfuite și pervazul unde altădată surâdeau mușcatele și curtea în care parcă se aud încă râsetele unor copii care au fost,

dar în care acum doar vântul răscolește nu doar frunzele veștejite ci și toate amintirile.

Și atunci ferece de bătrânii care își mai povestesc încă unii altora, cum că au aflat veste că în curând copiii alături de nepoți se vor întoarce acasă de pe meleaguri străine, iar ei își vor vedea din nou, chiar dacă pentru puțin timp, familia laolaltă.

Te cuprinde însă o spaimă ca din ce în ce mai multe curți și case să nu se golească nu numai de prezența lor fizică, ci de vorba lor dulce și înțeleaptă, de cumpătarea și credința lor. Este adevărat că uneori bătrânii noștri se mai incurcă prin gânduri, uită, devin mai încăpățânați, mohorâți sau prea minuțioși, dar Doamne ce săracă ar fi și uneori chiar este viața noastră fără ei! Ce săracă aș fi fost eu, dacă mi-ar fi lipsit dorința de a conserva într-o ramă tabloul copilăriei mele! Căci așa am fost eu dintotdeauna, mi-am găsit locul pe lângă cei mai în vârstă, considerând că voi avea mereu câte ceva de învățat dacă mintea mea va fi liberă de orice prejudecată. Astfel, am cules de la bunicii paterni liniștea și pacea, am învățat să ocrotesc; bunicul matern, etern pierdut în cărțile de istorie, a făcut să crească în mine dragostea pentru carte, în timp ce comportamentul constant al bunicii m-a făcut să înțeleg că oricine merită o a doua șansă și că iertarea eliberează. Îndrăznesc să cred că toate acestea au făcut din mine o persoană mai bună.

Și mă gândesc atunci, că tare bine ar fi ca ziaua persoanelor vârstnice să fie sărbătorită nu doar o singură dată pe an, ci în fiecare zi în care avem posibilitatea să le stăm alături. Un proverb de demult ne îndeamnă: „Cine nu are bătrâni să își cumpere!”, iar eu, dacă ar fi posibil m-aș târgui cu Dumnezeu, pentru o zi în plus alături de bătrânii noștri, din a căror povești de viață nu putem face altceva decât să tragem foloase!

Arta de a „îmbătrâni frumos” în secolul nostru

Roxana MIRON-FERARU

Auzim constant în spațiul public dar și în mediul personal expresia „a îmbătrâni frumos”, fie sub formă de relatare, de urare, de uluire sau deziderat. La ce se referă, în mod concret, această sintagmă? În societatea în care trăim astăzi – o societate ce cultivă iluzia tinereții veșnice - a accepta și a-ți asuma bătrânețea, trecerea naturală a anilor și amprenta acestora asupra trupului și sufletului, a devenit un mare act de curaj. În contextul în care s-a dezvoltat, în ultimii ani, un adevărat sindrom de respingere a fenomenului îmbătrânirii fizice, de anihilare completă a semnelor îmbătrânirii, am ajuns în punctul în care „exorcizăm bătrânețea” prin îndepărtarea excesivă a ridurilor și a fiecărui fir alb apărut; riscăm să transformăm un proces biologic natural într-un spectacol grotesc prin excese și forțarea necontrolată a limitelor. Și nu vorbim aici numai de componenta fizică a evoluției vieții... renegarea trecerii anilor se reflectă și în aspecte comportamentale, gestuale, emoționale, în trăsături psiho-sociale cel puțin la fel de vehement precum în dimensiunea materială.

A îmbătrâni nu este o condamnare, a îmbătrâni este o binecuvântare!

A îmbătrâni nu înseamnă a pași pe o traiectorie a declinului, ci a descoperi și a exploata un nou potențial de dezvoltare și schimbare.

Amărăciunea trecerii anilor trebuie transformată în bucuria de a „îmbătrâni frumos”, în mitul vinului vechi, din ce în ce mai fin de la an la an, sau a copacilor bătrâni care continuă să facă cel mai bun rod. Îmbătrânirea corpului este un fenomen natural al vieții umane, el nu poate fi evitat (în mod natural), dar se poate face simțit frumos. Cum? În primul rând, prin asumarea experiențelor de viață și a anilor care se întrepătrund în acestea; prin căutarea unui echilibru între ceea ce se întâmplă în trup și ceea ce

are loc în suflet; prin îngrijirea fizică adecvată, punerea accentului pe prevenție, completate de cultivarea permanentă a simților spirituale vii, a sensibilității, empatiei și generozității încununate de înțelepciunea asociată vârstei; prin dezvoltarea modelului demnității, a decenței și moralității pentru generațiile tinere, prin construirea unei punți de legătură cu ele, axată pe dialog și sinceritate. Sensibilitatea și maturitatea spiritului vârstnicilor trebuie transmisă celor mai tineri, pentru că alianța dintre bătrâni și tineri este cea care va salva familia umană.

Îmbătrânești frumos când ești împăcat cu tine însuși, când te cunoști și te accepți așa cum ești, străduindu-te, zi de zi, să oferi ceva bun generațiilor care urmează. Îmbătrânești frumos când ai un spirit viu, o minte creativă și activă, când acțiunile tale continuă să aibă un sens durabil și sunt bine integrate în viața comunității. Nu ignorăm nici aspectul fizic al procesului de „îmbătrânire frumoasă” – îngrijirea corespunzătoare a stării de sănătate și menținerea vitalității, fără a cădea însă în extrema căutării disperate a „tinereții fără bătrânețe”. Ea nu există material, dar poate fi cultivată ca stare de spirit. Totul este, deci, despre echilibru, deoarece buna funcționare fizică trebuie completată de o funcționare cognitivă și emoțională nealterată.

Interesante de menționat, în acest context, sunt rezultatele cercetărilor realizate în domeniul fericirii; majoritatea concluzionează faptul că viața nu este o pantă care merge spre declin, ci are forma literei „U” – în sensul în care în copilărie și tinerețe suntem fericiți, stare care se regăsește în descreștere pe la mijlocul vieții, pentru a crește din nou pe măsură ce înaintăm în vârstă, când nivelul de exigență și strictețe față de noi înșine scade, în timp ce crește nivelul de acceptare emoțională.

În apropiere de Ziua Internațională a Vârstnicilor, nu pot decât să vă doresc să căutați motivația și informațiile necesare, să vă însușiți practicile și tehnicile care vi se potrivesc cel mai bine, pentru a transforma perioada vârstei a treia într-o perioadă realmente „de aur”! Bucurați-vă de binecuvântările asociate acestei perioade și continuați să vă exprimați prin copii, nepoți și strănepoți – acesta e, fără îndoială, cel mai frumos ciclu al vieții umane. Îmbătrâniți frumos, cu grație și demnitate, cu sensibilitate și empatie, cu răbdare și toleranță față de schimbările generațiilor mai tinere – ele au nevoie de afecțiunea, experiențele și înțelepciunea voastră mai mult decât orice. La mulți și frumoși ani!

Despre noi, cei de la vârsta a treia...

Prof. **Lucia MUNTEANU**

A ajunge la vârsta senectuții este un privilegiu pe care mulți nu-l au, mai ales în zilele noastre, când zilnic pier tineri, fie în accidente rutiere, fie răpuși de boli necruțătoare, fie victime ale consumului de substanțe interzise.

Și totuși, cu înțelepciune, cu grijă, cu moderație în toate, reușim să trecem prin etapele vieții și să ajungem la ceea ce numim bătrânețe, vârsta la care ne îngăduim să privim în urmă, să înțelegem așa cum trebuie unele întâmplări esențiale din viața noastră, să ne răsfățăm cu o carte citită pe îndelete, cu un film, o integrămă, o muzică, fără presiunea timpului.

Un gând care nu o dată îmi revine este acela îndreptat către cei care ne-au dat viață, către părinții noștri, care de mult au trecut în lumea umbrelor. Ori de câte ori îmi apare în minte icoana dragă a părinților mei mă simt extrem de înduioșată, gândindu-mă la sacrificiile făcute de ei pentru a fi mai bine, „prea modești și prea simpli părinți”, care ne-au crescut „mai mari decât ei”, apoi s-au retras cu discreție pentru a-și trăi anii cei din urmă, urmărindu-ne totuși pe fiecare în parte și bucurându-se sau întristându-se pentru noi.

Vedeam cum li se luminează chipul când intrau pe poarta casei nepoții, ultimele bucurii ale lor. Ajungând bunici, se mândreau cu nepoții lor, vlăstarele datorate de copiii lor, conștienți fiind că ei sunt rădăcinile din care urmașii își trag seva.

Cu o delicatețe sufletească ce doar lor le este specifică, parcă se simt jenați că sunt bătrâni și uneori bolnavi: „Li-e rușine că sunt prea bătrâni, prea bolnavi” și că nu mai pot face prea multe pentru copiii lor.

Așa au fost tata și mama, dornici mereu de a ne fi de ajutor și fericiți că-și pot mângâia nepoții.

Ce lucru minunat este pentru nepoții care au reușit să-i cunoască pe bunicii lor și să le asculte poveștile despre copilăria părinților lor.

Întotdeauna nepoții se simt ocrotiți și răsfațați de bunicii lor, aceștia fiind adeseori un refugiu pentru nepoți. Cu înțelepciunea și cu răbdarea de care numai ei sunt în stare, bunicii sunt extrem de generoși, oferind nepoților lor ceea ce nu au putut oferi copiilor. Dar cele mai prețioase „daruri” oferite de ei nepoților sunt cuvintele pline de înțelepciune, sfaturile care pornesc din bogata lor experiență de viață și din inima lor curată.

De aceea, nu e de mirare că adeseori copiii copiilor noștri sunt mai receptivi la sfaturile bunicii decât la

cele date de părinți.

Între bunici și nepoți există o legătură tainică indestructibilă, o dragoste necondiționată, pentru că cei dintâi dăruiesc totul fără a pretinde ceva în schimb. Ei, bunicii, sunt cei care „Nu ne deranjează de obicei”, după cum observa poeta Ana Blandiana. Ei fac totul pentru cei dragi până într-o zi când „își mută privirea într-o stea” și „obosiți, nu pregetă o clipă/ Să se așeze în pământ temelie.” (Ana Blandiana)

Și de acolo, de unde, în mod implacabil, ajung, ne veghează, trimițându-ne uneori, pe calea unui vis, un semn că noi am fost și am rămas totul pentru ei.

Zestrea cu care am rămas de la ei, ÎNȚELEPCIUNEA, ne călăuzește pașii, ajutându-ne să facem față provocărilor vieții, să depășim situații dificile. Adeseori, în momente de cumpănă, ne îndreptăm privirea spre cer și ne întrebăm: „Oare ce ar face mama sau tata în asemenea situație?” Și, ca printr-o magie, ne iluminăm și găsim soluția la problema noastră.

Am scris aceste rânduri prin care încerc să-mi exprim recunoștința față de cei care ne-au dat viață și întreaga lor viață ne-au dăruit-o prin gesturi mărunte sau prin sacrificii uriașe.

Am scris aceste rânduri în speranța că vor fi citite de cât mai mulți tineri și copii care trebuie să le mângâie bătrânețile dragilor părinți și bunici. Aceștia nu cer nimic, dar nici nu trebuie să ceară; trebuie să primească la bătrânețe toată dragostea cu care i-au vegheat pe copiii și pe nepoții lor.

Bătrânețea nu e doar un număr de ani, ci o întreagă experiență de viață din care se împărtășesc copiii copiilor noștri.

Cu înțelepciune, cu dragoste nemărginită, cu bunătatea de care suntem în stare, să le facem anii de pe urmă ai bunicii și părinților noștri, ani de împliniri, de bucurii, astfel încât pășind într-o lume necunoscută, să plece împăcați cu ei înșiși și cu cei pe care i-au crescut și i-au iubit: „Cât mai sunteți, cât mai sunt/ Mângâiați-i pe părinți”.

Și nu uitați: „Părinții nu sunt eterni...Sună-i, vizitează-i, râzi cu ei, lasă-i să vorbească, tratează-i cu respect, răbdare și multă afecțiune!”

Din dragoste, pentru cei care mai sunt cu noi și pentru cei care au pășit în lumea veșnică.

Ada Mioara TIMOFTE

Tinerete fără bătrânețe

Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice se marchează pe 1 octombrie. Mi-ar fi plăcut mai mult să se numească ... a persoanelor în vârstă. Dar, mă rog, unde-i lege, nu-i tocmeală!

Asta nu înseamnă, însă că nu avem în jurul nostru oameni a căror tinerețe spirituală, mentală, fizică sfidează imaginile prin care se promovează această zi: doar bunici care își sprijină anii în cârje.

Am avut șansa ca unul dintre cei mai cunoscuți bunici din țara noastră, a aniversat 7 decenii de viață pe 27 septembrie, să răspundă la câteva întrebări.

– Am încheiat un articol scris în urmă cu câteva săptămâni, cu întrebarea cu care vreau să încep acest interviu: DOMNULE DUMITRU – DORIN PRUNARIU, EXCELENȚA VOASTRĂ, CINE SUNTEȚI?

D.D. PRUNARIU: Un om între oameni! Nici mai mult nici mai puțin! Că am realizat ceva deosebit în viață, deocamdată unicat pentru România, că de 41 de ani sunt persoană publică, asta nu m-a schimbat în raport cu semenii mei care poate nici nu visează la cosmos.

– Am reprezentarea că, în domeniul științei, dumneavoastră sunteți cel mai asumat ambasador al României. De ce este important ca țara noastră să rămână la masa negocierilor în domeniul valorificării resurselor cosmosului?

D.D. PRUNARIU: Domeniul cosmic reprezintă cunoaștere, știință, cea mai înaltă tehnologie, afaceri, dezvoltare în final. A nu beneficia de toate aceste avantaje astăzi este ca și când după ce a fost descoperită electricitatea și lumea a început să utilizeze o grămadă de echipamente care funcționau electric și care au facilitat mult viața, tu să spui că ești tradițional și rămâi la lampa cu gaz. Pe lângă aceasta, a avea activități, inițiative, proiecte în domeniul cosmic te pune la masă cu mari jucători ai lumii, ești integrat în organizații și proiecte majore care aduc țării tale o grămadă de avantaje. Altfel, suntem neglijați și tratați ca o țară de mână a 3-a cum se spune și toate lucrurile importante în lume se decid peste noi și nu cu noi. În plus apar tehnologii, aplicații la care dacă nu ești parte și nu ai specialiști formați în domeniu ajungi să le cumperi la prețuri înzecite.

– Artemis 1 este, probabil, cel mai îndrăzneț pas în aventura către Marte! Ce înseamnă, pentru umanitate, să ajungem pe această planetă?

D.D. PRUNARIU: Artemis 1 este doar începutul unei noi aventuri umane pe satelitul natural al Pământului, pe Lună, pentru a învăța cum se trăiește și se lucrează pe alt corp ceresc, apropiat de Pământ, pentru a merge apoi mult mai departe, pe Marte. Pentru o bună parte din populația globului, care trăiește modest și la timpul prezent, gândindu-se doar la ziua de mâine, Luna și Marte nu reprezintă mai nimic. Când vom avea tehnologii medicale miniaturale, portabile, care vor salva vieți în situații extreme, care vor rezolva maladii incurabile în trecut, când ne vom proteja mai bine pe Pământ de radiații nocive și vom avea energie ieftină și nepoluantă, când o grămadă de activități stresante și obositoare vor fi făcute de roboți cu inteligență artificială, când vom naviga în mai mare siguranță pe pământ, pe apă sau în aer și multe altele, puțini se vor gândi că toate acelea au rezultat din cercetări și experimente făcute în spațiul cosmic, multe dintre ele pentru a fi aplicate în supraviețuirea și

activitățile desfășurate de oameni pe o stație orbitală, pe Lună sau pe Marte. Oamenii cu viziune se gândesc și mai departe. Cunoașterea trecutului și prezentului planetelor, sistemului nostru solar și a altor sisteme stelare ne duce la concluzii legate de evoluția planetei noastre, la viitorul ei, la eventuala salvare a omenirii în caz de catastrofe naturale venite din cosmos și care inițial par apocaliptice. Nici o investiție nu este prea costisitoare pentru a ne salva planeta și omenirea.

– Ce implicații are dublul eșec al lansării rachetei lunare SLS?

D.D. PRUNARIU: Până ajungi să stăpânești tehnologii foarte complexe trece timp, e nevoie de specialiști foarte buni și cu o viziune de ansamblu a proiectării, construirii și exploatării unor astfel de sisteme. Racheta care va duce navele cosmice pilotate americane Orion spre Lună, numită Space Launch System (SLS) este o rachetă derivată din naveta spațială americană, care a fost retrasă din exploatare în anul 2011. Motoarele primei trepte a rachetei SLS sunt motoare reutilizate rămase de la naveta spațială. Au fost

reproiectate îmbinările, o serie de sisteme automate care asistă procesul de lansare și funcționare a motoarelor, dar se pare că s-au moștenit și o serie de deficiențe pe care le-a avut naveta, sau chiar au apărut altele. Una este când „cârpești” ceva nou din componente rămase de la alte programe, și alta este când proiectezi unitar, de la zero, cu viziune de ansamblu o rachetă nouă cu tehnologii de ultimă oră. Această racheta SLS ar fi trebuit să fie lansată după recomandările inițiale ale Congresului american în anul 2016. Pe lângă faptul că este o rachetă nejustificat de costisitoare, de atunci se tot repară, se corectează erorile, se rezolvă deficiențele tehnice și totuși încă nu este pregătită de lansare, numai anul acesta lansarea fiind întreruptă și reprogramată de câteva ori. Eu, alături de mii de invitați din toată lumea, am participat personal, live, la tentativa de lansare din 29 august, care părea foarte sigură, și toți am fost foarte dezamăgiți când cu 40 de minute înainte de lansare numărătoarea inversă s-a oprit și lansarea s-a anulat. Ne aflam la Centul Spațial Kennedy din Florida, la 5 km de rachetă (din motive de siguranță), între noi și rachetă fiind o întindere de apă numită Banana creek în care răsăritul de soare din dimineața aceea s-a reflectat în culori superbe. Am rămas măcar cu aceste imagini înregistrate de aparatul meu foto pregătit să immortalizeze o rachetă dispărând în cer și pornind spre Lună.

– Până în 1957, prin lansarea primului satelit artificial, Sputnik 1, de către URSS și până în 1969, când Neil Armstrong a pus piciorul pe Lună, controlul în cursa spațială, l-a deținut URSS-ul. Ce a însemnat această competiție pentru dorința oamenilor de știință de a cuceri universul?

D.D. PRUNARIU: Această competiție a fost în primul rând pentru a asigura supremația unui stat în fața celuilalt, imaginea socialismului (URSS) în fața capitalismului (SUA) și de a demonstra că tehnologiile unuia sunt mai bune decât ale celuilalt. Ca toate acestea au implicat știință, cunoaștere, tehnologii, materiale noi etc, aceasta a venit ca un appendix la marea competiție politică. Supra-finanțarea programelor spațiale în acea vreme a fost făcută din considerente politice. Aceasta l-a făcut pe președintele Kennedy ca, înainte chiar să se rotească în jurul Pământului primul astronaut american, în mai 1961, să mobilizeze America să conceapă un program cosmic atât de senzațional, respectiv de a duce un echipaj uman pe Lună și de a-l readuce în siguranță înapoi pe Pământ, și atât de costisitor încât nimeni să nu-i poată ajunge din urmă, iar prin aceasta să schimbe parametri cursei spațiale câștigată până atunci la fiecare capitol de URSS. Și a reușit!

– Dar colaborarea, după încheierea războiului rece?

D.D. PRUNARIU: Colaborarea în domeniul cosmosului civil imediat după anul 1990 s-a deschis și părea superbă până nu demult. Rușii și americanii și-au dat mâna și au început proiecte comune. Utilizarea navei spațiale americane pentru transportul astronautilor și cosmonauților, alături de navele rusești Soyuz, la început la bordul stației spațiale rusești MIR, apoi la bordul Stației Cosmice Internaționale, construită împreună de mai multe națiuni, în primul rând cea americană și cea rusă, a facilitat foarte mult cunoașterea reciprocă, colaborarea între multe firme și instituții, între diverse categorii de specialiști și între astronauti și cosmonauți. Totul era frumos, avantajos pentru întreaga omenire, astronauti de pe toate continentele

zburau împreună (și mai zboară încă) la bordul Stației Spațiale Internaționale și efectuau experimente complexe și utile tuturor, până când și aceste activități au ajuns să fie influențate de noile interese geostrategice ale unor națiuni, de un nou război rece în plină dezvoltare. Stația Cosmică Internațională este cel mai important și cel mai costisitor program de cooperare internațională, iar retragerea din el aduce dezavantaje imense națiunilor participante la program. Cu toate sancțiunile impuse Rusiei datorită războiului din Ucraina, partea americană a solicitat părții ruse să continue colaborarea la bordul Stației Cosmice Internaționale până în anul 2030. Rușii, supărați pe vest, au anunțat însă că la sfârșitul actualului contract, în 2024, se vor retrage și își vor construi propria stație spațială. Deocamdată tensiunile și diferendele internaționale se transpun și în multe declarații politice radicale, într-un adevărat război mass-media, așa că va trebui să mai așteptăm puțin pentru a vedea cum vor evolua în realitate lucrurile.

Pe lângă aceasta, China este un foarte important nou jucător în domeniul cosmic, care are mai multă relevanță și creează mai multă îngrijorare pentru americani decât Federația Rusă.

– Riscăm, în condițiile actuale, să ne întoarcem într-o zonă de război pentru cucerirea Cosmosului?

D.D. PRUNARIU: Cosmosul este demult cucerit. Competiția mare acum este de a-l utiliza avantajos atât civil cât și militar. Investițiile în utilizarea militară a spațiului cosmic depășesc mult investițiile civile, doar că despre acestea se vorbește mai puțin. Există tratate internaționale care interzic utilizarea militară activă a spațiului cosmic, interzic plasarea în cosmos a armelor nucleare, de distrugere în masă, dar aceasta nu oprește experimentările și continuarea militarizării lui. Încă se evită declanșarea unui război în cosmos și din spațiul cosmic. Acesta ar fi dezastruos pentru întreaga omenire.

– Comunitatea cosmică internațională vă apreciază foarte mult! De aceea vă aleg să conduceți nenumărate comisii dar și să mediați în situații limită. Care a fost cea mai mare astfel de provocare din acest an și ce a însemnat reușita dumneavoastră?

D.D. PRUNARIU: Am să vă prezint într-o perspectivă puțin mai largă această provocare pentru că astfel de activități au întinderi de ani. Am fost în două rânduri președintele Comitetului ONU pentru Utilizarea Pașnică a Spațiului Extra-atmosferic (COPUOS), ales de statele membre ale acestuia. Acum sunt 95 de state membre și câteva zeci de organizații interguvernamentale și neguvernamentale. Prima dată președinte al subcomitetului științific și tehnic al acestui comitet (2004-2006), a doua oară al întregului comitet (2010-2012). Modul în care m-am implicat, în care am condus lucrările și numeroasele negocieri legate de punctele de pe agenda de zi a sesiunilor, cunoștințele tehnice și științifice în domeniu dar și experiența diplomatică într-un mediu multilateral acumulată au declanșat alte resorturi la nivel internațional care au dus la propuneri de a fi implicat în numeroase alte activități cu mare impact. La nivel ONU am fost propus de două ori să fac parte din grupuri de experți guvernamentali care să discute probleme de limitare a cursei înarmărilor în spațiul cosmic, desfășurate în cadrul Comisiei pentru Dezarmare

de la Geneva. La nivel COPUOS anul trecut mi-am încheiat un mandat de trei ani ca vice-președinte al Grupului de Lucru pentru elaborarea Agendei Spațiale 2030 a ONU. Ca expert în cadrul unei asociații internaționale numită „Moon Village Association”, care se ocupă de activități de colaborate pentru explorarea și exploatarea sustenabilă a Lunii în viitor, și colaborează strâns cu ONU, am fost numit președintele unui Grup Global de Experți pentru Activități Sustenabile pe Lună (GEGSLA) în cadrul căruia avem de aproape doi ani ședințe lunare online cu experți de pe toate continentele pentru a elabora în final un document numit „Cadru recomandat și elementele cheie pentru activități lunare pașnice și durabile”, care sperăm ca anul viitor să devină document de lucru al ONU prin comitetul său de specialitate, COPUOS. Mă opresc aici cu implicațiile mele pe plan internațional, deși mai sunt și altele. Aș spune că, deși abia am împlinit 70 de ani, nu îmi permit să stau acasă și să ruginesc.

– Sunteți prezent, de fapt România, datorită dumneavoastră, este prezentă, așa cum am spus și la începutul acestui interviu, peste tot în lume. Dar, la fel de prezent sunteți și în mijlocul copiilor și a tinerilor care vă consideră un model de viață! Cât de importantă este asumarea responsabilității educării minților tinere?

D.D. PRUNARIU: Mă consider o persoană responsabilă, nu numai pentru familia mea, ci și pentru domeniul de activitate pe care îl reprezint. Acest domeniu, pentru a se dezvolta, are nevoie de o bază cât mai largă de selecție pentru viitorii specialiști. Acești specialiști sunt copii și tineri de astăzi care încă au incertitudini în alegerea viitorului lor, a unei profesii care să îi atragă și să îi preocupe ulterior. Am numeroase întâlniri în școli, în tabere, întâlniri online, (pentru că tot ne-a învățat pandemia cu ele) în care le povestesc celor tineri despre cosmos, despre secretele și provocările lui, despre ce fac oamenii în acest domeniu de activitate, ce am făcut și fac eu, și în felul acesta le stârnesc curiozitatea și îi fac să fie atrași de știință, de cercetare, de

cosmos. După întâlnirile cu mine mulți doresc să devină cosmonauți. Important este să țintească cât mai sus. De-a lungul pregătirii și activității profesionale unii dintre ei vor ajunge specialiști care să proiecteze sisteme de sateliți, componente, vor fi fizicieni, chimiști, tehnologi, ingineri, medici, biologi și se vor apropia într-un fel sau altul de cosmos, chiar dacă foarte puțini vor ajunge să îl și vadă de la înălțimi cosmice. Satisfacțiile profesionale pot fi foarte mari.

– Spuneți adesea că ați fost la momentul potrivit, în locul potrivit, pentru a ajunge în Cosmos. Eu știu însă, că din mii de candidați, uneori reușește unul singur să devină cosmonaut. Mai mult decât atât, un procent foarte mare dintre astronautii mor în misiune. Pe lângă calitățile psihice, fizice, intelectuale și, deloc surprinzător, spirituale (despre care vă rog frumos să vorbiți), este vorba și despre un curaj fără limite, în această profesie?

D.D. PRUNARIU: Să nu dramatizăm peste limite domeniul de activitate cosmic. Este drept că a fi astronaut/cosmonaut este o profesie care implică un grad ridicat de risc, de aceea și selecția celor care sunt pregătiți pentru cosmos este foarte riguroasă, și tehnologiile utilizate sunt atât de costisitoare pentru a fi făcute cât mai sigure, dar totuși, având în vedere complexitatea echipamentelor cosmice, a rachetelor și navelor cosmice se întâmplă și dezastre în care mor oameni. Până în prezent procentul de zburători în cosmos sacrificați în misiune (aș fi folosit cuvântul dispăruți, dar acesta ne poate duce în eroare) este cam de 4,5% din cei aproape 600 de oameni care au ajuns până acum în spațiul cosmic (eu am fost în 1981 al 103-lea din lume). Calitățile fizice, psihice ale cosmonauților/astronauților cât și calitățile intelectuale sunt foarte înalte raportate la alte profesii. Având o meserie riscantă, ca și alte meserii pe pământ, de exemplu cele de aviatori, de scafandrii profesioniști, mulți dintre cei care le profesază, în viața de zi cu zi caută să compenseze acel risc și stres prin relații calde și apropiate cu semenii lor, înțelegând că

viața poate fi uneori scurtă și trebuie umplută cu bunătațe și bucurii. Curajul este dezvoltat prin cunoaștere. Frica apare în general în fața necunoscutului. Cu cât eliminăm prin cunoaștere, învățatură, antrenament mai mult din necunoscut cu atât frica se diminuează și face loc curajului. Trebuie desigur să ai și o anumită determinare și calități înăscute pentru a ajunge aici.

– Am citit, de curând despre Valentina Tereškova, prima femeie în Cosmos, care a zburat, la 16 iunie 1963, în capsula Vostok 6. Sunt, cosmonautele, la fel de puternice și determinate ca bărbații?

D.D. PRUNARIU: Da, sunt. Sunt astronave care au fost comandant de naveta spațială, de stație orbitală, sunt femei astronaut care au stabilit recorduri de durată de activitate în cosmos, de număr de activități extra-vehiculare cât au fost la bordul Stației Spațiale Internaționale. E drept că numărul femeilor care au zburat în cosmos reprezintă cam 10% din totalul astronautilor. Problema principală pentru care la începuturi au fost selecționate și trimise mai puține în spațiul cosmic o reprezintă particularitățile funcționării organismului feminin în imponderabilitate, într-un mediu cu radiații crescute, existând și responsabilitatea pentru sănătatea ulterioară a ei având în vedere că femeile procrează și copii lor trebuie să se nască neafecțați de perturbațiile mamelor lor cât au fost în cosmos. Medicina cosmică a rezolvat majoritatea problemelor legate de sănătatea astronautilor femei și bărbați în spațiul cosmic și după revenirea din cosmos, dar mai rămân încă aspecte de studiat.

– 2022 este anul Smaranda Brăescu. La 19 mai 1932 a devenit campioană mondială la parașutism. La 19 mai 1936 a devenit prima femeie care a traversat Marea Mediterană, cu un avion cu un singur motor stabilind și un record mondial. Dumneavoastră, la 14 mai 1981, ați devenit primul cosmonaut român. Ea a spus: "Viața mea o dăruiesc țării, dar vreau să o dăruiesc frumoasă și încărcată de glorie. Nu mă voi întoarce decât biruitoare." Dumneavoastră la ce v-ați gândit când vă pregăteați pentru plecarea în cosmos?

D.D. PRUNARIU: Grea întrebare. Atunci eram preocupat să mă pregătesc cât mai bine, să-mi îndeplinesc misiunea exemplar, să nu îi dezamăgesc pe specialiștii care mi-au încredințat spre efectuare în cosmos atâtea experimente științifice, să-mi reprezint cu mândrie țara într-o misiune care se efectuează în premieră. Mă gândeam tangențial și la semnificația istorică a zborului meu ca prim român în spațiul cosmic, dar acest lucru l-am conștientizat deplin mult mai târziu.

– Pe 1 octombrie se sărbătorește ziua persoanelor vârstănice. Dumneavoastră împliniți, pe 27 septembrie, 70 de ani. Sunteți un om extrem de activ! După părerea dumneavoastră, bătrânețea există?

D.D. PRUNARIU: Unii așteaptă să îmbătrânească, unii nu au timp să îmbătrânească, deși pot avea aceeași vârstă fizică. Desigur, organismul se degradează încet-încet. E o evoluție naturală a lui. Depinde și cum îl îngrijești. Mai este și factorul genetic. Lucrurile depind în mare măsură de cum te raportezi la activități și la timp și cum este mobilizată substanța cenușie din cutia craniană. Eu am atât de multe activități, deja o parte din anul viitor este planificat și îmi fac griji cum să fac față acelor activități ca să rămân în topul profesional, încât nu am timp să mă gândesc la bătrânețe.

Încă constat că timpul zboară enorm de repede. Parcă ieri aveam 60 de ani și îmi făceam probleme că încep să îmbătrânesc, și uite că am făcut deja 70 de ani și nu mai am timp să mă gândesc la asta.

– Sunteți bunic! În ce măsură arta diplomației vă folosește în această situație?

D.D. PRUNARIU: Ce artă a diplomatiei? Când ești bunic ești topit tot după nepoți și cauți să le satisfaci toate cerințele, capriciile, gusturile, uneori în totală contradicție cu poziția părinților lor. Ei da, aici intervine diplomația! Depinde cum îți argumentezi acțiunile ca să îi faci pe părinți să mai cedeze și toată lumea să fie în final mulțumită.

– Cel mai nou membru al familiei este nepoțica dumneavoastră, Ilinca Maria. Simțiți că s-a schimbat Centrul Universului pentru dumneavoastră?

D.D. PRUNARIU: Centrul Universului se schimbă cu apariția fiecărui nepot. Simți că moștenirea ta este dusă de cineva mai departe. Cum va fi dusă, depinde de familie de modul în care sunt educați nepoții, ce li se insuflă de mici etc.

Ilinca Maria este cea mai mică nepoată, este o scumpete care evoluează rapid, care are deja puțin peste 9 luni, care gângurește, este foarte atentă și receptivă la tot, este puternică față de mulți copii la vârsta ei, caută să pună mâna pe orice și să testeze singură ce este cu toate simțurile ei, inclusiv cel gustativ, are ochii vii și foarte mobili, nu îi scapă nimic din jur și îi doresc să fie foarte sănătoasă, să aibă tot ce îi trebuie în viață și să ne bucure cu viitorul ei. Aceleași dorințe și pentru ceilalți nepoți. Cel mai mare, Andrei, fratele Ilincăi, tocmai a intrat la liceu. Între ei, cele două fiice ale fiului meu mai mic, Ana-Gabriela și Elena Maria, una de 13 ani și una de 5 ani, frumoase, foarte istețe, ambițioase și premiante.

– Dacă ați putea să înghețați un moment în timp și să schimbați o decizie, care ar fi momentul și ce altă decizie ați lua?

D.D. PRUNARIU: Cred ca da, dar las totuși întrebarea fără un răspuns public.

– Din toată inima vă doresc la mulți, binecuvântați și inspirați ani! Vă mulțumesc pentru timpul pe care ni l-ați dăruit pentru a răspunde la aceste întrebări.

Mă învăluie o stare ciudată de melancolie! Nu știu de câte ori am recitat aceste rânduri și nu mă îndur să le dau acceptul pentru tipar. Mi se pare că se sfârșește magia sub care mă aflu, privindu-l cu ochii minții pe acest OM FABULOS, care a depășit orice imaginație, oricât de bogată, prin tot ceea ce a făcut de-a lungul vieții domniei sale.

Pot să îmi imaginez, cât încă nu dau drumul articolului, că acest ROMÂN de legendă, poate fi al meu, ca exemplu de viață.

În fapt, DUMITRU DORIN PRUNARIU, nici măcar al lui nu este! Nu este al familiei, pe care o iubește și o respectă enorm.

Dumitru Dorin Prunariu este al acestei nații pe care, chiar și la 70 de ani, o reprezintă peste tot în lume cu demnitate, onoare și mândrie.

Alege să arate tinerilor și copiilor că cerul nu este limita și că orice putem să realizăm, indiferent de anii pe care îi arată actul de identitate, dacă avem o dorință arzătoare și muncim peste ceea ce ne imaginăm că este limita noastră.

Prof. **Ecaterina TELETIN**

Pe drumul vieții !

„Viața e prea scurtă ca să lași pe alții să spună cum s-o trăiești”

În viața mea, am făcut multe călătorii, cu opriri în multe stații și m-am gândit și la călătoria cu stația „**TERMINUS**”! Am avut întotdeauna curaj să înfrunt primejdiile încurajându-i pe cei de lângă mine. În acest **drum al vieții** am străbătut mai multe serpentine, uneori abrupte, dar nu m-am descurajat, m-au pregătit acele greutăți pentru lungul drum al vieții...

Deci, vârsta îmi dă dreptul să mă întreb care dintre călătoriile făcute până acum au prezentat cel mai mare interes? Cea mai importantă este călătoria vieții. Însăși „**VIAȚA**” este cea cu o singură direcție. În această călătorie, cei din generația mea au înfruntat cu stoicism tot felul de lipsuri și greutăți. Noi am fost martorii unor descoperiri epocale, s-au extins cercetările științifice în lume și în țara noastră, s-au înființat instituții culturale, științifice, de învățământ și sănătate, iar participarea la viața social-culturală și politică a cetățenilor a devenit mai activă.

Dacă durata de viață a crescut, este rezultatul cercetărilor și aplicațiilor realizate la scară largă.

Multe din rezultatele cercetărilor neuroendocrine au arătat că viața biologică poate să difere mult de cea cronologică, în funcție de gradul de conservare a organismului. Știința care se ocupă cu studierea problemelor biologice, medicale și sociale ale îmbătrânirii se numește **GERONTOLOGIE**, iar știința care studiază evoluția particulară a bolilor bătrâneții și combaterea lor este **GERIATRIA**.

Cercetările medicale au fost aplicate nu numai în orașe; vaccinuri, consultații cu caravane medicale, înființarea în comune a cabinetelor medicale au eradicat o serie de boli infecțioase. „**OMUL**” este expresia unui cumul de gene cu adaptarea la condițiile de mediu, este deci rezultatul relațiilor familiale și sociale. Participarea omului la viața social culturală, pregătirea teoretică și practică în școală, încurajarea talentelor, extinderea dezvoltării tradițiilor populare cunoscute acum în toată lumea au dus la o participare masivă a populației de toate vârstele. La târgurile internaționale și la festivalurile de profil constatăm că autorii lor sunt meșteri și creatori vârstnici. E regretabil că nu se reiau în comunele în care sunt gimnaziile, orele de pregătire practică, folosind meșterii populari cu meserii specifice comunei. Puține inițiative ale edililor de a înființa cluburi în care tinerii școlari au învățat tainele unor meserii sunt pe cale de dispariție. Bătrânii, cu dragostea de meserii, adunau tinerii dornici să învețe totul pe cheltuiala lor, din dorința lor de a nu se pierde un tezaur așa de valoros. Dar sunt locuri unde bătrânii cu experiența lor sunt folosiți, deci

trebuie știut că „**îmbătrânirea este o etapă a vieții unui om**”, că longevitatea depinde întâi de factorii ereditari cum am menționat mai sus, dar experiența din familie nu este de neglijat, factorii externi completează dezvoltarea personalității.

Procesul de uzură, degradarea lentă sunt inerente, în special au de suferit aparatul cardio-vascular și sistemul neuro-psihic. De curând, într-o emisiune filmată în sate din zona Apusenilor, tinerii participanți au rămas surprinși văzând casele din aceste ținuturi. Proprietarii vizitați cu vârste între 60-98 de ani gospodăresc comuna, iar din mâinile lor ies adevărate comori de artă. Gospodarii răspundeau întrebărilor curioase puse de tineri, dar nu încetau lucrul. De la potcovitul cailor, împletitul paielor de grâu pentru confecționarea „clopului”, țesutul stofelor, confecționarea costumelor naționale, cojoace unicat, opinci, covoare, dar și dulciuri, conserve, siropuri, tincturi, unsori și alte leacuri necesare în gospodăria omului și uneltele agricole, toate confecționate manual. În familie pregătesc cele necesare traiului, folosind energia verde, deci sunt la curent și cu elemente de tehnică modernă.

Octogenarii, nonagenarii folosesc încă „**buciumul**” pentru anunțuri importante în obște, casele fiind răsfirate pe distanțe mari. Tinerii care au vizionat această emisiune și participanții direcți care au fost puși să lucreze cu gazdele au luat la cunoștință de tainele unei vieți cumpătate, stabilind relații bune cu mediul înconjurător. Au folosit din mediul în care trăiesc tot ce le-a dat pădurea, apele curgătoare, apele minerale, protejând natura din care se alimentează. Deși am vizitat multe zone din țară cu elevii sau în tabere, în grup sau în familie, nu am văzut atâtea muzee sătești, mori de apă pentru măcinat, „vâltoare” (un bazin mare din lemn cu apă pusă în mișcare de niște mecanisme făcute de gospodari) necesară spălării covoarelor de lână, cergilor și lânii după tunsoarea oilor. Pe unul dintre pereții muzeelor sătești sunt expuse diplome, titluri și insigne, medalii, cupe și statuete, premii de recunoaștere a operelor păstrate, care în multe alte locuri s-au pierdut. Multe dintre trofee au fost obținute la târguri internaționale, unde au fost prezentate de către meșteri operele în cauză. La 80-90 de ani mulți țărani primiseră titlul de „**PATRIMONIU NAȚIONAL VIU**”.

Aceste realizări s-au păstrat din generații în generații, numai că puțini dintre ei au copii sau nepoți care să le moștenească tainele acestor meserii. În afară de cumulul de gene care transmit o serie de caractere ereditare cum ar fi: priceperea, voința, cumpătarea, înțelepciunea, curiozitatea, severitatea, vitejia, dorul, eroismul și

răzbunarea, toate aceste trăsături de caracter și altele se dezvoltă prin educație, ori în aceste zone și altele pe care le-am vizitat în călătoriile mele, am constatat că părinții și bunicii sunt modele, ori în cazurile în care în familie nu există preocupare pentru educarea copiilor, nu e de mirare că multe din tradițiile satului se pierd iar unii tineri iau în derâdere tradițiile care se mai păstrează în unele sate.

Omul ca „biosistem” alcătuit din „subsisteme” se supune aceluiași reguli ca orice biosistem. Organele și aparatele sunt subsisteme interconectate și interdependente prin funcțiile lor. Dacă autoreglarea este corectă întregul, adică „**biosistemul**” (**OMUL**) este sănătos și se poate integra în mediul natural. Integrarea depinde de capacitatea de adaptare la mediu, adică în „**ecosistem**”. Omul influențează mediul natural intrând în relații neprietenoase imprimând caracterul integral de **HOMEOSTAZIE** (proprietatea organismului de a menține constantele mediului intern în relație cu factorii mediului natural). Așa se explică de ce în cazul unor suferințe se folosesc substanțe în cantități mici pentru a nu tulbura echilibrul subsistemelor (organele omului).

La vârsta a treia, cum se spune, **OMUL** trebuie să păstreze un anumit regim de viață. Nici într-un caz să nu renunțe la mișcare, la preocupările zilnice pe care le avea înainte de pensionare, atât pentru cei care au avut slujbe la stat, cât și pentru cei din mediul privat. Atenția cea mai mare trebuie avută în legătură cu alimentația. Avem ocazia să folosim mai mult timp pentru noi, așa cum arătam în alte ocazii; citit, vizite la muzee, vizionare de filme, participare activă în cluburile pentru seniori etc. Nu trebuie să căutăm singurătatea, să ne bucurăm de lucrurile și gesturile simple, să păstrăm legătura cu familia. Omul primește, ca orice biosistem, informații prin limbaj, scris, sunete, semne, evenimente și de aceea nu trebuie lăsat singur. Singurătatea produce traume somatopsihice, nu mai are familia în jurul lui, nu mai este în centrul microcosmosului care era familia. Omul se sfârșește mai mult de supărare, de bolile psihice care apar în caz de izolare, accentuând și evoluția bolilor cronice cu care se poate trăi prin tratament și printr-un regim corect de viață.

Familia, societatea, prietenii, colaboratorii trebuie să-l ajute să se mențină sau să-și îmbunătățească sănătatea după o boală. În relația noastră cu mediul, noi, ca sistem bioenergetic, trebuie să păstrăm balanța vieții care poate fi ostilă uneori. Exemplu: În zilele noastre, temperaturile de 30°C - 40°C sau mai mult dezechilibrează relația noastră cu mediul. Balanța vieții se înclină și la temperaturile scăzute cu mult sub 0°C. Întrebarea? -Cum trăiesc oamenii la asemenea temperaturi? în lipsa apei sau a aerului înăbușitor din zonele aride?!...

Cum se stabilește balanța bioenergetică? Oamenii născuți în aceste zone sunt adaptați și au dobândit această însușire din generație în generație așa cum s-au adaptat locuitorii din zonele cu „**nopti albe**”. Modificările au apărut în metabolism și datorită alimentației și folosirii medicamentelor fără a fi nevoie. Sunt zone în Asia, poate și pe alte continente, în insulele izolate, unde modernismul și tehnica nu au fost adoptate. Iar elementele de civilizație

au ajuns în mod timid și populația nu s-a putut adapta. Așa se face ca longevitatea omului să depășească cu mult peste sută. Cum se poate ca cei care depășesc sută să fie o normalitate?!

În primul rând, omul folosește mai mulți factori naturali, dacă ne referim la alimente, la schimbări de temperatură, calitatea aerului și a apei, relațiile familiale, ne putem explica de ce. Se poate face ușor de către cercetători o comparație între locuitorii zonelor miniere, forestiere, zone muntoase, depresiuni, deltă, sau pe cursurile marilor ape care le schimbă total modul de viață. Din observațiile făcute de un Institut de Biologie Marină, s-a constatat că majoritatea populației din zona **Azerbaidjan** depășesc cu mult 100 de ani. Am întâlnit persoane cu vârsta de 160 ani.

În 1985 s-a comunicat de către Acad. A. Jimurski, directorul Institutului de Biologie Marină din Rusia și prof. Kuzmin, matematician, cum se poate calcula vârsta potențială a omului. Cu ajutorul legii descoperite, au putut determina durata vieții umane, pe baza analizei unor fenomene și particularități de evoluție: la pești, păsări, mamifere, dar și la planetele sistemului solar, sau erele geologice ale Pământului, în baza cărora s-a constatat că momentele de răscruce au loc în viața omului la intervale regulate care sunt multipli numărului 15,15. În felul acesta s-a calculat multiplu nr.15.15. **Pentru om, primul moment important este nașterea.** Ei au înmulțit nr. 15.15 cu 266 (reprezentând durata în zile a unei perioade normale de gestație) obținându-se 11 ani. La această vârstă majoritatea copiilor sunt supuși unor boli. Așa arată statistica în toată lumea. Înmulțind 15,15. cu 11 s-a tras concluzia că omul poate atinge vârsta de 167 ani. Ei mai arată că la 11 ani și din 11 în 11 ani apar schimbări fundamentale în organismul omului. Greu se poate ajunge la această vârstă; care ar fi motivele: accidente, lipsa unei vieți raționale, sănătatea, războaiele, riscurile meseriei, influența mediului înconjurător, ereditatea, puterea de adaptare la viața social politică la un moment dat, în special dezechilibru mintal. Studiile au continuat și cei doi savanți au verificat ipoteza în toate ramurile științelor biologice. Mediul de viață, obiceiurile cotidiene din Azerbaidjan au determinat familii întregi cu număr apreciabil de ani. Kirali Muslimov a trăit 168 ani și Mahmud Eivazov 156 ani, iar aceștia nu sunt singurii longevivi de pe planetă – hrana de bază: lactate, legume, fructe, vânat, sumar pregătite caloric. Apa, aerul, clima, odihna, orele de muncă se pare că sunt ingredientele dietei minune.

În orașul nostru și în județul Vaslui au fost de curând felicități de către Insituțiile comunale sau Asociația C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad persoane care au depășit 100 de ani. Câte evenimente au trăit oamenii aceștia !.. Ce experiență de viață au?! Cu câte taine se duc în mormânt?...

Dintr-o statistică, în urma recensământului populației s-a constatat că durata medie de viață a oamenilor era:

-În 190036 ani.

-În 1964 64 ani

-În 1978.....70 ani.

Se pare că noi suntem acum la durata medie de viață

de 75 de ani.

Cum viața influențează mediul înconjurător ereditatea și puterea de adaptare la viața social- politică la un moment dat dă dezechilibre. La această vârstă organizarea timpului este o problemă mai ales când ești singur, chiar dacă memoria ne mai joacă feste, trebuie să încercăm să o ținem trează prin exerciții de vorbire, recitat poezii, repetat numere de telefon, evocarea unor momente din viață, schimbul de idei cu prietenii, întegrame, rebus și mai ales răspunsuri date întrebărilor la emisiunile TV. Îmi spunea cineva că numai oamenii inteligenți pot da răspunsuri și cum inteligența nu se manifestă la date fixe, cred că studiul, cititul, conversațiile plăcute îți țin memoria activă. Corespondența cu familia și prietenii îți dau curajul de a trăi frumos. S-au văzut multe cazuri în care oamenii de știință fac descoperiri epocale la vârste foarte înaintate: savanți, scriitori, pictori, poeți care creează capodopere. Compozitori vârstnici, unii cu handicapuri severe, au lăsat urmașilor biblioteci, legi și descoperiri care pot fi puse în practică în zilele noastre. Deci, bătrânii nu sunt de neglijat, experiența lor trebuie folosită intens. Mulți dintre ei se pierd anonim, alții nu au cui lăsa opera pentru studiu, biblioteci de mare valoare științifică, documente privind rezultatele unor aplicații în domeniul agricol, chimic sau științe medicale. Pentru unii tineri e mai confortabil să apeleze la studii gata rezolvate în străinătate, deși la noi în țară în centrele universitare sunt laboratoare de referință în toate domeniile la standarde internaționale, unde sunt studenți din străinătate care studiază alături de profesorii lor.

Sunt tineri români care, studiind în străinătate, se întorc în țară cu gândul de a ajuta la dezvoltarea științifică

pentru cei ce urmează așa cum au fost și ei ajutați de stat.

Pentru mine, etapa vieții în care sunt mă îndreptățeste să mă mândresc!... Buletinul arată o vârstă rezonabilă, eu, nu cred, s-ar putea să fie o greșeală de înregistrare... glumesc...! Oglinda nu minte, numai că eu privesc dincolo de oglindă, o șterg și eu mai des, poate!? Eu voi întâmpina ziua de **1 Octombrie** acasă sau pe o bancă în parc, amintindu-mi de cele mai frumoase evenimente din marea călătorie a vieții. Voi răspunde telefoanelor de la rude, de la foștii mei elevi, unii având peste 70 de ani, doar am început munca la catedră la 18 ani. Îmi voi felicita și eu colegii și colegele cu care mai am legătură. Cititorilor le urez sănătate, să trăiască frumos și **SĂ PREȚUIASCĂ FIECARE ZI** mulțumindu-i lui Dumnezeu că a mai câștigat o noapte sau o zi, alături de cei dragi.

La drept vorbind, viața e o lecție. Niciodată nu ai învățat cât trebuie să știi, nu poți copia, căci viața ta nu a mai trăit-o nimeni înaintea ta. Așa că, în viață, avem un șir nesfârșit de alegeri despre care îți amintești cu plăcere în aceste zile.

Am învățat să prețuiesc viața, să trăiesc clipa și să mă bucur de lucruri simple.

Cu această ocazie, urez sănătate, bucurii și la anul în luna noastră să ne repetăm urările.

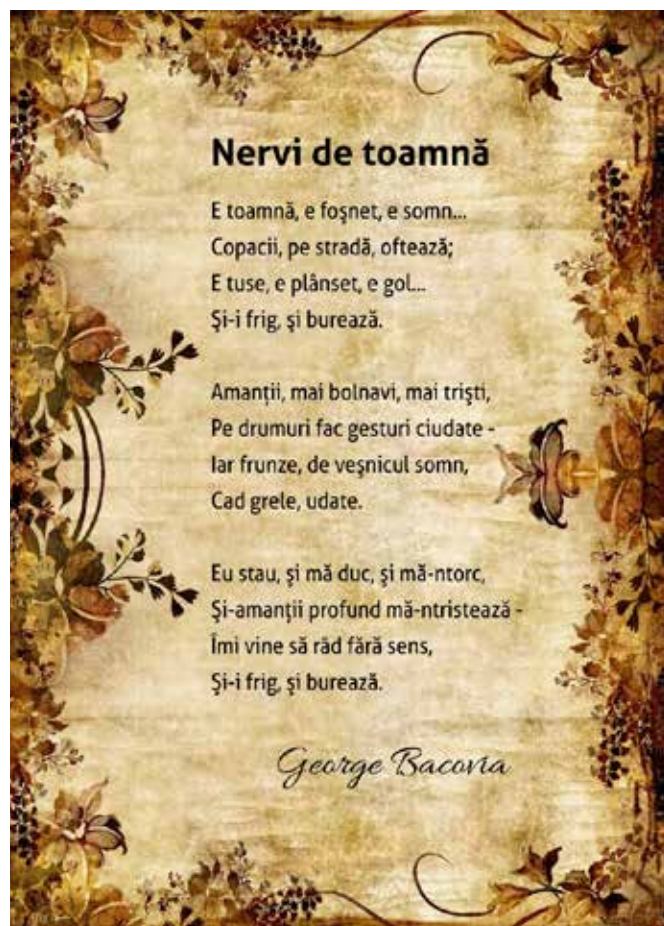
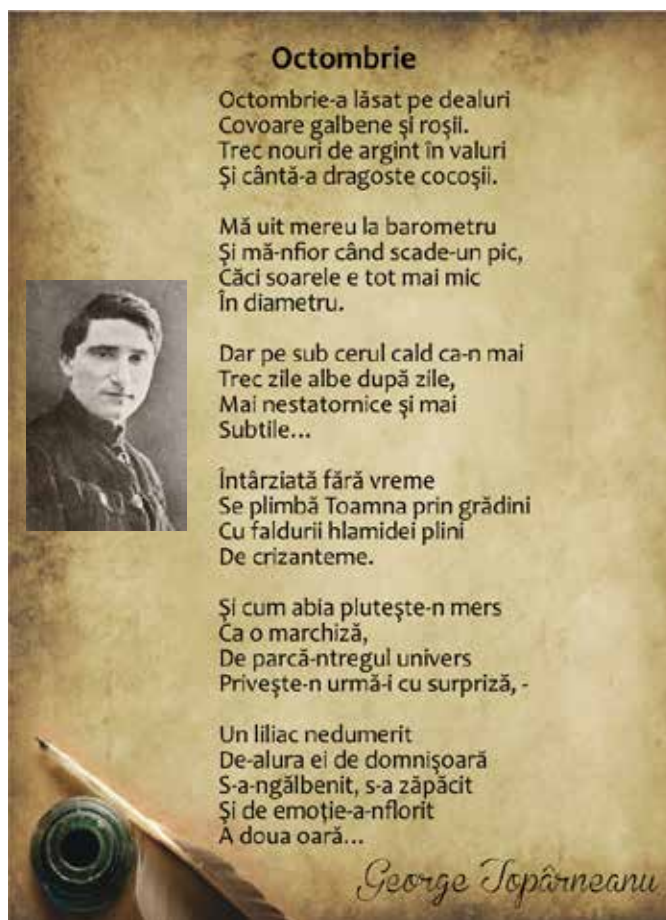
La Mulți Ani !

Cea mai fericită zi din viața mea este PREZENTUL!

BIBLIOGRAFIE:

„Enciclopedie Medicală”, 2011

„Dicționarul Sănătății”, 1978

Să ne venerăm străbunii și bătrânii!

Prof. **Ghiță CRISTIAN**

În evoluția milenară spațiul carpato-danubiano-pontic a trecut prin mai multe forme de organizare și conducere: monarhie, democrație, autocrație și iarăși democrație de tip occidental, ca în prezent, cu avantajele și dezavantajele ei.

Trecerea de la autocrație la forma actuală de democrație s-a făcut abrupt, cu sacrificii umane pentru care se caută și astăzi vinovații.

În contextul actual, societatea românească contemporană parcurge un drum sinuos fără o perspectivă clară, cu multe crize care afectează întregul sistem și pe fiecare individ în parte. Se resimte la nivel global o criză a valorilor materiale și spirituale. S-a produs un proces de lumpenizare a tuturor categoriilor sociale, indivizii mai mult sau mai puțin pregătiți vânzându-și forța de muncă și inteligența în beneficiul altora de aici sau de aiurea și nu în beneficiul statului care i-a format și educat cu costuri ce nu se mai recuperează.

S-au perimat noțiunile de patrie, patriotism, suveranitate, națiune, creându-se conceptul de europenizare, globalizare în care s-a produs depersonalizarea individului în cadrul unei societăți a consumului și divertismentului răspândite prin noile mijloace de comunicare conform dictonului latin „*Panem et circenses*”.

Se cultivă hedonismul specific societăților în descompunere prin tot felul de manifestări subculturale și nu munca generatoare de satisfacții personale și colective și de valori materiale și spirituale.

Grav este că bătrânii sunt uitați, excluși și abandonați prin satele și orașele țării, tinerii căutându-și locuri de muncă sau de câștig fără muncă prin țările occidentale unde au urmași fără nicio legătură cu obârșia natală. Generația matură, stabilă și cu experiență de viață, cultură materială și spirituală, este ignorată și considerată depășită.

Un proverb chinezesc ne spune: „*Învățați să construiți viitorul privind în trecut*”, ceea ce vom încerca și noi în acest eseu.

Platon, filozoful grec (427-347 î. H.), vorbește despre Zamolxeși principiile medicinei holistice și alopate, „*Zamolxe, regele nostru, care este un zeu, ne spune că după cum nu trebuie a încerca să îngrijim ochii fără să ținem seama de cap, nici capul nu poate fi îngrijit, neținându-se seama de corp. Tot astfel trebuie să-i dăm îngrijire trupului dimpreună cu sufletul, și iată pentru ce medicii greci nu se pricep la cele mai multe boli. Pentru că ei nu cunosc întregul pe care îl au de îngrijit. Dacă acest întreg este bolnav, partea nu poate fi sănătoasă căci, toate lucrurile bune și rele pentru corp și pentru om în*

întregul său, vine de la suflet și de acolo curg ca dintr-un izvor, ca de la cap la ochi. Trebuie deci, mai ales și în primul rând, să tămăduim izvorul răului pentru ca să se poată bucura de sănătate capul și tot restul trupului. Prietene, sufletul se vindecă prin descântece. Aceste descântece sunt vorbele frumoase care fac să se nască în suflete ÎNȚELEPCIUNEA”. Uimitoare această viziune asupra medicinei lui Zamolxe acum mai bine de 2400 de ani!

Să nu uităm regii dacilor: *Burebista*, mort în anul 44 î. H. odată cu împăratul roman Cezar, și al cărui regat se întindea de la Nistru până la Bratislava, de *Decebal* (63 î.H.-14 d.H.) care a preferat să se sinucidă decât să se predea romanilor. Sunt nume care trebuieenerate permanent.

Exemplul lor va fi urmat de alți eroi mai mult sau mai puțin cunoscuți care au apărat cu prețul vieții lor acest teritoriu, numit de Papa Ioan II „*Grădina Maicii Domnului*”. Istoria consemnează numele lui *Dragoș și Bogdan I*, ctitori ai Moldovei la 1359, și pe *Basarab I*, care în urma luptei de la Posada unde l-a învins pe regele Ungarei Carol Robert de Anjou, la 1330, a ctitorit Țara Românească.

În Moldova, *Alexandru cel Bun* (1400-1432) a domnit în liniște și pace, încurajând comerțul cu vecinii, întărind cetățile de la graniță și organizând biserica aducând la Suceava de la Cetatea Albă, moaștele Sfântului Ioan cel Nouenerate și în zilele noastre la 2 iunie. I-au urmat fiii *Ilie* în Țara de Sus cu capitala la Suceava, și *Ștefan*, în Țara de Jos, cu capitala la Vaslui.

În Țara Românească este venerat numele lui *Mircea cel Bătrân* (1386-1418) și evocat de Mihai Eminescu în „*Scrisoarea III*” ca un domnitor patriot care-și apăra „*sărăcia și nevoile și neamul*”.

La 14 aprilie 1457 urcă în scaunul Moldovei *Ștefan cel Mare* care va apăra hotarele până la 2 iulie 1504, cea mai lungă domnie din epoca medievală. A reorganizat administrația, a refăcut sistemul de apărare al țării și a luptat pentru independența ei cu Imperiul Otoman, Regatul Ungariei și Regatul Poloniei, ctitorind peste 30 de biserici, celebră rămânând Voronețul pentru pictura exterioară, în special „*Judecata de Apoi*”, de pe peretele vestic, fiind considerată „*Capela Sixtină*” a picturii medievale românești.

Urmașul său, *Petru Rareș*, a realizat în cele două domnii (20 ianuarie 1527-14 septembrie 1538 și 9 februarie 1541-2 septembrie 1546) pictura exterioară a mai multor biserici și mănăstiri pe care le-a și ctitorit.

În Țara Românească celebru a rămas *Vlad Țepeș*, invocat și el de Mihai Eminescu „*...Cum nu vii tu Țepeș Doamne, ca punând mâna pe ei/Să-i împarți în două cete, în smintiți și în mișei...*”, citat valabil și astăzi.

Neogoe Basarab (1512-1521), care a ctitorit complexul monahal și biserica de la Curtea de Argeș și ne-a lăsat "[Învățăturile lui Neogoe Basarab către fiul său Teodosie](#)".

La 1653, în Moldova, *Vasile Lupu* a ctitorit, la Iași, biserica mănăstirii Trei Ierarhi, o bijuterie a arhitecturii medievale, și a adus moaștele cuvioasei Parascheva la care are loc anual cel mai mare pelerinaj ortodox.

Și în Țara Românească la 1593, banul Craiovei, *Mihai Viteazul* a reușit în 1600, pentru prima dată în istorie, unirea celor trei Țări Românești: "*Asta-i pohta ce-am pohtit, Moldova, Țara Românească și Ardealul*". A rămas în istoria neamului nostru și merită venerat de către toate generațiile.

Între 1688 și 1714 a domnit în Țara Românească *Constantin Brâncoveanu*, domnitorul martir al credinței ortodoxe, venerat de Biserică și inclus în calendarul bisericesc pe 16 august. Creatorul stilului brâncovenesc, al palatelor de la Potlogi și Mogoșoaia și mănăstirilor Horezu, Sâmbăta de Sus, al bisericii "Sfântul Gheorghe Nou" din București, unde sunt depuse și osemintele sale.

În Moldova reținem numele lui *Dimitrie Cantemir*, domn între 1710-1711, un mare carturar al umanismului românesc, spirit enciclopedic, membru al Academiei din Berlin, autor al *Istoriei Imperiului Otoman*, *Istoriei ieroglifice*, al *Tratatului Descriptio Moldaviae* (Descrierea Moldovei) și al altor tratate.

Până la Unirea din 1859 alți domnitori și oameni de cultură și-au adus contribuția la dezvoltarea școlii, a învățământului și culturii. Reținem numele lui *Veniamin Costachi*, Mitropolit al Moldovei, care a reorganizat viața bisericească și a contribuit la organizarea școlilor din Bârlad, Focșani și Galați, a Academiei Mihăilene de la Iași împreună cu Gheorghe Asachi care studiasse la Viena și Roma.

Și în Țara Românească au fost domni luminați și personalități care merităenerate de către generația noastră și cele ce vor urma pentru a nu se uita trecutul de glorie al poporului român care prin sacrificii a reușit să mențină prin timp și spațiu ființa națională. Începutul procesului de renaștere națională a fost marcat de Revoluția de la 1821 condusă de *Tudor Vladimirescu*, care spunea că "*Patria este norodul, iar nu tagma jefuitorilor*", adevăr valabil și în zilele noastre.

Pentru binele nației române s-au sacrificat și românii din Transilvania care au avut de luptat cu asupritorii alogeni și cu misionarismul catolic agresiv ce le interzicea construcția de biserici, slujbe în limba română, școli și pentru care în dese rânduri s-au răscolat cerându-și drepturi egale cu ceilalți locuitori. Merită venerați: *Gheorghe Doja*, conducătorul Războiului țărănesc din 1514, *Horia, Cloșca și Crișan*, conducătorii Răscoalei de la 1784 care, în urma înfrângerii, au fost trași pe roată – *Horia și Cloșca* – în fața mulțimii de iobagi.

Transilvania, străvechi pământ românesc, ca și Basarabia, a fost stăpânit aproape 1000 de ani de cei care nu aveau nimic comun cu acest pământ sfânt lăsat nouă de strămoșii noștri. Personalități marcante ale culturii s-au remarcat și în acest spațiu românesc: Mitropolitul ortodox *Andrei Șaguna*, corifeii *Școlii Ardelene*, *Samuil Micu*, *Gheorghe Șincai*, *Petru Maior*. Merită pomenit și *Badea Cârțan* de la Cârțișoara care a mers pe jos până la Roma

pentru a vedea cu ochii săi Columna lui Traian.

Anul 1848 a însemnat pentru toți românii începutul procesului de afirmare a națiunii române și a conștiinței naționale în context european. Procesul s-a remarcat prin contribuția mai multor personalități de seamă.

În Muntenia: *Nicolae Bălcescu*, *Gheorghe Magheru*, *Costache Romanescu*, *Ion Heliade Rădulescu*, *Christian Tell*, care la 11 iunie au lansat Proclamația de la Islaz, noua Constituție, Drapelul tricolor, albastru, galben și roșu, Guvernul provizoriu, arestat și eliberat de *Ana Ipătescu* și *Nicolae Golescu*.

În Moldova: *Vasile Alecsandri*, *Alexandru Ioan Cuza*, *Manolache Costache Epureanu*, *Lascăr Rosetti*, *Alexandru Moruzi* ș.a., care au alcătuit un guvern provizoriu eliberat de *Maria Rosetti*.

În Transilvania mișcarea a fost condusă de: *Avram Iancu*, *Alexandru Papiu Ilarian*, *Ioan Axente Sever*, *Simion Bărnuțiu*, *Timotei Cipariu*, *August Treboniu Laurian*, *Eftimie Murgu*, *Andrei Șaguna*, *Simion Balint*, *Ioan Buteanu*, *Petru Dobra*, *Ioan Dragoș*, *Ioan Sterca-Șuluțiu*, *David Urs de Margina*, *Pelaghia Roșu*.

Toate aceste acțiuni au contribuit la conștientizarea unității de neam, limbă și teritoriu a tuturor românilor și, într-o primă fază, a culminat la 1859 cu „Unirea Moldovei cu Țara Românească” și alegerea unui singur domn: *Alexandru Ioan Cuza* cel care a modernizat statul, a secularizat averile mănăstirești, a reformat învățământul și agricultura. Alături de Cuza au fost *Mihail Kogălniceanu* și *Vasile Alecsandri*, *Manolache Costache Epureanu* și *Moș Ion Roată* pe care în fiecare an, la 24 ianuarie îi venerăm cântând și dansând „Hora Unirii”.

După abdicarea forțată a lui Cuza, în 1866, „Monstruoasa Coaliție” a adus la conducerea țării pe *Carol I*, instaurând monarhia care a avut un rol decisiv în modernizarea statului român.

„Războiul pentru Independență” a mobilizat populația care și-a adus tributul de sânge la Plevna, Grivița și Smârdan contribuind astfel la eliberarea de sub jugul turcesc care dura de 400 de ani.

Românii au continuat să se mobilizeze pentru realizarea visului milenar al unirii tuturor, vis ce s-a realizat la 1 Decembrie 1918 „Marea Unire” după marile victorii de la Mărăști, Mărășești și Oituz și sacrificii de vieți omenești în teatrele de război.

Visul a durat până în 1940 când rușii au luat Basarabia și alte teritorii, au invadat România și alte sacrificii au fost necesare pentru a ne menține ființa națională. Cei care au realizat „Marea Unire” au fost condamnați și au murit în închisorile de la Sighet, Aiud, Gherla ș.a. Un regim totalitar, autocratic, impus după 1945, al cărui lider până în 1965 a fost *Gheorghe-Gheorghiu-Dej*, a transformat România din punct de vedere ideologic, social, economic și cultural.

Românii s-au mobilizat și și-au reconstruit țara, modernizând-o, pentru ca în decembrie 1989 o nouă fractură politică și sacrificii umane să ducă la democrația actuală aflată în derivă și crize în toate domeniile.

Menținându-ne speranța continuăm să ne venerăm străbunii, și bine ar fi dacă am mai asculta și de sfatul bătrânilor.

Bunici, părinți și nepoți...

Petruș ANDREI

***Nimeni nu poate face pentru copii ce fac bunicii.
Bunicii împrăștie praf de stele peste viețile micilor copii.***
(Alex Haley)

Certificat de bunic

Vei da examen pentru-a
deveni bunic,
Că viața-ntreagă mi te-ai pregătit,
De vrei să fii pe placul celui mic,
Învață, doar așa vei fi iubit.

Să știi, neapărat, ceva povești
Și jocuri, cântece din astea noi,
Să nu dai semne că îmbătrânești,
La arme deci, fii gata de război!

Că au intrat în casă câțiva zmei
Și vor să fure fata de-mpărat,
Tu, fără frică, luptă-te cu ei
Și-n urma bătăliei fă curat:

Așază pernele unde au fost
Și-ntinde bine pătura pe pat
C-apoi bunica mi te ia la rost,
De nu cumva te lasă nemâncat.

De e fetiță sau e băiețel,
Alină-i pe-amândoi câte un pic,
Apoi fii urs sau tigru ori cățel,
Doar pentru asta te-ai făcut bunic!

Bunici, părinți și nepoți

Știm toți, c-așa e datul sorții,
Dacă-am umbla o lume-ntreagă,
Bunicii știu să se-nțeleagă
Extrem de bine cu nepoții.

Când vin micuții în vacanță,
În jur e-atâta veselie

Și-n ochi e-atâta bucurie
C-aduc o rază de speranță.

Ei au mâncăruri preferate
Și jocuri multe până-n seară
C-ar vrea să stea numai pe-afară
Și-n casă vin cu greutate.

Sunt cam obraznici, nu-s ca sfinții,
Doar cu bunicii le convine
Și se-nțeleg atât de bine
Că au dușmani comuni: părinții!

Glumesc, desigur, vă dați seama,
Nu-i nici un pic de dușmănie,
Depun aicea mărturie
Că-s unici: tata și cu mama.

Atât de dragi ne sunt ștregarii,
Așa cum ne-au fost și feciorii,
Dar noi suntem suplinitorii,
Pe când părinții-s titularii!

Charlie Chaplin a trăit 88 de ani.

Ne-a lăsat 4 declarații:

- (1) Nimic nu este pentru totdeauna în această lume, chiar și problemele noastre.
- (2) Iubesc să mă plimb prin ploaie pentru că nimeni nu-mi vede lacrimile.
- (3) Cea mai pierdută zi din viață este ziua în care nu râdem.
- (4) Șase dintre cei mai buni doctori din lume:

1. Soare
2. Odihnă
3. exercițiu
4. dietă
5. Respectul de sine
6. prieteni

Păstrează-le în toate etapele vieții tale și bucură-te de o viață sănătoasă...

Dacă vezi luna, vei vedea frumusețea lui Dumnezeu...

Dacă vezi soarele, vei vedea puterea lui Dumnezeu...

Dacă vezi o oglindă, vei vedea cea mai bună creație a lui Dumnezeu. Deci, crede-mă.

Toți suntem turiști, Dumnezeu este agentul nostru de turism care ne-a definit deja rutele, rezervările și direcțiile... Încrede-te în El și bucură-te!

Viața este doar o călătorie! Așa că trăiește ziua de azi!

Măine s-ar putea să nu mai fie.

Bunicuța și nepoții

În expresul de Florica
Lăzi, colete, un amalgam
Și în compartiment, bunica
Și nepoții stau la geam.

Hohotind, copiii zburdă
Și fac zgomot infernal
Iar bătrâna știrbă, surdă
Tot privește cerul pal.

Dintr-un coș le dă bunica
Câte-un tort cu zahăr copt
Șapte ani are Lucica
Iară Nicu are opt.

Înfoiată cum e varza
Baba zice mai apoi
- Uite barza! Uite Barza!
Care v-a adus pe voi.

Nicușor, apoi întins pe-o coastă!
Zice răsfirându-și părul:
- S-o lăsăm să moară proastă
Sau să-i spunem adevărul?

Ion PRIBEAGU

De azi îți sunt povară...

De azi îți sunt povară, mă iartă drag copil
Sunt un bătrân bolnav, cu sufletul umil
Uit atât de multe, sunt speriat de viață
Dar vreau ca să te știu, cu zâmbetul pe față.

Te-am legănat pe brațe, când te durea ceva
Doar eu cu mama ta, nimeni altcineva.
Azi brațul meu bătrân, îmi tremură întruna
Și timpul m-a uscat, băiatul meu, ca pruna.

Când tu erai copil, și ne-ntrebai mereu...
La toate-ți răspundeam, nu ne era prea greu.
Cu mintea mea uitucă, pun întrebări prea multe
Dar sunt nevinovate, nu vor să te insulte.

Nu mă certa copile, de vărs supa pe mine
Când tu erai copil, eu nu țipam la tine.
Așa e legea firii, omu' spre bătrânețe...
Precum copilul mic, din nou 'tre să învețe.

Îndură-te de mine, deși îți sunt povară
Bătrânețea, știi? Atât mi-e de amară!
Mai stau un timp cu tine, dar la un asfințit
Se va găta amarul, mi-e viața pe sfârșit!

Eu voi pleca copile, să fiu cu a ta mamă
O tot aud mereu, pe nume cum mă cheamă!
N-am să-ți mai fiu povară, mă iartă de ți-am fost
În inimă la tine, căutat-am adăpost!

Marinela Florina JURCA

MELANCOLIE

Puneam, cândva, preț pe nimicuri
Și mai demult le admiram,
Azi timpul zace-n roase plicuri
Iar eu nu mai sunt cum eram.

Cu părul alb mă simt bătrân
Dar tot aș vrea să mai învăț
Și dacă plec să și rămân
Să gust al zilelor răsfăț.

Mai trece-o zi, mai trece-o noapte,
Cum trec izvoarele pe prund
Și-un glas mă-ntreabă despre moarte
Eu însă încă nu-i răspund.

Mă simt străin și obosit
Dar tot mai am în mine glas,
Fiindcă nu mă simt iubit,
Mă rog, c-atât mi-a mai rămas.

Ionel DORIN
Viața noastră

Bunica

Col. (r) Sava ARTEMIE
(10.04.1944 - 22.01.2022)

Anii s-au perindat nepăsători peste chipul și sufletul ei, cu bune sau rele, cu bucurii și necazuri, cu împliniri și dezamăgiri. Trăirile au lăsat în secret și cu migală în așezimea mersului, în așezimea privirilor, în strălucirea surșitelor de păr, în clinchetul glasului și în simțirile inimii.

Maturizată de vreme, puțin împlinită, a rămas plăcută și mi-si trădează vârsta. Bunica încă de tânără, căci despre bunica e vorba aici, are un stagiu impresionant și o experiență de netăgăduit în materie. Poate și de asta e greu să-i schimbi vreo părere ori să o misti dintr-o hotărâre luată. Poti să te superi, poate să-te dăuneze, să te enerveze ori distreze, ea aplică riguros regulile școlii de bunici absolută cu ani în urmă. Pe atunci școlă de bunici impunea optitudinile fizice și morale de netăgăduit. Bunăoară, o bunica trebuie să doarmă iepurește și la orice răsunet al bebelușului să se trezească înaintea mămicii pentru a lua măsuri în consecință. Trebuia să știe care este temperatura optimă a apii pentru baie, a lăptelui din liberon, de ce micuțul nu doarme, de ce nu mănâncă, de ce se strâmbă, de ce râde, de ce face pipi, de ce suge degetelele, de ce se năpâna, de ce se întinde, etc., etc.

Bunica noastră le stia pe toate toate,
le stia și acum dar le-a transmis inte-
gral ni' cu taată bunăvoință generatiilor
mai tinere.

Când erte relaxată și nimic nu-
umbreste sufletul este aproape imposibil
ca să nu-ți fie dragă bunica. O privire

uneori pe furis fără să stii unde îi
zboară gândul. Atunci din întreaga ei
făptură emană un suvoi de dragoste
bunătatate, grijă amestecată cu alint,
duioasă nemărginită. Ochii ei negri reapă-
ră ca în anii tinereții, chipul îi devine
sublim de radios, buzele se strâng
într-un surâs ocrotitor și dragăstos.

Am cam mintit când am afirmat
că nu stiu unde îi zboară gândul în
clipele de frumusețe sufletească. Bănuiesc
că se gândeste iar la floricelele ei
preferate, în buchetel de „Toralcarele”.

N-ati auzit până acum de ioralcarele?
N-ati văzut nici în seră, nici în grădina
botanică, nici pe câmp nici în pădure?
Nici n-a să le vedeti pe acolo. Ele sunt
doar în sufletul bunicii. Fac pentru voi
un mare secret o semianagramă:

« Tofana - Răfca - Corina = Toralcarele »

Și acum gata. Vreau să vă admir
pe bunica. A început să se gândească
la Toralcarele.

Doamna Coca și o poveste frumoasă

Prof. Ion DOBRIN

Suntem în anul 1935, la 20 iulie, o zi frumoasă de vară, în satul Măscurei din comuna Pogana, județul Vaslui, sat așezat între două dealuri, înconjurat de imașuri și păduri, cu oameni gospodari și copii zburdalnici și bucuroși, așteptând autoritățile să purceadă la inaugurarea școlii primare din sat.

Așa cum se vede în fotografie, oamenii s-au adunat în fața școlii cu mic cu mare, printre care se aflau domnii învățători Basoc de la Măscurei, Botezatu de la Iana, preoții Moraru Gheorghe și Blănaru Vasile, funcționarul primăriei Vasile Iftene, locuitori ai satului, fie copii sau bătrâni, cu sufletul la gură au asistat la slujba de sfințire a localului școlii, apoi la luările de cuvânt ale celor prezenți la această zi importantă pentru comunitate.

Oamenii din acele vremuri erau bucuroși, uniți, se uitau unii la alții cu căldură, se ajutau mergând pe la șezători și clăci, lucrau pământul și trăiau în liniște și înțelegere. Acum, în această zi deosebită, erau emoționați că, în sfârșit, se împlinea un vis al oamenilor simpli, oameni ai ogoarelor și vitelor și, anume, să aibă școală în sat, fiindcă în mintea lor, în nopțile lungi de iarnă, se urzeau încet niște drumuri către cunoaștere, către luminarea minții, către o viață mai bună, mai liniștită, și, parcă în acea adunare răsunau vorbele acelea meșteșugite ale domnitorului Ghica-vodă, când a fost de față la sfințirea școlii domnești de la Târgu-Neamț, evocate atât de frumos și emoționant de marele povestitor, Ion Creangă, în „Amintiri din copilărie”:

„Iată, copii, școala și sfânta biserică, izvoarele mângâierii și ale fericirii sufletești; folosiți-vă de ele și vă luminați, și pe Domnul lăudați!”

Cum a fost atunci, în 1935, la acea festivitate de la

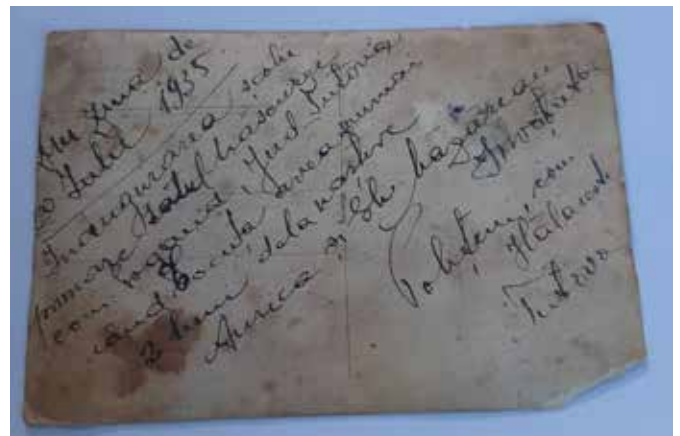
Măscurei, a fost frumos, erau alte timpuri, alți oameni, natura parcă trăia odată cu lumea bucuriile și necazurile, lumea era mulțumită cu puțin și fericită așa cum era atunci. Aceste amintiri frumoase vi le spune prin intermediul meu copilul mic, cocuța din brațele mamei, din prim-planul fotografiei. O cocuță, de doar două luni atunci, astăzi are 87 de ani și-mi spune că parcă a fost ieri. Se numește Emilia Cătănoaie, fiica fostului învățător de la Pogana, Gheorghe Măzăreanu și a Auricăi. Puțină lume din sat știe că o cheamă Emilia, toată lumea o știe de „Doamna Coca”, fiindcă părinții au alintat-o atunci spunându-i coca, cocuța, și așa i-a rămas numele până azi.

Doamna Coca, fostă profesoară de limba și literatura română, care și-a dedicat zeci de ani învățării puilor de om, duce o viață frumoasă ca o poveste. Casa este un adevărat muzeu, cu icoane, tablouri, fotografii din tinerețe, mobilă veche, covoare și țolice, fețe de pernă, lenjerii de pat, perdele și draperii cusute de mână dumneaei acum 50-60 de ani sau moștenite de la părinți și bunici și o bibliotecă unde are tot felul de cărți interesante.

Când am pășit în casă, parcă am intrat într-un tunel al timpului și am poposit în trecutul satului tradițional românesc, unde credința, respectul, cinstea și munca erau într-adevăr valorile cele mai importante care stăteau la baza comunității.

În curte, are foarte multe flori pe care le îngrijește cu drag, are pomi în grădina de tot felul, legume și zarzavat și multe găini și pușori de găină de toate mărimile și culorile.

„Nu pot să stau locului, trebuie să fac ceva. Așa am

fost de mică, energică, așa sunt și acum. Dacă plouă și nu pot face treabă în grădină, stau în casă și cos fețe de perne sau carpete ori desenez sau citesc”, spune doamna Coca, plină de zâmbet și voioșie. Duminica, îmbrăcată în port popular, merge la biserică, păstrând și promovând credința strămoșească păstrată de la părinți și bunici, oameni ai locului, despre care mi-a povestit cu atâta har, că mi se părea că erau acolo, lângă noi.

De asemena, mi-a arătat lucrarea de stat, de când a absolvit facultatea, un fel de lucrare de licență de azi, în care a avut ca temă „Vălărețul pe Valea Tutovei”, despre care am vorbit cu plăcere, fiindcă și eu sunt culegător de folclor și inițiator al unui grup folcloric din zonă.

A fost o discuție atât de interesantă cu doamna Coca, mai ales că, privind la fotografie împreună, doamna mi-a zis: „Vezi, din această fotografie, nimeni nu mai trăiește, cu excepția acelei cocuțe din brațele mamei, adică eu. De asta, este bine să ducem fiecare povestea noastră mai departe din generație în generație”.

Am plecat încărcat de o energie pozitivă nemaipomenită gândindu-mă că, într-adevăr, bătrânii noștri sunt înțelepții care au păstrat în suflet acel spirit curat al neamului românesc, cum spunea poetul țărănimii, George Coșbuc:

„Sunt suflet în sufletul neamului meu
Și-i cânt bucuria și-amarul;
În ranele tale durutul sunt eu
Și-otrava deodată cu tine o beu,
Când soarta-ți întinde paharul!”

De aceea, trebuie să-i ascultăm cu atenție și să-i respectăm cum se cuvine.

La mulți ani cu sănătate tuturor persoanelor vârstnice!

Fum de lumânare

Mai triști, mai goi, cu sufletu-n risipă,
aflându-ne într-un fel de așteptare,
murim, câte puțin, în fiecare clipă,
rămâne, după noi, un fum de lumânare.

Până la viața de apoi e doar un pas,
iar veșnicia-i doar o amânare,
murim, câte puțin, în fiecare ceas,
rămâne, după noi, un fum de lumânare.

Murim, câte puțin, în fiecare zi,
de of, de dor, de chin, de-nstrăinare,
captivi între "a fi" și "a nu fi",
e viața noastră... fum de lumânare!

Dumitru GRUI

Mircea FITCAL
(22.10.1952 - 26.12.2020)

Să ne reamintim...

O GENERAȚIE UMILITĂ

(Scrisoare de dragoste către un pensionar care nu mai are nevoie să fie iubit)

Drama pensionarilor a schimbat sensul vieții acestora. Acum au un mare avantaj, pot vorbi orice fără opreliști, dar la adresa cui?

De la o vreme, știrile bune au devenit neobișnuit de suspecte.

Optimismul compromis nu se mai sprijină decât pe propagandă !

Contrariul obiceiului de a surâde unui viitor încrunțat.

Omul mileniului trei a ajuns să se simtă liber fără rost, căci el nu poate adânci libertatea, nu o poate supune ascezei, nu o poate înălța și nu o poate sacraliza.

Este secolul puterii absolute a bogaților împotriva săracilor.

Sunt oameni care ne mint pentru că nu pot reuși altfel decât îndepărtând de ei adevărul. Sunt oameni care nu nimeresc adevărul. Sunt oameni care nu l-au cunoscut niciodată. O lăcomie de viață joasă.

Nu mai suportăm să fim recunoscători !

A fost compromisă bucuria de a ne trăi bătrânețea într-un mod decent.

Stupul omenesc a fost invadat de lăcuste.

În ultimii 20 de ani destinul moral al țării a fost lăsat în sarcina celor ce nu cred în el.

Astăzi în sala de judecată chipul omului devine o „bijuterie” a ororii morale.

Lacom, hâd de cruzime dezinhbată. Aici fiul își dezmoștenește părintele, soții își dispută verighetele, vecinii se urăsc, prietenii se detestă, frații refac povestea lui Abel și Cain, și peste toate sentimentul extremei dezonorări a ființei petrificate.

Subscriu la ceea ce spunea Mihail Sebastian: „Din nefericire, nu mă pricep să fac scrisori viitorului! Nu-l mai simt! Nu mi-l pot imagina ! Viitorul îmi face rău de abis !”

În zilele noastre moartea nu mai este o îndatorire. Moartea este o recompensă.

= O țară plină de bătrânii nimănui =

Trăim pe un cimitir în formare. Am descoperit târziu sensul vieții !

Strămoșii mureau fără teamă de moarte, bătrânii noștri trăiesc cu teamă de viață.

Ori de câte ori oamenii politici se întâlnesc din motive electorale cu bătrânii pensionari nu mai prididesc cu promisiuni și îmbrățișări !

Unul dintre cele mai frumoase gesturi omenești, îmbrățișarea, l-am împrumutat de la maimuțe !

Toate aceste amabilități prefăcute într-o lume în care toți zâmbesc, dar nici unul din bătrâni nu este fericit! Minciuna este prelungirea adevărului atunci când adevărul este refuzat.

Sunt mulți bătrâni care au rămas singuri, cu grijile plății medicamentelor, hranei și utilităților. Ei nu mai au în stat un apărător.

A fi singur înseamnă, poate, a te antrena pentru moarte.

Dacă-l vei întâlni pe cărările vremii tale, dă-te la o parte din calea acestui bătrân pe care nici viața, nici moartea lui nu-l mai iubesc.

Sunt multe de mărturisit. Dar să-l căutăm mai întâi pe burghezul ce dorește să ne asculte. Să-l întâlnim. Și chiar să-l remunerăm. Să publicăm articole pentru care cititorul să fie plătit. Să descopere, când dă fila revistei, un pliculeț, colo cu bacșișul aferent.

Iată de ce nu mai ostenesc să mă dezburghezesc !

Un consilier care reproduce un adevăr crud

CICERO ȘI BĂTRÂNEȚEA...

Cicero spune că, în general, bătrânețea e socotită odioasă pentru patru motive:

Primul este că trebuie să te retragi din viața activă.

Contra-argumentele lui Cicero sunt de ordinul următor: retragerea e, de fapt, o șansă, pentru că poți să te dedici integral vieții contemplative, adică vieții de reflecție, de analiză și de înțelegere pe care n-ai putut s-o practici câtă vreme erai angajat zi de zi în viața cetății sau în viața ta profesională.

Creativitatea celui care se concentrează pe viața contemplativă este integrală, când omul este, totuși, sănătos. Dar și când e bolnav.

Bach, care a compus lucruri formidabile la bătrânețe, avea toate bolile imaginabile, de la diabet până la o serie de atacuri cerebrale; dar nimic nu l-a împiedicat să facă ce a făcut.

Sofocle, când era bătrân, a provocat enervarea moștenitorilor lui când au vrut să dovedească în fața tribunalului că s-a prostit, că nu mai e capabil să administreze treburile familiei, ale gospodăriei ș.a.m.d. Pentru a se apăra, Sofocle a venit în fața tribunalului și a citit cu voce tare ultima lui producție – Oedip la Colona, una din marile lui piese. După ce

a terminat lectura, i-a întrebat pe cei din juriu dacă socotesc că cel care a scris un asemenea text este inapt să funcționeze normal în familia lui. Așadar, obiecția cu retragerea din viața activă este relativă, pentru că ai beneficiile contemplative specifice.

Al doilea lucru trist: șubrezirea corpului. Nu putem să fim atât de optimiști încât să spunem că bătrânețea e scutită de neplăceri. Adevărul e că sunt foarte multe neplăceri. Și că n-ai cum să nu te plângi din ce în ce mai des. Exercițiul lamentației devine o ocupație zilnică.

Te plângi că nu mai ai puterea tinereții, că nu mai ai memoria de altădată etc. Însă câtă putere vrei? Vrei să fii puternic ca un elefant? Dacă ai avea de ales – spune Cicero – între a fi gladiator și a fi Platon, ce ai prefera? Să nu-mi spuneți că ați vrea să fiți Platon cu niște mușchi de gladiator, trebuie să te adaptezi situației.

În orice caz, e un pasaj foarte frumos în Iliada în care Homer spune că ar fi mai multă nevoie la Troia de zece Nestori decât de un Ajax, adică mai multă nevoie de zece înțelepți, decât de un mare combatant.

Depinde ce înțelegem prin „putere”, depinde de funcționalitatea ei, depinde de modul cum o folosim.

Al treilea necaz: declinul plăcerilor senzuale. Cicero ne reamintește că toată viața noastră ni s-a spus, de cei mai vârstă, de profesori și maeștri, că e bine să ne controlăm senzualitatea, că e bine să ne purtăm atent cu această ispită, care e atât de atrăgătoare și atât de riscantă. De obicei, nu reușim. Ei bine, la bătrânețe căpătăm pe gratis ce n-am obținut prin efort la tinerețe. Să zicem mersi că, fără nici un fel de bătaie de cap, suntem, în sfârșit, în situația de a deține virtutea.

Bătrânețea se bucură de alte plăceri. Una dintre ele e să fii înconjurat de tineri și să fii iubit de tineri.

Nimic nu e mai răsplătitor pentru un om bătrân decât entuziasmul unor tineri care îl respectă și care descoperă în acest fel câteva virtuți pe care le pierd, în general, oamenii în ziua de azi: politețea, respectul, filiația ș.a.m.d.

A patra problemă legată de bătrânețe e că se simte pe aproape moartea.

Cicero se străduiește să ne vindece de această spaimă.

Replica lui Constantin Noica la acest subiect era: „E foarte curios.Se moare de milioane de ani și lumea nu s-a învățat cu asta”.

Cicero spune că sunt, în fond, două variante: dacă sufletul nostru, după moarte, devine neant, atunci problema morții e neglijabilă, nu contează, nu poți să te lamentezi că devii echivalent cu un zero glorios. Dacă nu e așa, atunci probabil că moartea e dezirabilă pentru că sufletul scapă, prin ea, de una dintre marile piedici când e vorba de gândire, înțelegere, cunoaștere: scapă de corp. Dacă sufletul poate gândi în limitele corpului, cu această povară asupra lui, cu atât mai mult va putea gândi când va fi liber de această povară. În consecință, sufletul nu are decât de câștigat.

Cicero mai spune un lucru supărător de adevărat: ideea că moartea se cuplează strict la bătrânețe. Când moare un bătrân, spune el, ai sentimentul unei flăcări care se stinge de la sine, fără violență, fără intervenții brutale din afară. Dramatică e moartea tinerilor. Când moare un tânăr, ai senzația unei flăcări peste care cade un torent. Și, de fapt, se moare la toate vârstele. Ideea că nu se moare decât la bătrânețe este o legendă, iar moartea la alte vârste decât la bătrânețe este infinit mai dramatică, mai supărătoare, mai greu de explicat decât moartea unui bătrân care, în fond, e la un sfârșit de ciclu și nu se poate aștepta să rămână pe scenă la nesfârșit.

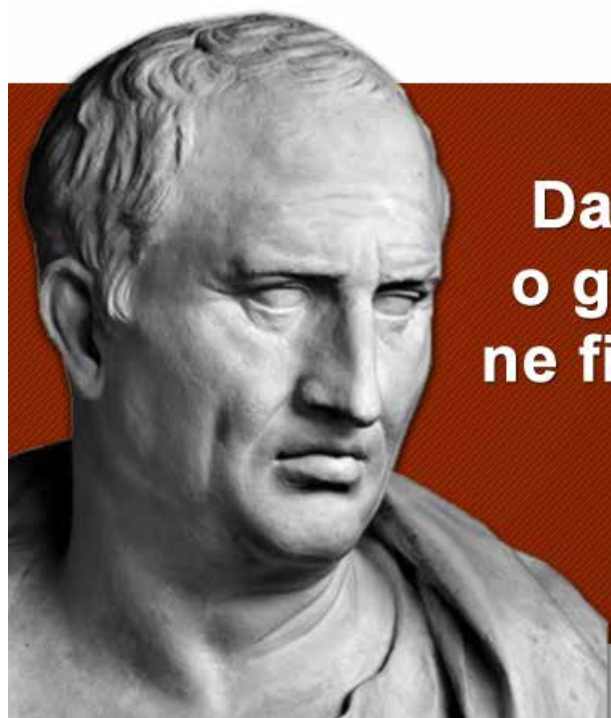
Mai mult – spune Cicero – la un anumit moment există și un soi de sașietate de viață. Nu mai vrei. Ideea „aș vrea să iau totul de la început” – spune el – e din punct de vedere sportiv inacceptabilă. Un om care a încheiat o cursă nu vrea niciodată, când ajunge la capăt, să revină la linia de plecare și să se tot învârtă dement pe același traseu.

Cicero vorbește și de nemurirea sufletului ca fiind un argument liniștitor: oameni, mult mai inteligenți decât noi toți la un loc, au crezut în acest argument. Dacă Pascal a crezut asta, dacă Toma d'Aquino a crezut asta, dacă Cicero a crezut asta, de ce sa fim de partea lui Lenin, care nu crede asta.

Psihologul american James Hillman, a scris o carte întregă despre bătrânețe. Iata un citat:

„A fi bătrân e o aventură. Să ieși din cadă și să ajungi la telefon sau pur și simplu să cobori câteva trepte implică tot atâtea dificultati si riscuri ca o călătorie prin deșertul Gobi, călare pe o cămilă”.

Să avem puterea, curajul și curiozitatea să parcurgem această aventură bine dispuși.

**Dacă nu ne e rușine să
o gândim, n-ar trebui să
ne fie rușine să o spunem.**

Marcus Tullius Cicero

Dumitru BOROȘ

Viitorul e al tuturor

Educația reprezintă forța unui om, a unei societăți și a unei națiuni. Carențele din educație se răsfrâng asupra generațiilor asemenea pieselor unui domino. De aceea, important este să ne aplecăm asupra metodelor de educație într-o societate modernă, care a luat-o mult înaintea noastră. Suntem datori să ne informăm permanent, să ne aplecăm asupra nevoilor tinerilor de azi, altfel riscăm să îi pierdem, să îi îndepărtăm și, mai grav, să ni-i facem inamici.

Ce tânăr mai poate înțelege azi prin ce am trecut noi? Puțini mai ascultă poveștile noastre, cum mergeam la școală prin glod până la genunchi, cum iarna, în clase, era un frig de ne înghețau degetele pe tocurele improvizate pentru a ne învăța să scriem frumos, cum învățătorul ne pedepsea dacă nu am învățat lecția de zi cu vârguța la palmă de se înroșeau și le ascundeam când ajungeam acasă, să nu le vadă părinții că o luam și de la ei. Credeți că mergea cineva la școală să se certe cu profesorii? Nu, dimpotrivă, eram tot noi pedepsiți spunându-ne că nu degeaba am fost sancționați.

Și totuși, așa drastic cum era, s-au ridicat dintre noi, copiii de atunci atât de la sate cât și de la oraș, meseriași buni, profesori, medici, judecători, avocați, ingineri care am muncit cu responsabilitate și cu devotament pentru meseriile alese.

Departate de mine de a judeca prezentul, dar din ce în ce mai mult observ o indiferență față de muncă, față de responsabilități, față de familie și credință, lucru care duce la o plafonare îngrijorătoare, o îndepărtare de valori și o dorință de a avea totul imediat, asemenea copilului mic ce bate din picior și i se rezolvă cerința.

Avem încă mulți tineri care au visuri, idealuri și dorința de a face lucruri frumoase. Sunt în toate domeniile și lor le datorăm asigurarea unui climat prielnic pentru a se forma frumos, pentru a dezvolta frumoasa noastră țară, a le fi un exemplu de corectitudine și etică. Cred că e momentul să nu îi mai îndemnăm să plece, ci să-și pună în valoare capacitățile extraordinare pe care le au pentru a schimba în bine lucrurile. Noi am ajuns la o vârstă la care am văzut și trăit multe, putem fi mentorii lor, dar trebuie construită o punte între generații, punte clădită pe respect, înțelegere și răbdare de ambele părți!

Nu sunt un pesimist, cred în generația de azi, ei vor face lumea viitorului mai bună și mai tolerantă.

La mulți ani, stimați dascăli!

Respect, răbdare și înțelegere!

Prof. Univ. Dr. Alexandru Vlad CIUREA

Cea mai bună mâncare pentru creier este bucuria

„Recomand tuturor să scrie cât mai mult de mână. Din păcate, tot mai mulți folosesc astăzi computerul, pentru că este mai rapid. Dar caligrafia este foarte importantă. Pentru că mii și mii de celule nervoase lucrează la acțiunea de scriere.

Practic, participă tot creierul: emisfera dreaptă este cea artistică, a creativității, iar cea stângă a execuției. Când scriem, punem pe hârtie un gând, apoi îl formulăm cât mai succint. Este extraordinar cum tot creierul lucrează: mișcăm mâna, folosim ochii, degetele, ne concentrăm. Ca o locomotivă care se pune în mișcare. Este un proces complicat, care duce la dezvoltarea creierului.

Scrisul este parte a terapiei de recuperare pentru pacienții care au suferit accident vascular cerebral sau traumatism cranio cerebral. Pentru că scrisul creează legături, sinapse, iar celulele se activează.

Și mai e ceva: scriind, îți vin idei, rezolvi probleme, te organizezi. Este o bună metodă de a preveni teribila boală Alzheimer.

Puțini știu, de exemplu, că doamna doctor Ana Aslan, supranumită „femeia care a învins bătrânețea”, a scris și a primit 130.000 de scrisori de-a lungul timpului. În peste o sută de țări. Coresponda fie cu pacienți, fie cu colegi medici. Extraordinar!

Cititul, de asemenea, este obligatoriu. Vă mărturisesc că profesorul meu, Constantin Arseni, ne spunea mereu să citim, să citim. Și o făcea în stilul lui: „Dacă un doctor nu pune mâna pe o carte timp de câteva luni, poate să se ducă cioban la oi!”

Sănătate!

Ioan-Aurel POP,
Președintele Academiei Române

O falsă problemă a școlii românești: noile discipline

Extravaganțele acestei veri buclucașe continuă. De vreo săptămână, un site de știri menține în prim plan anunțul despre o nouă materie școlară care ar putea să fie predată începând cu anul 2022 în școlile din România: educația cinematografică. Aceasta „ar putea aduce beneficii incredibile asupra dezvoltării copiilor”. Evident, ar putea să fie și așa, dar de la dorință până la putință este cale lungă. Propunerea nu este singulară și a mai fost făcută, separat sau în contextul predării celorlalte arte în școală. Este greu de imaginat cultura generală necesară oricărui elev fără cunoștințe elementare de muzică, arte plastice, teatru etc. De ce nu și cinematografie? Din păcate, cu toată marea importanță a artelor în viața omului, în învățământul general nu se poate pătrunde foarte mult în detaliu, pe de o parte, iar specializarea elevilor de la vârste prea fragede este riscantă, fiindcă obturează tocmai pregătirea de cultură generală, pe de altă parte.

Nu este prea greu să ne amintim ce propuneri de noi materii școlare s-au făcut în ultimii ani în România. S-a cerut imperativ, nu demult, educație sexuală în toate școlile, extinsă pe o perioadă de 12 ani sau chiar mai mult, pentru că elevii nu au cunoștințe în acest domeniu, pentru că-și încep viața intimă prea devreme sau prea târziu, pentru că trăiesc în promiscuitate,

pentru că au copii la vârste adolescente, pentru că nu deosebesc sexul de gen. S-a cerut educație financiar-bancară, fiindcă azi oricine are raporturi cu băncile, cu monedele, reale sau virtuale. Și mai importantă li se pare unora educația antreprenorială sau managerială, pentru că, în lumea de azi, oricine trebuie învățat de la o vârstă fragedă cum să deschidă o afacere, cum să dirijeze un grup de oameni, cum să facă o investiție și cum să obțină profit. Peste toate vine – în viziunea altora – protecția mediului înconjurător, combaterea poluării, a încălzirii globale. Ni se atrage atenția că degeaba știm să procreăm, să scoatem bani de la bancomat, să înființăm și să conducem întreprinderi lucrative, dacă lăsăm planeta de izbeliște, dacă tăiem irațional pădurile, dacă nu reciclăm deșeurile. Chiar dacă s-ar realiza la modul optim toate acestea, fără rezolvarea problemei unei nutriții sănătoase nu facem nimic. În consecință, o disciplină nouă legată de hrana noastră cea de toate zilele, de pericolele care ne pândesc (inclusiv alcoolul, drogurile) ar fi fundamentală în școli, deoarece elevii mănâncă nesănătos, preferă mâncare plină de conservanți, devin supraponderali. În fine, alții propun materii precum circulația pe drumurile publice (în România avem cei mai mulți accidentați și morți din Uniunea Europeană), igienă personală și publică

(suntem cam certați cu apa, săpunul sau pasta de dinți), etică (dezvoltă simțul moral), estetică (formează gustul pentru frumos), șah (pentru gândirea logică), tehnici digitale (doar avem și un minister al digitalizării, pentru că lumea va trăi de-acum înainte tot mai mult online, în forme virtuale) etc.

Toate acestea sunt bune și frumoase, dar, dacă facem un calcul simplu, ajungem la concluzii complet nerealiste. Aceste noi discipline școlare (în număr de 12-13), propuse și enumerate aici fără epuizarea listei, odată acceptate toate – ele au toate o rațiune de a fi – ar conduce la 12-13 ore pe săptămână (dacă am socoti că o singură oră săptămânal este de ajuns) sau la 24-26 de ore pe săptămână (dacă fiecărei materii i s-ar rezerva câte două ore). În prima variantă, ar mai rămâne câteva ore săptămânal pentru materiile clasice, care ar urma și ele să se rezume la câte o singură oră pe săptămână. În varianta a doua, cu 24-26 de ore deja ocupate, ar trebui renunțat la matematică, limba și literatura română, limbi străine, fizică, biologie, chimie, istorie, geografie, educație fizică etc. Unii ar spune că nu ar fi nicio pagubă, că doar aceste materii sunt depășite, inutile, de prisos. Ce rost mai are să știe absolvenții teorema lui Pitagora, volumul sferei, scrisul și cititul, Creangă și Eminescu, franceză ori spaniolă, mecanisme simple și vectori, compoziția chimică a materiei, viața plantelor și animalelor, Renașterea și umanismul, marile descoperiri geografice, deosebirea dintre Munții Alpi și Munții Anzi sau dintre limba latină și America Latină? Educația fizică s-ar salva, totuși, dar semnificația maximei latine „minte sănătoasă în corp sănătos” s-ar pierde. Există mulți oameni astăzi, mai ales dintre reprezentanții noilor generații, care nu simt nici un fel de handicap în lipsa lor de cultură, în ignoranța lor, în mintea lor vidată în mod intenționat și care – educați pentru contingent și obișnuiți cu trăirea clipei – vor ca în școală să se dobândească nu cunoștințe, ci numai deprinderi, numai tehnici de viațuire și de supraviețuire, numai modalități de adaptare la mediu.

În esență, opoziția dintre planurile de învățământ considerate clasice și aplicate încă (în oarecare măsură) astăzi și programele școlare propuse recent este una falsă, aparentă. Contrapunerea, de exemplu, a istoriei față de protecția mediului este total lipsită de logică, fiindcă cele două realități se completează și, uneori, se suprapun. Cunoașterea prezentului oamenilor care au trăit în trecut (adică învățarea istoriei) înseamnă pentru orice elev dobândirea experienței de viață, în cadrul căreia intră și protejarea planetei, a apelor, a pădurilor, a aerului. La istorie se învață cum și de ce a început poluarea mediului, când s-au văzut primele semne negative, ce măsuri s-au luat, unde s-a ajuns până astăzi cu tulburarea echilibrului natural. La fel se întâmplă cu toate celelalte „educații” propuse așa de imperativ: educația „sexuală” începea odinioară de foarte timpuriu, în familie și în școală, încă de când elevul de clasa a cincea învăța la botanică înmulțirea

plantelor, a celulelor, apoi la zoologie, înmulțirea animalelor, la anatomie, înmulțirea omului; tot aici se dobândește și cunoștințele elementare de igienă. Adaptarea omului la viața curentă pe care o trăiește nu s-a făcut niciodată prin discipline practice care să le excludă pe cele considerate „teoretice”, ci prin teorie serioasă care să explice bine viața cotidiană. De aceea, a spune că matematica este inutilă, fiindcă elevii nu vor folosi niciodată în viață integralele sau limitele este un nonsens. Matematica este prezentă în toate fibrele omului contemporan, în toate evenimentele vieții cotidiene, dar ea trebuie studiată în școală ca să poată fi folosită. Altminteri devin problematice chiar măsurarea unui teren, exprimarea unui procentaj, regula de trei simplă sau transformarea hectarelor în kilometri pătrați. Veți spune că toate astea le face acum computerul. Fals! Le face omul cu ajutorul computerului, iar dacă omul face acest lucru în mod mecanic, fără să înțeleagă și să poată explica ce face, atunci omul contemporan a ajuns deja un mecanism, încetând să mai fie om.

Din punct de vedere practic, pedagogic și metodic, orice disciplină școlară care are alocată o oră pe săptămână (sau, mai rău, o oră la două săptămâni) înseamnă doar pierdere de vreme. A-i asculta pe elevi și a le încheia medii la o materie cu o oră pe săptămână este o formă fără fond. La o oră pe săptămână, nu se poate face nici fixarea cunoștințelor și nici recapitulare, ceea ce îndeamnă la superficialitate și la formalism. Informația intră pe-o ureche și iese pe cealaltă. Iar a avea materii cu cel puțin câte două ore pe săptămână înseamnă a te rezuma la maxim zece discipline (mult mai puține la clasele mici). În cadrul acestor discipline – a căror utilitate și justete a fost verificată cel puțin de la Renaștere încolo – se pot introduce orice fel de conținuturi (teme) care să le adapteze celor mai stringente nevoi actuale. De exemplu, la literatură, un elev nu mai poate citi toate romanele importante ale omenirii sau ale românilor și nici nu mai acceptă să preia mecanic opiniile criticilor și istoricilor literari și să le învețe pe de rost. Dar asta nu-i dă cuvânt să spună că literatura secolului al XIX-lea – de exemplu – este desuetă și să pretindă în programele școlare texte sportive, reportaje despre catastrofe naturale, regulamente și instrucțiuni etc. în locul textelor literare. Lectura clasică se poate completa cu filmul inspirat din literatură (și se poate îmbina arta literară cu arta cinematografică). În locul textelor plicticoase din criticii consacrați, se pot face dezbateri și se pot ghida elevii spre descoperirea de către ei înșiși a sensurilor unui text literar. Dar nu se poate înlocui textul literar cu textul banal! Comunicarea – despre care se tot vorbește azi – nu are nevoie să fie materie în sine. Comunicarea se învață la toate materiile și mai ales la limba și literatura română, în cazul nostru. Iar a crede că o limbă se poate învăța temeinic fără gramatică este ca și cum ai spune că un chimist nu are nevoie de

laborator și de experiențe în cercetările sale sau că un istoric se descurcă fără izvoare, dacă are imaginație. Toate acestea sunt elucubrații, ivite din necunoaștere, din teribilism (prelungit la unii dintre noi și la vârsta senectuții), din dorința de a epata, de a fi original, de a arunca tot ce este vechi la lada de gunoi a istoriei.

Școala are rosturile sale care vin de demult și care se primenesc mereu, dar nu-și schimbă esența. A crede că disciplinele „clasice” trebuie acum abolite sau reduse drastic, pentru că ne obligă la aceasta modernitatea, societatea trepidantă în care trăim, schimbările năucitoare, reprezintă cel puțin o mare naivitate. Dar reprezintă câteodată și o lipsă acută de logică. Școala noastră nu are nevoie acum neapărat de schimbarea numelui materiilor, de introducerea de noi discipline încheiate cu medii trimestriale (semestriale), de cruțarea memoriei elevilor, ca să le fie mintea odihnită. Dacă crede cineva că fetele minore nasc înainte de vreme sau că își încep viața sexuală prea repede sau că nu respectă igiena sau că sunt surprinse traversând strada în afara trecerilor de pietoni etc. pentru că nu învață la școală nimic despre sex, despre nașteri, despre curățenie sau despre circulația pe drumurile publice, se înșală amarnic. Ele fac toate aceste lucruri fiindcă provin – în mare măsură – din familii dezorganizate, pentru că nu merg deloc la școală sau pentru abandonează școala după o clasă sau două. Adică pentru că nu beneficiază deloc de educație organizată. Aici este tragedia școlii noastre românești. Avem localități și medii sociale în care 20-30% dintre copii nu merg deloc la școală. Aceștia nu știu literele și nu pot să scrie și să citească,

adică sunt analfabeți propriu-ziși. Apoi avem peste 40% analfabeți funcționali, adică din aceia care citesc cu oarecare greutate, dar nu știu ce citesc. Ignoranța provine din lipsa de exercițiu, din gramatica puțină și prost făcută (fapt pentru care se concentrează prea mult asupra recunoașterii literelor, silabelor, cuvintelor), dar și din necunoașterea noțiunilor. Prin urmare, prima grijă a noastră ar trebui să fie școlarizarea tuturor copiilor și prevenirea abandonului școlar. Altă grijă ar trebui să fie asigurarea tuturor școlilor cu învățători și profesori buni, bine pregătiți. Cum să fac limba și literatura română cu un „profesor” care abia și-a luat bacalaureatul, dacă l-a luat? Cum să aibă profesorul și directorul de școală un statut respectat în comunitate, dacă primarul îl amenință, în fața elevilor și părinților, cu destituirea?

Aș zice că școala noastră are nevoie – înainte de înlocuirea materiilor vechi cu unele noi – de măsuri drastice organizatorice, de reșezarea ei pe un făgaș normal, bine arătat nouă de Spiru Haret, de Petru Poni și chiar de Mihai Eminescu (care a fost o vreme inspector școlar). Firește, anii au trecut și școala este obligată să țină pasul cu viața, dar nu aruncând peste bord valorile reale în favoarea unora iluzorii. Iar programele europene, naționale sau locale de educație sunt foarte importante, dar nu de ele ducem lipsă în primul rând, ci de aplicarea legilor existente, de scoaterea educației din statutul de cenușăreasă, de tratarea cu seriozitate a școlii. Altminteri, vom distruge fără bombe și pandemii, dar pas cu pas, acest popor.

ULTIMELE CUVINTE ALE UNUI MARE BĂRBAT AL ROMÂNIEI:

"Sînt ultimul romantic, al țării mele sfinte,
Vă spun la despărțire, doar câteva cuvinte;
Eu am cântat, natura, și tei, și flori albastre,
Iubirea țării-am pus-o, în inimile voastre,
Mă duc și las în urmă, o prea frumoasă țară,
Pe care s-o cinstiți, n-o faceți de ocară!
Copii ai sfintei Dacii, feciori de daci și geți,
Cântați în mii de versuri, de barzi și de poeți,
Feciori ai lui Zamolxe, al Geei popor sfânt!
Să nu lăsați străinii să ia acest pământ !
Eu plec pe alt tărâm, să mă-nsoțesc cu zeii,
Voi, pe pământul țării, să vă purtați ca leii!
Luceafăr strălucind în pagini literare,
Asupra voi veghea, cu razele-mi astrale,
Pribeag nu voi mai fi, bătut de mii de gânduri,
Doar flori de tei de-asupra-mi, s-or cerne...
rânduri, rânduri!"

Mihai EMINESCU

Drumul spre succes

Cornelia BALASSAN

Părintele are un rol important în trasarea viitorului copilului său. Numai că acest lucru trebuie făcut cu grijă. Spun cu grijă pentru că de multe ori părinții vor să se realizeze prin copii lor. Adică dacă ei nu au putut să facă ceva în viața lor, împing copii pe acel drum pe care ei l-au dorit. Este un procedeu greșit după părerea mea. Bineînțeles mai sunt și alte tipare la fel de rele.

În primul rând părintele ar trebui să observe talentele copilului, înclinațiile lui și ceea ce îi place copilului să facă. Apoi ar trebui pusă sămânța pe acel sol fertil.

Totdeauna mama m-a îndrumat să învăț și să găsesc modalități corecte de a obține de la viață ce îmi doresc. Să acționezi corect te pune la adăpost de eventuale probleme în viitor. Știi, se spune că trecutul te ajunge din urmă... deși astăzi am fi tentați să facem „prostioare” pentru că toți le fac.

Viața înseamnă și altceva decât bani. Tocmai am citit un articol despre o fosta frumoasă prințesă din Qatar găsită moartă în Spania la vârsta de 45 de ani. Au bucurat-o banii și s-a căsătorit cu un bărbat mult mai în vârstă decât ea. Nu este de condamnat! A făcut ce a crezut că îi va aduce fericirea. Ea singură spunea că în schimbul banilor a dat libertatea, a trăit într-o colivie de aur și banii au fost un blestem pentru ea. Probabil că tot ei i-au adus într-un fel și moartea.

Și atunci poate sunt multe persoane care se întreabă cum să trăim ca să ne fie bine, să ne bucurăm

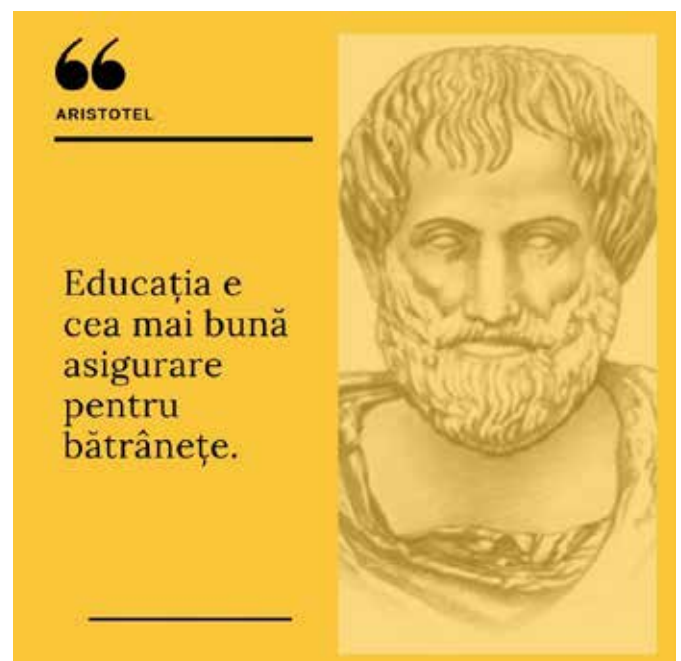
de viață și de ce nu, să avem ceva belșug.

Ar fi bine să fim onești cu noi și să fim capabili să ne auto evaluăm posibilitățile. De asemenea, ar fi bine să știm în ce intrăm. Acea femeie, prințesă în Qatar, nu s-a gândit prea mult în ce intră și nu a cunoscut deloc viața pe care a ales-o făcând acea căsnicie.

Alegeri greșite se pot face și atunci când accepți să ocupi o funcție pentru care nu ești pregătit, nu ai studiile corespunzătoare. Această alegere poate fi un pericol pentru viitor. Din neștiință se pot face multe greșeli care pot duce chiar la închisoare sau multe alte probleme. Și nici măcar nu știi ce ai greșit!

Sunt oameni care reușesc în viață! Aceștia în opinia mea pornesc de la o idee pe care o alimentează cu informații, cu viziune până când se transformă într-un țel. Pentru a atinge acel țel este nevoie de un plan pe care îl poți construi treptat, cu muncă și cunoaștere. Odată planul făcut se trece la acțiune. Uneori este necesară modificarea planului câte puțin, dar dacă planul este bine făcut acțiunea duce la succes.

Privind în trecut îmi dau seama că eu am avut un plan. Și acesta a fost bun pentru că sunt mulțumită de rezultat. Și viața poate fi privită și parcursă urcând treptele menționate mai sus! Cu cât ne dăm seama de aceasta mai repede cu atât ne este mai bine!

Prof. **Lucia MUNTEANU**

Limba Română este patria noastră

Ca în fiecare an, ziua de 31 august, consacrată ca ziua limbii române, ne oferă prilejul să ne exprimăm gândurile, ideile, sentimentele despre minunata noastră limbă.

Alături de tradițiile și obiceiurile românești, limba română face parte intrinsecă din viața poporului nostru, pentru că de-a lungul timpului ea a fost liantul care i-a unit pe români, indiferent unde s-au aflat. Pe bună dreptate, George Coșbuc spunea „Limba este cea mai puternică legătură a unui neam. Ea e sufletul și ființa lui”.

Vremurile noi, pe care le trăim de trei decenii și mai bine, i-au împrăștiat pe mulți români în toate zările lumii, dar nimic nu i-a împiedicat să rămână fideli limbii noastre strămoșești. Oricât de bine ar suna fiecare din limbile lumii, nici una nu are frumusețea, dulceața, armonia, bogăția acestei limbi. De aceea, nu e de mirare că limba română face parte din patrimoniul UNESCO.

Limba nu este doar un mijloc de comunicare între oameni, ea este un act de cultură, de sensibilitate, de legătură cu trecutul. Veacuri de-a rândul ea s-a plămădit cu migală, cu inteligență, cu dragoste, atingând culmile perfecțiunii, așa încât poporul român a fost identificat prin limbă, dincolo de hotarele politice și de cele geografice. Limba română a fost și a rămas formula de unire spirituală, a fost și a rămas o opțiune pentru o formă de gândire, ea a însemnat recunoașterea unei origini incontestabile a unei nații.

De-a lungul timpului, în dinamica sa, limba română a cunoscut unele modificări necesare la un moment dat. A fost nevoie să se renunțe la unele cuvinte care nu mai erau în concordanță cu realitatea – e vorba de arhaisme – și a fost nevoită să accepte neologismele, un pas important în evoluția sa, neologisme impuse de tehnologia avansată la care ne-am conectat.

A vorbi și a scrie în limba română nu înseamnă doar a te exprima în această limbă, înseamnă a fi în deplină comuniune cu ea, înseamnă a te împărtăși dintr-o formulă spirituală, pe care trebuie să o înțelegi ca atare. De aici derivă obligația fiecărui român de a o cultiva, de a o păstra

cu sfințenie, lăsând-o drept moștenire prețioasă urmașilor. Ea, limba română, cere și impune *respect*, asemenea oricărei moșteniri de care beneficiem. Ea nu este opera personală a unui individ sau a unei generații, ci este creația unui popor, zămislită într-un proces continuu, prin efortul și inteligența acestuia.

Ceea ce determină existența limbii noastre este ca un legământ al tuturor celor care beneficiază de ea, ca o obligație de a o apăra și de a o folosi în forma ei cea mai curată și cea mai convingătoare.

Spuneam mai înainte că limba este un fapt de cultură, pe care îl cultivăm în rândul generațiilor ce vin, în toate împrejurările vieții cotidiene, în autobuz, în birouri, în școli, la teatru, la întâlnirile cu prietenii.

Semnătura acestor rânduri este o apărătoare ferventă a limbii române, pe care o consideră sacră; de aceea își manifestă dezaprobarea față de amestecurile care apar în vorbire, îndeosebi în rândul tinerilor. Sunt deschisă preluării din alte limbi a unor cuvinte care se impun în plan lingvistic internațional, dar abuzurile sunt în dizonanță cu limba noastră „dulce și frumoasă/ Ca un fagure de miere”/.

Îndemnul meu adresat, în special urmașilor noștri, este de a citi mai multă literatură română, mai ales clasicii, de a păstra în sufletul și în mintea lor cele mai alese forme sub care se prezintă limba română, astfel încât ea să rămână liantul indestructibil al celor ce aparțin acestei nații.

„Strângeți piatra lucitoare
Ce din soare se aprinde
Și-ți avea în revărsare
Un potop nou de cuvinte...”

Alexei Mateevici

Să ne unim eforturile, academicieni, profesori, studenți, elevi și toți vorbitorii de limba română și o păzim ca pe o comoară prețioasă, pe care urmașii noștri să o preia ca pe cea mai importantă zestre spirituală a neamului românesc!

Zestrea noastră – limba română

ZIUA LIMBII ROMÂNE

Limba română e cea mai poetică limbă din lume
(Emil Cioran)

Petruș ANDREI

Mărită Doamnă...

Mărită Doamnă, Limbă Românească,
Tu ți-ai păstrat, din străvechimi, Cuvântul
Să țină cât e lumea și pământul
Și fiii tăi supuși să te iubească.

Ce dulce și armonios îți sună cântul!
Când mulți doriră să te prăpădească,
Ai tăi știură să mi te păzească
De câte ori stârnea pustia vântul.

În ale lumii false dieceze
Au complotat să mi te detroneze
Și să-ți răpească floarea cea albastră.

Am izbutit să trecem prin furtună
Ca să rămânem veșnic împreună,
Înaltă Doamnă și stăpâna noastră.

Nestinsa iubire

Când ne hrănea la sânu-i mama
Și ne șoptea duios cuvântul,
Asupra ne punea marama
Și-i ascultam pe urmă cântul.

Când mama ne lua de mână
Ca să ne fie sigur pasul
Ne învăța limba română
Pe cale ascultându-i glasul.

Iar când am mers la grădiniță
Am căpătat o nouă mamă
Și-o ascultam ca pe-o zeiță
Punându-i chipul drag în ramă.

Cu toți cei șapte ani de-acasă
Am mers în pas vioi la școală

Și-acolo-n clasa luminoasă
N-am învățat de mântuială.

Aici am prins curând la minte
Și-am învățat că ni-i stăpână
Și că ne dă învățăminte
Măria Sa, limba română.

Astfel am prins gustul de carte –
Mai scumpă decât miezul pâinii –
Și-am mers la studii mai departe
Că-s dornici de-a-nvăța româniei.

Cât are mai mult pește balta,
Pe alt meleag plecăm anume
Dar mama n-o schimbăm pe alta
Că ea e unică în lume.

Chiar dacă noi ne-am dus de-acasă,
Ne-atrage-a dorului fântână
Și-atât de dulce-i și frumoasă
Că-n veci iubim limba română.

Limba română

(Ludică)

Din vecie, este scris în astre –
Și-i cea mai puternică dovadă –
Că latina-i mama limbii noastre
Și-i un adevăr fără tăgadă.

Noi am dat și altora cuvinte
Și, în timp, ne-au dat și ei destule,
Unele ne deveniră sfinte
Altele se dovediră nule.

De la turci ne vine „mizilicul”,
Din italiană „arlechinul”,
De la ruși vin „truda” și „mojicul”,
Iară din maghiară vine „chinul”.

Tot din rusă este „carantina”
Și de la bulgari e „cobilița”,
De la unguri ne-a venit „pricina”
Că lor larg noi le-am deschis portița.

De la spanioli veni „gitana”
Iară din germană „luteranul”
Și-a pătruns în patrie satana
Cu „naganul” sau cu „iataganul”.

Să păstrăm și limba și credința
Ca pe lucrurile cele sfinte
Că ne pierdem țara și ființa,
De n-am tras destule-nvățăminte.

De aceea-n veci să ne trăiască,
Într-a Maicii Domnului grădină,
Sfânta noastră limbă românească,
Dar din dar de grație divină.

Limba română

Sunt atâtea pomi în floare
În grădina limbii noastre
Și, la geamuri, zâmbitoare
Sunt atâtea flori în glastre.

La izvorul nemuririi
Unde se întinde plaiul,
Limba noastră-i a iubirii
Și-a lui Pann vrăjind cu naiul.

Pe la noi te-mbată fânul,
Rece-i apa din fântână,
Mândru-i, între toți, românul,
Dulce ni-i limba română.

S-o-nvățăm cum se cuvine
Și cu dragoste curată,
Nobilelor țări latine
România li-i surată.

Limba ni-i Areopagul,
Sfântă mamă și stăpână,
Încât de mai mare dragul
Să-nvățăm limba română.

Că la noi, în România,
Chiar și zeii vor s-o-nvețe
Ca să-i simtă armonia
Și întreaga-i frumusețe.

Limba mea maternă

Lui Eminescu-i dau oricând dreptate
Că nouă, limba noastră cea română,
De veacuri, ne e mamă și stăpână
Pe-aceste plaiuri binecuvântate.

Carpații-nalți și Dunărea bătrână
Cu Neagra Mare ce în țarmuri bate
Au fost făcute de divinitate
Și-n veci de veci aici or să rămână.

În limba mea visez că zbor spre zare
Și tot în ea frământ o cugetare
Că Poezia-i limba mea maternă.

Și tot ea mă mângâie și m-alină,
Ca semn din milosârdia divină,
Suavă, dulce, caldă și eternă.

De veacuri, limba mea...

De veacuri limba mea-i limba română,
M-au învățat ca s-o vorbesc părinții,
Învățători ce stau în rând cu sfinții,
Fiindcă ea ni-i tuturor stăpână.

E limba poeziei și-a iubirii
A cântului și-a dorului de țară
Și-n veci de veci ea nu o să dispară
Că-i limba sfântă a dumnezeirii.

Ne-a dat Fecioara chiar în rai grădină
Ca să luăm lumină din lumină
Și limba noastră-i binecuvântată,

Dar limba mea este și limba voastră
Și de la munți la marea cea albastră,
Ea nu-i iubită, cât e adorată.

Nemărginita iubire

*„Nu noi suntem stăpânii limbii,
ci limba e stăpâna noastră” (Mihai Eminescu)*

Ne străduim de cum venim pe lume
Ca să-nvățăm, cu toți, cuvântul „mamă”,
Icoană-n suflet cu-aurită ramă
Ce îl rostește pentru noi anume.

Cuvântul cel dintâi și mai cu seamă
Ce nu e veștejit de ger și brume
Cu care spunem sfânta rugăciune
Ca dintr-un fir să țesem o maramă.

Sunt multe graiuri pe întreg pământul
C-așa a vrut să fie Domnul Sfântul,
Mai dragă însă ni-i limba română

Ea, între toate, e mândră regină,
A hărăzit-o pronia divină
Și-n veci de veci ea ne va fi stăpână.

Mihai BATOG-BUJENIȚĂ

Despre graiuri

Dacă vom lua în considerație doar definiția graiului, cea prezentată în Dicționarul Explicativ al Limbii Române, constatăm că acest concept deosebit de complex este definit ca: **Facultatea de a vorbi. Loc. adv. Prin viu grai = oral. Limbă. Fel de a vorbi. Dar și, ceva mai extins, ca: Unitate lingvistică subordonată dialectului, caracteristică pentru o regiune mai puțin întinsă; p. ext. dialect, ceva mai rar: Vorbă, cuvânt.**

Având probabil valențe strict didactice această definiție, contestabilă măcar prin faptul că nu are gen proxim și diferență specifică nu face nici măcar o trimitere credibilă la o etimologie, ceea ce ar putea ușura înțelegerea conceptului, eventual ne-am da seama prin ce diferă cu adevărat graiul de altele precum limbă, dialect sau idiom. Problema etimologiei, una deosebit de importantă pentru cel ce-și dorește să afle mai multe despre cuvintele limbii sale, este expedită în, din păcate, stilul foarte superficial cu care ne-a obișnuit această lucrare științifică, una din acelea ce nu ar trebui să lipsească din biblioteca nici unei locuințe, oricât de modestă ar fi ea. Referitor la cuvântul grai DEX rezolvă problema etimologiei apelând la primul cuvânt asemănător fonetic aflat în limbile înconjurătoare României. Găsește astfel în limba bulgară cuvântul graia (nu am semne grafice chirilice deci nici posibilitatea de a scrie cu aceste semne), dar și în sârbo-croată cuvântul grájati. Pot să admir abilitățile fonetice ale celor care ne propun ca etimologie aceste cuvinte din respectivele limbi, dar mă gândesc și la bogăția semantică de o profunzime impresionantă a construcțiilor lingvistice în care găsim cuvântul grai în limba română: *a prinde grai, a-i pieri graiul, într-un grai, prin viu grai, etc...*

Desigur nu cunosc limba bulgară și nu pot afirma că aici vom găsi mai multe expresii în care cuvântul să fie mai extins folosit decât în limba română, mai precis în graiurile ei, indiferent de regiunea la care ne-am referi. Exact aceleași expresii sunt folosite și de moldoveni, inclusiv cei de peste Prut, dar și de olteni, ardeleni sau maramureșeni. Faptul în sine mă face să cred că acest cuvânt se află în tezaurul lingvistic al limbii și duce cu gândul la un fond lingvistic ceva mai îndepărtat, acea limbă vorbită de precursorii noștri din zona traco-dacă. Evit desigur ipoteticii indo-europeni cei pe care îi tot folosim ca populație de referință uitând de faptul că nimeni nu s-a preocupat și de identificarea

lor în tenebrele istoriei.

Personal, dar fără nici o intenție patrimonială, consider graiul ca fiind, metaforic vorbind, sâmburele în jurul căruia se construiește fructul pe care îl numim limbă. Așa cum, în cazul fructului, influențele exterioare transformă aspectului acestuia și în cazul limbii necesitățile de exprimare și de contact duc la îmbogățiri sau sărăciri lingvistice de cele mai multe ori temporare. Deși nu iau în serios ipoteza formării limbii române abia după colonizarea romană, considerând-o doar o lăudabilă acțiune a Școlii Ardelene care dorea, într-un context istoric absolut defavorabilă, să arate vechimea și noblețea limbii, putem observa lesne că de-a lungul timpului limba noastră a suferit influențele majore ale unor limbi de contact vremelnice: slavă, turcă, greacă, franceză sau, ceva mai târziu, rusă, iar în prezent engleză. Și dacă un călător în timp ar constata cu uimire că în secolele al XVII-lea și al XIX-lea limba română vorbită de negustori sau dieci era destul de greu de înțeles datorită prezenței masive a cuvintelor uzuale grecești și turcești, acest fapt nu a dus la modificarea profundă a limbii, iar adaosurile au dispărut cu timpul, fiind, uneori înlocuite sau, de cele mai multe ori abandonate, limba întorcându-se la formele ei de bază cele prin care comunică oamenii locului. Nu același lucru putem spune despre grai, cel care se păstrează în matricea sa originală, cea formată în timp prin practicarea comunicării de tip bazal.

Se poate afirma chiar că sunt cazuri în care limba, devenind oficială, se deosebește total de grai. De exemplu pe teritoriul Franței este absolut funcțională limba franceză, dar graiurile de tip normand sau occitan

funcționează de sine stătătoare în unele regiuni. Nici nu aduc în discuție faptul că, de exemplu occitan, o limbă definită ca fiind gallo-romană a cărei vechime este estimată la cam o mie de ani (deci nu prea veche!), are la rândul său șapte dialecte care dau destul de multă bătaie de cap lingviștilor deși ei prognosticează dispariția acestora într-un viitor nu prea îndepărtat.

Este posibil, asemenea evenimente s-au mai produs în istoria omenirii, dar ele nu au fost niciodată de bune augur fiindcă odată cu graiurile s-au pierdut și culturile unor popoare. Să ne gândim doar la faptul că pierderea limbii poporului (popoarelor?) din insula Paștelui ne împiedică să găsim, de mai multe secole, explicații pentru surprinzătoarea lor cultură. Și nu este singurul caz!

Cât de important este graiul pentru un popor o putem deduce din ofensiva pe care imperiile sau unii cuceritori vremelnici o duc împotriva limbii celor cucerțiți. Și nu numai prin măsuri administrative, de exemplu redactarea unor acte strict necesare numai în limba stăpânitorilor ci și schimbarea numelor proprii, desființarea școlilor cu predare în limba respectivă sau prigonirea cultelor care desfășoară ritualuri în limba celor cucerțiți. Un asemenea efort ar părea ciudat, ba chiar prea costisitor sau chiar inutil, însă politica de ignorare a graiului, implicit trecerea acestuia în uitare este foarte importantă în procesul subjugării fiindcă acel popor care-și uită limba (graiul!) este condamnat la dispariție prin asimilare.

Oricum, dacă de regulă, limba unui popor este vizată prin tehnicile de anihilare, graiurile fiind mai restrânse ca arie și mai puțin reprezentate numeric scapă destul de des din țelurile politicii de nivelare, devenind astfel mesageri peste timp ai culturilor profunde cele care definesc ființa socială umană prin ceea ce numim specificul ei zonal elementul care definește conceptul de diversitate în unitate, temeiul unei continue evoluții a speciei.

Conceptul de limbă, mult mai elastic și mai cuprinzător, este găsit uneori ca definind un popor sau chiar o națiune așa cum atât de frumos o spune poetul: **Un sultan dintre aceia ce domnesc peste vro limbă, Ce cu-a turmelor pășune, a ei patrie ș-o schimbă...** și poate, din necesități istorice, să se schimbe suficient de mult pentru a nu se mai confunda cu graiul mai ales atunci când limba este reprezentativă pentru un areal mult mai vast care cuprinde mai multe graiuri. În consecință, pentru a afla adevărata identitate culturală a locuitorilor din patria unei limbi trebuie să mergem în profunzime până la graiuri.

Referitor la limba română, una din limbile vechi ale Europei ale cărei origini se pierd în negura veacurilor mai ales datorită dezinteresului nostru față de adevăr, ea este desigur, în parte, influențată de latina numită de chiar romani **lingua priscua** (limba veche), iar de epigoni **latina vulgară** (în sensul derivat din cuvântul vulgus, popor), deși controversate pe această temă

nu lipsesc, iar mai nou se preferă termenul de limbă romanică față de mai vechiul limbă latină.

Este fără îndoială un mare pas în față, spre adevăr, un pas susținut de noi descoperiri documentare, dar și de unele opinii greu de ignorat fiind ele venite din parte unor înalți prelați ai Sfântului Scaun. Oricum, la nivel didactic, adică foarte schematic, se consideră că: *Dialectul este o varietate a unei limbi mai veche decât graiurile, vorbindu-se într-un anumit spațiu geografic, având anumite trăsături distincte, mai ales la nivel fonetic și lexical, prin care se deosebește de alte ramificații teritoriale ale limbii respective, și căreia i se subordonează graiurile.*

În consecință, tot la acest nivel sunt luate în discuție cele patru dialecte ale limbii române, respectiv: dialectul **dacoromân** (adică limba română vorbită la nord de Dunăre, pe teritoriul României de astăzi), dialectul **aromân sau macedoromâna** (vorbită de populația românească din anumite zone din nordul Greciei, în Macedonia, Albania și Bulgaria), dialectul **meglenoromân** (într-o zonă la nord de Salonic, împărțită între Macedonia și Grecia), și dialectul **istroromân** (vorbit în câteva localități din Peninsula Istria, Croația). Nu voi aduce în discuție straniile apropieri lingvistice pe tot palierul limbii retoromane (Romanche în franceză, Rumantsch în germană și Romancio în italiană) (recunoscută ca atare în anul 1938!) nici pe cele din graiul sard, (limba vechilor sarzi, locuitorii Sardiniei, este o limbă romanică totuși foarte diferită de italiană) dar nici prezențele și mai surprinzătoare ale unor cuvinte românești în graiurile berberilor aflați totuși în nordul Africii, ex. brâu, dar și colina Barsa (bârsana fiind un vechi cuvânt românesc), cea pe care s-a început construcția anticei Cartagina. Sunt desigur convins că adepții noului internaționalism vor găsi, ca de obicei, explicații pentru această situație, explicații care, dincolo de infantilism, se vor bucura de aprecierea zgomotoasă a comilitonilor.

Cele patru dialecte ale limbii române, cum este și firesc, au trăsături lexicale și gramaticale asemănătoare, dar cu sublinierea că dialectele de la sudul Dunării, fiind despărțite de secole de limba română de la nordul Dunării, sunt mai conservatoare, deci mult mai apropiate de ceea ce a însemnat limba română la începuturile ei, cea pe care o numim acum protoromână. În plus, dialectele limbii române din sud nu au beneficiat, așa se spune în concepție didacticistă, de o cultură scrisă, iar în prezent sunt tot mai puțini vorbitori ai acestor dialecte.

Așa numita cultură scrisă, ca expresie folosită în cazul acestei aserțiuni, este probabil legată de un eventual alfabet specific, lucru destul de incert pentru a promova ideea, însă exclude posibilitatea exprimării vorbirii proprii într-un alt alfabet așa cum de exemplu și limba română a folosit la un moment dat scrierea chirilică drept modalitate de exprimare în scris. Deci poate mai analizăm situația și, cine știe, poate o

apropiem de adevărul istoric.

Însă dincolo de dialectele despre care am vorbit, cred că este foarte bine să luăm în considerație și Atlasul Lingvistic al Institutului Sextil Pușcariu, cel care, spre cinstea celor care l-au întocmit, detaliază problema și prezintă situația ca fiind mult mai complexă, deși se reamintește faptul că limba română este surprinzător de unitară, dat fiind istoricul zbuciumat al teritoriului pe care există și funcționează de veacuri.

Acest Atlas vorbește despre o grupă nordică a dialectelor și anume: grupa moldo-ardelenească, aceea care are în componență graiul ardelenesc, graiul crișean, graiul crișean din Ungaria, graiul bănățean, graiul ungurean, graiul maramureșean, bucovinean, cele românești din Ucraina și graiul moldovenesc. Cu referire la acesta din urmă fac precizarea că atât Mihail Sadoveanu cât și Alexandru Oswald Teodoreanu (Păstorel) îl foloseau în mod curent, ceea ce ar putea părea destul de ciudat pentru oameni cu nivelul lor cultural și de instruire. Mai mult, ei argumentau folosirea acestui dialect, considerat rural și nepotrivit cu statutul lor intelectual, vorbind despre vechimea și puritatea lui și consider că este greu de contrazis o asemenea atitudine a unor oameni care aveau cunoștințe mult peste media culturală a vremii.

Graiurile din grupa sudică sunt considerate a fi cel muntenesc, făgărășean, graiul oltenesc și cel numit Țăran analizat în lucrarea România Timoceană.

Nu sunt uitate nici unele ciudățenii ale limbii române, respectiv limbajul numit totoian din satul Totoi, acolo unde locuitorii, din motive de securizare a convorbirilor, folosesc o limbă „întoarsă” în care silabele cuvintelor uzuale sunt combinate după anumite reguli cunoscute numai de ei. A rezultat astfel un limbaj care deși este cât se poate de românesc nu poate fi înțeles decât de cei care-l practică. Îmi amintesc, pe vremea copilăriei a fost o perioadă (anii cincizeci!) când copii foloseau cu o oarecare mândrie așa numita: păsărească. Erau trei modalități de a combina silabele, tot după niște reguli, iar ceea ce se auzea părea total diferit de limba română deși exact asta era. Tot în această gamă de invenții lingvistice intră și „gumuțesca”, un limbaj special inventat de geamgii din zona comunei Mărgău, special folosit tot în sensul secretizării de tip profesional, dar cum această meserie este aproape dispărută odată cu oamenii ei, mă tem că va intra în acea uitare din care nimic nu te mai poate salva.

Desigur scepticii și-ar pune întrebarea aparent firească și ce dacă? Da! Întrebare este firească doar atunci când tu nu ai lăsat în urma ta decât stupide nedumeriri interrogative rezultate dintr-o indiferență absolut caracteristică zonei de incultură.

În final ne putem pune însă și o altă întrebare! Este oare importantă cunoașterea, studierea și dezbateri academice pe subiectul intitulat graiuri?

Fără îndoială, NU! Așa ar răspunde, în marea lor majoritate, factorii de decizie! Fondurile uriașe ce ar

trebui alocate, resursele umane și tehnice la fel de costisitoare, o muncă de cercetare care ar putea dura decenii, angajarea unor forțe din mediul academic posibil a fi folosite în scopuri mult mai practice, de exemplu migrația fluturului de varză și mult alte argumente, unele dintre ele de necontestat. Ca să aflăm ce? Cum s-au format limbile străvechi, cum au migrat cu adevărat populațiile continentului, care au fost acestea sau cum au influențat ele culturile? Adică să ne apropiem cu încă un pas de adevărurile istorice? Păi, ce interes avem?

Corect! Din această cauză cred că lumea academică va ignora această uriașă oportunitate de aflare a adevărului istoric și va prefera să născocască noi reguli gramaticale pe care să le declare norme de lucru pentru a observa că nimeni nu ține cont de ele.

Dar pentru a încerca să înțelegem importanța graiurilor voi apela, așa cum este firesc, la informațiile biblice: „Și Domnul a coborât să vadă cetatea și turnul și atâta vreme cât toți vorbeau aceeași limbă, turnul se înălța văzând cu ochii. Domnul le-a încurcat-o, dând naștere mai multor graiuri ca să nu se mai poată înțelege între ei apoi i-a împrăștiat pe toți pe suprafața Pământului” Cartea Genezei. **QED!**

Dulci cuvinte

de prea vale, era munte;
de lumină, numai nor,
țara mea cu stea în frunte,
încinsă cu tricolor!

de câmp verde, cer albastru,
de mult soare, trandafiri,
din biserici, dor de sacru,
țara mea cu ochi senini!

piatră, mare, munte, soare
au pe lume-un singur țel:
chipul patriei zâmbească
pe minunea-i de drapel.

să iubim zarea albastră,
vatra scumpă, strămoșească,
cuvântul în limba noastră,
dulcea limbă românească.

Liliana GOGA

Păstorel... in memoriam

Text preluat și prelucrat de
Mihai LIVESCU

Pe 30 iulie 1894 se năștea Păstorel Teodoreanu. Doar generația mea și cei mai apropiați ca vârstă îl mai ținem minte pe acest inegalat geniu al boemei, „om ales și spirit fin”.

„Sfrijită ca o Sfânta Vineri
Mi-a spus o babă: La Români
Băbeasca place la cei tineri
Iară Feteasca la bătrâni.”

Nu a fost genial? Într-una din ale sale „Cronici ale gastronomului”, Păstorel zicea: „Românii au două păcate capitale față de vin. Primul este șprițul și al doilea vinul la gheață. Amândouă îți permit să bei vin prost fără să-ți dai seama, sau, la fel, să nu îți dai seama de calitățile unui vin bun”.

Pentru cei care l-am apucat, l-am citit, l-am iubit și încă îl iubim pe Păstorel, ba chiar și pentru cei mai, sau mult mai, tineri, redau mai jos două referiri la Păstorel, găsite întâmplător.

1. În mini-colecția mea de cărți românești de bucate, Păstorel are un loc de onoare prin selecția făcută într-un fel de almanah publicat de revista „Viața Românească”. De asemenea, printre puținele cărți pe care le-am adus din România, se află și „Hronicul măscăriciului Vălătuc” (ce titlu Doamne, cum sună de sadovenian, ca și „Tămâie și Otravă” din 1934, care te duce cu gândul la Cioran și la a sa carte „Lacrimi și Sfinți” ce avea să apară în 1937).

2. Îmi aduc și eu aminte de o povestioară din vremea magistraturii lui Păstorel. Era judecător și avea în față o cauză civilă, foarte clară, cu probe evidente care nu puneau nici o problemă pentru un verdict de condamnare a acuzatului. Avocatul reclamantului, sigur de el, a deschis Codul Civil și a spus scurt: Onorată instanță, în baza prevederilor codului civil artic..., alin..., vă rog să pronunțați condamnarea acuzatului... Avocatul apărării, cu un teanc mare de cărți pe masă, a spus cam așa: Mă refer la ... (și a deschis o carte), și la... (și a deschis o a doua carte), și la... (și a continuat cu

multe cărți), și vă rog să pronunțați achitarea clientului meu. La sfârșit, judele Păstorel a pronunțat achitarea inculpatului. Imediat după proces, la un aperitiv (într-un oraș mic, avocații și magistrații erau toți cunoscuți și prieteni), avocatul reclamantului îl întreabă pe Păstorel: - Bine, măi Păstorel, cum ai putut să nu îl condamni pe inculpat, era clar ca lumina zilei și în acord perfect cu legea? - Dragă prietene, replică Păstorel, tu nu ai avut în sprijin decât o singură carte, n-ai văzut cu câte cărți a venit avocatul advers?

Păstorel Teodoreanu a fost TOT. Erou pe frontul Primului Război Mondial, avocat, autor de piese de teatru, epigramist cu ștaif, oenolog fin precum dopul de la o sticlă de vin franțuzesc bun. Recita din Verlaine la perfecțiune, după a 10-a halbă de bere, la „Capșa” ori la „Gambrius”. A scăpat, la cutremurul din '40, din tragedia de la Blocul „Carlton”, unde au pierit 200 de oameni, doar pentru că șprițul s-a prelungit. S-a distrat pe seama marelui Nicolae Iorga. A tras în comuniști cu armele sale, stiloul și foaia dictando. L-au săltat cu „Lotul Noică”. A luat

peste picior cerberii și după zăbrellele bolșevice. A glumit până în ultima secundă, de pe patul de spital. Ultimul catren și l-a dăltuit pe piatra de mormânt: „Nu contrazice voia sorții/ Și nu sfida stihiiile/ Așa fu scris: cei morți, cu morții/ Iară cei vii cu... viile!”

Familia-i era cetită. Oswald Teodoreanu, tatăl, e avocat cu renume în Târgul Leșilor. Muma-i Sofia, fiica compozitorului Gavriil Musicescu, profesoară la Conservator. Ionel, autorul faimoasei „La Medeleni”, îi va fi frate mai mic, dimpreună cu Laurențiu, „Puiu”, cum era alintat, decedat în tranșeele Primului Război Mondial. Termină Liceul Național, apoi „Internatul”, unde, printre alți dascăli, se bucură de învățămintele pe care i le dă Calistrat Hogaș, călătorul pe drumurile de munte. Absolvă Școala de Artilerie din București, este mobilizat pe frontul întâii mari conflagrații universale, luptă-n Transilvania, luptă-n Moldova, e grav rănit. Are drag de Drept, anul 1920 îl găsește magistrat pe

la Turnu Severin. E chemat într-un proces să apare un client acuzat că a sedus o domniță căsătorită. Tatăl acesteia, ofițer respectabil al Armatei române, apare în sala de judecată în uniformă militară, cu fireturi, cu tot dichisul. O tornadă de decorațiuni îi atârână pe piept. Când îi vine rândul la pledoarie, avocatul Teodoreanu cere voie a face o probă... practică. Îi cere omului de arme să scoată sabia din teacă. O apucă, o ține în mână și îi spune ofițerului să o bage înapoi. Cum însă el o mișcă în stânga și în dreapta, colonelul renunță. Concluzia? „Vedeți, onorată instanță? Dacă teaca nu stă, nici sabia nu intră!” E ultima lui apariție la bară...

Tatăl îl alintă „Păstorel”, un apelativ al intimilor din vremea adolescenței. Îi place cum sună. Pe la 1930, când este cooptat în conducerea Teatrului Național din Iași, realizează un spectacol de revistă, în colaborare cu V. Maximilian, în sala cinematografului „Trianon”. Trece pe afiș: „Iași - cocteil/ Cu Max în el/ Preparat de Păstorel”. Gata! De acum încolo așa va fi cunoscut: Păstorel Teodoreanu.

Versurile se aștern pe cutii, pe șervețele, pe cărți de vizită... Se apucă vârtos de epigrame, de catrene de aur. Le scrie pe unde apucă: pe spatele cutiei de țigarete, pe șervețelul de la crâșmă, pe o țăndără de hârtie luată de la un picol, pe lista de bucate, pe o carte de vizită dăruită, cu o zi înainte, de un amic al unui amic... Este expert oenologic așa că e obligat să... deguste. Stabilește, pentru fiecare fel de mâncare, vinul ce trebuie alăturat. Se mută din Capitala Moldovei la București. La început, e speriat de viteza vieții din Orașul lui Bucur. „Oamenii parcă alergau în jurul meu”, avea să-și amintească. Prinde a iubi, însă, preagrăbita urbe. Se îmbracă extrem de elegant, se dă cu odicolon, poartă cu el, non-stop, oratoria de calitate. E boem, doarme în paturi fine de hotel, când intră în restaurante mușteriii își dau coate, iar patronii de local tremură. „Pssst, s-a ițit Păstorel!”

Scoate, în 1928, „Hronicul măscăriciului Vălătuc”, primul său volum, un tablou de moravuri prins într-o ramă umoristică, populat de o serie de personaje „colorate”, caracterizate prin intermediul farsei. Paul Zarifopol vine cu un sac de aprecieri. Marele G. Călinescu îi compară opera cu faimoasa „Gargantua și Pantagruel”, capodopera lui Rabelais. Îi apar epigramele: „Strofe cu pelin de mai/ Pentru Iorga Nicolai” și „Vin și apă”, plus „Mici satisfacții”, „Un porc de câne” și „Bercu Leibovici”. Se apucă să tragă în cea mai luminată minte a poporului român, Nicolae Iorga, pe care o acuză că s-a „mânjit” de politică:

„Fraza asta nefirească
Pentru public e un bine
Fiindcă, până s-o termine,
Poate sala s-o golească”

și

„Cazul nu-i așa sinistru
Căci părosul demiurg
Doar pe scenă-i prim-ministru,
La consiliu-i dramaturg”.

Tatăl său facea parte din rândurile Partidului Naționalist - Democrat, fondat de... Nicolae Iorga. În încercarea de a spăla „rușinea” provocată de versurile fiului, Teodoreanu Senior cumpără întreg tirajul volumului. În van, genialul istoric află! Fumegă de nervi. Are o listă cu scriitori care trebuie premiați. De nervi, vede doi de „Teodoreanu”, taie unul dintre ei. Nu nimerește, așa că premiul pleacă spre Păstorel, făcând deliciul tuturor. „Se știe că Profesorul are o memorie uluitoare, dar, iartă, uneori aceasta îi joacă feste”, scriu ziarele. Scriitorul nu-l slăbește, însă, nici acum”.

„La Sorbona, când se pune
Franțuzește să vorbească,
Tot franțuzu-n sine-și spune:
Dulce-i limba românească!”

E premiat de către Academia Română, e aplaudat de Societatea Scriitorilor. Nu iartă pe nimeni! Așa îl caracterizează pe Mihail Sadoveanu:

„De ți-ai face testamentul,
Tu să nu-mi lași mii de franci!
Nașule, să-mi lași obrazul,
Ca să-mi fac din el bocanci!”

Începe să dea ora exactă în gastronomie. Publică un fel de abecedar, cu mâncăruri pregătite de Paști, de Crăciun, de Anul Nou, dar și în fiecare zi a săptămânii. Scrie despre cum se fierbe purcelul de lapte, despre cum se face fazanul, cum se trag rării în bere, cum se gătește miel haiducit. Totul se găsește în strânsă legătură cu licoarea magică. „Vinurile și mâncărurile sunt sortite să-și sporească reciproc calitățile. Dar între vinuri și mâncăruri se stabilesc nu numai mutuale și spontane simpatii, ci și ireconciliabile aversiuni. Și nu e nevoie să fii un mare inițiat în subtilele arcanse ale pivniței și bucătăriei, pentru a ști că o regulă generală ca în succesiunea vinurilor la masă să pornești de la sec spre dulce, de la slab la puternic, de la tânăr spre bătrân”, spune.

Identifică - uneori cu o precizie de ceasornic elvețian - nu numai soiul de vin, podgoria de proveniență și anul fabricației, ci vine și cu amănunte incredibile: orientarea geografică a locului pe care se găsea via respectivă, cât de pur era acesta, regimul pluvionar al anului respectiv... Scrie un „Tratat despre vinuri, coniacuri și tehnica degustării acestora”, care, din păcate, rămânând numai în manuscris, este considerat, astăzi, pierdut. Recunoaște cinstit:

„Unul bea că-i băutor,
Altul bea că-i bestie,
Numai eu, că am umor,
Beau așa, de chestie.”

Sfaturile sale sunt pline de haz: Amorul este o ocupație recomandată între două mese bune. Între vinul prost și femeia infidelă, e preferabil vinul bun. Unii oameni își închipuie că pentru a mânca bine e suficient să ai stomac și bani. Se înșală, trebuie să ai și cap! O rețetă de mâncare e ca și o partitură: trebuie interpretată. Menuetul lui Beethoven e același pentru

toate privirile. Dar una e pe vioara maestrului George Enescu și alta pe dibla lăutarului de la „Moara Văduvă”. Gastronomia nu e lăcomie și animalitate, ci numai un prilej de punere în valoare a spiritualității. Dacă nu e asta, nu mai e nimic. După ce ai mâncat salată, fie cu oțet, fie cu lămâie, bea puțină apă, ronțăie puțină coajă de pâine și apoi treci la vin! Mi s-a întâmplat des să explic în două cuvinte o rețetă de mâncare unui bucătar bun și el s-o execute la perfecție, chiar dacă eu aș fi omis ceva. Aceeași rețetă, amănunțit lămurită până la centimetru și miligram, am publicat-o în ziar. Gospodinele mi s-au plâns, în număr impresionant, că rețeta nu le-a reușit. Ce pot să fac?

Cum a scăpat la cutremurul din '40, când din blocul său au pierit peste 200 de oameni! E sâmbătă spre duminică, ora 03.39, 10 noiembrie 1940, când România se cutremură: 7,4 grade pe Scara Richter. Orașul Panciu este distrus în proporție de 99 la sută! Bucureștiul nu este pregătit, mai ales că o mișcare telurică de asemenea intensitate nu a mai avut loc în Vrancea de pe la 1838. Blocul „Carlton”, 47 de metri, 14 etaje, 96 de apartamente, cu magazine și chiar un cinematograful parter, ridicat cu doar patru ani înainte, se prăbușește! Sunt peste 200 de morți, dar numărul exact nu va fi cunoscut niciodată. Un singur om, un paznic, scapă! Ba, nu! Doi! Pentru că cel de-al Doilea Război Mondial bate la ușă, edificiile înalte sunt dotate cu instalații antiaeriene ce trebuie păzite non-stop. Paznicul doar mea la ultimul etaj, cu o pelerină pe el. Legenda spune că aceasta se deschide, la cădere, ca o parașută, și-l salvează pe bietul om, care albește în câteva secunde. Cel de-al doilea suflet scapat este... Păstorel Teodoreanu! În mod normal, la acea oră s-ar fi aflat în pat, victimă sigură. Numai că scriitorul prinsese ora fatidică într-o cârciumă, la subsol. N-a simțit nimic, cu șprițache prelungit. Dis-de-dimineată, la orele 5, când a ajuns în fața fostului său bloc, a realizat proporțiile dezastrului și și-a dat seama ce noroc a avut. De nicăieri a făcut rost de o sticlă se vin, pentru a sărbători faptul că a rămas printre muritori...

Până la intrarea României în cel de-al Doilea Război Mondial, continuă să... servească și să scrie despre bucate și vinuri alese. Lega 10 beri la „Capșa”, cobora spre „Gambrinus”, aici sacrifica altele, apoi se retrăgea într-un local unde starostele locului dădea, imediat, cep la un butoi de vin. Regele Carol al II-lea, auzind că Păstorel viețuiește mai mult prin hoteluri, pribeag, îi oferă la catul întâi al casei Boerescu, de pe strada Orlando, unde era sediul „Fundației Regale pentru Literatură și Artă”, două odăi și o baie. Unii spun că la beție făcea urât. Fals! „Nu l-am văzut, niciodată într-o asemenea ipostază”, nota, în ale sale „Amintiri”, Șerban Cioculescu. Păstorel era imens, inegalabil! Într-o seară, după ce-și comandase un țap de bere, la masă se aduce vorba despre Verlaine. Pe loc i se dezleagă limba, îi pleacă la drum memoria versurilor. Nu ridică vocea, nu vrea să braveze, dar recită 500 de bucăți, fără

șovăială, într-o franceză impecabilă. Vladimir Streinu confirmă că la final ajunsese la a 10-a bere, dar limba nu i se împleticea!

Începe să acuze tot felul de dureri. E trimis, la tratament, la Karlsbad. Suspect de ciroză. Dar gândul îi este tot numai la vin. Continuă să scrie parodii, epigrame, catrene. Le pune pe cărțile poștale și le trimite prietenilor din România.

Dar vremurile se schimbă. El, Păstorel, nu. Comuniștii vin la putere, lui nu-i pasă. Se defilează de 1 mai, de 23 august, scriitorul e tot la șuete, prin restaurante. E incredibil ce continuă să scrie:

„Pe drumeagul din cătun
Veneau ieri un rus și-un tun;

Tunul rus
Și rusul tun!”

Sau:
„Armistițiul ne-a impus
Să dăm boii pentru rus!

Ca să completăm noi doza,
L-am trimis pe Petru Groza!”

Amicii îl sfătuiesc s-o lase mai moale. Nici nu vrea să audă. Contra bolșevicilor, luptă cu două arme letale: vinul și stiloul. Atacă demnitarii Republicii Populare Române:

„Cine-i mare, dă din mână și-are 4 la română?

Cine-i la academie și-are 4 la chimie?

Cine-n țară este tare și-are 4 la purtare?

Toate trei de le ghicești, 20 de ani primești!”

Versurile acestea nu pică bine în publicațiile plăsmuite în focul crezului comunist:

„Caligula imperator

A făcut din cal senator!

Domnul Groza, mai sinistru,

A făcut din bou – ministru!”

Gata! Comuniștii nu mai rabdă! În 1960 i se confiscă manuscrisele și o mare parte din bibliotecă. I se construiește un dosar ca la carte. E acuzat că a făcut bășcălie pe seama schimbării numelui bulevardului „Bonaparte” în „Ilie Pintilie”, e acuzat că a scris poezia „10 membri de partid” (mdp), pritică pe la 1955-1956. E fabuloasă:

„10 mdp. au visat o viață nouă, unul a vorbit în somn = 9.

9 mdp. au dorit să facă sport, unul a lovit un rus = 8

8 mdp. au trecut la fapte, unul a trecut cam brusc = 7

7 mdp. aveau 4 clase, 1 a avut mai mult = 6

6 mdp. au strigat lozinci, 1 n-a strigat prea bine = 5

5 mdp. s-au dus la teatru, 1 n-a aplaudat = 4

4 mdp. au avut idei, 1 n-a avut-o bună = 3

3 mdp. au visat război, 1 către răsărit = 2

2 mdp. s-au jucat cu tunul, unul a tras în ruși = 1

Un mdp. foarte lămurit

A plecat prin ONT și n-a mai venit”...

Inspirată din „10 negri mititei”, capodopera „10 membri de partid” circula, pe vremea comuniștilor, sub

forma unei foi A4, dactilografată, pe ascuns, la mașina de scris...

Prin sentința Tribunalului Militar al Regiunii a II-a, Al. O. Teodoreanu este condamnat la șase ani de închisoare corecțională și trei de interdicție a drepturilor civile, pentru „uneltire contra ordinii sociale”. Este închis, în 1961, în celebrul lot de intelectuali printre care se aflau Constantin Noica, Dinu Pillat, Simina Mezincescu ori Alexandru Paleologu. Ca să-l salveze, filosoful Mihai Ralea, un apropiat al regimului, cere audiență la Gheorghe Gheorghiu-Dej. Acesta acceptă să discute despre grațiere, dar, la vederea, catrenelor, închide dosarul și zice, sec: „Să mai stea!”

„Două lucruri mai alină

Al meu chin și a mea boală:

Damigeana când e plină

Și femeia când e goală!”

Este „rugată” să devină colaborator al Securității, să-și toarne colegii pentru a avea o soartă mai bună. Evită un răspuns direct dar unele documente precizează că ar fi informat despre „lipsa de loialitate a Mariei Tănase”. Face spectacol și la înfățișările de la procese. I se adresează cerberului care-l păzește: „Domnule locotenent major, în celulă am compus un sonet; vă rog să obțineți să mi se dea o foaie de hârtie și un creion, să vi-l încredințez dumneavoastră, ca să nu se piardă; e pentru soția mea”, zice, în timp ce gardianul

urlă: „Ei, fir-ar a dracului, banditule, nici aici nu te lași de prostii!”

Este eliberat, dar e grav bolnav. Cancer pulmonar. Nu e doborât nici de vin, nici de femei. „Mi-a plăcut să scriu epigrame. Uite, așa cum o domnișoară de pension face, zilnic, exerciții la pian ori cum găina se ouă”, zicea în ultimele clipe ale vieții. Anchetatorii continuă să-i dea târcoale. Unul, mai scrupulos, se ia de bunic, îl amenință că dacă nu renunță la „imperialisme” poate ajunge la pușcărie pentru încă 20 de ani. Surâde când vine cu răspunsul: „Sunteți generos! Porcul ăla de doctor îmi dă doar șase luni!” Trece, din ce în ce mai des pe la spital. E la Pneumoftiziologie, actualul „Marius Nasta”, când zice să le lase și celor de acolo o superbitate:

„Culmea ironiilor

Și râsul copiilor:

Să pun punct bețiilor

Pe Șoseaua Viilor!”

Se stinge pe 17 martie 1964. E prevăzut la „Bellu”, dar pentru că nu are loc de veci, ajunge în cavoul familiei Delevrancea, cu care era cimitie. Are, totuși, timp pentru a-și compune faimosul epitaf:

„Aici zace Păstorel,

Om ales și spirit fin,

Dacă treceți pe la el,

Nu-l treziți, că cere vin!”

VIAȚA LA ȚARĂ

Prin cătunele din țară, zac uitați părinții, bunii,
Ultima brazdă n-o luară, încă n-au putut tribunii.
Pământul este al lor, dar n-au boi, nici car, nici plug,
Singuri, pe-a lor bătătură, neputința-n pumni și-o strâng.

Pământu-i tot ce-au avut și, gândind, bine să fie,
Au făcut ce au putut copiii-n școală să-i ție.
Cu sudoarea din pământ, și-au dat copiii la carte,
Acu-s domni prin lumea largă și sunt de pământ departe.

Oamenii sunt rari prin case dar sunt deși în cimitir,
Cei rămași, cumpără vase pe nuci din vreun coviltir.
Popa-și rânduiește slujba celor câteva colivi,
Așteptând colaci afară, stau copiii costelivi.

În ogradă e secată, fără de apă, cișmeaua,
Prin nucii bătrâni mai face vocalize cucuveaua,
Prin sageacul de la case, când te uiți, te trec fiori -
Cele singure rămase, disputate sunt de ciori.

Bătrânii sunt necăjiți că-s mâncate, până-n zori
Găini și-alte orătănii de vulpi, nevăstuici, dihori.
Porcul mare din ogradă pe-apa sâmbetei s-a dus,
Doar veniră de i-l luară, că-i bolnav...ordin de „sus”.

Pământul, grânarul țării, e dat prin asociații,
Pământul celor săraci îmbuibă din plin bogații.
Alții, care nu au vrut, l-au păstrat ca buni creștini
Și se uit-acum pe câmpuri la cultura de ciulini.

Doar la patru ani o dată, tribuni și-amintesc că-s vii
Și că sunt bătuți de soartă, c-au nepoți, c-au și copii...
Le promit marea cu sarea, pe uliți va curge miere,
Numai dacă îi votează, așa cum partidul cere.

Iar bătrânii bucuroși că-s băgați și ei în seamă,
Pentru o sticlă de ulei, pentru mici și pentru o zeamă,
Își dau votul cui îl cere, afundându-se-n noroi,
Își plâng mai departe soarta plini de boli și de nevoi.

Frumoasă țară bogată, condusă ai fost mereu...
Dacă-n țară este bine, la ei de ce este greu?

Iustin BUȘE

Centenar Marin Preda

La 5 august a.c. s-au împlinit 100 de ani de la nașterea lui Marin Preda. Am luat din timp legătura cu conducerea Bibliotecii Județene din Alexandria, care poartă numele marelui scriitor, că pot să particip la manifestările ce vor fi organizate. Am vorbit cu Serghei Coloșenco să colaborăm la o plachetă de rebus inspirată din scrierile lui Marin Preda; ne-am pus pe treabă, numai că la data sărbătorii, care a avut loc cu două zile mai devreme, pe 3 august, în Sala de lectură, Serghei Coloșenco s-a prezentat cu un volum de 112 pagini intitulat „Marin Preda, Univers enigmatic”.

Au avut loc șase comunicări susținute, în ordine de:

- Ana Dobre, critic literar, *Marin Preda la Centenar*;

- Emilia Stroe, scriitoare, *Ce este o capodoperă?*;

- Florea Burtan, poet, *Întâlnire cu Moromeții*;

- Marinela Rușanu, de la Biblioteca Municipală „Gala Galaction” – Roșiorii de Vede, *Satul românesc în opera lui Marin Preda*;

- Bogdan Ionuț Cotruță, de la Biblioteca Orășănească, „Miron Radu Partaschivescu”, din Zimnicea, *Literatură și film. Cazul Marin Preda*;

- Nicoleta Alexe, de la Biblioteca Județeană „Marin Preda” Teleorman, *Ediții prime Marin Preda în bibliotecă*, a fost evidențiată personalitatea „Marelui singuratic”.

La prezentare și lansare de carte am fost invitat și am punctat în așa fel încât cei prezenți să înțeleagă ceea ce au vrut autorii să facă. Placheta, realizată de mine împreună cu Serghei Coloșenco, are 32 de pagini și conține 16 careuri și 32 de enigme, toate inspirate din creația lui Marin Preda. Am menționat că placheta a apărut în colecția „Biblioteca Rebus”, nr. 188, a Editurii „Sfera” din Bârlad.

Volumul „Marin Preda. Univers enigmatic”, cu o inspirată copertă 1, dar și 4, se bucură de o prefață „condensată” semnată de profesorul oneștean Aristotel Pilipăuțeanu, intitulată „Obsesia istoriei și posibilitățile prozei”, din care am citat afirmația: „Marin Preda a fost mai mult decât un scriitor. A fost o conștiință. Faptul că veghea la starea literaturii române dădea scriitorilor noștri un

sentiment de siguranță. Îndeplinea o funcție de sfătuitor și de instanță morală. Când a părăsit pe neașteptate, la numai 58 de ani, această lume, mulți români i-au resimțit cu putere dureroasă-i absență”.

Cartea e judicios structurată: evocările familiei, școala, prietenii, creațiile literare – printre care și singura poezie a lui Marin Preda – ecranizările, aprecierile celor care l-au admirat, dar și cele ale criticilor literari. Cititorul se poate delecta și cu aforisme și cu o multitudine de enigme. Una din ele, cea de la pag. 39 îl prezintă pe Marin Preda în uniformă de milițian. Soluția este ingenioasă: este eroina romanului „Cel mai iubit dintre pământeni”: Matilda Petrini. Am menționat numele artizanului celor două tipărituri, cel care a realizat tehnoredactarea: Bogdan Artene.

Volumul se încheie cu o bogată bibliografie și cu obișnuitele dezlegări.

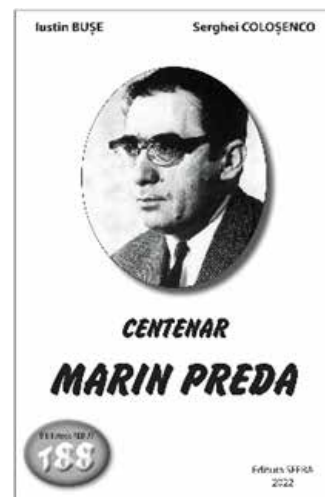
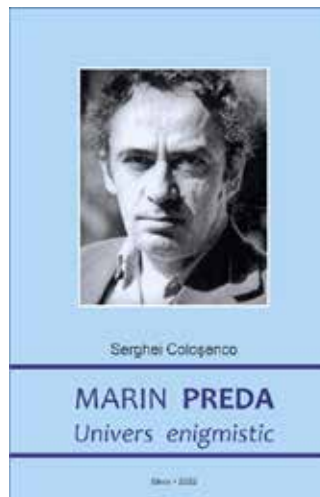
Asistența a rămas încântată, mai ales că în marea ei majoritate, n-au mai asistat la o lansare de carte rebusistă.

În final am oferit celor în drept – la rugămintea telefonică a autorului – câte un exemplar, iar eu din placheta noastră.

A urmat un recital de muzică populară locală, susținut de solistul Cezar Bârsănel.

Iustin Bușe prezentându-i pe Marin Preda la Alexandria

Prof. Carolina BOROȘ

Un alt început

Soarele strălucitor se arăta dincolo de casele mici, dar cochete, ale mahalalei Mărgeanului, când Laura deschise ochii. Emoțiile o cuprinseseră și zâmbi la o amintire de acum un an. Era încă în orașul ei natal, când, ca în fiecare seară, venise în vizită vărul ei, Radu, cu 4 ani mai mare decât ea. Laura îi spusese că ar vrea să joace rummy, jocul ei preferat, dar acesta îi spusese că nu poate sta mult deoarece a doua zi avea teză. Cuvântul o izbi pe Laura drept în creștetul capului, care începu să vibreze: ce-o fi aceea, teză? În clasa I nimeni nu pomenea despre așa ceva. Avea să facă noapte albă, gândindu-se la diferite variante ale termenului nou intrat în vocabularul ei. Teza: sigur e ceva ce sperie tare elevii, pentru că Radu e un copil de nota 10 încă din clasa I și, până acum, în clasa a V-a, nu l-a auzit niciodată să fie așa îngrijorat. Se foia în pat de pe stânga pe dreapta, când, bunica ei o simți și o întrebă ce are. Răspunsul ei a rămas în istoria familiei: „Mama-mare, mi-e frică de teză! Ce mă fac dacă nu am să știu ce trebuie și rămân repetentă?”

Amintirea acelei seri o făcu să-și ia inima în dinți și să înceapă să se pregătească. Ca de obicei, bunica îi pregătise uniforma școlară impecabil, îi împleti codițele și-i puse fundițele albe. Se uită în oglindă și văzu doi ochi mari, căprui, speriați și emoționați în același timp. Era prima zi la școala unde avea să învețe de acum încolo. Știa că nu va fi ușor, că va trebui să își facă noi cunoștințe și, mai ales, va trebui să o cunoască pe doamna ei învățătoare. Auzise că o cheamă dna Pușcă. În clasa I, în orașul ei natal, avusese un domn învățător sever, dar care iubea mult copiii. Își aminti cum domnul o lăsa în pauze să stea în fața clasei și să o facă pe învățătoarea. Punea întrebări și numea colegi să răspundă. Domnul îi spunea că va fi învățătoare, că are talent și că se vede că îi place. O lacrimă îi apărură în colțul ochiului, dar o șterse iute și ridică sus capul:

– Sunt mare acum, trecută prin clipe cumplite, așa cum niciun copil din clasa în care voi fi nu a trăit. Trebuie să fiu tare!

Până la școală făcură 7 minute, era foarte aproape de strada lor. Copiii erau bucuroși, gălăgioși și zglobii. Laura îi privea și se gândea cum va fi primită în noua ei clasă.

Școala era mult mai mare decât cea la care învățase în clasa I, dar arăta la fel la exterior. Diferența era sala de

sport care trona în lateralul curții și livada superbă din spatele ei.

Careul se făcu în curtea școlii, pentru că era o zi frumoasă de toamnă. Clasa era mare, luminoasă și frumos împodobită. Îi aștepta cu manualele aranjate pe bănci și cu urarea „Bine ați venit în clasa a II-a!”

Toate temerile au dispărut în fața doamnei învățătoare, o persoană calmă, frumoasă și extrem de blândă la vorbă. A rămas în sufletul Laurei ca ființa care a pregătit-o pentru viață, a ajutat-o să-și depășească temerile și care a contribuit la acomodarea ei la noua viață.

Ca orice profesor, dorea să știe cu ce cunoștințe vine noul elev. A scos-o la tablă și i-a dat un exercițiu la matematică, al cărui rezultat era **șase**. A pus-o să rezolve cu voce tare, iar când a ajuns la final, a comis-o: „...fac **șăsi!**” Copiii au izbucnit în râs instantaneu, iar Laura îi privea uimită, neînțelegând de ce râd. Doamna a avut o prezență de spirit specifică unui cadru didactic adevărat și i-a oprit:

– Niciodată în viața voastră să nu râdeți de alt copil. Este rușinos și revoltător. Această colegă a voastră vine dintr-o zonă a țării unde se vorbește cu acest accent. O vom ajuta, împreună, să rostească în mod corect cuvintele. Da?

Clasa răspunse într-un glas că DA, apoi se făcu liniște.

Doamna se întoarse spre fetiță și îi spusese calm:

– Laura, de azi înainte **șase** se rostește **șase**, nu altfel!

A fost prima lecție de viață care a făcut-o pe Laura să o iubească pe doamna învățătoare și lecția care a ajutat-o în viață: să știi să te adaptezi și să respecti regulile, altfel pierzi.

A avut și o neplăcere la prima ora de muzică. Doamna a pus-o să cânte ceva ce a învățat anul anterior. I-a venit în minte „Vine, vine primăvara!” și a început să fredoneze. Ochii ațintiți asupra ei, liniștea din clasă și emoțiile zilei au făcut-o să falseze grosolan. Chiar și ea își dădea seama de acest lucru. Nu va uita toată viața ei tonul învățătoarei:

– Stai jos!

Culmea e că, în clasa a V-a, a ajuns în corul școlii, vocea a doua.

Povestea cu prima teză... va urma.

POEZIE – DRAGOSTE ȘI RIVALITATE (Ștefan Octavian Iosif și Dimitrie Anghel)

Prof. Alexandrina PASCAL

Stimate cititor,

Am să-ți spun o poveste, dar o poveste adevărată...
Cei doi Feți-Frumoși din acest basm al vieții au fost doi cavaleri ai condeifului și au trăit pe tărâmul cu flori al literaturii. Dușmanul cu care ei au trebuit să lupte era unul foarte puternic, care niciodată nu a putut fi învins – și se numește DESTIN. Iar arma destinului a fost „femeia fatală”, cauza morții celor doi voinici care au început ca prieteni, dar au sfârșit ca dușmani. Este o poveste tristă și nu greșim dacă o numim „O lecție de viață”. Începe, ca orice poveste, cu: a fost odată... au fost doi „poeți ai florilor” atât de apropiați – ca sentiment și atât de deosebiți – ca temperament! Amândoi au iubit viața, au iubit florile, dar au iubit și aceeași femeie!

Structura sufletească ne definește pe fiecare dintre noi și ne determină comportamentul. Dar când este vorba despre poeți știm că ei sunt cei al căror suflet vibrează mai intens, pentru că muza poposește doar în sufletul celor aleși. Dar ei dau glas sentimentelor prin cuvinte meșteșugite – cum numai ei știu să o facă – și așa se naște poezia, ca formă artistică de manifestare a unor trăiri sufletești.

Regina poeziei rămâne poezia de dragoste, dragoste pentru tot ce este frumos și gingaș: natura, florile sau ființa iubită. Și ființa iubită întotdeauna a fost văzută de ochii îndrăgostitului ca o floare, în folclor chiar este numită „mândruliță, floare dragă”. La începuturile poeziei românești, Ienăchiță Văcărescu ne uimește cu grația și armonia comparației: „o floare ca o lumină”. Simplu, dar și profund, își exprimă „teama”, să nu-i strice gingășia, dar și „frica” de a nu fi luată de altul:

„S-o tai, se strică!
S-o las, mi-e frică
Că vine altul și mi-o ridică.”
(Într-o grădină)

Culmea adorației pentru iubita substituită unei flori – ca un ideal de să zicem puritate, simbol al iubirii și al nostalgiei infinitului - a realizat-o Mihai Eminescu în „Floare albastră”.

Povestea noastră despre flori, dragoste și destin este povestea adevărată a doi poeți, numiți „poeți ai florilor”: **Ștefan Octavian Iosif** și **Dimitrie Anghel**.

După cum legea firii a dovedit că extremele se atrag, așa se face că în evoluția liricii românești a fost dat să se întâlnească și să colaboreze cu succes, doi poeți cărora le-a vibrat sufletul pe aceeași lungime de undă. Unul era *sfios* și *timid* ca însuși sentimentul pe care-l exprima, celălalt *nașnalnic*, ca nebunia dragostei.

Dar destinul pândește nemilos așteptând să-și spună cuvântul și când și l-a spus, a fost o tragedie!...

Este incredibila poveste a doi scriitori care au loc de cinste în „Istoria literaturii române” dar, din păcate, de mult nu-i mai regăsim în paginile manualelor școlare. Povestea vieții lor nu poate fi înțeleasă decât dacă le pătrundem tainele sufletului și împrejurările care n-au fost decât jocul destinului. Să-i însoțim pe drumul vieții și folosind un titlu din poezia lor, să zicem: „Înșiră-te mărgăritar”!...

La 11/23 octombrie 1875, la Brașov, atunci sub ocupație austro-ungară, s-a născut Ștefan Octavian – fiul lui Ștefan Iosif, profesor, directorul Gimnaziului român din Șcheii Brașovului. Era un băiețel timid și visător, iubea natura, cuminte și retras. Își petrecea majoritatea timpului în pădurea de la Tâmpa unde găsea liniște, frumusețe și loc de refugiu pentru „a visa”. În 1881, când a venit timpul de a merge la școală,

a fost înscris la o școală de fete, sub motiv că era „mai aproape”, dar de fapt acesta era mediul care se potrivea cel mai bine cu firea lui.

Studiile și le-a făcut la Brașov, Sibiu (familia se mutase aici după pensionarea tatălui), apoi la București, dar oriunde s-a aflat a desfășurat o activitate literară susținută, a contribuit la apariția revistelor literare și a compus poezii. Câteva date se cer menționate: 1901 apare volumul „Patriarhale” care l-a definit ca poet, urmează apoi „Din zile mari” – 1905, „A fost odată” – 1908 și apoi multe altele.

Toți cei care l-au păstrat în amintire menționează, ca trăsătură dominantă, timiditatea. Grigore Băjenaru în „Mici povestiri despre oameni mari” ne emoționează cu amintirea despre felul cum s-a logodit Ștefan Octavian Iosif cu Natalia Negru (Lia), doi colegi de facultate, studenți la „Litere”, foarte îndrăgostiți și amândoi la fel de sfioși, incapabili să-și mărturisească sentimentele.

Într-o primăvară timpurie (1903), așezați pe un covor verde, mățos, cei doi tineri, îmbătați de viață și de iubire, se jucau cu firele de iarbă. Steo a rupt un fir verde, l-a sărutat ușor, ca o mângâiere, apoi l-a răsucit pe degetul inelar și și-au amintit de jocul copilăriei cu: „ineluș învârtecuș, pe-al cui deget încăpuși?” Și, gătit de emoție, a răsucit și pe degetul Liei un fir de iarbă, spunându-i că seamănă cu o verighetă verde. Fata s-a entuziasmat, el a prins curaj și a întrebat-o timid: „Ce-ar fi să ne logodim, tot avem verighete?” Și răspunsul a fost „Da!” într-o explozie de bucurie. Un început unic, frumos, original și emoționant, urmat de cea mai frumoasă perioadă a vieții lor. După acest 1903 – logodna, a urmat 1904 – căsătoria, apoi 1905 – anul când s-a născut fetița lor, Corina, cel mai frumos dar dat de Dumnezeu, îngerașul care l-a inspirat pe tatăl său care a scris cele mai frumoase și mai duioase „Cântece de leagăn”. Cine nu s-ar emoționa, mic sau mare, când în liniștea nopții aude șoptind:

„Dormi odor, dormi păsărică,
Dormi, încet, fără de frică,
Să te-alinte
Moș cuminte
Și să-ți cînte-ncetinel:
„Mugur, mugur, mugurel...”

Ce tresari?... Nu-i nime, nime...
Liniște și-ntunecime.
Doar zefirul,
Musafirul
Cel șagalnic și pribeag,

A trecut pe lângă prag...
Și-a trimis o găză mică
Să-ți aduc-o scrisorică
Și să-ți spună:
„Noapte bună”
(Cântec de leagăn)

Ștefan Octavian Iosif recrează lumea copilăriei cu bunici, copii, găze, haiduci, peisaje de basm, acele „Icoane din Carpați”. Pe bunica, cea mai dragă ființă a copilăriei, și-o amintește ca pe o sfântă:

„Cu părul nins, cu ochii mici
Și calzi de duioșie,
Aproape parc-o văd aici
Icoana firavei bunici
Din frageda-mi copilărie.” (Bunica)

Legătura dintre generații o consideră o datorie sfântă, o taină care unește neamul:

„Cântecul ce-ades ți-l cânt
Când te-adorm în fapt de seară,
Puiule, e-un cântec sfânt,
Vechi și simplu, de la țară.

Măine, când voi fi pământ,
Nu uita nici tu - și zi-le,
Zi-le doina, cântec sfânt,
La copiii tăi, copile!”

(Cântec sfânt)

Sufletește se simte copil al plaiului românesc unde:

„Plâng tălângi, tălângi răspund
Soarele apune
Glas de bucium sună-n fund
Ca o rugăciune.” – iar când trebuie să părăsească acest loc binecuvântat, își ia rămas bun de la el, ca de la o ființă dragă:

„Dragă codrule, te las
Plec pe căi străine,
Chezășie mi-a rămas
Inima, la tine.” (Cântece)

Sunt doar câteva exemple, doar „o picătură” din moștenirea literară care ne-a fost transmisă. Expunerea de față este un sumar, câteva considerații care evidențiază sensibilitatea personalității poetului, este, mai ales, o meditație asupra vieții în mâna căreia fiecare din noi nu este decât o jucărie.

Revenind la povestea celor două personaje, se cuvine a menționa o dată de referință: 1900 – Paris, atunci și acolo s-au cunoscut Ștefan Octavian Iosif și Dimitrie Anghel (Steo și Mitif), Iosif – timid și blând, Anghel – hoinar și boem, tocmai își cam risipise moștenirea în aventurile prin străinătate. Este chiar de mirare cum între două firi atât de deosebite s-a legat o prietenie atât de strânsă și o colaborare atât de rodnică.

Lui Dimitrie, probabil arborele genealogic i-a transmis genele unui neam cu sânge fierbinte. Bunicul său, Anghel Constantin – și bunica, Ecaterina Zarifopol,

erau aromâni, refugiați din lanina. S-au stabilit în Iași, aveau statut de negustori bogați și bunicul era prieten cu Mihail Kogălniceanu și cu Anastasie Panu, simpatizant înfocat al lui Alexandru Ioan Cuza.

Părinții aveau firi total deosebite. Tatăl, Dimitrie, era rece, lipsit de afecțiune, în schimb mama, Erifilia Leatris, o grecoaică născută la Constantinopol, era o fire poetică, avidă de cultură. Sensibilitatea și gustul pentru poezie sunt daruri moștenite pe linie maternă. Dar tânăra mamă moare la 34 de ani iar cei patru copii: Constantin, Paul, Dimitrie și Andreea, nu s-au prea bucurat de atenția tatălui, au trăit prin internate, iar după moartea lui copiii au stat mai mult prin străinătate, cheltuind moștenirea.

Dimitrie, deși hoinar, culege subiecte de inspirație pe care le va fructifica la revenirea în țară când își începe colaborarea cu Ștefan Octavian Iosif. Împreună au fost fondatorii „Societății scriitorilor români” și autorii unui important număr de opere literare din genuri diferite. Enumerăm doar câteva: „Carmen Saeculare” – poem istoric, „Din zile mari”, tot poem istoric, „Poveste în versuri, „Credințe” – poezii, foarte multe traduceri din scriitori străini (Paul Verlaine, Niel) și cea mai reprezentativă colaborare sub semnătură comună – „Caleidoscopul lui A. Mirea”.

Urmărind această colaborare și amiciție între cei doi poeți – prieteni, gândești că au fost aleși, că le-a fost dat să creeze împreună valori sensibile spre bucuria și emoția celor ce le citesc. Dar se pare că destinul avea pregătit pentru ei un cu totul alt scenariu al vieții.

Criticul Pompiliu Constantinescu îl caracterizează pe Dimitrie Anghel evidențiind atât latura umană, cât și cea poetică: „... Omul – un pasionat erotic, artistul, un pudic, un aristocrat în sensul unor mărturisiri aluzive.”

Suportul acestor afirmații îl găsim în comportamentul său, un temperament vulcanic care se juca cam des cu pistolul, pentru a-și intimida combatanții, în schimb în creația literară dă dovadă de gingășie. Nicolae Iorga l-a numit „poet al florilor”, al acestor minuni ale naturii pe care le-a îndrăgjit din copilărie. Născut la conacul părintesc din Cornești, comuna Miroslava – Iași, s-a bucurat de frumusețile unei naturi rustice și de o grădină cu multe flori. Nu a iubit doar florile alese, nobile, a admirat deopotrivă și pe cele „rustice”: gherghine, bujori, măghirani. Le caută corespondențe în viață și le personifică. Florile lui Dimitrie Anghel au simțiri omenești, au bucurii, se întristează, sau chiar se îndrăgostesc:

„S-a ofilit narcisul și-s trist de-o zi întregă,
Era ceva din tine, în floarea asta dragă.”

Sau:

„Miros de flori mă-nbată și m-alintă gânduri blânde
Ce iertător și bun ți-e gândul în preajma florilor
plăpânde!” (În grădină)

Sensibilitatea sufletului său și înclinația spre aventură l-au determinat să călătorească în Spania și Italia, unde a trăit adevărate momente de reverie, a cunoscut oameni pasionali și a găsit subiecte de inspirație. Acum a scris celebrele sale catrene: „Spaniole” și „Triolete” care deși au ritmul canțonetelor italiene și focul „ole”-ului spaniol, sentimentul de dragoste, tema de bază a acestor mici perle, este exprimat mucalit, „românește”.

Selectăm câteva exemple în care, în mod sigur, veți observa amprenta folclorului românesc:

„Văd că numai când ești beat
Mai vii doar să mă-ntâlnești,
De te-ai îmbăta odată
Și să nu te mai trezești.”

Sau:

„Ochii mei privesc la tine
Și pe când gura vorbește
Ochii – mai șireți ca gura
Spun ce dânsa nu-ndrăznește!”

.....
„Am căzut la pat de-o vreme
Și tânjesc, bolind mereu,
Dar m-aș vindeca, vezi bine,
De-ar veni cine știu eu.”

(„Catrene”)

Și când celor două suflete alese, despre care am vorbit, le-a fost dat să se întâlnească, a fost ca o revelație. Gândeau la fel și simțeau la fel, într-o colaborare rodnică de aproape un deceniu, sub semnătură comună – A. MIREA – .

În amiciția și colaborarea lor mai exista o prezență, plăcută și eficientă – Natalia (Lia), soția lui Steo, ea însăși scriitoare. Era un trio nedespărțit și o colaborare benefică care dădea roade. Și poate este tot jocul DESTINULUI faptul de a fi adus împreună trei caractere a căror chimie sufletească să fie compatibilă, dar finalul să fie un dezastru. Lia era plăcută și veselă, Steo – timid ca un copil, iar Mitif avea sângele fierbinte moștenit de la strămoșii săi orientali.

Cei doi colaboratori sunt în plin avânt creator și fericiți în viața personală. Știm că Steo (Iosif) întors de la Paris în 1903 are cea mai romantică logodnă, cu verigheta verde, în 1904 se căsătorește și-n 1905 Dumnezeu le-a binecuvântat căminul dăruindu-le fetița, pe Corina.

Cei doi colaboratori au talent, au inspirație și rezultatele sunt pe măsură.

Dar timpul, amic și inamic, ajută destinul să-și facă jocul nemilos și se zice că: „atunci când destinul vorbește, îngerii tac”.

Amiciția celor trei a căpătat alte dimensiuni,

ispita a fost mai puternică decât rațiunea și s-au trezit în fața unui triumfi conjugal amoros. Viața ne-a arătat că aproape niciodată când te trezești din beția sentimentelor, finalul nu este fericit. Și în cazul de față trădarea a luat locul loialității și femeia, cea care fusese considerată „floare” a devenit „mărul discordiei”. Ne putem imagina urmările: creație, colaborare, prietenie – totul s-a terminat, certurile în familia Iosif au devenit o permanență și divorțul a fost inevitabil. S-a sfârșit urât, ceea ce începuse așa de frumos...

Soții Iosif au divorțat în 1910.

Asemenea lovituri ale vieții sunt suportate fără consecințe doar de cei puternici și mai puțin sensibili care nu se implică total din punct de vedere emoțional și pot depăși momentul fără consecințe.

Dar Steo era gingaș și sensibil iar lovitura venea atât de la cea care o considerase „suflet pereche” cât și de la cel de la care aștepta loialitate. Suferința morală i-a agravat sănătatea, avea doar 37 de ani și în seara zilei de 23 iunie 1913 un accident vascular cerebral i-a fost fatal...

Ceilalți doi parteneri din această tristă poveste de dragoste, Natalia și Dimitrie, între timp și-au legitimat relația și s-au căsătorit în 1911. Dar au fost ei oare fericiți?

Euforia dragostei trăită clandestin acum nu-i mai emoționa, poate că și glasul conștiinței începea să se facă auzit, oricum căsătoria nu le-a adus fericire și echilibru. Trăiesc într-o atmosferă de regrete și remușcări, fac mereu comparații care nu-s deloc favorabile, mai ales că Dimitrie este impulsiv și violent,

Steo fusese blând și calm. Atmosfera în căsnicia lor devenea tot mai tensionată, astfel, la 13 noiembrie 1914, Dimitrie ajuns în plină criză morală și familială, se sinucide, la Buciumeni – Tecuci în conacul soției sale.

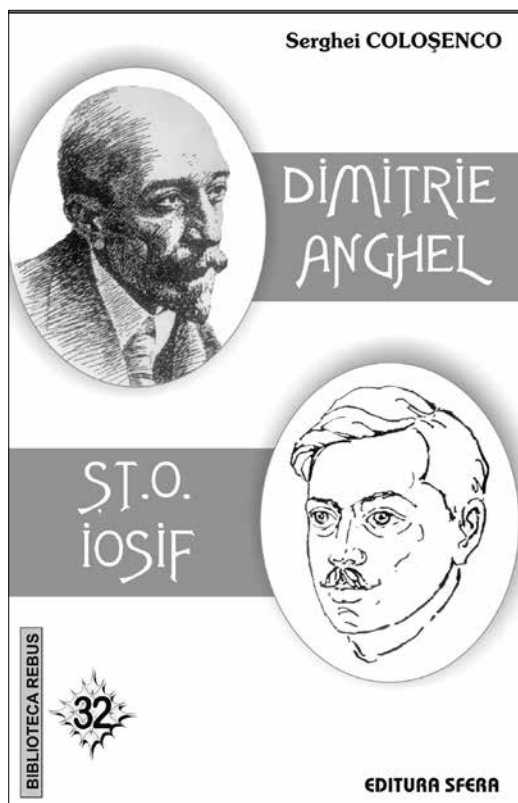
Momentul a zguduit societatea și a alimentat presa cu cele mai senzaționale știri, Natalia Negru – fostă Iosif și apoi Anghel – era numită „femeia fatală care a stat la originea morții a doi mari scriitori.” Alte titluri de senzație titrau cu majuscule: „Triumfiul amoros”, „Drama de la Tecuci a zguduit lumea”, „Poetul damnat” – într-adevăr dacă sensul cuvântului este „trecut prin flăcările iadului”, apoi putem spune că sufletul lui a trecut prin aceste chinuri, dar aici, pe pământ și din dragoste.

Cea care a rămas să înfrunte opinia publică și să-și trăiască regretele a fost Natalia. N-a apucat să-și vindece rănila sufletului și mai primește o lovitură din partea destinului: în 1916 moare fetița ei, Corina, de numai 11 ani. Chiar nu sunt cuvinte de comentat o asemenea durere care i-a lăsat sufletul pustiu.

S-ar putea spune că soarta a vrut să fie generoasă cu ea și i-a oferit ani de viață, a depășit 80. Dar numai ea ar putea spune dacă o viață bântuită de regrete și vinovăție este un dar – sau poate o pedeapsă?

Povestea lor este de fapt povestea vieții, așa cum o știm după ce am trecut prin ea: cu bucurii, speranțe, tentații și foarte des dezamăgiri.

Meditând la această poveste de dragoste, tristă - dar adevărată – ne gândim cât adevăr există în titlul unei emisiuni, lansată la televiziune care spune că „Viața bate filmul!”

Ada Mioara TIMOFTE

PASTEL DE TOAMNĂ

*„Nici frumusețea primăverii,
nici a verii nu au atâta grație
cât am văzut într-un singur chip al
toamnei.”
John Donne*

Este frumoasă! Mai frumoasă decât aș putea să o descriu în cuvinte. În plus este și foarte cochetă! O zăresc cu coada ochiului, încercând să nu îi acord atenție! Poate trece fără să mă bage în seamă!

Da! Are alte planuri! Se îndreaptă direct spre mine, astfel, încât, o invit, recunosc, nu prea încântată:

- la loc, te rog frumos!
- Mulțumesc! A plecat grăbită, prietena ta! Mi-ar fi plăcut să o salut!

- Mda! Și mie mi-ar fi plăcut să îmi pot lua rămas bun de la ea, dar ai speriat-o tu și, pur și simplu, a rupt-o la fugă. Chiar, ce-ți veni să apari, așa, fără să anunți! Este nepoliticos să nu dai un semn, un telefon, un mesaj pe TikTok, Instagram, Facebook. Sunt atâtea posibilități!

- Îmi pare rău, dar voi nu știți că pe 1 septembrie vin eu? Chiar trebuie să vă informez oficial? Până pe 31 august ați avut tot timpul din lume să vă bucurați de vară.

- De fapt, ai și tu dreptate! Doar că de atât de mult timp îți faci de cap, ba vii, ba nu vii, încât nici noi nu mai știm ce să facem!

- Ce ai în mână?
- O cană cu must înăsprit. Mama a cules via zilele trecute. Dar tu?

- Cum ce? Paleta de culori și pensulele! Am venit să așez pasteluri pe frunzele copacilor, pe brazdele câmpiilor, pe apus și pe răsărit și chiar pe inimile voastre. Vreau să vă pictez melancolia în suflete.

- Am o rugămintă la tine! Vrei, te rog frumos, ca sufletul meu, doar al meu să îl lași nepictat? Să rămână incolor! Doar anul acesta! Mă doare pictura ta și, pe deasupra, îmi este și foarte greu să recunosc.

Se așterne o tăcere magică, iar noi contemplăm farmecul naturii.

- Ce faci?
- Ce fac?
- Scuturi frunzele ruginii! Tocmai mi-am dat seama că, în prezența ta, copacii nu mai țin cu tot dinadinsul de frunzele lor.

- Nu eu! Șturlubaticul ăsta neastâmpărat care zburdă printre crengile copacilor. Eu doar le-am adăugat o pată de culoare pentru ca să fie cele mai frumoase fotomodele pe scena naturii. De ce mă întrebi?

- Mi-am amintit că ai mai venit o dată tot în prima

zi a lunii. Și atunci ți-ai dat talentele de divă seducătoare.

Se insinuiază între noi momentul acela de magie în care nici zi nu mai este, nici seara nu vine încă.

Este momentul în care mi se pare că nicio vietate nu respiră. Păsările parcă devin sculpturi vii pe cer.

Vântul se ascunde sfios în coroana pastelată a unui copac.

Îmi țin respirația cât de mult pot, tocmai pentru ca să nu rup vraja.

- Pe 1 octombrie sărbătorim Ziua Internațională a persoanelor vârstnice! Dacă tot te-ai instalat, ai și tu, așa, un gând de bun simț?

- Știu că ai spus din inimă, pentru că te cunosc foarte bine, deși, este posibil să fi vrut să dai impresia că ești ironică.

- Iartă-mă, ai dreptate! Dar să știi că tu ești responsabilă! Ești o artistă atât de talentată, încât ai reușit să îmi pictezi profund în suflet melancolia.

- Tu știi cât de mult îi iubesc și îi apreciez pe părinții și bunicii noștri.

- Da! Fără ei, nu am fi ce suntem!

- Le mângâi mereu frunțile atunci când îi găsesc la porțile caselor așteptându-și copiii sau nepoții. Îi înveștmântez în căldura amintirilor atunci când stau pe băncile din parcuri, privind, pierduți în propriile gânduri, către o imagine din mintea lor. Le doresc sănătate!

O altă liniște, de data aceasta una mângâietoare,

plutește în jurul nostru.

- Atât? Ai căzut pe gânduri!

- Mă gândeam că, dacă toți cei din primăvara și din vara vieții și-ar face puțin timp să îi privească pe cei peste care trece toamna, eu aș avea mai puține lacrimi de uscat. Dacă ar mângâia mai mult fețele blânde ale părinților și bunicii noștri, aș folosi culori mai vesele în pastelurile mele. Uite, asta vreau să le dăruiesc! Mângâieri! Și iubire! Și nepoții înapoi! Și râsetele lor!

Simt brăzdate în suflet cuvintele pe care le-am auzit! Dintr-o dată, parcă s-a făcut mai frig în jurul meu și simt nevoia să mă strâng în brațe. Îmi este greu să articulez cuvintele, astfel încât, îi spun, aproape șoptind:

- Îmi place! Îți mulțumesc!

- Pentru ce îmi mulțumești?

- Păi, tocmai te-am invitat să iei loc în viața mea, iar tu mi-ai arătat cum să mă pot bucura de tine. Abia acum simt cu adevărat cuvintele spuse de către Angie Weiland-Crosby „Fiecare pas în toamnă îmi umple sufletul cu o dragoste nemărginită”.

- Prin viața ta doar am trecut puțin, să te ajut să te pregătești pentru mine, să nu te mai superi că vin neanunțată. În plus, acum ai înțeles că mai ai timp să îi arăți mamei tale cât de mult o iubești și să îți eliberezi fica de orice îți imaginezi tu că îți datorează. Acum

este momentul să te eliberezi de tot ceea ce este vechi pentru ca să faci loc pentru ce va veni nou.

- Sunt convinsă că știi că cele mai importante modele de viață sunt bunicul meu matern și mama. Eu i-aș îmbrățișa pe fiecare în parte și le-aș spune cât de mult îi apreciez și cât de recunoscătoare le sunt pentru că ne-au dăruit tinerețea lor, pentru ca să ne putem bucura noi de a noastră.

Stăm în tăcere! Eu acoperită cu un șal gros, sorbind încet din cana cu must înăsprit, ea, atingând din când în când o frunză, adăugându-i prestanță.

Cred că ațipesc câteva momente pentru că nu o mai simt lângă mine pe companioana mea, în schimb, însă, un splendid apus se așterne peste gândurile mele!

A venit toamna... cu must, cu aur, cu vânt, cu melancolii!

Legenda Crizantemei

„O fată a cărei mamă era foarte bolnavă, se ruga zi de zi la Maica Domnului și îi oferea câte o floare, cerându-i să nu îi lase mama să moară.

Într-una din nopți, ea a avut un vis în care Fecioarei Maria din icoană o privea plină de compasiune, spunându-i:

- Biată fetiță, mama ta mai are numai câteva zile de trăit. Tot atâtea câte petale are floarea pe care vrei să mi-o dăruiești.

Fata s-a trezit cu ochii în lacrimi și s-a uitat la floarea pregătită pentru a fi oferită Maicii Domnului. Avea numai cinci petale. Asta însemna că mama ei, mai avea numai cinci zile de viață. Disperată, a început să rupă fiecare petală în bucățele cât mai mici, până când floarea a ajuns să aibă nenumărate petale minuscule.

Fecioara Maria a împlinit dorința fierbinte a fetei și i-a vindecat mama. De atunci, crizantema, care se spune, avea la origine doar câteva petale, a devenit o floare încărcată, cu numeroase mici petale, amintind astfel de rugăciunile fetei iubitoare și de infinita bunătate a Maicii Domnului.”

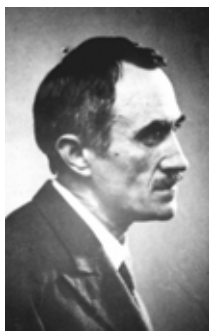
Pastel

- Adio, pică frunza
Și-i galbenă ca tine, -
Rămâi, și nu mai plânge,
Și uită-mă pe mine.

Și s-a pornit iubita
Și s-a pierdut în zare –
Iar eu în golul toamnei
Chemam în aiurare...

- Mai stai de mă alintă
Cu mâna ta cea mică,
Și spune-mi de ce-i toamnă
Și frunza de ce pică...

George BACOVIA

E TOAMNĂ, TOAMNĂ...

O lacrimă s-a scurs pe-un colț de gând
Când norii sting lumina-n depărtare
Coșare-nalte până-n vârf umplând
Iar mustul aprig fierbe în pahare.

Livada parcă-i dată cu parfum
Sunt gârbovi merii de a lor povară,
Nu-i de vânzare clipa de acum
Și nu aș da-o pentru altă țară.

În vene, clipele domol se scurg,
Mi-i dublă toamna și o simt în spate:
Cu una stau de vorbă în amurg,
Cu cealaltă voi sta pe înnoptate.

Și rând pe rând, din amândouă gust,
Mi le păstrez, cu drag, pe amândouă,
Și parcă-aș vrea să mă îmbăt cu must,
Dar strâng poveri și mă îndop cu rouă.

Ionel DORIN

Rapsodii de toamnă

SEPTEMBRIE (Confesiune)

Îmi place toamna, anotimpul care
Pășind în urma verii cea bălaie,
Ne-aduce norii cocârjați de ploaie
Dar și produsul muncii în hambare.

Îmi place toamna-n galbenele-i straie
Cu tot ce-nseamnă nou și dă savoare
Acestei vieți închise în tipare –
Cu mustu-n nas și vinul în butoaie.

Îmi place toamna... dar să punem fine:
Am fost concret, am scris ce se cuvine
Și n-am să retractez nici îmboldit.

Atâta doar, la fel ca toți glumeții,
Decât să mă-ntâlnesc cu toamna vieții
Prefer o vară fără de sfârșit.

Mircea TRIFU

SEPTEMBRIE (Jocul cu vara)

- Parodie -

Priveam pe boltă cele două CARE,
Strângând în brațe vara mea bălaie...
Dar când cădeau niscaiva stropi de ploaie
Ne retrăgeam prin goalele hambare.

Încet, încet, ne lepădam de straie,
Cu gesturi lente, pline de savoare
Și-apoi sfidam canoane ori tipare
În cel culcuș pitit de largi butoaie.

Râvnind plăceri din ce în ce mai fine,
Nu prea ne comportam cum se cuvine,
Căci eu păream de-un diavol îmboldit.

Dar ne-au surprins în cel hambar glumeții,
În timp ce ne-ndulceam cu... sarea vieții
Și-amorul meu de vară s-a sfârșit!

Eugen DEUTSCH

Magia toamnei

Mă simt mai trist cu fiecare gând
„Ca un copil ce-a adormit plângând”.

Prieteni, de trecut mă leagă dorul
Și-aș vrea acum să vă cer ajutorul
Să stăm iar la taifas o zi sau două
Neapărat când este lună nouă.

Un greier buclucaș, muiat în tuș,
Să pun-un strop de miere în arcuș.

Să bem un vin domnesc pe îndelete
Să ne –amintim de blonde și brunete
Dar și de celelalte năzdrăvane,
De cele diavolești și roșcovane.

Trecând prin fața ochilor alai
Să ne deschidă porțile în rai.

Noi le vedeam în plina lor splendoare
Ispititoare și provocatoare
Încât după o noapte petrecută
Luau cu ele liniștea avută.

Să beți, prieteni, un pahar cu vin
Să se-ndulcească floarea de pelin.

Să adăstăm sub cerul de aramă
Ademeniți de-arama de pastramă
Să îngânăm un cântec de iubire,
De împlinire și de despărțire.

De multă vreme n-am mai petrecut,
Să dobândim iar raiul cel pierdut.

Petruș ANDREI

Toamna am roade

Mâinile îmbrățișează amintiri
vor să mângâie clapele care scot sunete incredibile
din strigătul vieții
limba amorțită de banal
vrea să articuleze cuvintele sădite
de-a lungul unor ani

Explozia de sentimente a dat rod
dar multe au rămas nestrânse pe ogor
anii de secetă au trecut astăzi plouă mărunț
și simt soarele după nori
cum a păstrat zâmbetul existențial
pe care ni-l dă gratuit

O, nu știi?! Tot ce-i curat, frumos și sfânt
totul e gratuit

Oprește-te! Îmi spune însuși timpul
îmbogățește-ți spiritul să poți să dai
din mângâierea care scoate sunete
din cuvintele căpătate
să rupi cu ușurință din copacul împlinirii
câte un fruct
să împărtășești zâmbetul sfânt

Toamna am roade
și totul e roșu, verde și galben
amprente lăsate de zilele coapte
și pofta de viață îmi crește
gustând

Corina ZUPCĂU

Vasile CHELARU

PRIVILEGIUL DE A FI ANIVERSAT LA CENTENAR

Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad și Primăria municipiului Bârlad întâmpină ziua de 1 octombrie - Ziua internațională a persoanelor vârstnice, cu respectul cuvenit generației părinților și bunicilor noștri. Aceștia simbolizează înțelepciunea și echilibrul de care societatea românească are mereu nevoie. Tuturor le datorăm recunoștință și ne dorim să fie binecuvântați cu viață decentă și lipsită de griji.

Cu acest prilej, revista „Viața noastră” a rezervat o pagină și celor care, cu îngăduința Creatorului, au beneficiat de un amplasament existențial mai îndelungat. Buna cuviință se transformă într-un fel de datorie – de a ne exprima admirația pentru anii de viață adunați, trăiți fără jumătăți de măsură, supraviețuind unor evenimente grele, devotați familiei și societății.

BUTUNOI VICTORIA - 101 ani

Doamna BUTUNOI VICTORIA este născută la 15 septembrie 1921 și este membră a Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad din 19 octombrie 2004.

Cu o zi înainte de a aniversa încă un an adăugat peste un veac, am beneficiat de răbdarea uneia dintre ficele bătrânei – doamna SIRIAC MARIA, pe care am rugat-o să-mi dezvăluie secretul unei existențe îndelungate. M-a examinat cu atenție, apoi cu potrivită cumpătare mi-a îngăduit să pătrund în trecutul mamei sale, să cunosc și să dezvălui câteva secvențe ale traseului ei existențial.

Doamna BUTUNOI VICTORIA are originea în comuna Zorleni, județul Vaslui, unde locuiește și în prezent. În preajma celui de-al doilea război mondial s-a căsătorit cu BUTUNOI MIHAI, au întemeiat o familie și au construit o casă. Au lucrat amândoi la Cooperativa Agricolă de Producție Zorleni și prin truda lor au reușit să crească cinci copii, dar, mai ales, să le asigure educația. Un băiat și o fată au devenit ingineri, o fată a ajuns specialistă în industria alimentară, un alt băiat a lucrat ca maestru în industria ușoară (confecții/croitorie), iar altă fiică – interlocutoarea mea, a fost profesoară.

Doamna BUTUNOI VICTORIA nu a fost ocolită de necazuri. Soțul a fost răpus de o boală nemiloasă și a părăsit această lume în 1992. Rămasă singură, s-a descurcat cu treburile casei, însă încet – încet ochii nu mai deslușeau lucrurile din jur. Viața este strâns legată de experiența suferinței, iar bolile nu le putem alege. Ochii doamnei BUTUNOI VICTORIA nu i-au mai arătat

chipurile oamenilor dragi, nici florile și nici stelele nu le-a mai văzut, dar a simțit grija copiilor, care s-au preocupat să nu-i lipsească nimic. S-a împotrivit vârstei care a lăsat-o fără puterea fizică, folosindu-și resursele gândirii, căci poate comunica rațional și acum, încă mai ține minte ce i s-a spus ori ce ea spune. Chiar diminuată, rațiunea nu pare să se sperie de inevitabila trecere spre un „dincolo” temporal.

Vă dorim zile liniștite, doamnă BUTUNOI VICTORIA!

PRĂVĂLICI DUMITRU - 100 ani

Domnul PRĂVĂLICI DUMITRU este născut la 30 ianuarie 1922 și este membru al Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad din 26 noiembrie 2004.

Călătoria mea în satul Lunca, comuna Gherghești, pentru a-l vizita pe aniversatul nostru, a fost garnisită cu mici peripeții. În deplasările trecute, prin zonă, remarcasem indicatorul cu denumirea localității, prins de o țevă înfiptă pe marginea drumului județean. Mereu am crezut că cele câteva case așezate de o parte și cealaltă a drumului, nu foarte multe de altfel, reprezintă satul în întregimea lui. Așadar, am văzut indicatorul la intrarea în sat, dar la ieșire nu l-am observat și dornic să-mi îndeplinesc misiunea, m-am trezit în reședința comunei, drept în fața primăriei. Am făcut cale întoarsă și am apelat la ajutorul localnicilor. Dintotdeauna am simțit o vibrație lăuntrică plăcută când m-am adresat unui om care locuiește la sat. Îndrăzneala de a sta de vorbă cu ei este răsplătită cu răspunsuri clare la întrebări, fără a fi iscoditori și foarte rar exprimând ostilitate, dacă drumetul pare om serios.

Apariția poștașului în fața unui magazin mi-a sporit

curajul. Mi-a ascultat întrebarea și a răspuns șugubăț:

– Cum să nu-l cunosc! Este unchiul meu! Și are 100 ani și câteva luni peste! Luați-o pe drumul către stânga, înainte de a ajunge la ultimul magazin. Apoi țineți înainte! Mai întrebați pe cineva, dacă nu vă decurcați. Locuiește cu băiatul cel mic, care are grijă de el.

Am mulțumit și în timp ce mă îndreptam către mașină a ținut să mă lămurească până la capăt:

– V-aș fi ajutat eu, dar nu sunt acasă. Sunt aici!

– Atâta lucru am putut să observ și eu, am răspuns zâmbind de felul în care m-a taxat omul care împărțea pensiile consătenilor.

Casa domnului PRĂVĂLICI DUMITRU este situată la ieșirea din sat. Mi-a atras atenția gardul nou, din șipcă metalică, maron, cu fundație din beton. La vest și către nord, copacii și dealurile formează o priveliște minunată, eternă. Casa este în curs de renovare, cu acoperișul schimbat, pereții îndreptați, prispele alungite și transformate în terase generoase. Aleile betonate și curtea largă, curată, trădează de la distanță prezența omului gospodar. Câteva persoane erau ocupate cu treburi specifice începutului de toamnă. M-au observat.

Un bărbat s-a desprins din grup și a venit către mine, purtând pe chip un zâmbet curat, de om bun. Lipsa agresivității din priviri mi-a produs instantaneu o bucurie că nu am renunțat să ajung la destinație. Am expus în câteva propoziții în ce constă sarcina mea și m-a poftit în casă.

– Haideți să-l vedeți, dacă vreți! Facem niște lucrări de modernizare și deocamdată locuiește în camera aceasta. După ce terminăm, va locui în altă cameră. Iată, pe ușa aceea se va intra la baie, dincolo avem bucătăria...

– Sunteți fiul cel mic?

– Da! Prăvălici D. Ioan. Am 66 de ani.

– Îmi pare bine că v-am cunoscut! Chiar dacă au trecut câteva luni de la aniversarea zilei de naștere, Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor dorește să-l aniverseze pe domnul Prăvălici Dumitru. Se obișnuiește să-i omagiem pe cei care au ajuns la centenar, să le oferim o diplomă, o plachetă, un tort sau un buchet cu flori.

– Am înțeles! Au fost mulți care l-au felicitat. Și domnul primar, și domnul președinte Dumitru Buzatu, și de la Centrul Militar. De la Ministerul Apărării Naționale.

Domnul Prăvălici Ioan mi-a arătat pe un perete, chiar în fața ușii, o mulțime de diplome oferite de oficialități tatălui său. S-a apropiat de bătrânul întins în pat și l-a ridicat cu grijă în șezut. I-a spus că cineva de la "pensionari" a venit să-l vadă.

– Este mai greu cu vederea și auzul, a spus cuviincios bărbatul din fața mea. Nu exprima niciun semn că este obosit având grija părintelui său. Dimpotrivă, privirea sa parcă spunea că este firesc și inevitabil.

– Puteți să-mi relațați evenimente care să fi marcat

în vreun fel viața tatălui dumneavoastră?

– A fost o viață și cu bune și cu rele! Au fost multe greutăți! a răspuns interlocutorul meu cu modestie cumpătată.

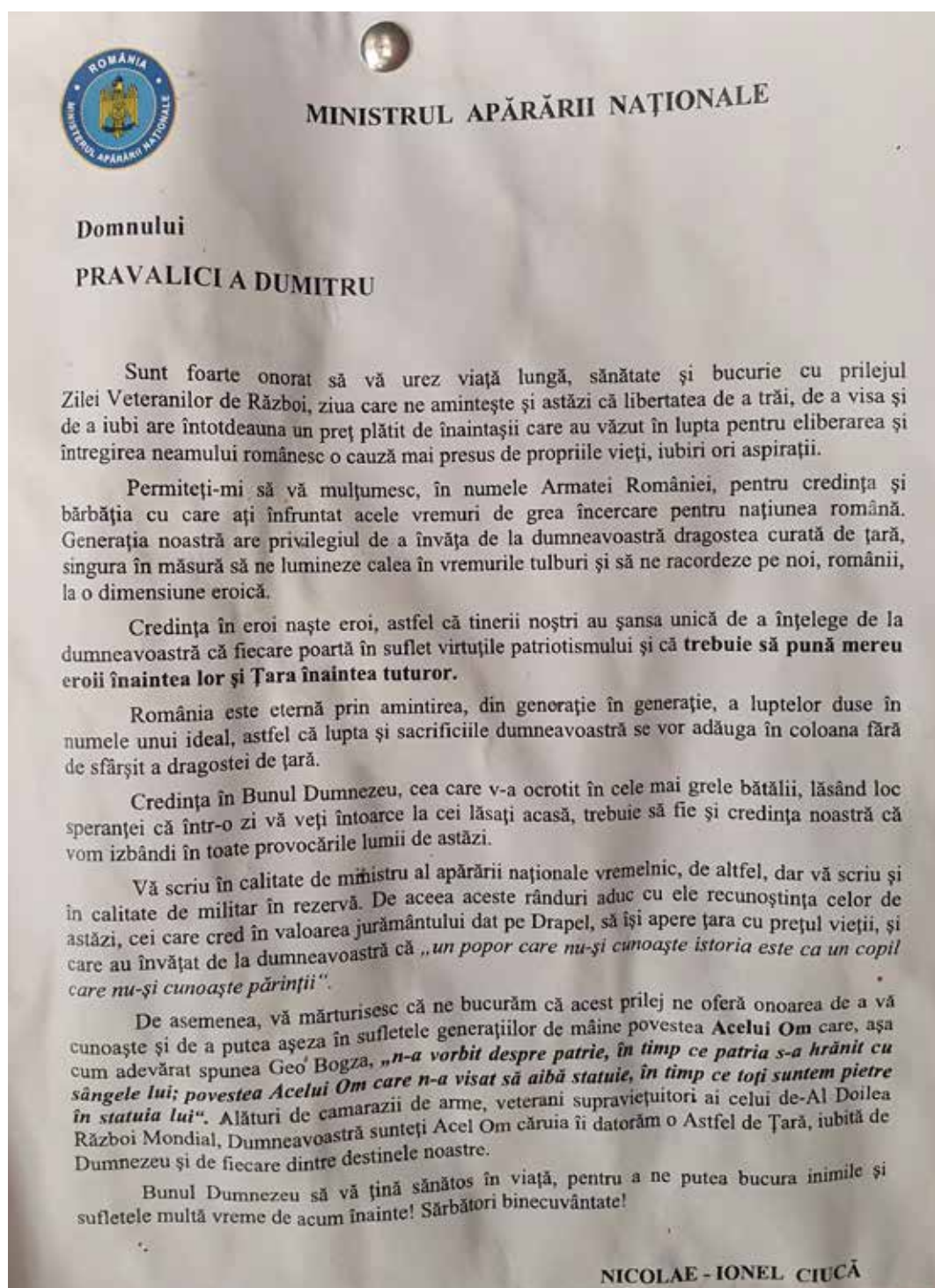
Am aflat atunci că domnul PRĂVĂLICI DUMITRU a locuit mereu în satul Lunca, unde a întemeiat o familie, a muncit și a avut grijă de cei cinci copii: patru băieți și o fată. Prin anul 1995 soția a decedat, apoi a plecat la ceruri și un băiat. Pierderea soției și copilului au fost cele mai grele încercări, mai greu de suportat decât povara războiului și altor neazuri ori neajunsuri.

Fiul cel mic, Ioan, nu caută să scoată în evidență faptele sale pozitive ci iradiază bună credință și bun simț. Judecata sa este strâns legată de buna tradiție a satului, a responsabilității celui care rămâne în casa părintească de a purta de grijă părinților, până la sfârșitul vieții.

M-am simțit bine după această experiență, care mi-a oferit multe motive de admirație.

Să aveți parte de mult bine, oameni buni!

George Forcos Palade - 45 de ani de cântec

Consiliul Director al Asociației
C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad

Reputatul artist interpret de muzică populară George Forcos Palade, care onorează Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad prin activitatea dumnealui artistică publică, prin colaborări cu televiziuni de prestigiu și invitații pe scenele unor mari spectacole ale țării, inclusiv în cadrul activităților cultural-artistice ale Asociației noastre, s-a născut la data de 5 august 1957, la Căbești, comuna Podu Turcului, în ținutul Bârladului, pe colinele Tutovei, iar cu ocazia împlinirii a 65 de ani membrii Consiliului Director, domnul președinte magistrat pensionar Nicolaie Mihai, domnul consilier magistrat pensionar Aionițoiaie Veronel, doamna consilier tehnician proiectant Tănase Veruța, doamna consilier economist Siberescu Tincuța, domnul consilier cms șef de poliție (rez.) Chelaru Vasile, îi dedică cu grațitudine acest articol și îi urează tradiționalul „LA MULȚI ANI!”

Este de notorietate publică că îndrăgitul artist George Forcos Palade s-a făcut remarcat în cadrul activităților Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad de la bun începutul dobândirii calității de membru, 29.02.1996, atât prin susținerea unor concerte atât de apreciate de membrii pensionari, animând de fiecare dată sălile pline la refuz de spectatori, dar și prin faptul că acesta a promovat Asociația noastră, obiectivele și beneficiile pe care le au membrii, fapt care a determinat și pe mulți alți cetățeni ai județului Vaslui să se înscrie, pentru a fi beneficiari ai avantajelor pe care le oferim în domeniul ajutorării financiare, medicale, sociale și culturale pe care le acordăm membrilor noștri.

În semn de respect față de artistul George Forcos amintim câteva dintre spectacolele organizate de Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, din ultimii aproximativ zece ani, și câteva din evenimentele la care au participat membrii noștri avându-l pe George Forcos Palade ca invitat și interpret principal de muzică populară, unde, ca de fiecare dată, a fost aplaudat îndelung la scenă deschisă de membrii noștri, fiind apreciat pentru sensibilitatea cântecelor și frumusețea suflutească de care dă dovadă, cu mențiunea că nu există an în care să nu fie invitat de onoare la evenimentele culturale tradiționale ale Zilelor localităților din județul Vaslui, precum și din alte județe ale țării, dar de fiecare dată răspunde prezent și la activitățile Asociației noastre:

- Spectacolul „Colinde, Colinde” Bârlad (2014);

- Spectacolul dedicat participanților la Adunarea Generală a C.A.R.P. Bârlad (Ivești 2015);
 - Spectacol „Primăvara vine cu daruri împăratești” Bârlad (2015);
 - Nunta de aur Bogdănești (2015);
 - Concert aniversar „Să jucăm o bârlădeancă” Bârlad (2015);
 - Nunta de Aur C.A.R.P. Elena Cuza la Restaurant Mira (2015);
 - Nunta de Aur Banca - Pensiunea Giani (2015);
 - Spectacolul „Colindam un neam și o țară” Bârlad (2015);
 - Spectacol „De la Florii la Înviere” Bârlad (2016);
 - Seara festivă dedicată mureșenilor în vizită la Bârlad (2017);
 - Nunta de Aur la Bârlad (2017);
 - Ziua comunei Pogonești (2019);
 - „Trecut, Present, Viitor - Răzeșii din Pogonești” (2021);
 - Spectacolul „Răzeșii de la Pogonești - 35 ani” (2021);
- În continuare vă prezentăm parte din îndelunga activitate artistică publică:

Activitate artistică desfășurată și colaborări derulate:
- din 1986: solist vocal al Ansamblului folcloric BALADA Bârlad (dirijor orchestră – Aurel Spătaru), alături de care s-au obținut importante distincții și s-au realizat numeroase turnee:

- Locul II – „Frumoasa Oltului”, Râmnicu Vâlcea-1987
- Locul II – „Cântecele Munților”, Curtea de Argeș-1986
- Turneu în Republica Moldova, 1986
- Turneu în Franța, la Festivalul Internațional de Folclor de la Alberville, 1990
- Turneu în Franța, 1991
- Turneu în Italia, 1992
- din 1998: colaborator al Radio-Televiziunii Române, perioadă în care:
 - s-au înregistrat șase piese cu Orchestra Radio, dirijor Paraschiv Oprea (1998)
 - până în anul 2004 s-au realizat alte 23 de cântece
 - Colaborator al Orchestrei “Brăulețul”, dirijor Gheorghe Parnica
 - Colaborator al Orchestrei U.G.S.R., dirijor Gheorghe Popa
 - Colaborator al Orchestrei Radio, dirijor Ionel Budișteanu
 - Colaborator al Orchestrei “Rapsozii Botoșanilor”,

dirijor Ioan Cobălă

- Colaborator al Orchestrei "Plaiurile Bistriței", dirijor George Sârbu

- Solist vocal în cadrul Orchestrei "Rapsodia Vasluiului" a Primăriei municipiului Vaslui, activând din 2003 sub bagheta dirijorului Valentin Tudose

- Colaborator al Ansamblului folcloric "Rapsozii Iveștiului", dirijor Aurel Spătaru și director al Căminului Cultural "Georgeta Ioan" din Ivești, în anul 2012 activând aici 86 de membri (21 instrumentiști, 4 soliști vocali, trei generații de dansatori a câte 10 perechi)

- Coordonator artistic al Orchestrei „Rapsodia Vasluiului” a Primăriei municipiului Vaslui, care din 2012 până în prezent îl are ca dirijor pe maestrul Cristian Nastase

- În 2017, a înființat Ansamblului folcloric „Doina Tutovei”, cu sprijinul autorităților locale din comună (36 de membri au format grupul folcloric vocal și ansamblul de dansatori).

Cele mai importante evenimente artistice:

CARIERA ARTISTICĂ a debutat și a fost marcată de spectacolele din cadrul Concursului „Topul tinerilor interpreți”, susținute în Sala Radio, în acompaniamentul Orchestrei Radio condusă de către dirijorul Paraschiv Oprea, respective dirijorul Petre Rotaru.

- 1992, invitat în cadrul spectacolului „La porțile dorului”-TVR Iași, realizator Vasile Pohoăț

- 1992, invitat alături de artiști de renume la Topul Tinerilor Interpreți de Muzică Populară

- 2009-2011, participant la marcarea Zilei Radio Iași

- din 2004, invitat la Zilele Culturale ale Bârladului

- din 2007, participant la Zilele Culturale ale municipiului Vaslui

- participant la „Steaua ta norocoasă”, PRO Tv- realizator Mihaela Rădulescu

- participant la „Duminica în familie”, Antena1- realizator Mihaela Rădulescu

- invitat al emisiunii televizate „Teo”, PRO Tv- realizator Teo Trandafir

- invitat în recital, în cadrul Concursului „Barbu Lăutaru”, TVR Iași, realizator Vasile Pohoăț

- invitat în recital, în cadrul Concursului „Vocea populară”, TVR Iași, realizator Vasile Pohoăț

- invitat în recital, în cadrul emisiunii televizate „Hanul Ancuței”, TVR Iași, realizator Vasile Pohoăț

REDACTORII de al căror nume se leagă cariera sa artistică, atât în Radio, cât și în televiziune sunt: Gruița Stoia, Angela Marinescu, Eugenia Florea, Mihai Hagiu, Adriana Mihai, Vasile Pohoăț, Laurențiu Ursache, Nicoleta Ciobotaru, Nicoleta Albu – din echipele Radio; Elize Stan, Niculina Merceanu, Theodora Popescu, din echipele Televiziunii

Performanțe profesionale/Premii:

- laureat al mai multor ediții ale Festivalului “Cântarea României”

- 1987, Premiul Centralei ONT “Litoral”- Festivalul “Steaua Litoralului”, președinte juriu Horia Moculescu

- 1990, Premiul III – Festivalul “Călărași, pământ de aur”, președinte juriu – Gheorghe Oprea

- 1986, Premiul III – Festivalul “Țară nouă, cântec tânăr”, președinte juriu – Ionel Budișteanu

- 1988, Premiul III – Festivalul “Steaua Litoralului”, președinte juriu – Speranța Rădulescu

- 1988, Premiul III – Festivalul „Călărași, pământ de aur”, președinte juriu – Constantin Arvinte

- 1988, Premiul III – Festivalul „Toamna culturală băcăuană”, președinte juriu – Constantin Arvinte

- 1994, Premiul III – „Topul topurilor tinerilor interpreți de muzică populară” la Radiodifuziunea Română, realizator Angela Marinescu

Cea mai recentă manifestare de anvergură:

30 iulie - 1 august 2021, Festivalul Internațional de Folclor HORA DIN STRĂBUNI, unde au fost susținute recitaluri alături de ansambluri din județul Vaslui, ansambluri folclorice profesionale din Iași, Baia Mare, Lugoj, manifestarea găzduind pe scenă artiști din Republica Moldova, Polonia, Serbia, Ucraina, Albania și

Bulgaria.

Un capitol aparte îl reprezintă, în cariera sa, poziția de director artistic al Orchestrei „Rapsodia Vasluiului” a Primăriei municipiului Vaslui, despre activitatea căreia cunoaștem cu toții deja mult mai multe detalii.

REALIZĂRI ARTISTICE ale Orchestrei „Rapsodia Vasluiului”, director artistic George Forcos Palade, dirijor Cristian Năstase:

- din 2013 au fost compuse, orchestrate și înregistrate 49 dintre cele mai frumoase piese (vocale sau instrumentale) din zona Vasluiului, pe care soliștii vasluieni le-au preluat în repertoriul lor;

- imprimarea a două albume audio colective și imprimarea a trei albume individuale, cu piese instrumentale și vocale reprezentative pentru protagoniști

- înregistrarea de materiale video pentru promovarea Orchestrei și

- repertoriului său (videoclipurile fiind dufuzate pe posturile tv de profil)

- colaborări importante cu televiziuni, posturi de radio și case de producție

de profil:

- TVR – Emisiunea „Tezaur Folcloric”

- TVR Iași- Emisiunea „Cântec și poveste”

- Etno TV- Concert aniversar al Orchestrei „Rapsodia Vasluiului”

- Favorit TV – emisiuni înregistrate dedicate Sărbătorilor Pascale și Revelionului

- Radio Iași, Radio Romania-Antena Satelor

- AnaSound România, Spiros Galați

- participări la manifestări culturale și festivaluri

naționale și internaționale de o deosebită anvergură, printre care se numără:

- Festivalul Folcloric Internațional „Nufărul Alb”, Cahul-Republica Moldova (2015);
- Festivalul Folcloric Internațional „Muzici și tradiții în Cișmigiu”, București (2013);
- Festivalul Internațional „Trandafir de la Moldova”, Iași (2013);
- Festivalul Internațional de Folclor „Ceahlăul”, Neamț (2016);
- Zilele Culturale ale Bacăului (2016)
- acompaniamentul live integral al concurenților din cadrul Festivalului Național „Cântec drag din plai străbun”, Vaslui (2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2021)
- acompaniamentul ansamblurilor de dansuri participante la Festivalul Internațional de folclor „Hora din străbuni”, Vaslui (2015, 2017, 2019, 2021)
- susținerea celor mai importante dintre manifestările culturale locale:
 - „Din Vaslui venim cu drag”, iunie 2014
 - Concert Aniversar Extraordinar al Orchestrei Rapsodia Vasluiului, martie 2014
 - Mama mea, icoană sfântă, martie 2015
 - Vaslui drag, te cânt! – 2016
 - Pe calea către Învierea, 2016
 - Romantica Femeia, martie 2017
 - Zilele Culturale ale municipiului Vaslui, toate edițiile din perioada 2013- 2021
 - Concert aniversar George Ilașcu, iulie 2018
 - Spectacole duminicale derulate constant în Parcul Copou, în perioada 2013-2021: Dor de primăvară, dor de Folclor; Bucuria Învierii; Cântece din lada de zestre; Sârba Sârbelor; Pe toloaca satului; Pe strune de vioară; Frumoasă-I Hora la noi; Când aud sârba cum sună; Dragi mi-s cântecele mele; Frumos cântă o vioară; Cântece și flori de primăvară; Hai la joc, voi, oameni bunil; Zestrea vasluienilor
- Spectacole anuale dedicate Zilei Persoanelor Vârstnice
 - Toate recitalurile folclorice dedicate zilelor de omagiere a celor mai importante simboluri pentru națiunea română – Ziua Națională a României, Ziua Unirii Principatelor; Omagierea marelui voievod Ștefan cel Mare
 - Concerte mari, dezvoltate în colaborare cu importante trusturi media:
 - Concert aniversar „Cristian Năstase și Rapsodia Vasluiului” și lansare de CD, februarie 2014 – ETNO TV
 - „Tezaur Folcloric de la Vaslui”, iulie 2014, în parteneriat cu TVR1
 - „12 ani de EtnoTV” – spectacol televizat din studiourile de la București
 - Emisiuni televizate din studiourile TVR Iași, PROTV
 - „Noaptea șlagărelor”, 2015, în colaborare cu EtnoTV
 - „De Florii, toată lumea petrece”, Antena Star
 - „Paștele în familie”, 2016 – EtnoTV
 - „Spectacol Favorit”, 2018 – Sala Radio, cu Favorit TV

- TEO Show, în colaborare cu echipa Kanal D
- Manifestări culturale susținute pe marile scene ale țării, alături de nume de prestigiu ale folclorului:
 - București – Cișmigiu: Muzici și tradiții;
 - Botoșani – Mănăstirea Eșanca: recital folcloric;
 - Bacău- spectacol aniversar (Teatrul de Vară) și Zilele Culturale ale orașului;
 - București – Târgul Bucureștilor
 - Colaborări scenice de excepție cu: Nicolaie Furdui Iancu și Grupul folcloric CRAI NOU, Gheorghe Zamfir, Dinu Iancu Sălăjanu, Matilda Pascal Cojocărița și Ștefan Cigu, Ion Paladi, Laura Lavric, Petrică Mățu Stoian, Daniela Condurache, Mihai Ciobanu, Ansamblul folcloric Plăieșii – Nicole Gribincea și Maria Iliuț, Ansamblul etno-folcloric Ștefan Vodă- Căpriana, Republica Moldova, Ansamblul Național JOC, Chișinău – Republica Moldova, Cristian Pomohaci, Mariana Man Gheorghe, Gelu Voicu, Gheorghita Nicolae, Aurelian Preda, Nicușor Iordan, Tudor Furdui Iancu, Alexandru Brădățan, Vlăduta Lupău, Ovidiu Homorodean, Angelica Flutur, Orchestra “Rapsozii Botoșanilor”, Ansamblul folcloric “Ciprian Porumbeascu” Suceava.

Domnule Geoge Forcos Palade, pe cerul cu 65 de stele ale vieții personale, vă dorim să ne fiți veșnic cu același suflet frumos în tot ceea ce realizați.

Vă mulțumim că existați. La mulți ani!

Membrii Consiliului Director,

- președinte magistrat pensionar Nicolaie Mihai,
- consilier magistrat pensionar Aionițoaie Veronel
- consilier tehnician proiectant Tănase Veruța
- consilier economist Siberescu Tincuța
- consilier cms șef. de poliție (rez.) Chelaru Vasile

Mesaje selectate de
Emil-Cosmin MIHAI

Zâna Tămășanu

Un om, o viață, un destin

Zânica Berescu, cea care va deveni prof. Zânica Tămășanu, s-a născut la 2 septembrie 1947, într-o familie cu 6 copii, ea fiind al patrulea, în satul și comuna Bogdana, sat căruia episcopul Iacov Antonovici, născut și crescut în aceeași zonă, i-a dedicat o monografie, prima de acest gen, premiată de Academia Română.

Familia în care s-a născut și crescut fizic și spiritual, avea, asemeni multor familii din acea epocă, cultul muncii și al credinței ortodoxe, valori ce i-au fost inoculate copilului care a conștientizat că pentru a deveni „cineva” trebuie să te ridici prin propria muncă.

Așa se face că după absolvirea școlii gimnaziale în comuna natală, urmează cursurile liceale la Complexul Școlar Bârlad, având profesori de elită, exemplari, dedicați meseriei didactice ce i-au stârnit dorința de a deveni profesor, mai ales că în familie sora mai mare îmbrățișase această meserie nobilă, atât de râvnită atunci.

Deși urmam și eu cursurile acestui liceu, nu ne-am cunoscut atunci, căci eu eram internă, ea externă, eu la Reală, ea la Umană, dar viața a făcut să ne cunoaștem pe parcurs.

După terminarea liceului, ea a urmat cursurile Facultății de Filologie „Al. I. Cuza” Iași. Va fi repartizată la Unțești – Bogdănești, unde se va și căsători cu profesorul de matematică Constantin Tămășanu. În următorii nouă ani vor avea și doi băieți ce au ajuns azi oameni realizați, iar ei au constituit o familie model pentru cei din jur, clădită pe iubire, stimă, respectul valorilor, respect reciproc și mai ales încredere unul în celălalt.

În 1983, doamna Tămășanu Zânica s-a transferat la Biblioteca „Stroe S. Belloescu”, unde lucram și eu de ceva vreme și așa am început să ne cunoaștem mai bine, să ne dăm seama de calitățile și defectele ce le aveam fiecare.

Am constatat că Zânica era înzestrată cu o memorie deosebită, că e ambițioasă, tenace și harnică, în competiție cu sine însăși, dar și cu cei din jur. A fost permanent preocupată atât pentru propria-i cultură, dar și de perfecționarea profesională atât în meseria

de cadru didactic, cât și în cea de bibliotecar, obținând toate gradele didactice și dovedind seriozitate în tot ce făcea. După 1991 s-a întors la prima „dragoste” – catedra, așa cum am făcut-o și eu peste câțva timp, și datorită muncii, devotamentului, implicării în tot ce a făcut, s-a remarcat la nivel de școală și de oraș.

Am devenit și mai apropiate în ultimii ani după moartea soțului ei, când am călătorit de mai multe ori împreună, am descoperit și alte valori de luat în seamă

la ea, privind partea spirituală, religioasă, respectate de ea cu sfințenie, așa cum făceau bătrânii noștri cu convingere și pioșenie.

O admir că e activă și acum la pensie, în plan cultural, scrie și publică articole pentru diverse reviste ale urbei noastre cum ar fi revista „Academia bărlădeană”, revista „Viața Noastră” a Asociației C.A.R. Pensionari „Elena Cuza” Bârlad s.a. citește, se informează, participă la activități culturale, trăiește bucuria dialogului, aș spune că deține prin excelență arta conversației, călătorește, se îngrijește de gospodărie, construiește să lase ceva în urma ei, își ajută nepoțelele, cea mică de patru ani crescând sub ochii ei, care sunt speranțele ei de viitor și poate-i vor fi reazăm la nevoie.

Îl slăvește și se încrede în Dumnezeu, care i-a fost și-i este alinare în toate clipele vieții

Prof. Ecaterina Vieru,
Colegiul „Al. I. Cuza” Bârlad

Stimată doamnă profesoară Zâna Tămășanu,

Cu prilejul împlinirii vârstei de 75 ani, cea care conferă senectutea deplină, avem privilegiul de a vă transmite distinse urări de bine, unde sănătatea, bunăstarea, mulțumirea de sine, ocupă locurile principale! Aveți o familie frumoasă, cu doi feciori bine integrați în viața socială, două nepoate de 4 și 14 ani, pentru care sunteți idealul devenirii lor și nesecatul izvor de dragoste „bunicească” ceea ce le asigură o dezvoltare armonioasă! Propriile realizări în profesie, la catedră, în conducerea prestigioasei Biblioteci municipale, prezență frecventă în paginile revistei Viața noastră, la activitățile obișnuite ale instituțiilor de profil cultural-științific din urbe, toate la un loc, dau măsura unei personalități prestigioase!!!

Vă felicităm cu toată deferența!!!

**Familia profesor Georgeta Lucica și
Vasile Cărcotă**

Colegei mele de catedră, profesor de Limbă și Literatură Română, Zâna Tămășanu

Profesoara Zâna Tămășanu rămâne în amintirea celor pe care i-a instruit și educat, un cadru didactic model prin competență, profunzime, seriozitate, eleganță în dialog și comportament.

Exigentă cu sine, dar și cu cei din jur, s-a manifestat de-a lungul carierei didactice prin a cere permanent elevilor nu însușirea unor definiții sau reproducerea unor date, ci formarea de abilități de învățare creativă.

A încurajat elevii să participe la concursuri școlare, olimpiade, programe artistice în care a pus mult suflet și efort, reușind să aibă și rezultate pe măsură. A avut dorința de autodepășire, a răspuns tuturor sarcinilor încredințate: Comisia profesorilor de română, Comisia profesorilor diriginți, redactare de materiale privind Monografia școlii, implicare totală alături de alți colegi delegați pentru pregătirea aniversării școlii – muncă deloc ușoară.

Bună colegă, gata oricând să te ajute, să-ți dea un sfat, apreciată de elevi, colegi și părinți pentru profesionalismul ei, simțul de răspundere față de actul instructiv-educativ, primește azi răsplata muncii prin cuvintele de apreciere din partea acestora cu diverse ocazii și care rămâne cea mai mare bucurie a carierei noastre de cadru didactic, de dascăl.

Am apreciat la ea faptul că după pensionare s-a implicat în activitatea culturală a orașului, este membră a Societății Culturale „Academia Bărlădeană” și este activă, citește adesea articole scrise de ea în această revistă, activează ca membru colaborator la revista „Viața Noastră” a Asociației C.A.R. Pensionari „Elena Cuza” Bârlad, publicând aproape număr de număr articole, ține evocări literare, conferințe despre diverși scriitori sau alte personalități și evenimente culturale, continuă să călătorească așa cum o făcea și când trăia soțul dumneai, mare pasionat de călătorii și excelent profesor de matematică.

Mă bucur pentru ea, o apreciez și admir sincer pentru energia de care dă dovadă, de voința și responsabilitatea cu care își organizează viața și-și crește și educă nepoțelele care-i mângâie acești frumoși ani „de pensionar” activ.

Mult succes în continuare și sănătate!

Prof. Constanța Vesel,
Șc. nr. 9 „Manolache Costache Epureanu”

Prietenei mele Zânica Tămășanu,

În calendarul aniversării prietenilor noștri din acest an, înscrim împlinirea unei frumoase vârste, a profesoarei Zânica Tămășanu, de care mă leagă o aleasă prietenie ce a debutat cu ani în urmă, atunci când ea a renunțat, temporar, la catedră, optând pentru o altă nobilă profesie, cea de bibliotecar. La scurt timp, bibliotecarul, investit și cu sarcina de a conduce destinele primei biblioteci publice înființată la Bârlad în 1906, și-a propus și a reușit să înscrie existența Bibliotecii „Stroe S. Belloescu” alături de Muzeu și Teatru, în rândul principalelor instituții care au dat de-a lungul timpului identitatea culturală a orașului.

Devotată noii profesii, atentă la viața culturală a urbei, dar și a celei naționale, cu disponibilitatea dialogului și a angajării în proiectele propuse a devenit un partener responsabil, cu idei noi și interesante, dând un conținut nou statutului bibliotecii și bibliotecarului

bazat pe profesionalism și pasiune, entuziasm și energie.

Comunicativă, sociabilă, cooperantă, cu o fire prietenoasă – iată doar câteva din calitățile care o așează în rândul persoanelor în preajma cărora îți face plăcere să te afli.

Privind la anii care au trecut, am avut ocazia de a o avea colegă, partener cultural, colaborator în multe activități care au creat o prietenie, care, în egală măsură, a fost *profesională* și a rămas *personală*, am devenit *prieteni de familie*, am participat la mai multe evenimente din viața familiei ei.

Nevoia de cunoaștere și entuziasmul de a descoperi noul i-au făcut pe soții Tămășanu, dincolo de toate obligațiile, să investească în călătorii, descoperind locuri, oameni și obiceiuri de pe mapamond, ea continuând acest lucru și după plecarea soțului într-o altă lume.

Cu șarmul ei special de a povesti, savurând fiecare episod pe care ți-l împărtășește, abia aștepți să te afli în compania ei.

Dimensiunea discursului său sporește pe măsură ce narațiunea este presărată cu multe amănunte, paranteze, picanterii, până la cele mai mici detalii despre forme, mirosuri, fapte și întâmplări neprevăzute. De fiecare dată, în aceste momente, cu acest dar al ei, special, de a relata, mi-a stârnit interesul de a asculta cu atenție, fără a o întrerupe, întrucât mă face să percep palpabilul, vizualul și concretul prin intermediul cuvintelor sale, construind adevărate imagini.

Așadar, draga mea prietenă, îți doresc să fi sănătoasă, să rămâi aceeași „tânără turistă” dispusă a ne împărtăși, când ne vom întâlni în casa ta prietenoasă,

unde de fiecare dată ai demonstrat și calitatea excelentă de gazdă sau oriunde se va întâmpla să fim împreună.

**Prof. muzeograf - expert artă, Nicoleta Arnăutu,
fost director al Muzeului „Vasile Pârvan”**

Doamnei profesor Zâna Tămășanu

Este atât de frumos să te poți gândi la un om cu drag și recunoștință. Astăzi, am posibilitatea, într-un moment atât de special pentru dumneavoastră să vă mulțumesc, doamna profesoară, pentru fiecare lecție predată și să vă asigur de tot respectul pe care vi-l port.

Poate că timpul pe care l-am petrecut împreună nu a fost atât de mult, însă există oameni care-ți marchează existența și îți rămân în suflet pentru totdeauna. Eu nu știu dacă toți profesorii sunt conștienți de influența pe care o au asupra elevilor, însă ce pot să vă spun este că limba și literatura română a devenit materia mea preferată datorită dvs. Am remarcat mereu atenția pe care o acordați fiecăruia dintre noi, dragostea și pasiunea cu care v-ați făcut meseria, dar am reușit să le apreciez la certa valoare doar mai târziu. Blândețea cu care ne scoteați din orice încurcătură m-a făcut să vă iubesc. Mi-am amintit chipul dumneavoastră senin și timbrul vocal atât de plăcut, cu care ne citeați la ore, și că toate acestea mă ajutau să am încredere că niciodată nu voi greși, indiferent ce întrebare aș primi dacă m-ați asculta pentru o notă. Destinul a decis că drumul meu înseamnă performanță în sport, însă așa cum am mai mărturisit, dacă nu aș fi devenit o *campioană în gimnastică*, mi-ar fi plăcut să devin *profesor de limba și literatura română*. Și asta datorită dumneavoastră!

Vă felicit cu ocazia aniversării acestei frumoase

vârste!

Vă doresc multă sănătate și planuri frumoase pentru viitor. La mulți ani!

Cu deosebit respect și dragoste,

Andreea Răducan

Doamnei diriginte, Zâna Tămășanu, cu respect și dragoste,

Deși anii s-au scurs, amintirile din timpul școlii generale rămân alături de noi și ne înfrumusețează viața. Anii din școala gimnazială s-au dovedit a fi minunați, unde am învățat o mulțime de lucruri noi. De multe ori am spus că un profesor bun nu este acela care impresionează prin multitudinea de informații transmise mecanic pe parcursul orei, printr-un limbaj academic și termeni de înaltă specialitate, ci acela care pune crâmpete de suflet în tot ceea ce face și vorbește cu dragoste și căldură.

Astfel este Doamna Dirigintă, Tămășanu Zâna, pe care o pot caracteriza ca pe un cadru didactic eminent și un om extrem de frumos. Este, fără doar și poate, profesorul ideal. A fost pentru noi ca o a doua mamă, „mama de la școală”, care era întotdeauna lângă noi cu un zâmbet, un sfat sau o îmbrățișare și care ne oferea zi de zi un exemplu de putere, bunătate și îngăduință. Datorită dumneaei am învățat să pun preț pe gândirea proprie. Orele de limba română erau o lungă discuție despre romanele sau poeziile pe care le aveam de citit, ne învăța să fim originali. Notele obținute erau rezultatul gândirii proprii, chiar dacă ideile prezentate nu erau neaparat cele corecte. Ne-a învățat că respectul se câștigă, ne-a învățat carte mai mult decât ne-am fi imaginat și, pentru acest „mai mult” va avea parte de veșnică recunoștință din partea mea. Ne-a „crescut” de la niște copii mici și neștiutori, până la niște oameni frumoși, care știu ce vor și cum să se descurce în viață. Ne-a învățat să fim diplomați, siguri pe noi și întotdeauna perseverenți.

După cei patru ani în școala generală alături de doamna dirigintă, am ieșit de pe băncile școlii adevărați Oameni. Și am rămas așa pentru că ne-a învățat că asta este cel mai important în viață. Bazele puse de doamna dirigintă sunt pietrele de temelie care stau la baza oamenilor ce am devenit. Ne-a învățat că respectul nu se impune, ci se câștigă!

Rezumându-mă la câteva cuvinte: eleganță și înalt standard al ținutei morale, intelectuale și fizice – mă înclin cu respect și admirație.

fostă elevă,

**Mădălina Puiu, căsătorită Olteanu
Cadru didactic – educatoare**

Dragă Doamnă Profesoară Zâna Tămășanu,

Mă simt onorată și vă mulțumesc că v-am avut ca profesor la vârsta când învățam să visez, să iubesc și să înțeleg valorile umane. M-ați inspirat și învățat să-mi exprim gândurile cu cele mai meșteșugite cuvinte și expresii. Astăzi, când mai adăugați o floare la buchetul vieții, vă doresc viață lungă, multă sănătate și Dumnezeu să vă binecuvânteze cu cele mai alese daruri ale vieții! La mulți ani!

Cu mult respect și dragoste, eleva dvs.,

**Ana-Maria Velicu (căsătorită Iordache) -
gimnastă, azi, antrenor de gimnastică și director
C.S.S. Bârlad**

Din inimă, colegei mele de liceu, Zâna Tămășanu

Îmi face deosebită plăcere să spun câteva cuvinte despre fosta mea colegă de clasă din liceu – Complex Șc. Bârlad, Zâna Tămășanu, fostă Berescu.

Clipele petrecute împreună nu le vom uita niciodată. Iată-ne acum, ajunse la o frumoasă vârstă și ne aducem aminte cu nostalgie de acei ani. Zâna a fost o bună colegă, mereu gata să ajute, dacă era nevoie. Am fost o clasă formată din 40 de fete și un băiat, de aceea eram unite și bune prietene. Făceam multe năzbâtii, ca niște copile ce eram! Îmi aduc aminte de una dintre ele, când la ora de istorie, cu domnul profesor Popescu Gheorghe, care o aprecia mult pe Zâna și totdeauna stătea, în timpul orei, lângă ea în bancă (a III-a de la geam, spre interior), ea făcând fel de fel de șotii pe la spatele dumnealui și noi abia ne puteam stăpâni râsul. Ei, astea au fost copilării nevinovate! Au trecut anii, fiecare a luat-o pe drumul său, ne-am reîntâlnit la aniversarea de 40 și 50 de ani de la absolvire. A fost o mare bucurie de a ne revedea și sperăm să ajungem și la 60 de ani.

Sănătate și Doamne-ajută!

Cu drag,

**Geta Galodia (căsătorită Mocanu)
Oficiant P.T.T.R. Bârlad**

Jenică RUSU

La mulți ani, domnule Ghiorghe Iacob

Colectivul Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, prin președintele său, Nicolaie Mihai, cu ocazia împlinirii a 85 ani, la data de 29 iulie 2022, a transmis domnului Iacob Ghiorghe, președintele Consiliului Județean al Pensionarilor și Persoanelor Vârstnice Vaslui, cele mai calde urări de sănătate, fericire, binecuvântări de la Dumnezeu și tradiționalul „La mulți ani”.

În ziua împlinirii celor 85 de ani, la evenimentul aniversativ, desemnat din partea Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, Departamentul Media, a fost jurnalistul Rusu Jenică, care a oferit cadouri în semn de apreciere și a realizat un scurt videoclip al reünirii unor prieteni apropiați, de suflet, format din prof. Moga Miluță, primul primar al orașului Vaslui după Revoluția din 1989, scriitor și proeminent jurnalist vasluian, doamna Tînjală Viorica, președinta Comisiei de Femei din cadrul Sindicatului Pensionarilor Vaslui, domnul Sava Grigorie, vicepreședinte Alianța Județeană Solidaritatea a Pensionarilor Vaslui.

Domnul Iacob Ghiorghe reprezintă un model de dăruire și luptă continuă pentru drepturile pensionarilor pe plan județean, cei 85 de ani constituind un mare avantaj în înțelegerea nevoilor generațiilor tinere, dar mai ales a celor care astăzi așteaptă aceeași dăruire și susținere din partea acestora, bineînțeles și a statului, având în vedere dăruirea și susținerea pe care și ei, bătrânii de astăzi, au dăruit-o necondiționat celor care erau în vârstă când ei erau tineri.

Președintele Consiliului Județean al Pensionarilor și Persoanelor Vârstnice Vaslui, Iacob Ghiorghe, s-a născut la data de 29 iulie 1937 în comuna Solești, județul Vaslui, într-o familie cu șase copii, ca al cincilea fiu al soților Gheorghe și Valentina, muncind din greu de-a lungul vieții. La data de noiembrie 1962 s-a căsătorit cu doamna Agripina, cu care anul acesta împlinește 60 ani de la data căsătoriei și are doi copii, Liviu și Ovidiu Marius, realizați și împliniți profesional.

În luna februarie 2022, Ghiorghe Iacob a fost ales președintele Consiliului Județean al Pensionarilor și Persoanelor Vârstnice Vaslui, fiind considerat cea

mai potrivită persoană pentru a îndeplini în interesul pensionarilor vasluieni atribuțiile conferite de LEGII nr. 16 din 6 martie 2000, art. 22 alin. 3, respectiv:

a) reprezintă pensionarii și persoanele vârstnice la acțiunile organizate de autoritățile și instituțiile administrației publice locale;

b) semnalează autorităților administrației publice locale apariția unor probleme de ordin economic și social cu care se confruntă pensionarii și persoanele vârstnice;

c) sesizează organelor competente apariția unor disfuncționalități cu privire la drepturile pensionarilor și persoanelor vârstnice reglementate prin lege;

d) analizează cauzele eventualelor stări conflictuale în care sunt implicați pensionarii și persoanele vârstnice și face propuneri pentru soluționarea acestora

la serviciile publice și instituțiile cu atribuții în domeniu;

e) se preocupă de soluționarea problemelor semnalate pe plan local de către pensionari și persoane vârstnice prin colaborare cu agențiile județene pentru plăți și inspecție socială, casele teritoriale de pensii, casele de asigurări de sănătate județene, respectiv a municipiului București;

f) desemnează reprezentanții săi în consiliul de administrație al casei de asigurări de sănătate județene, respectiv a municipiului București;

g) colaborează cu autoritățile publice locale la elaborarea de propuneri și stabilirea de măsuri de interes pentru pensionari și persoanele vârstnice.

Este bine de știut că domnul magistrat pensionar Nicolaie Mihai, președinte al Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, face parte din Comitetul Consultativ de Dialog Civic pentru Problemele Persoanelor Vârstnice Vaslui, organizat al nivelul Instituției Prefectului județului Vaslui, în conformitate cu ordinul prefectului nr. 137/ 28.04.2022, Comitet din care face parte și domnul Iacob Ghiorghe, președintele Consiliului Județean al Pensionarilor și Persoanelor Vârstnice Vaslui, unde constant se prezintă reprezentantului Guvernului României în teritoriu problemele cu care se confruntă pensionarii județului Vaslui.

Livia ANDREI

Asociația C.A.R.P. Reghin la 70-a aniversare

*Doru mi-i de dumneavoastră
Ca unui zid de o fereastră.
(Nicolae Dabija)*

Nu întâmplător am început să scriu acest text sub influența versurilor marelui cărturar român de la Chișinău, care s-a stins din viață de curând.

Trecuse ceva timp (3 ani) de când nu am mai fost la Reghin și, cum eram obișnuiți să mergem în fiecare an în inima Ardealului, ne era dor de acele meleaguri pline de istorie și de legendă.

Întotdeauna la Reghin ne-am simțit mai bine ca acasă. Români adevărați, înzestrați cu dragoste de țară, cu harul omeniei și al ospetiei ne-au primit cu inimile deschise și de aceea Reghinul ne-a lipsit.

Dar iată că la început de iunie 2022 s-a ivit prilejul unei reîntâlniri de suflet.

Asociația C.A.R.P. Reghin a aniversat 70 de ani de la înființare, prilej de sărbătoare, prilej de bilanț, prilej de planuri viitoare.

Ca de obicei, am fost întâmpinați cu omenie și cu bucuria revederii de domnul Stoica Leon, președintele Asociației C.A.R.P. Reghin.

Am fost uimiți de numărul mare de invitați din toată țara care au răspuns colegilor de la Reghin și au fost prezenți la manifestările acestei aniversări.

Asociația C.A.R.P. Reghin face parte din Federația Națională Omenia – Federația Caselor de Ajutor Reciproc, ca și Asociația C.A.R.P. „Elena Cuza” din Bârlad, iar la Reghin a fost prezent domnul economist. Georgică Bădărău - secretar general al Federației și Nicolae Lucian, de la Suceava au venit Telescu Cezar și Telescu Claudiu, de la Satu Mare Marișca Lucian, de la Turda și Bistrița, chiar dacă au lipsit președinții au venit membrii organizațiilor, de la Zalău domnul ing. Ivașcu Ioan, de la Iași doamna economist Ungureanu Elena, de la Târnăveni domnul președinte Boaru Teodor, de la Târgu Mureș economist Morenț Ileana, de la Luduș Crișan Ovidiu, de la Brăila ing. Zamfira Apostol, Moș Ioan de la Șimleul Silvaniei, de la Bârlad domnul președinte, magistrat Nicolae Mihai, însoțit de poetul Petruș Andrei.

În prima seară a avut loc o dezbatere cu privire la problemele pe care le întâmpină fiecare Casă de Ajutor și cum pot fi ele rezolvate, dezbatere inițiată de domnul președinte Leon Stoica împreună cu consilierii săi: Branea Septimiu (vicepreședinte), Gros Ioan, Moldovan Ioan, Crișan Marcel, Stoica Paul, Bucin Bianca, Costa Susana.

A doua zi, după vizitarea bisericii Petru Maior, toți invitații s-au adunat în sala de festivități și protocol, unde domnul președinte Leon Stoica a făcut un bilanț

amănunțit al activităților Casei de-a lungul celor 70 de ani de existență și a expus un plan realist a celor ce vor să întreprindă în următoarea perioadă.

A urmat un program artistic prezentat de profesoara Anca Branea, cunoscută interpretă de muzică ușoară și populară, în timpul unei mese festive, când am avut bucuria de a o reîntâlni pe doamna primar Maria Precup și de la Deda pe doamna primar Lucreția Cadar, cele două doamne fiind-ne gazde ospitaliere în deplasările anterioare.

Au avut schimburi de cadouri și mesaje, iar invitații s-au simțit deosebit de bine, datorită și sponsorilor acestei manifestări precum și colaboratorilor: prof. Dr. Bengean Florin, Roga Sorin, Bloj Sorina, prof. Borzan Maria, comisar-șef Vălean Pompei, jurnalist Matei Robert și nu în ultimul rând Pop Neluțu, administratorul restaurantului Parc.

Evident, toată lumea s-a simțit bine, iar cei interesați au avut un schimb de experiență valoros pentru activitatea lor de zi cu zi.

Asociația C.A.R.P. Reghin a dovedit și de data aceasta că știe să-și onoreze oaspeții, că muncește în beneficiul pensionarilor săi, dar, mai ales, că face parte din Federația Națională **OMENIA**.

Maica Domnului – bucuria noastră

Preot Răzvan-Andrei ACOSTIOAEI

Este aproape o împietate să vorbești despre frumusețea și virtuțile Maicii Domnului atunci când viața noastră este atât de departe de viața creștinească autentică. Chiar oricât de sporiți duhovnicește am fi, niciodată nu vom putea epuiza, din punct de vedere rațional, ceea ce semnifică, pentru umanitate, Maica Domnului. Este o taină pe care suntem îndemnați să o trăim și să o pricepem în multă smerenie și în foarte multă dragoste.

Sărbătorile Bisericii, în general, ne fac să rămânem adunați în povestea aceasta de dragoste, în prietenia aceasta minunată dintre noi și Dumnezeu, dintre noi și Maica Domnului. Este important să înțelegem necesitatea prieteniei noastre cu Dumnezeu și cu Maica Domnului. Un cunoscut poet libanez, Khalil Gibran, spunea că bine este să mergi la un prieten nu când ai ceva timp de omorât, ci când ai câteva ore vii de trăit. Orele petrecute rugându-ne lui Dumnezeu și Maicii Domnului pentru neputințele noastre, și, în general, timpul petrecut la rugăciune și în biserică este cel mai viu și mai productiv timp al vieții noastre. Avem foarte multă nevoie de prietenia cu Dumnezeu, cu Maica Domnului și cu toți sfinții în fața unei singurătăți care se simte profund și care crește necontrolat. Avem nevoie să simțim că nu suntem singuri. Într-o lume în care aproapele nostru prea ușor ne poate deveni sursă de suferință, Hristos și Maica Domnului ni se (re)propun în prietenia declarată omului odată pentru totdeauna. Ei devin sursa bucuriei și a sensului vieții noastre, mai ales acum, când trăim într-o lume „disneyzată” plină de „fast-food” cultural și chiar religios.

Maica Domnului – Mamă, Dragoste, Bucurie

În slujbele Bisericii noastre, Maica Domnului are

foarte multe numiri. Îi sunt acordate foarte multe apelative (metafore) de către imnografi, care ne ajută să înțelegem taina persoanei ei. Toate aceste numiri sunt profunde, cuprinzătoare și deosebit de inspirate. Cred însă că una dintre cele mai frumoase numiri este cea dată de evlavia acestui popor român, os de viteji și neam de voievozi binecredincioși. Poporul a numit-o simplu: **Maică**. În acest cuvânt se cuprinde

nădejdea, credința, dragostea, dorul și gingășia de fii care nădăjduiesc fierbinte spre ajutorul Maicii Domnului. Maica Domnului, Mama desăvârșită, chip al Bisericii, a fost singura capabilă să Îl aducă pe Domnul jos. Despre ea știm că, dintru început, a îmbrăcat de bună voie „Cămașa Vinerii celei Mari” – „prin sufletul tău va trece sabie” (Luca 2, 35) și că suferința lumii este suferința ei. Ea știe să sufere. În fața Crucii, a primit „mandat divin” de a fi Maica întregii lumi – „Iată, mama ta... iată, fiul tău” a spus Domnul cel Răstignit Maicii Domnului și Sfântului Apostol Ioan. Și din

momentul acela, toți am devenit fiii Maicii Domnului. În viața noastră, a tuturor, vin ceasuri în care sabia durerii parcă despică măruntaiele noastre. Ne simțim singuri, însă nu suntem. Maica Domnului este mereu cu noi. Pentru că mamele nu pleacă niciodată. În viața noastră, a tuturor .vin ceasuri când ușile ni se închid și luminile bucuriilor noastre se sting. Dar Maica Domnului este cu noi. Lumina ei nu se micșorează și ușa ei nu se închide niciodată. Fiindcă este Mamă. Și mamele nu dorm niciodată. În viața noastră, a tuturor, vin vremuri în care parcă toți se îngheșuie să semneze condamnarea noastră. Maica Domnului ne sprijină sufletul nostru până la sfârșit. Pentru că este Mamă. Și mama ia asupra ei greutatea de nepurtat ale fiilor. Maica Domnului, dacă ne-a fost încredințată de Hristos să ne fie nouă mamă, ne-a fost încredințată pentru că are cea mai mare putere pentru mântuirea noastră, pentru că ea, făcându-se una cu Hristos, a înțeles ce

înseamnă mântuirea. A înțelege că mântuirea nu este o chestiune juridică; mântuirea depinde de iubire, nu de niște păcate. Mântuirea depinde de modul în care știm să răspundem la iubirea lui Dumnezeu. Părintele Dumitru Stăniloae spune că Maica Domnului este „inima de mamă pe care o avem noi, creștinii, sus, în ceruri”. Așa cum ne cinstim mamele în mod deosebit, o cinstim și pe Maica Domnului.

O altă numire a Maicii Domnului o regăsim într-o rugăciune foarte frumoasă din Acatistul Bunevestiri. Maica Domnului este numită **„picătura care risipește mânia lui Dumnezeu”**. Acest cuvânt, **picătura**, arată esența duhovnicească a Maicii Domnului, puterea ei nemărginită de sprijin și intervenție plină de dragoste la mila Stăpânului.

Am întâlnit undeva o numire a Maicii Domnului impresionantă: **munte de dragoste!** Noi nu putem descrie iubirea Maicii Domnului. Nici măcar nu intuim înălțimea, adâncimea, lățimea și lungimea ei. Credităm însă, totalitatea acestei iubiri de care ne simțim învăluți dincolo de orice putere de înțelegere, dincolo de orice stare, dincolo de orice rugăciune. În rugăciunea de la sfârșitul Acatistului Bunevestiri se spune despre Maica Domnului că este „iubire cu smerenie a celor pe care nu îi iubește nimeni”, iar în *Jurnalul Fericirii*, Nicolae Steinhardt spune că Maica Domnului este iubire pentru toți „marginalizații, desconsiderații, singurii și gresiții”.

În Paraclisul, Acatistul sau în alte rugăciuni adresate Maicii Domnului este folosit foarte des cuvântul „Bucură-te!”. El nu este un îndemn adresat Maicii Domnului ci un salut mărturisire întocmai ca „Hristos a înviat!”. Prin extensie, acest îndemn este o chemare și o dorință a noastră de a veni sau de a rămâne în bucuria Domnului și a Maicii Domnului. Este foarte greu să vorbești și mai ales să simți bucuria într-o lume a știrilor apocaliptice care se repetă obsedant, într-o lume a angoaselor și depresiilor, într-o cultură susținută a fricii. Trăim cea mai zgomotoasă civilizație din toate timpurile, aflată într-o continuă criză de sens, iar bruiatul acesta continuu asupra minții noastre ne face să ne pierdem bucuria lucrurilor simple. Ori noi creștinii, ca fii ai Învierii, ca beneficiari ai grijii Maicii Domnului suntem și fii ai bucuriei celei neîmpuținată. Sfinții au înțeles pe deplin acest lucru chiar în chinurile mucenicești. În Levsaicon se spune că nimeni nu a văzut vreodată chipurile sfinților supărate pentru că ei nădăjduiau intens în ajutorul lui Dumnezeu și al Maicii Domnului.

A o avea alături de noi în fiecare zi pe Maica Domnului înseamnă bucuria. Înseamnă să fii bucuros. Ce este bucuria? Înseamnă să îți dorești ceea ce ai deja. Înseamnă sărbătoarea lucrului simplu. Să poți să luminezi lucrurile simple și zilnice. Să te bucuri de cele puține. Momentele care le trăim în armonie și pace cu noi înșine, cu semenii noștri și cu Dumnezeu. Viața care nu așteaptă condițiile perfecte ca să zâmbească ci zâmbești chiar dacă nu toate sunt perfecte. Maica

Domnului este modelul, prin excelență, al omului plin de bucurie. În viața ei, în existența ei, se sălășluia harul lui Dumnezeu. În limba greacă, cuvintele har și bucurie au rădăcină comună. În viața duhovnicească, unde este har, este și multă bucurie, unde nu este har, este tristețe, păcat și mâhnire. Cineva spunea că „Bucuria nu apare pur și simplu. Trebuie să alegem bucuria și să o realegem, în fiecare zi”. Așa ar trebui să învățăm să o alegem pe Maica Domnului în fiecare zi. Să punem rugăciunea către ea între prioritățile noastre zilnice. Pentru că ea constituie cel mai minunat model de smerenie, de bunătate, de blândețe, într-o lume dominată de mândrie, de agresivitate și de foarte multă stare de sciziune, de tulburare.

Nașterea Maicii Domnului, primul praznic împărătesc din anul bisericesc

Sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului este prăznuită în fiecare an pe 8 septembrie, ca bucurie și nădejde pentru apropierea Legii celei veșnice. Însăși cifra 8 este cifra veșniciei și a vieții veșnice. Cinstirea pe care Biserica o acordă Maicii Domnului este mai presus de cea a sfinților și a îngerilor, începutul și sfârșitul anului bisericesc fiind sub ocrotirea și binecuvântarea Sfintei Fecioare Maria. Acest eveniment important din istoria răscumpărării arată că începutul anului bisericesc corespunde cu începutul mântuirii neamului omenesc. Dacă prin Eva a intrat păcatul în lume, prin Fecioara Maria („noua Eva”) a venit mântuirea tuturor oamenilor. Numele „Maria” provine din limba ebraică și înseamnă „Doamnă”, cu sens împărătesc, deoarece ea este cea care stăpânește peste toată zidirea cerească și pământescă. Părinții Sfintei Fecioare erau de spiță împărătească și de neam preoțesc: Ioachim era urmaș al regelui David, iar Ana era din casa lui Aaron, locuind împreună în orașelul Nazaret din Galileea. Însă cei doi erau sterpi, iar tradiția spune că priveau neputincioși la tot ce era roditor pe pământ. În societatea iudaică se considera că familiile fără copii nu au binecuvântarea dumnezeiască. Această mentalitate provenea de la așteptarea intensă a lui Mesia, considerându-se că orice familie care nu avea copii întârzia venirea Izbăvitorului. Însă Sfinții Ioachim și Ana nu și-au pierdut nădejdea și Dumnezeu le-a ascultat rugăciunea la bătrânețe, dăruindu-le pe cea care avea să devină „sălașul lui Hristos”. Făgăduind că atunci când vor avea un copil îl vor închina Domnului, Sfinții părinți Ioachim și Ana au dus-o pe micuța Maria încă de la vârsta de 3 ani la Templul din Ierusalim, pentru a se pregăti să devină „templu viu al Dumnezeirii”. Pentru ca Dumnezeu să poată mântui lumea, avea nevoie de o persoană de calitate care să permită Întruparea. Așadar, opera Întrupării Mântuitorului Iisus Hristos nu este doar lucrarea Sfintei Treimi, ci și rodul credinței

și voinței Sfintei Fecioare Maria. Sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului ne arată că Sfânta Fecioară Maria este simbolul bunătății și al harului, în calitatea sa de Născătoare de Dumnezeu și Maică a neamului omenesc. Viața Maicii Domnului a fost una de dăruire totală, de jertfă curată și de slujire cu dragoste deplină a lui Dumnezeu, fiind un model desăvârșit pentru oamenii din toate timpurile și din toate locurile.

Adormirea Maicii Domnului, ultimul praznic împăratesc din anul bisericesc

Sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului de pe 15 august este mai mult decât o comemorare a morții Maicii Domnului. Din cântările închinete acestei sărbători aflăm ca mormântul ei devine o scară către cer. De vreme ce ea este cea care L-a născut pe Hristos, Cel care a biruit moartea, se cuvenea ca nici ea să nu rămână în moarte. Mutarea ei la cer ne descoperă cât

de mult prețuiește Dumnezeu trupul celei din care Fiul său S-a născut. Trupul Maicii Domnului a fost străin de corupția care urmează morții. În iconografie, Hristos este Cel care ia în brațe sufletul Maicii Sale, iar după puțină vreme, îngerii duc în ceruri trupul ei. Mutarea Născătoarei de Dumnezeu la ceruri nu s-a făcut prin propria sa putere, ci prin lucrarea Fiului ei. Vorbim despre ea ca izvor al vieții, pentru că din ea a luat trup Fiul lui Dumnezeu, Viața în adevăratul sens al cuvântului.

Importanța Adormirii Maicii Domnului în tradiția liturgică, dar și în evlavia populară, se dovedește covârșitoare. Denumirea sărbătorii, „Paștile de vară”, rămasă din strămoși, adevăratește într-un totu locu celebrării sale în viața Bisericii, aceasta fiind ziua în care Fecioara Maria, izvorul vieții, se mută la Viață. Supunându-se rânduielilor firii, trece prin moarte, apoi, prin puterea Fiului ei, se înalță într-o slavă. Iar de acolo, din înaltul Cerului, nu conținește a-și revărsa asupra noastră, fiii ei duhovnicești, noian de milă și îndurări.

RUGĂCIUNE

Crăiasă alegându-te
Îngenunchem rugându-te,
Înalța-ne, ne mântuie
Din valul ce ne bântuie;
Fii scut de întărire
Și zid de mântuire,
Privirea-ți adorată
Asupra-ne coboară,
O, maică prea curată
Și pururea fecioară,
Marie!

Noi, ce din mila sfântului
Umbră facem pământului,
Rugămu-ne-ndurărilor
Luceafărului mărilor;
Ascultă-a noastre plângeri,
Regină peste îngeri,
Din neguri te arată,
Lumină dulce clară,
O, maică prea curată
Și pururea fecioară,
Marie!

Mihai Eminescu

Gavril Troțușan ctitor al Bisericii „Duminica Tuturor Sfinților” din Părhăuți – județul Suceava (1522) și epoca sa

Prof. Mihai BOCANCEA

În secolele al XV-lea și al XVI-lea Moldova cunoaște diferite stadii de dezvoltare, începând cu a doua jumătate a secolului al XV-lea, când a fost condusă de marele voievod Ștefan cel Mare și Sfânt a cunoscut o amplă dezvoltare din punct de vedere militar, economic, religios, de asemenea, sub aspect comercial.

Mihail Sadoveanu scria despre Ștefan cel Mare că „nu s-a hodinit până ce n-a așezat cu mâna sa pârălabii cetăților, până ce n-a întocmit poștele și curierii. A poposit în sfintele mănăstiri înzestrându-le (...). A poftit să găsească pretutindeni în calea sa iazurile bine astupate și morile umblând. A cercetat breslele din târguri. A trimis răspuns de prietenie neguțătorilor și faurilor brașoveni (...). A pus în cetate zece căpitani de siimeni, schimbători cu rândul la ziduri, având fiecare sub mână câte o sută de oșteni cu leafă bună (...). A așezat tuturor răzeșilor de la ținuturi căpitani însemnându-le slujbă la vămi, la vaduri, la căile de negoț, la urmărirea și pedepsirea răilor. Dintre aceștia a știut a alege Ștefan vodă cei mai buni ostași pentru cele treizeci și șase de războaie ale sale”.

La fel și Nicolae Iorga lăuda spiritul de bun gospodar al voievodului „Țara se întremase cu totul: an de an se înălțau falnicele lanuri și mii și mii de oi și vite străbăteau pășunile grase ale Moldovei. Orașele fuseser împodobite pe rând cu frumoase biserici de piatră săpată, înflorite cu fluturi de smalt verde și galben de

Gavril Troțușan. Detaliu din tabloul votiv de la biserica din Părhăuți

Gavril Troțușan în viziunea realizatorului Emisiunii „Restaurare”, realizată de TVR1 (2009)

maiștrii lui Ștefan, care totdeauna aveau de lucru undeva. În ele se găseau nemții, armenii din Lemberg, sașii din Ardeal, grecii și turcii care veneau de la miazăzi, lăsând bogăție în urma lor”.

Ștefan cel Mare a ales boieri tineri și ostașii săi cei mai destoinici în sfatul țării și în conducerea militară a Moldovei. Între aceștia amintim pe Luca Arbure (în 1486), și Gavril Troțușan (spătar în 1500).

Numele lui Gavril Troțușan, în documentele vremii apare în mai multe forme: Troțușanu, Troțușan, Totrușanu, Tutrușan.

Cine a fost Gavril Troțușan? Mama sa, Maria, făcea parte din familia lui Fădur Parhovich, familie amintită în documente încă din vremea lui Alexandru cel Bun. Tatăl său despre care se spune că a fost Anjinco Vameșul, era originar de la Troțuș, a luptat în bătălia de la Războieni din 1476 alături de Ștefan cel Mare.

Atât Maria, mama lui Gavril Troțușan cât și Anjinco Vameșul au fost înmormântați în biserica veche de lemn din Părhăuți, pe al căror mormânt sunt puse pietre tombale pe care stă scris în limba slavonă: „Acest mormânt l-a înfrumusețat robul lui Dumnezeu, pan Troțușan vistiernic, mamei sale, roaba lui Dumnezeu, Maria, care s-a mutat la veșnicele lăcașuri, în anul 7014 (1506), luna februarie 14”. Pe piatra de mormânt a lui Anjinco Vameșul se citește: „Acest mormânt este al robului lui Dumnezeu, pan Anjinco Vameșul, care s-a mutat la veșnicele lăcașuri, veșnica lui pomenire, în anul 7002 (1494), luna noiembrie 4”. Această biserică de lemn este amintită în uricul lui Ștefan cel Mare, din 15 martie 1490, prin care se reorganizează teritoriul Episcopiei de Rădăuți, după actul de fundație al lui Alexandru cel Bun, în

care sunt amintite cele 50 de biserici cu popii lor. La numărul 40 este amintită „biserica cu popă la Gura Solonețului” (Părhăuți).

Gavril Troțușan a îndeplinit timp de patruzeci de ani mai multe funcții în sfatul domnesc. În 1500, în timpul lui Ștefan cel Mare este numit spătar, al doilea sau al treilea, din 4 februarie 1506 a fost vistiernic, apoi mare vistiernic, până la 21 decembrie 1515. Bogdan al III lea îl numește mare logofăt în 1515. Îndeplinește această funcție până în 1523. Din 1523, când are loc răscoala boierilor în timpul lui Ștefăniță vodă, Gavril Troțușan își pierde locul în sfatul domnesc. Petru Rareș, în prima domnie, îl include din nou în sfatul domnesc (la 22 august 1530), dar fără titlu, fiind al doilea consilier domnesc. Ștefan Lăcustă îl include iarăși în sfatul domnesc ca mare logofăt. A slujit timp de patruzeci de ani pe următorii domni: Ștefan cel Mare, Bogdan al III lea cel Orb (1504 -1517), Ștefăniță vodă (1517-1527), Petru Rareș (1527-1538, prima domnie), Ștefan al IV lea Lăcustă (septembrie 1538 – decembrie 1540), Alexandru Cornea (decembrie 1540 – februarie 1541).

În toată această perioadă a fost trimis în misiuni importante, a luat parte la întocmirea unor însemnate documente de cancelarie. Era cunoscător de carte, în primul rând al limbii slavone și a cunoscut și alte limbi străine.

Fiind mare logofăt, în încheierea documentelor scrise în cancelaria domnească, Ștefăniță vodă a găsit pentru Gavril Troțușan următoarea formulă „am poruncit credinciosului și cinstit boierului nostru, dumisale Troțușanul să scrie și a noastră pecete către această carte, să o lege”, sau altădată îl numea „credinciosul nostru boier jupân Troțușan logofăt” și alte formulări de felul acesta.

Ștefan cel Mare l-a trimis la Brașov pentru a cumpăra mai multe mărfuri de trebuință pentru curtea domnească, fiind știut că era un bun negociator, dar și un cunoscător de armament. Altă dată a fost trimis în secret de Ștefăniță vodă în tabăra otomană pentru a negocia neimplicarea Moldovei în lupta împotriva ungarilor. A dus daruri scumpe lui Sinan Celebi și l-a convins să nu insiste asupra lui Ștefăniță Vodă a intra în război (1521). Petru Rareș l-a trimis să încheie un tratat de pace cu polonii.

Începând cu Ștefăniță vodă în Moldova apar ideile Renașterii (Grigore Ureche îl caracteriza pe domn ca fiind „un om al Renașterii”), la fel și Petru Rareș este socotit „principe al Renașterii”, care uneori apela la unele idei ale lui Machiavelli. Sfetnicii lui Petru Rareș, între care și Gavril Troțușanu, cunoșteau limbi străine, erau obișnuiți cu înaltul protocol de la curțile europene, știau să vorbească cu diplomație și să se îmbrace la fel ca orice nobil.

Gavril Troțușan fiind unul dintre cei mai bogați boieri și-a format un domeniu feudal, în apropierea Sucevei, capitala Moldovei, care cuprindea satele: Părhăuți (dobândit prin cumpărare de la nepoții lui

Fădur Parhovich), Berindești (cumpărat pe 600 de zloți), Costâna și Todirești. Mai avea în proprietate o parte din via de la Cotnari, precum și satul Iasnovețul (ținutul Orhei) donat de Ștefan cel Mare lui Pan Anjinco Vameșul și lui pan Gavril Troțușan. A cumpărat pentru 100 de zloți o moară pe Toplița, precum și Dumbrăvița pe Moldova. Toate acestea au fost atestate de Petru Rareș prin uricul din 1531.

A avut o frumoasă curte boierească la Părhăuți, în partea de S-E a satului, formată dintr-o clădire somptuoasă cu multe acareturi și beciuri mari. În zilele noastre, pe locul unde a fost această curte s-au găsit teracote frumos lucrate, care au fost incluse în sobele moderne ale timpului, resturi de cărămizi și ceramică, precum și beciuri mari (astăzi locul se numește Pe beci). Pe lângă satele amintite și populația acestora, a avut în proprietate și robi tătari.

Gavril Troțușan a fost căsătorit cu Ana, care mult timp s-a crezut că a fost fiica mai mică a lui Luca Arbure, Maria Magdalena Szekely, presupune că Ana, soția lui Troțușan este dintr-o familie despre care nu se știu prea multe lucruri, iar Ana, fiica lui Luca Arbure a fost căsătorită cu comisarul Pintilei Plaxa.

Ana, soția lui Gavril Troțușan, moare în 1521. În timpul săpăturilor arheologice efectuate de arheologul Florin Hău în 2007, în biserica din Părhăuți s-au descoperit mai multe morminte. În unul dintre acestea se afla un sicriu mai mare cu schelet de femeie, alături de un sicriu micuț de copil, ceea ce se presupune că Ana, soția lui Gavril Troțușan, a murit la nașterea copilului lor împreună cu acesta. Pe acest mormânt se află o piatră cu următoarea inscripție: „Acest mormânt l-a înfrumusețat robul lui Dumnezeu, pan Gavril Troțușan logofăt, cneaghinei sale, roaba lui Dumnezeu, Anna, care s-a mutat la veșnicile lăcașuri și a fost înmormântată aici în anul 7029 (1521) luna decembrie 2”.

A ridicat o impunătoare biserică din piatră la Părhăuți, ca loc de închinare și necropolă, care a fost sfințită în 1522.

Ctitorul împreună cu o parte dintre meșteri urmărește mersul lucrărilor pe șantierul bisericii (după Emisiunea TVR 1 „Restaurare” din 2009)

La această ceremonie se spune că a luat parte domnul Ștefăniță Vodă, mitropolitul Moldovei și alte personalități ale timpului. La această dată Gavril Troțușan era văduv.

Domnitorul Ștefăniță Vodă întâmpinat de către mitropolitul Moldovei și ctitorul Gavril Troțușan la sfințirea bisericii (după Emisiunea TVR 1 „Restaurare” din 2009)

În biserica nouă au fost aduse și osemintele părinților lui Gavril Troțușan, cu pietrele lor de mormânt.

Această biserică are câteva aspecte originale pentru arhitectura construcțiilor religioase ale secolului al XVI-lea. Este prima biserică din Moldova în care clopotnița este inclusă în corpul bisericii aflată deasupra pridvorului care face intrarea în pronaos. Zidurile construcției sunt groase de peste 1,4 metri, de aceea a fost numită „biserica cetățuie” (Leca Morariu, 1937).

Urcarea în clopotniță se face printr-o scară în formă de melc, cu cincisprezece trepte, tot atâtea câte a urcat fecioara Maria când a fost dusă la templu și i s-au cântat 15 psalmi.

Biserica din Părâuți, ctitoria logofătului Gavril Troțușan, sfințită la 15 iunie 1522

După modelul bisericii din Părâuți domnul Petru Rareș a construit o biserică aproximativ asemănătoare la Baia – Suceava, în 1532.

Biserica a fost pictată în interior în anul 1530 după canoanele bizantine, dar cu influențe renescentiste. În altar într-o nișă în partea nordică se află o pictură după modelul Pietei.

Grup de sfinte din pronaosul bisericii

Deasupra arcadelor de la intrarea în pridvor se află așezată pisania care are următorul conținut (în traducerea lui Simion Florea Marian, 1887): „Cu voia Tatălui, cu ajutorul Fiului și cu Săvârșirea Duhului Sfânt robul lui Dumnezeu pan Gavril Troțușan, logofăt a zidit acest templu în numele tuturor sfinților care au strălucit în toată lumea, spre toată ruga sieși și a cneaghei sale Ana, în zilele cucernicului și iubitorului de Cristos, lo Ștefan Voievod (Ștefăniță Vodă n. n.), Domnul Moldovei,

Pisania bisericii

fiul lui Bogdan Voievod, în anul 7030 (1522), luna iunie 15 și are hramul în Duminica Tuturor Sfinților”.

Fiind un boier credincios a dăruit Mănăstirii Voroneț (în 1516) un frumos și scump epitaf, care astăzi se găsește în Muzeul Mănăstirii Putna. În inscripția de pe acest epitaf, tradusă din limba slavonă scrie așa: *„Cu bunăvoia Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu Săvârșirea Sfântului Duh, a binevoit robul lui Dumnezeu, pan Gavril vistiernic Troțușan, iată, el, aprins de dorul iubirii de Hristos, cinstitor al patimilor (Lui) a făcut acest aer și l-a dat spre rugă sieși, și împreună - trăitoarei sale, și copiilor săi, în mănăstirea de la Voroneț, unde este hramul Sfântului Slăvitului Marelui Mucenic și Purtător de Biruință Gheorghe în anul 7024 (1516), luna august 25”.* De asemenea, ctitorește la Mănăstirea Pantocrator de pe Muntele Athos o fântână și mai multe chilii, a reînnoit zidul de apărare de la această mănăstire, precum și alte lucrări. Pe o placă de marmură de la această mănăstire, refolosită într-o clădire nouă este scris: *„cheltuiala și truda pentru fântâna aceasta și chiliile acestea a preacinstului boier Gavril Troțușan, mare logofăt al Moldovlahiei, anul 7045 (1537)”.* Dacă cele scrise corespund realității se poate spune că Gavril Troțușan a fost primul dintre boierii moldoveni care și-au legat numele de Locurile Sfinte de pe Muntele Athos. Contribuția lui este recunoscută de mulți istorici străini, printre care englezul Paul Rikant (1679), Ioan Comnenul (1698), istoricul rus Porfirie Uspenschi (1877) și alții.

Petru Rareș care domnește între anii 1527 – 1538 și 1541 – 1546 nu seamănă cu domniile perioadei anterioare. El este pus alături de Ștefăniță vodă și Alexandru Lăpușneanu. Se mai spune că nu a fost un comandant de oști deosebit. Din ambiție refuză să plătească tributul turcilor, ca urmare sultanul Soliman Magnificul organizează o expediție împotriva Moldovei în 1538. La început căpitanii săi între care Mișu Hatmanul, Gavril Troțușan și alți boieri se arătau curajoși, veseli și cu credință în îndeplinirea poruncilor, care apoi și-au schimbat poziția. De ce? Petru Rareș nu avea speranță de ajutor de la vecinii săi: nici de la poloni, nici de la unguri, nici de la ruși, ca urmare se vedea clar că nu avea nici o speranță de victorie.

Sultanul a cerut în 1538 predarea domnitorului, dar Gavril Troțușan și alți boieri nu au ajuns la înțelegere cu turcii, aceștia au spus că nu pot împlini dorința lui Soliman, căci o asemenea faptă este împiedicată „de credință, de onoare și de dreptul ginților” și ar atrage dezonoarea lor și a urmașilor lor. Apoi, domnul a discutat cu acești boieri să revină de partea sa, dar nu au revenit. Gavril Troțușan a spus domnului care sunt motivele pentru această situație, că nu poate fi vorba de o luptă, „că nu se poate spera un ajutor” de nicăieri, întrucât „norocul și-a întors fața de la noi”, și că singura soluție ar fi împăcarea cu turcii, pentru a salva țara și pe locuitorii ei de pojaruri și prădăciuni. Petru Rareș nu a acceptat tratativele cu turcii, iar Troțușan i-a spus

„restul te privește”. Domnitorul a fugit în Ardeal, turcii au ocupat Moldova, inclusiv cetatea Sucevei, pe care au jefuit-o. Dar nu numai atât, țara a fost atacată din est de către tătari, din vest de oștile Țării Românești și Ungariei, din nord de poloni.

Turcii au dus discuții cu marii boieri (Mișu și Troțușan), aceștia doreau salvarea intereselor țării, pentru că li s-a propus transformarea Moldovei în pașalâc. Boierii moldoveni s-au opus, de aceea în una din cronicile turcești sunt numiți „răi din fire”, adică nesupuși, ceea ce înseamnă că cei doi au știut ce, cum și cât să trateze, adică nu s-au purtat ca niște simpli învinși în fața învingătorului.

Turcii îl numesc domn pe Ștefan al IV-lea, zis Lăcustă, care mai târziu va fi ucis din porunca marilor boieri, pe motiv că acesta a cedat turcilor partea de sud a Basarabiei, numită Bugeacul. Urmează la tron Alexandru Cornea (decembrie 1540 - februarie 1541). Gavril Troțușan, bătrîn demnitar, cunoscător al relațiilor politice împreună cu alți boieri, dacă este să ne luăm după cele spuse de istoricul Vasile Cărbășiș au văzut în Alexandru Cornea un „demn urmaș al marilor voievozi”, și de aceea s-au alăturat acestui domn. În februarie 1541, cînd Petru Rareș primește din nou domnia, ca urmare a unor intervenții la sultan și la oamenii acestuia, cărora le-a făcut daruri scumpe, ajutat de un corp de oaste turcă vine în Moldova, se luptă cu Alexandru Cornea la Galați, îl învinge și îl decapitează. Boierii care au fost de partea lui Alexandru Cornea, au fost prinși și duși în cetatea Romanului, unde au primit pedeapsa capitală fiind decapitați. Dacă Gavril Troțușan și-a pregătit locul de veci la Biserica Părhăuți, trupul și capul său nu au ajuns niciodată aici. La osândirea la moarte a celor amintiți, Petru Rareș a mai introdus și o cauză subiectivă, pe lângă faptul că au luptat alături de Alexandru Cornea, ei ar fi pus la cale moartea fratelui domnitorului, Toader, pârcaș de Hotin. Printre motivele obiective ale uciderii lui Gavril Troțușan se presupune și acela că, acesta făcând parte din familia voievodului Ștefan cel Mare, pe filiera tatălui său, care era înrudit cu mama domnului ar fi putut avea pretenții la tronul Moldovei. Pentru a scăpa de un rival la tron l-a decapitat.

Dacă Petru Rareș în prima domnie a plătit un tribut mai mic, în a doua domnie turcii i-au impus un tribut uriaș, 12000 de galbeni.

Din cele prezentate până aici se poate spune că Troțușan nu a fost un „hiclean”, cum îl socotesc unii, ci mai degrabă un iubitor de țară, dacă vedem funcțiile pe care le-a îndeplinit cu credință, tratativele duse cu turcii în 1538, pentru ca aceștia să nu transforme Moldova în pașalâc, precum și supărarea sa cînd Ștefan Lăcustă a cedat sudul Basarabiei (Bugeacul) turcilor. A fost un bun creștin.

La bătrînețe a avut tendința de influențare a domnitorilor în interesul țării și a marii boierimi, după ce a adunat mari bogății, dar și o bogată experiență

politică.

Noi locuitorii satului Părhăuți suntem recunoscători că în urmă cu 500 de ani a zidit Biserica cu hramul „Duminica Tuturor Sfinților” despre care istoricul academician Virgil Vătășianu (1964) spunea că „are ceva din măreția piramidelor din Egipt”, dar pe care timpul, vitregiile naturii, evenimentele istorice nefavorabile au făcut ca aceasta să se degradeze și cel mai mult a suferit pictura interioară, ceea ce necesită o urgentă și amplă restaurare.

În încheiere arătăm că Permanența Consiliului Eparhial Suceava a decis în ședința din 26 ianuarie 2022 aprobarea înființării Mănăstirii „Duminica Tuturor Sfinților” Părhăuți, comuna Todirești, ca mănăstire de călugări, în cadrul protopopiatului Suceava I.

În comunicatul de presă dat publicității se mai arată „La 500 de ani de la sfințirea acestui locaș, prezența unei obști monahale va însemna o mai bună conservare a patrimoniului cultural și spiritual de aici și

o mai bună punere în valoare a bisericii din punct de vedere al formării culturale și duhovnicești al pelerinilor și turiștilor care o vor vizita”.

Primul stareț numit este protosinghelul Siluan Bouleanu, instalat în funcție cu ocazia Sfintei Liturghii din Duminica Floriilor (17. 04. 2022).

Bibliografie:

Bocancea, Mihai/Croitor, Lazăr – *Gavril Totușan și epoca sa. Biserica din Părhăuți* – Editura George Tofan, Suceava, 2012;

Costăchescu, Mihai - *Documente moldovenesti de la Ștefăniță voievod (1517 – 1527)*, Fundația „Regele Ferdinand I” ,Iași, Institutul românesc de arte grafice, 1943;

Szekely, Maria Magdalena – *Sfetcii lui Petru Rareș, studiu prosopografic* – Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2002.

„Trăim într-o lume în care timpul nu ne mai ajunge, prietenii dispar încet-încet, goana după mai mult începe să ne stăpânească, lăcomia ne îmbracă sufletele și tot ce este frumos se pierde pe zi ce trece... Plecăm cu toții din această lume și nu luăm cu noi nimic. Când vei învăța cât valorezi, nu le vei mai acorda oamenilor reduceri. Nu dori răul nimănui. Fiecare va primi înapoi toate pietrele pe care le-a aruncat în tine... Așa e viața!...

Îndrăgostește-te mereu de Visul din vis! Amintește-ți ce ți-a rămas, nu doar ce ai pierdut. Caută să vezi ceea ce ai, nu doar ceea ce îți lipsește. Bucură-te de natură, joacă-te cu un cățel sau o pisică, fă mișcare, (...) orice numai să ieși din gândurile care îți sufocă mintea și te îngroapă în beciul interior. Lucrurile despre care nu vorbim se imprimă pe chipul nostru și se exprimă în dureri.

Nu poți face nimic fără credință! Nu poți să renunți! Frica este doar în imaginația ta. Nu există! Tu o crezi cu un gând, dar tot tu o poți distruge. Dacă fugi de ceea ce îți este frică nu trăiești! Vei fi în viață, dar nu vei fi viu, nu vei fi liber. Explorează talentele pe care le-ai primit și nu mai pierde timpul prețios. Trăiește-ți viața cu pasiune și nu îți mai pune limite! Da, oricând poți să te naști din nou!

Ție, omule, îți mulțumesc, pentru că pot să te iubesc! Fii tu ce n-au fost alții!

(„Protos. Hrisostom Filipescu - „Trăiește frumos, iartă la timp și iubește cu adevărat!”)

Așteptându-și moartea, a aflat Învierea

Tatiana PETRACHE

Frank Jarvis Atwood este un condamnat la moarte ce urmează să fie executat pe 12 mai 2021. A fost arestat în 1984 și condamnat (fără dovezi foarte concludente) pentru răpirea și omorârea unei fetițe de opt ani. Deși implicat în alte delictе, Frank a negat întotdeauna această crimă și se consideră nevinovat de moartea copilei. De 37 de ani este în închisoare, așteptându-și rândul la moarte sau o nesperată grațiere, în urma recursurilor făcute. Recent a primit un ultim răspuns negativ, de data aceasta definitiv. (T.P.)

Cum s-a ajuns aici? Frank este unicul fiu al unei familii bogate din Brentwood, California. Tatăl său a fost general de armată în rezervă și directorul unei companii locale de televiziune, iar mama, o austriacă ce și-a dedicat viața creșterii unicului fiu. Sensibil și talentat, Frank a urmat cele mai bune școli, a absolvit celebra Academie Militară din Brentwood, a urmat cursuri de arte și programe sportive. În adolescență a suferit însă un eveniment traumatic: a fost răpit împreună cu un prieten și violați de un tânăr de 20 de ani. Are loc un proces în care violatorul este condamnat, dar drumul spre distrugere i-a fost deschis. Peste câțiva ani, suferă încă o traumă asemănătoare, într-un viol în grup, care îi pecetluiește viața. De-acum se predă de bună voie unor comportamente sexuale similare, devenind el însuși agresor, dintr-o pornire autodistructivă, dar și dintr-o dorință de răzbunare pe o lume pe care o consideră responsabilă de drama sa. La 18 ani este deja în închisoare, iar următorii nouă ani și-i petrece între delictе și detenții, făcând afaceri cu droguri și practicând ocultismul. Nu mai vedea nici o speranță în viitor, așa că moartea, detenția sau libertatea nu prezentau pentru el diferențe prea mari. Singurul lucru pe care și-l dorea era să se piardă în uitare, motiv pentru care se refugia în droguri.

În vara lui 1984 era implicat în construirea unei rețele multi-statale de trafic de droguri, când este arestat de FBI pentru răpirea și uciderea unei fetițe din Tucson – crimă despre care a susținut totdeauna că nu este responsabil. În 1987 se încheie procesul și este condamnat la moarte, intrând pe o listă de așteptare a execuției sau a unei eventuale grațieri. Încă de la început a fost tratat în închisoare ca pedofil și criminal de către ceilalți prizonieri, de administratorii închisorii și de restul lumii. Era urât de toți. Viața în celulă era pentru el un chin continuu, sub povara propriei conștiințe,

dar și a urii celor din jur.

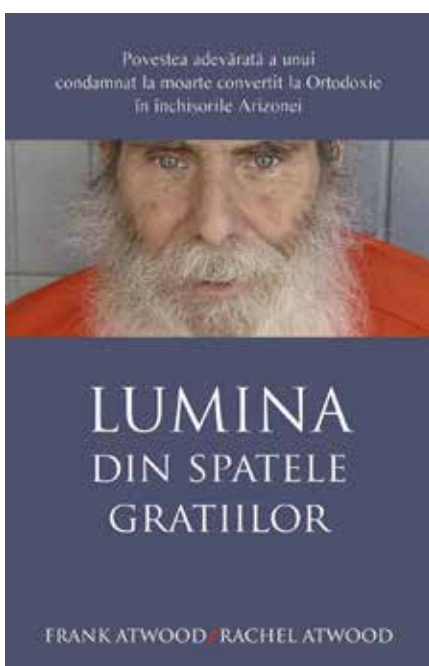
În același an însă, 1987, are loc o întâlnire providențială: în timpul proceselor, o cunoaște pe Rachel, o tânără din Tucson, care, impresionată de cazul său, îl susține moral și îi inspiră puterea de a vedea un sens în propria viață.

Astfel, Frank se apucă să studieze. Își alcătuiește o agendă bogată de cursuri universitare și se pune pe treabă. Își abandonase studiile cu mult timp în urmă, după obținerea diplomei de absolvire a liceului. Astfel, vreme de zece ani încheiați a urmat cursuri universitare prin corespondență, obținând cu succes mai multe diplome la rând: o licență în Științe umaniste la Colegiul Central din Arizona în 1991, o a doua licență în Științe umaniste la Universitatea din Ohio în 1991, apoi o licență în Limba Engleză și Drept în 1995 și un Master în Literatură la aceeași Universitate din Ohio în 1998.

Tot Rachel, cu care se căsătorește în 1991, i-a inspirat apropierea de creștinism, așa că Frank începe să se implice în diverse mișcări neoprotestante. Însă experiența aceasta i-a lăsat pe amândoi cu un sentiment de gol spiritual. În căutarea unei vieți duhovnicești autentice,

Frank îi scrie unui episcop ortodox din Cipru, care îl pune în legătură cu Părinții Mănăstirii „Sfântul Antonie cel Mare” din Arizona, întemeiată de Părintele Efreim Filotheitul, și care se afla chiar în orașul închisorii sale. Nu după multă vreme se convertește la Ortodoxie, fiind botezat în 2000 de Părintele său duhovnicesc, Arhimandritul Paisie, starețul mănăstirii, și primește numele de Anthony. Își continuă studiile, de data aceasta în Teologie Ortodoxă, obținând o licență și un master. Rachel primește și ea botezul ortodox în 2007.

Talentat, Anthony începe să scrie, devenind autorul a numeroase articole în presa creștină și al mai multor volume de spiritualitate ortodoxă, în care abordează subiecte legate de moartea creștină și pedeapsa capitală. Își va semna cele șase cărți cu numele de „Antonie al pustiei”, făcând aluzie, pe de o parte, la pustiul Arizonai în care este amplasată închisoarea sa, dar și la viețuirea în „pustiul” așteptării morții. Cel mai cumplit pustiu este însă pentru el pustiul lăuntric, terenul de confruntare cu propriile păcate și patimi. Din dorința de a-i ajuta pe tineri să nu treacă prin experiențe asemănătoare, a ținut multe conferințe și a scris pentru două organizații de tineri creștini din zonă.

Împreună cu Rachel, Anthony va publica o autobiografie de cuplu, în care își povestesc pas cu pas incredibilul lor parcurs: doi oameni foarte diferiți – el, un condamnat la moarte, ea, o americană fără pată – se întâlnesc și se căsătoresc într-o închisoare a condamnaților la moarte. Este o întâlnire cu adevărat providențială, care le va schimba amândurora viața, îndreptând-o spre Hristos, prin multe suferințe, și purtându-i prin mijlocul morții, către Înviere.*

„În toată povestea asta, Dumnezeu este cel care a câștigat”

Fiecare dintre noi aștepta o minune care să oprească moartea nedreaptă a lui Anthony Atwood. Am sperat până în ultima clipă și dincolo de orice rațiune, ne-am rugat pentru grațierea lui, am trimis mesaje înduioșătoare unor persoane publice importante din lumea americană și am semnat petiții. Toate eforturile omenești au fost însă zadarnice. Se pare însă că Dumnezeu rânduiește pentru el ceva mai bun cf. Evrei 11:40, binevoind să-l slobozească de necazurile și nedesăvârșirile acestei vieți, pentru a-i dărui viața cea nesticăcioasă întru Împărăția Sa, după o îndelungată peregrinare prin pustii despățimirii. Aproape 40 de ani a petrecut în această pustie pentru a intra în Pământul Făgăduinței, asemenea poporului ales, din care se pare că făcea parte.

Execuția lui Anthony Atwood a avut așadar loc, pe 8 iunie 2022, la ora 10, ora Americii. Cu o zi înainte fusese tuns în monahism, cu numele de Efrem. În timpul execuției, i-a avut alături pe Părintele său duhovnic (Egumenul Paisie al Mănăstirii „Sfântul Antonie” din Arizona și ucenic al Cuviosului Efrem Filotheitul), pe soția sa, Sara, și pe cel mai bun prieten al său, Nicholas. Din momentul administrării injecției letale și până când și-a dat suflul în mâinile lui Dumnezeu, Părintele Paisie i-a citit rugăciunile de ieșire a sufletului, ținându-i epitrahilul pe cap.

Ultimele mele sale cuvinte, înainte de moarte, au fost: „Îți mulțumesc, dragul meu Părinte, pentru că ai venit astăzi și pentru că m-ai călăuzit pe calea credinței. Doresc să-i mulțumesc minunatei mele soții care m-a iubit cu toată ființa ei. Doresc să mulțumesc prietenilor mei și celor din echipa juridică și, mai presus de toate, lui Iisus Hristos Care, prin acest proces judiciar nedrept, m-a dus la mântuire. Mă rog Domnului să aibă milă de noi toți și să aibă milă și de mine”.

Penultima sa scrisoare către Mitropolitul Ierótheos al Nafaktosului ne descoperă starea duhovnicească în care se afla cu doar câteva zile înainte de moarte. Iată ce spune:

„Dragă Vlădică și Părinte Ierótheos,
Vă urez Rai bun!

Câteva lucruri despre proces. Pe 24 mai avut loc audierea în care am cerut grațierea (schimbarea pedepsei cu moartea în închisoarea pe viață). Cu optimism, probabilitatea de succes era de 1%! Desigur, mi-a fost refuzată grațierea. Cu toate acestea, slava lui Dumnezeu a biruit! Iubitul meu Părinte Stareț Paisie a adus vreo două duzini de călugări și călugărițe și mai bine de 150 de credincioși, care locuiesc în împrejurimile mănăstirii, pentru a mă susține. Unii călugări au mărturisit despre marea transformare lăuntrică pe care a făcut-o Dumnezeu cu mine, așa că, pe cât «consiliul de grațiere» și guvernul încercau să mă înfățișeze ca fiind un criminal periculos, pe atât eu mă minunam în sinea mea de uimitoarea preschimbare petrecută în chip minunat cu mine! În toată povestea asta, Dumnezeu este cel Care a câștigat, hotărâtor!

Mitropolitul Atanasie mi-a spus că, dacă Dumnezeu îngăduie să fiu executat, înseamnă că a primit pocăința mea și sunt pregătit să merg în Rai. Eu și Sara ne bazăm pe acest cuvânt înțelept. În ce mă privește, sunt întristat de neglijența mea în rugăciune și, desigur, mă îngrijorez pentru Sara, care ar suferi un șoc să rămână singură, fără mine. Vă rugăm să ne pomeniți pentru a avea putere în Hristos!

Îmi continui priveghele, două ore pe zi, dar tot am mintea împrăștiată și nu apuc să fac Ceasurile și nici nu spun mereu Rugăciunea. Am încercat metode „isihaste” pentru Rugăciunea minții (pe respirație etc.) și odată am trăit ceva ce cred că era Rugăciunea în inimă. Acum, când mă concentrez așa cum trebuie, se pare că Rugăciunea își știe calea către inima mea, dar curând este alungată de gândurile lumești. Mă simt atât de neputincios!

Faptul că v-ați gândit să mă sfătuți în timpul Vecerniei Înălțării Domnului Hristos este minunat și mă încurajează. Slavă Domnului! Învățătura dumneavoastră este oxigen duhovnicesc și mă rog ca suflul meu să continue să respire adânc această bună mireasmă mântuitoare!

Uneori găsesc alinare în sfaturile călugărilor profund duhovnicești și, în mod tragic pentru mine, de multe ori îmi pierd concentrarea și mă supăr din pricina evenimentelor. Mă gândesc că voi avea parte de o experiență brutală, când autoritățile mă vor lega și-mi vor injecta drogurile mortale. Acesta este însă vehiculul care mă va purta în călătoria mea către Rai! Aceasta este lupta mea lăuntrică! Urmarea sfaturilor Mitropolitului Atanasie mi se pare un colac de salvare duhovnicească în această mare a nebuniei seculare extreme. Același lucru este valabil și pentru sfaturile dumneavoastră și pentru cuvintele sfinților pe care mi le trimiteți.

Ei bine, acum, mai presus de toate, vă cer cu umilință rugăciunile pentru înălțarea mea cu Hristos, dacă voi fi executat pe 8 iunie. Sunteți o lumină duhovnicească. Mulțumesc din inimă!

Mă rog să vă mântuiți cu mijlocirile Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Cu multă dragoste în Hristos,
Antonie păcătosul” (4 iunie 2022)

Peste două zile, pe 6 iunie, îi scrie mitropolitului ultima sa scrisoare, în care mărturisește:

„Sunt deținutul cel mai urât din închisorile Arizona. Călătoria mea a fost lungă și grea. Prin aceasta însă Dumnezeu m-a purtat cu dragoste, iar acum mă apropiu de porțile morții cu nădejde, cu nădejdea tunderii în monahism, a muceniciei și a Raiului. Poate părea o îndrăzneală faptul că spun acest lucru, dar încep să înțeleg și să îmbrățișez harul lui Dumnezeu. Să fie binecuvântat!”

O moarte nedreaptă primită ca binecuvântare, așa și-a înțeles-o smeritul călugăr. De altfel, toți cei care au fost de față la execuție au dat mărturie că avea o pace nemaivăzută. A fost o execuție cu totul aparte, mai ales pentru cei obișnuiți să vadă alte scene. Îi urăm ceea ce ne urăm și nouă înșine: „Părinte Efrem, Rai bun!”

Notă:

* Cartea a fost tradusă și în limba română și este publicată sub numele „Lumina din spatele gratiilor. Povestea adevărată a unui condamnat la moarte convertit la Ortodoxie în închisorile Arizona”, Editura Sophia, București 2022.

Articol publicat în Revista Familia Ortodoxa/ Mai 2021

Părintele Efrem Filotheitul din Arizona

(+8 decembrie 2019)

Ceasul morții este cel mai greu ceas al omului

Unui părinte în ceasul morții, dracii îl ispiteau să nu se împărtășească de anumite păcate. Luând exemplul din următoarea povestire să învățăm să avem o viață atentă.

Când s-a înființat obștea noastră, la Nea Skiti, la început s-a întâmplat cu un gheronda din schit un lucru înspăimântător, dar și folositor. Desigur, cei mai vechi părinți își aduc aminte de acesta.

Acest părinte (gheronda) era bolnav cu inima, însă ispita și-a băgat coada și nu îl lăsase să își spovedească anumite greșeli, care aveau legătură cu viața lui de când era în lume, pe când încă era mirean. Când boala lui s-a agravat, și părintele a înțeles că se apropie momentul de a pleca, m-a chemat din nou, împreună cu fratele lui, care era și el monah. Fratele lui mi-a spus că cel bolnav este nerăbdător să mă duc să îl întăresc, ca nu cumva să își piardă sufletul. Desigur, m-am mirat că mi-a spus că și-a pierdut răbdarea, pentru că știu că monahii sunt mai răbdători în ispite, la vreme de boală etc. Am pornit, aşadar, spre chilia lui.

Când am ajuns în fața părintelui respectiv am văzut că nu își pierduse răbdarea, ci că îl înconjuraseră demonii. După ce am rămas numai noi doi, eu și bolnavul, l-am întrebat dacă s-au apropiat de el duhuri rele. A răspuns în mod afirmativ. Era iritat, se uita în dreapta și în stânga și încerca să își ia măsuri de siguranță, ca și cum încercau niște câini turbați să îl muște. Am vorbit atunci mai apăsător, ca să îi abat atenția de la demonii și l-am întrebat ce îi spuneau demonii. „Nu...! Ce îmi spun... nu se poate exprima în cuvinte.” Eu i-am spus: „Nu, nu! Ai mare grijă, pentru că demonii știu mai bine păcatele noastre decât ni le amintim noi înșine.” Demonii îl acuzau de diferite greșeli, pe care majoritatea el nu le spovedise și i le puneau înaintea ochilor (ca și cum ar face o reprezentare pe scenă – n. trad.), ca să îl arunce în deznădejde. Mi le-a spus, și eu le-am ascultat, nădăjduind că lui Dumnezeu I se va face milă de acest om, în aceste momente grele în care se afla.

Însă pentru că vedeam că el continua să fie neliniștit, deznădăjduit, i-am cerut să mă lase să plec puțin timp de lângă el, ca să îi rog pe părinții din obște să se roage cu metanierul pentru el. „Nu, părinte duhovnic, mi-a spus el, stai lângă mine.” Mă ruga cu îngrijorare. L-am convins să mă lase și m-am îndepărtat de el două-trei minute, ca să cer părinților să se roage pentru el. Când m-am întors, l-am găsit liniștit. Așa cum mi-a spus, demonii erau și ei acolo, însă tăceau.

Seara, în timpul privegherii separate pe care o făceam fiecare, am simțit că toți demonii care erau în chilia lui gheronda au venit în chilia mea și îmi creau o stare de neliniște, făceau gălăgie. În toată viața mea, pentru prima dată am simțit aproape atâția demoni, așa de aproape, luptându-se cu mine într-un mod atât de perceptibil. Am aprins un bec ca să citesc, însă cum să citesc! În dreapta și în stânga mea era plin de demoni! Nu m-am temut deloc. Știam că au venit să mă înfricoșeze, ca să nu mai merg la gheronda, însă eu le-am răspuns: „Voi cu treaba voastră, și eu cu a mea.” Apoi, în timpul Sfintei și Dumnezeieștii Liturghii demonii nu au mai apărut deloc pe lângă mine.

După ce s-a terminat Sfânta Liturghie, m-am dus din nou la cel bolnav, ca să îl ajut cu Taina Sfântului Maslu, prin spovedanie și prin toate celelalte necesare. L-am întrebat dacă în afară de demonii era prezent acolo în chilie și îngerul lui păzitor. A răspuns afirmativ și de asemenea că îngerul așteaptă poruncă de sus ca să îl ia. Eu i-am spus: „Bine, pe îngerul tău păzitor îl vezi, dar pe îngerii noștri păzitori (eram împreună cu un alt părinte duhovnic) nu îi vezi?” „Îi văd, a răspuns el, iar îngerii voștri poartă pe cap o coroană și încă ceva mai mult decât aceasta” (fapt care arată că îngerii care îi păzesc pe preoții duhovnici au ceva special față de ceilalți). Bolnavul mi-a spus că pe umărul lui stâng era lipită o bucată de hârtie pe care scria ceva, dar nu putea să spună ce anume scria pe ea. Atunci l-am întrebat exact ce anume vede. Și monahul bolnav mi-a spus: „în stânga mea sunt mulți demoni, care vor să îmi înșface sufletul...”

După ce l-am spovedit, l-am întrebat: „Hârtia mai este lipită de umărul tău?” Da, părinte, este, și demonii își bat joc de mine.” Atunci i-am spus să îl întrebe pe îngerul lui păzitor să îi zică ce anume scrie pe hârtie.

Și, într-adevăr, cu ajutorul harului dumnezeiesc, îngerul i-a spus bolnavului ce anume scrie pe hârtie. Erau două păcate uitate, pe care bolnavul nu și le putea aminti. Și acum, cu ajutorul îngerului păzitor, le-a spovedit de îndată.

După rugăciunea de iertare și de dezlegare, am ridicat epitrahilul de pe capul celui bolnav. Atunci monahul a spus că hârtia s-a lipit de epitrahil și că păcatele care erau scrise pe ea au fost deja șterse. Ele nu mai existau, și demonii au plecat.

Apoi mi-a spus că luna următoare (când a avut loc spovedania era într-o zi de vineri) va fi sărbătoare (se referea la înmormântarea lui) și că vor fi de față și anumite persoane care lipseau în acele zile, lucru care apoi s-a și întâmplat.

Când monahul era pe moarte, pentru că au văzut că au pierdut, din cauză că părintele și-a spovedit păcatele, demonii s-au înfuriat și au vrut să îl împingă într-un păcat greu, astfel încât să își piardă sufletul. Cu două nopți înaintea morții lui, l-am trimis pe părintele Iosif să îi fie alături, să se roage cu metanierul pentru el și să privegheze pentru el. Dimineața, când m-am dus, părintele mi-a spus că în timpul nopții a fost foarte aproape să își piardă sufletul din pricina răutății demonilor. Adică aceștia i-au arătat un ulcior plin cu apă, care era lângă el, și i-au spus că dacă va bea tot din el, se va face bine. Gheronda a înțeles că dacă va face acest lucru va muri, însă l-a biruit gândul cel rău să facă aceasta, ca să scape de chinuri. A cerut ulciorul de la un părinte, însă a intervenit altul și i-a spus că dacă va face aceasta, va muri. Astfel a scăpat și de această cursă a demonilor.

După Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie de duminică l-am găsit pe părintele șezând liniștit într-un mic fotoliu. „Sunt foarte bine, părinte duhovnic, mi-a spus el, Dumnezeu să îți răsplătească pentru binele pe care mi l-ai făcut.” Am plecat apoi, ca să mă odihnesc puțin după priveghearea de toată noaptea și cu gândul de a mă întoarce din nou la cel muribund. Când m-am trezit, însă, am aflat că în urmă cu o jumătate de oră au bătut clopotele. Într-adevăr, gheronda trecuse la Domnul.

Acest caz arată situația unui om care nu era bine pregătit pentru plecarea lui din această lume. Acum vă voi spune și cazul omului duhovnicesc bine pregătit, ca să vedem diferența dintre cele două situații.

Acest om bine pregătit este Gheronda sau starețul meu. Când se pune la rugăciune, mai întâi se gândea cum a trecut ziua, ce patimă îl ispitește, prin ce neputință trece și lua o nouă hotărâre, pentru a lupta contra patimilor și a le stinge. Această pregătire avea loc în fiecare noapte în timpul rugăciunii lui Gheronda și îl pregătise omenește, perfect așa putea spune, astfel încât să întâmpine așa moartea. Îmi spunea: „Fiul meu, cum voi trece puntea morții, nu știu. Dar de acolo înainte, cu harul lui Dumnezeu, totul este pregătit.”

Faptul că el era foarte bine pregătit au arătat-o stările sau situațiile în care a fost înaintea morții. Una dintre aceste stări a fost cea că plângea datorită mării lui iubiri pentru Hristos și față de Maica Domnului, Preasfânta Fecioară Maria. Nu avea nicio supărare, nicio mustrare din partea conștiinței lui. Aștepta moartea ca pe o sărbătoare, ca pe o izbăvire de presiunea de aici a lumii, era nerăbdător să vadă Fața Dumnezeiască și să se desfăteze, să se bucure și să se sature de frumusețea Ei, să intre în ceata îngerească, în care el trăia deja continuu. De aceea și cu puțin timp înaintea morții era mahnit că nu mai pleca odată, deși Dumnezeu îl vestise în chip desăvârșit, și hotărârea era deja luată. „Gheronda, i-am spus eu, acum noi ne vom ruga cu metanierul, și sfinția voastră veți pleca.” Într-adevăr, după numai 20 de minute, în timp ce Gheronda le vorbea părinților, deodată s-a uitat spre cer, a văzut ceva ce numai el a văzut și nu putea să ne spună nouă, și-a plecat capul, a închis ochii și spunând: „plec, pornesc la drum, blagosloviți, totul s-a încheiat,” a primit somnul de veci al omului fericit.

Gheronda ne-a învățat multe lucruri despre pomenirea morții, prin multe exemple și istorisiri despre diferiți oameni, și astfel ne-a sădit-o foarte adânc în suflet. De când ne

trezeam, odată cu apusul soarelui, ca să începem slujba de priveghe, simțeam această amintire a morții cum ne cuprinde cu totul și ne pregătește, astfel încât să ne afierosim cu totul rugăciunii, cu evlavie, cu venire în sine, cu durere, ca să aflăm măcar puțin harul lui Dumnezeu.

Ceasul morții este cel mai greu ceas al omului. În acest ceas se apropie demonii, au în mâinile lor diferite hârtii, pe care sunt scrise în amănunțime diferite păcate, chiar și ceasul, persoana și numele omului cu care am făcut un păcat. Ei le arată, ca să îl înspăimânte pe om și să spună că cu atâtea păcate nu mai există milă din partea lui Dumnezeu și mântuire, iadul îl așteaptă pe omul respectiv; acesta își poate pierde curajul și încrederea în Dumnezeu Tatăl și să creadă că Acesta se va comporta cu el ca și un călău, căci i-a sosit omului ceasul să fie nimicit. Sufletul se strânge în sine, se adună, își pierde nădejdea și, fără să vrea, stă și ascultă ce anume îi spun demonii. Trebuie să fie foarte curajos acel suflet, să aibă o mărturie puternică din partea conștiinței dinlăuntrul său, care să îi spună că totul este în regulă, că tot ceea ce spun demonii sunt minciuni, iar dacă nu sunt minciuni, atunci că păcatele au fost șterse prin spovedanie sinceră.

Când i s-a apropiat ceasul morții, ucenicii l-au văzut pe Avva Arsenie că plânge și au fost nedumeriți. „Gheronda, și tu te temi de moarte? Noi atunci ce să mai spunem?” Și Marele Arsenie, cel mare în virtute și în pregătire (pentru viața veșnică), a răspuns: „Fiilor, nu am uitat niciodată acest ceas al morții (că va veni) și de aceea nu mi-am neglijat niciodată îndatoririle mele.”

Această pomenire sau amintire a morții este foarte puternică, îl readuce în sine pe om și îl face atent. Ea subțiază conștiința și o aduce în punctul de a muștra și cele mai mici păcate și de a-l îndemna pe om să le spovedească, ca să fie în regulă în fața lui Dumnezeu. Nu știm dintr-un moment în altul ce ni se va întâmpla. Cât de pregătiți trebuie să fim, printr-o viață atentă...!

Nu știm clipa și ceasul când Dumnezeu ne va chema. De aceea trebuie să avem o viață atentă (la îndatoririle noastre creștinești și la răspunsul pe care trebuie să îl dăm la judecată – n. trad). Ca monahi (și ca mireni), să ne străduim mereu și să ne îmbunătățim starea noastră sufletească, să nu fim indiferenți, să nu privim superficial lucrurile, să ne urmărim scopul nostru (veșnic, care este mântuirea – n. trad)

Să ne îndeplinim îndatoririle noastre monahale, să avem dragoste, frățietate între noi, să nu mâhnească unul pe celălalt, să nu smintească unul pe celălalt, să avem răbdare între noi. Fiecare să contribuie la binele celui alt prin exemplul său bun. Să ne folosim de exemplul aproapelui, să le fim de folos celorlalți, care se apropie de noi și vin să vadă ceva mai bun (decât în lume) în mănăstire. Avem datorie și față de frații noștri, mireni. Cel care este de folos este și pentru sine și pentru aproapele lui. Așa cum atunci când cineva are un microb, o boală contagioasă, o transmite și celorlalți, astfel se întâmplă și în cele duhovnicești. Când cineva este bolnav sufletește, transmite boala lui și celui alt și îl atrage spre rău. Și vom da răspuns dacă îl vom sminti pe aproapele nostru...

Aceste lucruri vi le-am avut de spus vouă ca sfaturi și mă rog să ne învrednicească Dumnezeu să ne pregătim continuu, ca să dobândim mântuirea. Amin.

Prof. Alina-Mihaela ENE

Axa numerelor și Veșnicia

Cum arată axa numerelor știm cu toții. Pe axă este reprezentat $-\infty$; 0, $+\infty$. De la $-\infty$ la 0 sunt numere negative, de la 0 la $+\infty$ sunt numere pozitive.

Ce este Veșnicia și ce legătură are aceasta cu axa numerelor vă voi răspunde în cele ce urmează.

Veșnicia este durată care nu are nici început, nici sfârșit care nu se supune niciunei determinări temporale; eternitate, vecie; durată nelimitată în viitor.

Veșnicia este, dacă vreți, inima oprită a timpului.

Timpul a fost împărțit în trei perioade: trecut, prezent și viitor.

Dacă e să ne referim la ere, există Era înainte de Hristos și Era după Hristos. Se începe cu anul 1 d. Hr., anul în care se spune că noi am recăpătat posibilitatea de a ne mântui. Adică de a trece de la $-\infty$ la $+\infty$. Am spus posibilitatea de a ne mântui, deși Hristos a mântuit lumea; dar a fi veșnic cu Hristos în Rai nu depinde numai de voința Divină, cât mai ales de faptele noastre, având în vedere că Însuși Domnul Iisus Hristos a afirmat: *Faptele voastre vă vor osândi pe voi.*

De la sine nimeni nu se poate mântui. Noi să nu deznădăjduim. Să recunoaștem că suntem păcătoși, doar tină și țărână, și să cerem ajutor de la Dumnezeu căci numai cu ajutorul Lui putem săvârși fapte bune și să fim desăvârșiți cum însuși Iisus Hristos ne cere: *Fiți, dar, voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este!* (Matei 5, 48)

La început era întuneric. Dumnezeu a zis să fie lumină și s-a făcut lumină. Poate veți crede că acesta este momentul de $-\infty$. Dar nu este așa. Este momentul trecut de cifra 0 (10^{-53} s). Deci era spre infinit, spre $+\infty$. Era în veșnicie. Omul a fost creat în veșnicie, în Rai, în Edenul cel ceresc. Primii oameni au fost Adam și Eva. Trăiau în Rai, în veșnicie, adică la $+\infty$, până într-o zi, când au căzut în neascultare gustând din fructul oprit.

Atunci s-a întâmplat prăbușirea.

S-a creat acel moment de $-\infty$. Cum? Adam a căzut, a fost izgonit din Rai și de la $+\infty$ a ajuns undeva, către $-\infty$. Dar nu deodată, căci Dumnezeu nedorind pieirea omului nu l-a lăsat în cădere veșnică, la $-\infty$, ci l-a trimis pe pământ, adică la un moment de 0. Este practic întoarcerea de la păcat, de la moarte, de la degradare, de la pieire la curăție, la o nouă viață prin pocăință. Deși s-au născut din Adam și Eva un Cain, dar și un Abel, adică și păcătoși dar și oameni virtuoși, prooroci de exemplu, omul nu putea reajunge singur în Rai. Omul a fost condamnat la moarte veșnică.

Aici intervine lucrarea mântuitoare a lui Dumnezeu, când Dumnezeu-Tatăl Îl trimite pe pământ pe Însuși Fiul Său Unul-Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii. Astfel cuvintele rostite de prooroci, în intervalul aș spune eu ($-\infty$; 0), se împlinesc la Betleem, locul unde, într-un staul cu boi, Fecioara Maria naște Pruncul care va mântui întreaga lume: pe Domnul nostru Iisus Hristos, Mesia, Mântuitorul lumii.

Dumnezeu-Cuvântul vine din Veșnicie pe pământ și se face OM. Dumnezeu se face OM pentru ca omul să devină Dumnezeu.

Dacă ne referim la timp, la anotimpurile în care Hristos își desfășoară activitatea mesianică, vom vedea că El coboară pe pământ în timp de iarnă, aceasta simbolizând starea de degradare în care se afla omenirea în acel moment. Zăpada simboliza inima de gheață a omului care se dovedește a fi atât de împietrită încât nimeni nu a deschis porțile casei, adică ale inimii, pentru a-L primi pe Mântuitor. Fecioara Maria bătea la ușile încuiate pentru a-L naște pe Hristos.

Hristos se naște din Fecioara Maria la Betleem, într-un staul cu boi, în plină iarnă.

Dacă ne referim în continuare la momentul în care Hristos se răstignește pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, vom observa că în clipa în care Hristos se apropie de drumul spre Golgota, spre Cruce, spre calvar, atunci totul în jur se schimbă, se întunecă, pământul se cutremură, ceea ce dovedește existența unui rău veșnic, a unui chin veșnic, a unui moment de $-\infty$, adică a iadului. Și totuși ceva fremăta de speranță. Să ținem mintea în iad și să nu deznădăjduim. Iisus Hristos moare pe Cruce, este așezat în mormânt adică spre $-\infty$, coboară la iad, salvează suflete, le urcă în Rai la $+\infty$ și după trei zile înviază revenind din nou pe pământ.

Dacă Hristos nu ar fi înviat, totul ar fi fost zadarnic.

Deci Hristos de la $-\infty$ trece la 0 și la $+\infty$ în secunde infinite, într-o clipă. Hristos este pretutindeni: *În mormânt cu Trupul, în iad cu sufletul, ca un Dumnezeu, în Rai cu tâlharul și pe tron împreună cu Tatăl și cu Duhul ai fost Hristoase, toate umplându-le, Cel ce ești necuprins.*

Din acest moment Raiul își deschide din nou porțile.

Hristos înviază în plin anotimp de primăvară când întreaga natură se trezește la viață și în bucuria învierii strigăm cu toții **HRISTOS A ÎNVIAT!**

Omului i s-a redat astfel veșnicia.

De pe pământ, din momentul 1, de acum, Dumnezeu își încheie activitatea mesianică și se înalță la Cer, în veșnicie la $+\infty$, fără a ne părăsi definitiv. *Nu vă voi lăsa orfani; voi veni la voi.* (Ioan 14, 18).

Momentul Înălțării Domnului este spre sfârșitul primăverii, începutul verii, când soarele strălucește intens pe cer, Iisus Hristos însuși fiind Soarele Dreptății care a răsărit și viață în dar ne-a oferit.

Să ne gândim foarte bine pe ce loc vrem să fim așezați pe „axa numerelor”, în veșnicia lui Dumnezeu. În iad spre $-\infty$ sau în Rai spre $+\infty$?

Dumnezeu ne cheamă pe toți, dar câți dintre noi îi răspundem?

Las pe fiecare dintre dumneavoastră, care citiți acest articol să răspundeți la această întrebare.

ZIUA ARMATEI ROMANE

25 OCTOMBRIE

Prahovenii în luptele de la Mărășești, din vara anului 1917

col. (rtr.) **Constantin CHIPER**

Așezată într-o poziție geografică de excepție, punct nodal de legătură și comunicații cu toate regiunile țării, și beneficiind de o distribuție armonioasă a principalelor forme de relief, Prahova a constituit o placă turnantă a istoriei naționale, o motivație esențială și o scenă propice logisticii și strategiilor militare.

Încă din epoca veche locuitorii acestor meleaguri s-au ridicat la luptă împotriva intervenționiștilor străini, contribuind la formarea poporului român, a formațiunilor prestatale românești de tip feudal, la apărarea Principatului Țara Românească, la obținerea independenței României (1877-1878) și la desăvârșirea unității naționale a României (1916-1919).

Înscrierea României în războiul de întregire statală și națională, începând din 15 august 1916, a găsit ostași prahoveni în următoarele zone:

– la curbura Carpaților Meridionali, în zona Cheia, încadrați în Divizia 5 Infanterie Buzău, comandată de generalul Aristide Razu, formată din: Brigada 9 Infanterie Ploiești (cu Regimentele 7 Infanterie Prahova, 32 Infanterie „Mircea” Ploiești, 3 Vânători/Infanterie Ploiești, 19 Artilerie Ploiești și 6 Călărași Ploiești) și Brigada 10 Infanterie Buzău (cu Regimentele 8 Infanterie Buzău și 9 Infanterie Râmnicu Sărat);

– pe Valea Oltului, Divizia 13 Infanterie Ploiești, comandată de generalul Alexandru Socec, formată din Brigada 25 Infanterie (cu Regimentele 47 Infanterie Prahova și 72 Infanterie Mizil) și Brigada 26 Infanterie (cu Regimentele 48 Infanterie Buzău și 49 Infanterie Râmnicu Sărat).

După insuccesele din campaniile militare ale anului 1916, la sfârșitul lunii decembrie 1916, unitățile militare prahovene, cu excepția Regimentului 32 Infanterie „Mircea”, au fost retrase de pe front, pentru refacere în județele Botoșani și Iași.

Toate unitățile militare din Prahova au participat la luptele din vara anului 1917, de la Mărășești, având următoarea subordonare:

– Diviziei 5 Infanterie Buzău, comandată de generalul Petre Frunză, formată din Brigada 9 Infanterie Ploiești (cu Regimentele 7 Infanterie Prahova și 32 Infanterie „Mircea” Ploiești), Brigada 10 Infanterie Buzău (cu Regimentele 8 Infanterie Buzău și 9 Infanterie Râmnicu Sărat), Brigada 5 Artilerie Ploiești (cu Regimentele 7 Artilerie Buzău și Regimentul 19 Obuziere Ploiești, două escadroane de cavalerie din Regimentul 6 Călărași Ploiești și Batalionul 5 Pionieri Ploiești);

– Diviziei 13 Infanterie Ploiești, comandată de generalul Ioan I. Popescu, formată din Brigada 25 Infanterie (cu Regimentele 50 Infanterie Focșani/64 Infanterie Tecuci), Brigada 26 Infanterie Ploiești (cu Regimentele 47 Infanterie Ploiești/72 Infanterie Mizil), Brigada 13 Artilerie Ploiești (cu Regimentul 23 Artilerie Ploiești, mutat la Buzău, și Regimentul 28/3 Obuziere Buzău, două escadroane de cavalerie din Regimentul 6 Călărași Ploiești și Batalionul 13 Pionieri Ploiești).

Încă din primele ore ale dimineții de 24 iulie 1917, generalul Eremia Grigorescu, comandantul Corpului 6 Armată și de la 31 iulie, comandant a Armatei 1-a Române, a ordonat introducerea în operație a Diviziei 5

Infanterie Buzău, în ajutorul Diviziei 34 Infanterie ruse, care acționa pe aliniamentul: Moara Albă – Moara Roșie – Străjescu – Siret. Abia sosite în zonă, regimentele 3 Vânători și 7 Infanterie Prahova au intrat imediat în luptă, și au oprit înaintarea, în sectorul Moara Albă – Moara Roșie. În timpul nopții, Regimentul 32 Infanterie „Mircea” a efectuat mai multe contraatacuri, în direcția Străjescu, ajutat de artileriștii Regimentului 19 Artilerie și de cavaleriștii Regimentului 6 Călărași Ploiești.

Cooperând bine cu ostașii Diviziei 9 Infanterie Dobrogea, prahovenii din Divizia 5 Infanterie Buzău s-au remarcat, și în zilele următoare, în luptele de apărare de la Mărășești. Regimentul 32 Infanterie „Mircea”, împreună cu Regimentele 7 Prahova și 3 Vânători Ploiești, au dat legendarul atac în cămăși din ziua de 25 iulie 1917. În luptele desfășurate în ziua de 25 iulie, a căzut în lupte bravul comandant al Regimentului 32 Infanterie „Mircea”, locotenent-colonelul Vasile Stamate, născut în Iași. La comandă a urmat căpitanul Ștefan Curculescu și din ziua de 27 iulie, maiorul Constantin Malamuceanu, fost comandant al Batalionului 1 din Regimentul 7 Prahova. Până la 6 august 1917, efectivele Diviziei 5 Infanterie, făcând sacrificiul suprem, s-au diminuat la un sfert.

În ziua de 6 august 1917 s-a desfășurat la Mărășești, în Pădurea „La Răzoare”, una dintre cele mai crâncene lupte de pe frontul de la Mărășești. Feldmareșalul Mackensen, comandantul Armatei a 9-a Germane, supranumit „spărgătorul de fronturi”, exasperat, își propunea scoaterea din luptă a armatei române și realizarea joncțiunii cu Armata 1-a austro-ungară, în zona Adjud. În aceste lupte s-au remarcat în mod deosebit ostașii Diviziilor 5 Infanterie Buzău, 13 Infanterie Prahova, 9 Infanterie Dobrogea, 10 Infanterie Tulcea și ai Diviziei a 2-a Cavalerie Iași.

Inamicul a pătruns în fâșia Diviziilor Infanterie Tulcea și 13 Infanterie Ploiești, la joncțiunea dintre Regimentele 33 Infanterie Tulcea, 47 Infanterie Ploiești și 51 Infanterie Galați, nimicind aproape în întregime două batalioane din Regimentul 51 Infanterie. Comandantul Regimentului 47 Infanterie, locotenent-colonel Radu Rosetti (viitorul mare istoric) a fost grav rănit și internat în spital. Contraatacul Batalionului 1/51 Infanterie a fost respins, acesta fiind nimicit, în frunte cu comandantul lui. Ostașii companiei de mitraliere al Batalionului 1, în frunte cu căpitanul Grigore Ignat (născut în Bârlad), au fost găsiți a doua zi, morți pe poziția de luptă.

Contraatacul dat de Batalionul 1/Regimentul 50 infanterie Focșani, comandat de căpitanul inginer în rezervă Miclescu, Batalionul 2/Regimentul 48 Infanterie Buzău, comandat de maiorul Tomescu și Batalionul 3/Regimentul 47 Infanterie Prahova, comandat de căpitanul inginer în rezervă Drăgănescu a fost încununat de succes, restabilind apărarea pe platoul Viile Negroponte - Panciu.

În Ordinul de Zi, numărul 90, din 8/21 august 1917, comandantul Armatei 1-a, generalul Eremia Grigorescu, adresându-se ostașilor, arăta: „... La Panciu, Mărășești și Cosmești s-a dezlănțuit cea mai măreață și groaznică bătălie ce a purtat vreodată țara românească. În luptele crâncene și vijelioase inamicul, întreit în număr, în pofta lui nesățioasă de a cuceri și restul din bogatul trup al

scumpei noastre Români, năpustindu-se furios, s-a izbit 12 zile și 12 nopți de vijelia noastră, ca de o stâncă neclintită. La Șușița și Siret ați năruit eforturile groaznice ale sălbaticului dușman, dovedind lumii odată mai mult că „Nici pe aici nu se trece!” Aici cunosc generalul german Mackensen ce este înfrângerea. Mărășeștii fu mormântul iluziilor germane”. Ultima zi a bătăliei, dusă la data de 22 august/4 septembrie, în sectorul Dealul Secuiului, de lângă Muncel, a înregistrat căderea la datorie a primei femei ofițer, sublocotenentul de infanterie Ecaterina Teodoroiu, născută în județul Gorj.

În luptele de la Mărășești trupele germane au pierdut peste 65.000 de soldați și ofițeri, armata română a pierdut peste 26.000 de militari și armata rusă circa 24.000 de oameni.

Drapelele unităților militare prahovene: Regimentul 3 Vânători/Infanterie Ploiești, Regimentul 32 Infanterie „Mircea” Ploiești, Regimentul 47 Infanterie Ploiești și Regimentul 7 Infanterie Prahova au fost decorate cu Ordinul „Mihai Viteazul” clasa a III-a, pentru vitejia cu care au luptat efectivele acestor unități, împotriva ostașilor militar germani, în perioada 24 iulie-9 august 1917 la Mărășești.

De asemenea au fost decorați cu Ordinul militar „Mihai Viteazul” clasa a III-a și următorii ofițeri, care au luptat în cadrul unor unități militare prahovene: sublocotenent Mihai R. Arion/Regimentul 6 Călărași Ploiești, căpitan Ștefan Curculescu/Regimentul 32 Infanterie „Mircea” Ploiești, locotenent (rz) Gavril Danielescu/Regimentul 7 Infanterie Prahova, maior Alexandru Ignătescu/Regimentul 3 Vânători/infanterie Ploiești, maior Petre Mareș/Regimentul 47 Infanterie Ploiești/72 Infanterie Mizil, sublocotenent (rz) Gheorghe Manoilescu/Regimentul 32 „Mircea” Ploiești, maior Constantin Malamuceanu/Regimentul 32 Infanterie „Mircea” Ploiești, maior Emil Pălângeanu/Regimentul 3 Vânători/Infanterie Ploiești, sublocotenent (rz) Ioan Popa/Regimentul 47 Infanterie Ploiești/72 Infanterie Mizil, general de brigadă Ioan I. Popescu, comandantul Diviziei 13 Infanterie Ploiești, locotenent-colonelul Radu Rosetti, comandantul Regimentului 47 Infanterie Ploiești/72 Infanterie Mizil, căpitan Ion Sipiceanu/Regimentul 3 Vânători/Infanterie Ploiești.

Anul acesta, pe data de 6 august, la comemorarea și omagierea eroilor de la Mărășești a participat primul ministru al României Nicolae Ciucă, fost comandant al garnizoanei militare Focșani și ministru al Apărării Naționale.

Note:

-Colectiv de autori, Istoria Militară a Poporului Român, vol.5, Editura Militară, București, 1988, pg. 363-610.

-Eugen Stănescu, Iulia Stănescu, Gavriil Preda, Cavaleri ai Ordinului „Mihai Viteazul”, Editura Universal Cartfil, Ploiești, 1996.

-col. (rtr) Constantin Chiper, Cronica Militară a județului Prahova, Editura Scrisul prahovean, 2012, pg. 19-21, 31-32, 38-40, 43-44, 49-54, 59-61, 62-63, 64-65, 74, 84-85.

Scumpă Țară Românească

Scumpă țară românească,
Cuib în care ne-am născut,
Câmp pe care s-a văzut
Vitejia strămoșească,
Scumpă țară românească,
Te salut!

Și-a mea frunte ți se-nchină
Ca năntea unui sfânt,
Căci, deși copil eu sânt,
Inima de dor mi-e plină.
Să te văd mereu regină
Pe pământ.

Să ai viață de vecie,
Să sporească-al tău popor;
Sub stindardul tricolor
Să nu vezi decât frăție,
Și-atunci, dac-o fi să fie,
Pot să mor!

George Coșbuc

Sus inima

Avem o mândră țară —
Prin timpi de jale-amară
Strămoșii se luptară
S-o scape de stăpâni.
Azi singur noi, românii
Suntem în ea stăpâni,
Sus inima, români!

O lege-avem străbună —
Prin veacuri de furtună
Ea n-a putut s-apună
Strivită de păgâni.
Ne-a fost Cel-Sfânt tărie
Și-n veci o să ne fie:
Sus inima, români!

În țara românească
De-a pururi să trăiască
Credința strămoșească
Și graiul din bătrâni.
Șpre Domnul țării gândul
De-a pururi noi avându-l,
Sus inima, români!

George Coșbuc

La arme!

Veniți, viteji apărători ai țării!
Veniți, că sfânta zi a răsărit:
E ziua mare a reînălțării
Drapelului de gloanțe zdrențuit!
Veniți din toate unghiurile zării,
Să cucerim ce-avem de cucerit!

La arme, cei de-un sânge și de-o lege!
La arme, pentru Neam și pentru Rege!
Când Patria ne cheamă sub drapel,
Datori sunt toți copiii ei s-alerge,
Să-l apere, să moară pentru el!

Ce credeți voi, noroade nesătule,
Că nu ne poartă grija Cel-de-sus?
N-am înfruntat noi năvăliri destule
Din Miază-Noapte, Răsărit și-Apus?
Adună-ți, Rege, oștile și du-le
La biruință-așa cum le-ai mai dus!

La arme, cei de-un sânge și de-o lege!
La arme, pentru Neam și pentru Rege!
Când Patria ne cheamă sub drapel,
Datori sunt toți copiii ei s-alerge,
Să-l apere, să moară pentru el!

Cu-al nostru sânge-am scris al nostru nume
În cartea glorioșului trecut:
Și mulți dușmani ar vrea să ne sugrume,
Dar până când mai stau Carpații scut,
Acel ce ne va șterge de pe lume,
Să știe toți, că încă nu-i născut!

La arme, cei de-un sânge și de-o lege!
La arme, pentru Neam și pentru Rege!
Când Patria ne cheamă sub drapel,
Datori sunt toți copiii ei s-alerge,
Să-l apere, să moară pentru el!

Să știe toți, că un popor nu moare,
Când veacuri a luptat necentenit,
Și-i scris în cartea celor viitoare,
Că va să vină ceasul preamărit,
Când mândru străluci-va-nre popoare
Ca soarele, aici, în Răsărit!

La arme, cei de-un sânge și de-o lege!
La arme, pentru Neam și pentru Rege!
Când Patria ne cheamă sub drapel,
Datori sunt toți copiii ei s-alerge,
Să-l apere, să moară pentru el!

Ștefan Octavian Iosif

Prețul unei medalii

Florentina Loredana DALIAN

Era Ziua Veteranilor de Război. Ploaia venea în rafale, biciuind spinările și nervii celor adunați la Monumentul Eroilor, pentru depunerea de coroane. Îl aduseseră și pe el, ca pe Sfintele Moaște, în costumul lui ponosit, pe care nu-l mai purtase de o veșnicie, părând acum ceva mai slab și mai scund, comparativ cu statura-i impunătoare de odinioară. Oricât încercaseră, nu reușiseră să-l convingă să-și pună ținuta militară de gală. Fusese ferm: „Mi-au pătat personalitatea și calitatea de comandant de mare unitate și, chiar dacă m-au reabilitat ulterior, rana aceea nu s-a închis, încă sângerează; mi-au dat voie să port din nou haina militară, dar eu, acum, nu mai am nevoie de voia nimănui, sunt mai presus de toate acestea. N-am nevoie de nimic de la nimeni, mi-au terfelit gradul de general și persoana mea. Eu i-am iertat și las pe Dumnezeu să-i judece. Vin numai pentru că mă rogi tu, Marine, te văd cum ești gata să plângi dacă te-aș refuza, accept, în amintirea copilului de trupă care-ai fost și mi-ai fost drag, dar altfel nu m-ați fi prins voi. Și-apoi, tu știi ce fel de general am fost eu în război, d-ăla cu mantaua, gamela și arma de simplu soldat. Nici pe vremea aia nu acceptam onorurile, ai vrea tu să mă schimbi acum, la un secol de viață! Lasă-mă așa cum sunt, dacă vă convine, bine, dacă nu, lăsați-mă să-mi pasc oile liniștit!”

Fusese surprins când Marin dăduse peste el în satul acela de munte unde se izolase de multă vreme, uitat de lume și, cumva, deasupra ei. Bănuia că i se trage de la tânărul ofițer pe care-l ajutase să-și întocmească un plan de luptă mai acătării, că tare nepriceput mai era. Acela fusese atât de surprins că un biet oier care păștea oile pe dealul pe care el făcea instrucție cu recruții din unitatea militară învecinată se apropie de el și-i face o temă de luptă, atât pe apărare cât și pe atac, încât nici măcar nu-l băgase în seamă prima dată. Abia când „ciobanul” insistă a doua oară, mai mult, văzând că planul de bătălie pe care i-l înaintase nu părea făcut de un neica-nimeni, ba încă, după ce, urmare a aceluși plan, locotenentul fusese ulterior și înaintat în grad și citat pe armată, abia atunci ofițerul intrase la bănuieli și-l întreabă cine este și ce grad avusese. Nu-și dăduse numele, care oricum nu i-ar fi spus nimic, dar fusese nevoit să admită că avusese grad de general de armată. Și ăla cine știe cui o mai fi spus, și uite-l acum, nelalocul lui, într-o adunare de oameni, făcând figurație într-o lume ce-i părea străină, chemat să asiste la ceremonii, un fel de broșă pe care marii zilei și-o puneau la piept, să aibă și ei cu ce se mândri, de parcă și ei făcuseră războiul și-și loviseră coatele unii de

alții prin tranșee.

Adunarea se mută curând într-o încăpere somptuoasă, ceremoniile de la Monument fuseseră scurtate din pricina ploii. Zâmbea în sinea lui. Îi speriasse o ploaie. Pe el nu-l mai speria nimic. Ce-i sunetul ploii pe lângă larma infernală făcută de armele de tot felul, pe lângă tremuratul ce-l apuca de frica proiectilelor vâjâindu-i pe la urechi, care-l părăsise abia la un an după terminarea războiului, când se speria chiar și atunci când auzea deschizându-se un fermoar mai mare, pe lângă transpirațiile care-l năpădeau noaptea, în somn, tulburat de coșmaruri? Măcar de-ar avea garanția că n-a îndurat toate acestea degeaba, că lumea va deveni mai bună, că oamenii vor fi învățat și ei ceva... Cum să te mai sperie ploaia care cade curată, când te-ai tăvălit prin noroaiile tranșeelor?

Îl așezaseră într-un loc de onoare, e drept că nu cel mai de onoare, căci importanțele oficialități trebuiau și ele onorate. Se simțea stingher și stângaci într-o lume de care parcă nu mai aparținea, de care se desprinsese încetul cu încetul, trăindu-și modest zilele, într-o singurătate deplină și năpădit de tot soiul de amintiri. Acum, îi treceau prin minte, ca într-un film, toate scenele pe care nu le putuse uita, încercând să refacă a mia oară o secvență, să afle dacă ar fi putut schimba cu ceva, în bine, toate deciziile pe care le luase, ordinele de luptă, și ajungea mereu la aceeași concluzie: își făcuse datoria cât putuse de bine, își urmase conștiința, învățăturile și credința și nu, n-ar fi schimbat nimic. Cuvintele pompoase ale celor care țineau discursuri la Ziua Veteranilor ajungeau la el estompate, ca de departe, aproape îi treceau pe lângă urechi. Ce spuneau oamenii aceștia și de ce l-ar fi interesat pe el ce aveau de zis, câtă vreme el fusese acolo, trăise războiul cu toate ororile lui și orice i-ar spune cineva acum, n-ar mai putea schimba nimic din ceea ce i se înfipsea în minte precum lama plugului în pământ, răscolindu-i ființa?

Șirul gândurilor îi fu întrerupt de sonorități cunoscute, cineva îi strigase numele. Își deșiră trupul cu mișcări lente și se îndreptă înspre locul ce-i fusese indicat. Careva îi prinse de piept o medalie. O privea ca pe o ciudățenie, ca pe un apendice inutil, care va sfârși în primul coș de gunoi care-i va ieși în cale după ce va părăsi încăperea. Medalii primise destule, la ce-i folosiseră? Însuși mareșalul își desprinsese din piept propria-i cruce a Ordinului „Mihai Viteazul” și l-a decorat pe el. Când vezi moartea secerând pe lângă tine tineri

de numai 22 de ani, fie ei infanteriști, transmisioniști sau chiar intendenți, când știi că tu însuși ai provocat moartea unor ființe umane, cum te mai poate bucura o medalie? Oficialul care-i înmânase medalia îi adresa niște cuvinte care nu ajungeau până la el, zâmbea de complezență, oamenii aștia făceau cum credeau și ei mai bine, nu-i judeca. Atâta doar că, pentru el, toate acestea semănau cu un joc de copii. Nu te poți supăra pe copii. Îl invită să ia cuvântul, în aplauzele tuturor. Doamne, ce să le spui? Nu-și pregătise nimic de acasă, dar nici inspirație de spus baliverne nu avea. Merse la microfon și-i întrebă scurt, simplu, stârnind rumoare în sală:

- Pentru ce mă medaliați, de ce mă aplauzați? Sunt un criminal. Și nu sunt cu nimic mai presus decât milioanele care au luptat în război, dintre care cei mai mulți și-au lăsat oasele prin pământuri străine, alții au murit mai târziu ori au fost mutilați, ce merit am eu că am rămas în viață? Și chiar dacă aș avea vreun merit, toate izbânzile mele s-au bazat pe soldați, pe lupta și pe sacrificiul lor, pe suferințele îndurate. Vă mulțumesc! Dar consider că această medalie nu este a mea, ci a tuturor celor pe care i-am condus, mai bine, mai rău, dar căroră - celor mai mulți - nici măcar n-am apucat să le mulțumesc.

Plecuse de la tribună și se simțea mai obosit decât un om care trăise o mie de ani. După festivități, a urmat o conferință de presă; protocolul cerea să participe și la aceea, așa încât n-avu încotro și mai suportă. O reporteriță tânără îi ceru, cu voce pițigăiată:

- Domnule general, spuneți-ne povești din război!

Povești?! Poveștile lui erau stropite cu sânge, aveau trupuri sfârtecate și oase zdrobite, conțineau statistici înfiorătoare, nu erau pentru urechile oricui. Îi zâmbi amabil și-o invită la bibliotecă, să citească mai bine din „O mie și una de nopți”, dacă vrea povești. Alții se arătaseră ceva mai preciși, părea că-și făcuseră bine temele, era clar că-i răscoliseră prin biografie și aflaseră despre el o grămadă de lucruri, iar acum voiau confirmări și, dacă s-ar fi putut, amănunte picante. Le răspunse laconic, cu generalități, fără detalii, simțea cumva că, dacă intra în jocul lor, și-ar fi „aruncat mărgăritarele la porci”.

- Ați luptat și pe frontul de Est. Cum a fost la Don?

- Măcel!

- Unde v-a plăcut mai mult să luptați, pe frontul de Est sau pe cel de Vest?

- Nu mi-a plăcut să lupt nicăieri, mi-am făcut datoria. Un soldat se duce acolo unde îl trimite guvernul lui. Tot ce pot spune e că mi-am respectat camarazii de arme, dar și adversarii, prizonierii și populația civilă și n-am uitat nicio clipă că am în fața mea oameni. Orice am făcut, orice decizie am luat, am respectat legile războiului și nu m-am descalificat ca om.

- Este adevărat că v-ați riscat viața, dovedindu-vă curajul și omenia, când ați salvat 50.000 de partizani din catacombele Odessei, refuzând să executați ordinul prin care vi se cerea lichidarea acestora, deși vi se adusesese la cunoștință că nerespectarea acestui ordin vă va aduce împușcarea pe loc, fără judecată?

- Am refuzat executarea unui ordin abuziv, care

contravenea regulilor internaționale ale războiului în ce privește populația civilă. Oricine, în locul meu, ar fi trebuit să facă asta.

- Cum ați primit vestea terminării războiului?

- Cu bucurie, cum altfel? De bucurie, ostașii au descărcat tot armamentul.

- Aveți regrete, domnule general?

- Da. Îmi pare rău și de ultimul fir de iarbă pe care l-am călcat sau care a ars în urma mea, de toate viețile pierdute, chinuite, de toți copiii rămași orfani de război, de toate faptele cu care l-am mâniat pe Dumnezeu.

Reporterita pițigăiată avu iar o curiozitate de can-can:

- Ați iubit, domnule general? Vreau să spun... o femeie...

Asta mai lipsea! O altă rană deschisă, printre atâtea răni. Îi dădu un răspuns ocolitor, cum se pricepu:

- Domnișoară, războiul nu lasă timp sau loc pentru iubire. Iubirile din război sunt, ca și membrele bolnave ale răniților, amputate. Dacă vreți să aveți parte de iubire, băgați-vă mințile-n cap și scoateți-vă de-acolo războiul!

- Se vorbește despre distrugerea elitei armatei române după război. Sunteți dumneavoastră înșivă o victimă. Ce ne puteți spune despre asta?

- Nu se vorbește, este un fapt real. Elita armatei române, care a participat alături de armata sovietică la alungarea fascismului, generali care au luptat și au reputat victorii au fost judecați drept criminali de război, arestați, întemnițați, decăzuți din drepturi, umiliți. Totul din pricina politizării armatei, căreia eu m-am opus cât am putut. Politica nu are ce să caute în armată! Nu mă consider o victimă, oricum eu am avut mai puțin de suferit decât alții, dar mă consider profund jignit și umilit și, oricât aș încerca, nu pot scăpa de scârba care m-a cuprins de atunci încoace. Asta a fost recunoștința Patriei!

Nu mai avea chef de răspunsuri la întrebări curioase, așa încât le zâmbi cât putu de amabil și îi anunță că, întrucât se simte foarte obosit, se va retrage.

- Un ultim cuvânt, un sfat, domnule general!

- Vă mulțumesc că m-ați ascultat! Nu sunt în măsură să dau sfaturi unei lumi în care nu mă mai regăsesc, dar fiindcă mi-ați cerut-o... atât vă spun, puneți mâna pe carte, cercetați, căutați adevărul, căci el e unul singur și mai are și obiceiul să nu stea ascuns, nu vă lăsați înșelați de istorii false și, dacă puteți, învățați ceva din experiența celor din trecut, faceți așa încât lucrurile rele să nu se mai repete, iar dacă nu, fiți pregătiți să suportați consecințele! Iar pe mine, vă rog, lăsați-mă să-mi pasc oile, câte zile oi mai avea!

Bătrânul general părăsi adunarea peste care se lăsase o tăcere desăvârșită, simțindu-se mai bătrân și mai singur decât oricând. Aceia care l-au iubit și l-au înțeles își dormeau demult somnul de veci prin pământuri străine. Aceeași întrebare de ani de zile i se învărtea și acum în cap: „A meritat?” „Răspunsul se află numai la Dumnezeu” - își spunea, trăgându-și pașii agale către satul său natal, înspre pământul care, în curând, avea să-l găzduiască și pe el. „Omul ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului...”

Mașina de culoare mov

Gheorghe ENĂCHESCU

Pe un portativ cu linii groase, trei note muzicale se alergau întruna, râdeau, își făceau cu ochiul, se așezau pe rând în formații diferite una de alta: LA MI RE, RE MI LA și așa mai departe. Într-un târziu își găseau locul într-o ordine ce devenea stabilă: MI RE LA.

Gata să se trezească, somnul venea din nou și iar începea sarabanda notelor care se încheia în același fel.

În sfârșit reuși să se dea jos din pat. Lumina difuză a începutului de zi îl obligă să aprindă veioza. Uitase să pună ceasul să sune, dar subconștientul a dat alarma, de unde și visul care s-a repetat până când a reușit să-l trezească. Oare Mirela aștepta deja la mașină? Ar fi dat un semn...

Pregătirile de plecare se terminară repede. Renunță la cafea, ceea ce nu însemna mare lucru, mai ales de când se lăsase de fumat.

Coborî din bloc luminând scările cu telefonul mobil, deoarece becurile de pe casa scării rămăseseră doar o amintire. Răcoarea dimineții de mai îi învioră trupul și sufletul. Mașina Mirelei, parcată în fața blocului de vizavi în care stătea partenera sa, ieșea clar în evidență sub lumina becului stradal. Culoarea ei mov era unică în peisajul auto din această zonă, fapt care îi aducea și mici neplăceri. Toate deplasările ei deveneau publice, după culoarea mașinii se știa unde a fost și când a fost, ceea ce genera, în mod logic, întrebări de genul: de ce a fost, cu cine a fost... Cu toate acestea, n-ar fi renunțat niciun moment la mașină. Avea o mare grijă de ea, noaptea se trezea și o privea pe geam, fiind mereu stresată de gândul că mașina ei ar fi putut să pățească ceva.

Mirela nu coborâse încă. Ar fi fost ceva ieșit din comun ca ea să nu întârzie. Lucrul acesta nu se întâmplase niciodată.

Se apropie încet de mașină. Văzu prins pe parbriz un bilețel. Știa povestea. Fanii ei sau fanii mașinii sau și și își exprimau sentimentele în tot felul de moduri, lucru care pe Mirela o enerva nespus. Luă bilețelul cu gândul să i-l dea după terminarea misiunii în care se angajaseră. Nu fiindcă nu i-ar fi plăcut înjurăturile Mirelei, ci fiindcă n-ar fi vrut ca bilețelul să-i influențeze în vreun fel starea psihică.

Încercând să pună bilețelul în buzunar, îl scăpă jos. Acesta se desfăcu și, ridicându-l, privirea i se opri involuntar pe cele patru versuri care îi alcătuiau conținutul:

*„Mă băntuie fără istov
Mașina de culoare mov;*

*Problema cred c-am s-o rezolv
Mergând la Marea de Azov.”*

Ca de obicei, aiureli, lucruri lipsite de sens, de data aceasta și din cauză că autorul acestui bilețel ținuse ca rimele să fie asortate la culoarea mașinii. Apropo de versuri, fac precizarea, pentru cei care nu sunt de prin partea locului, că Marea de Azov este numele răstălmăcit, probabil din motive de tehnică poetică, a Mării Azov, nume dat unui iaz aflat în pădurea din partea de sud a orașului de către un localnic care în tinerețile lui hoinărise, într-o aventură ciudată, pe țărmurile adevăratei Mări Azov. E o poveste care merită spusă, dar cu altă ocazie...

O adiere de vânt începu să plimbe răcoarea dimineții dintr-un loc în altul. De undeva, dinspre zona pieții, se auzi chefliul orașului care, trezit din somnul beției de cine știe ce coșmaruri bahice, lălăia, cu un glas dogit, o melodie din alte vremuri:

*„Eu te-am iubit, Paraschivo,
Te-am luat și cu mine la meci,
Ți-am luat turtă dulce, și-am luat și semințe,
Dar tu faci pe proasta și pleci...”*

Cântecul se pierdu, încetul cu încetul, în zgomotele care anunțau revenirea la viața de zi cu zi a orașului. În curând locuitorii săi aveau să izbucnească pe străzi, alergând în toate părțile.

Uitându-se la ceas realizează că așteaptă de câteva minute bune și, la îndemnul frigului care încerca să-i cuprindă tot corpul, se hotărî să o sune pe Mirela. Nu mai fu nevoie. Din scara blocului apărură aceasta, cu pași calmi, bine măsurați, semn că-și asuma întârzierea.

- Bună! La drum! hotărî ea fără complexe.

De ceva timp poliția cerceta un caz ciudat, niște întâmplări inexplicabile din punct de vedere logic. Circulau tot felul de scenarii, chiar și în afara poliției, pentru că problema evadase și se plimba nestingherită printre locuitorii orașului. Erau pomenite rețele internaționale de crimă organizată, unii se gândeau la niște farse bine ticluite pentru a testa vigilența forțelor de ordine publică, alții vorbeau chiar de extraterestri.

Ieri după-amiază cineva le-a vândut un pont. La început nu prea au știut cum să procedeze. S-au gândit că ar putea fi o păcăleală. Dacă și-ar fi informat șefii, iar informația ar fi fost o intoxicare, s-ar fi făcut de răsul

colegilor. Dacă n-ar fi spus nimic și-ar fi reușit să rezolve singuri cazul, s-ar fi ales la început cu o muștrare, dar apoi le-ar fi crescut cota și s-ar fi bucurat de unele avantaje în cadrul structurii polițienești. S-au hotărât să-și asume răspunderea. Mai ales Mirela...

Mașina rula hotărâtă pe străzile orașului care începea să se anime, lucru care nu-i prea plăcea Mirelei. Oricine vedea mașina, știa a cui este și apăreau întrebările obișnuite: unde merge, ce s-a întâmplat și așa mai departe. Mai aveau puțin și ieșeau din oraș. Tocmai pentru a evita o prea mare expunere, Mirela o luase pe o variantă mai lungă, dar mai puțin circulată. De abia acum realiză că locul unde trebuiau să ajungă era cel pomenit în cele patru versuri de pe bilețelul găsit pe parbrizul mașinii: iazul numit Marea Azov. Constatarea îi stârni frisoane, dar nu-i spuse nimic Mirelei care era și ea destul de stresată de apropierea de obiectiv, ceea ce se vedea și după modul „blând” în care acționa volanul și pedalele mașinii.

Intrară în pădure. Ceața care începuse să se lase la venirea dimineții se accentuă. Farurile o tăiau cu greu. Gândul la ce-ar putea fi la capătul drumului, peisajul ireal prin care își făcea drum mașina, responsabilitățile pe care și le asumaseră creau o stare de tensiune din ce în ce mai greu de suportat. Simțurile se ascuțiseră în așa măsură încât i se părea că aude hârșăitul produs de frecarea mașinii de pereții de ceață. Zgomotul motorului, blând de altfel, părea acum sinistru, iar undele sonore se vedeau parcă trecând tremurat prin vălul alb din față. În unele locuri erau goluri în pereții de ceață, goluri prin

care ramurile copacilor se repezeau asupra mașinii, dând senzația că vor s-o prindă și s-o înlănțuie, dar golurile dispăreau rapid și mașina scăpa.

Se apropiau de destinație. O transpirație rece îi învălui trupul. Scoase pistolul și îl armă. Se uită la Mirela. Observă cum și ea, cu cotul, verifică existența armei.

Mașina rula cu viteză redusă. Părea că ceața, cu o forță incredibilă, împingea lumina farurilor înapoi și asta îngreuna înaintarea mașinii. Ceața începu să se împrăștie, măturată de adierile de vânt. Se vedeau acum copacii ca niște monștri cu brațele îndreptate spre mașină.

Au ajuns. Mirela opri mașina. Într-o liniște nefirească se auzea zgomotul produs de pârâiașul care se vărsa în iaz, formând o mică cascadă. Deschise ochii mari. Ceea ce văzu întrecea orice închipuire. Se uită la Mirela. Mirela își scoase și ea arma. Aproape în același timp ieșiră din mașină. Rămaseră în spatele portierelor cu armele pregătite. Deodată...

...Deodată o rafală de vânt ieși de după colțul clădirii aflate în construcție, se opri puțin și apoi se năpusti cu putere peste aparatul de radio agățat de o schelă. Îl dădu jos fără să ezite câtuși de puțin. Zgomotul produs de căderea aparatului închise gura crainicului care citea povestirea. Unul dintre muncitori se ridică de pe stiva de scânduri pe care stătea, luă de jos aparatul, îl zgâlțâi puțin, îl puse la ureche și, văzând că se încăpățânează să tacă, îl puse pe o grămadă de nisip. Se uită la ceas, apoi, cu părere de rău, la aparat și se îndreptă spre mașina cu materiale care așteptau să fie descărcată.

Oricum, se terminase și pauza...

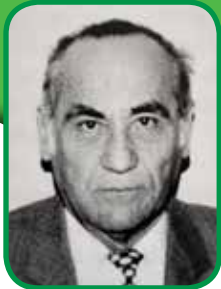
CONSULTANȚĂ JURIDICĂ

oferită de Cabinet Individual
avocat **Carmen Frățiman**
strada Republicii nr. 277 bloc Z1, ap.4

**GRATUIT PENTRU
MEMBRII ASOCIAȚIEI**

Ion TODOR

O eroină ardeleană

Satul Mărișel, devenit azi comună, este așezat pe un platou alpin la o altitudine de 1150-1250m, în Muntele Gilăului, care face parte din Munții Apuseni, aflându-se la o distanță de 50 km de Cluj-Napoca sau de Huedin.

Atestată în documentar în 1724, comuna, considerată cea mai mare din țară ca întindere locuibilă, avea gospodăriile răsirate de-a lungul văilor și dealurilor care o străbat și azi ca și odinioară.

Aici, acum 222 de ani, adică în 1800, se naște în familia judeului sătesc Ioan Dufle, o fată bălaie și frumoasă pe care părinții o botează la biserica din sat, dându-i numele **Pelaghia**. Tatăl, știutor de carte, o învață să scrie și să citească în limba română. Văzând tragerea spre carte a acesteia o trimite la Budapesta unde va învăța carte timp de 3 ani, după care se va întoarce în satul natal. Consătenilor, năpăstuiți și nedreptățiți, le scria scrisori și cereri către autoritățile vremii, iar pe copii îi învăța tainele scrisului și ale cititului. De aceea mărișenii o vor numi „dascălița”, iar pentru firea ei îndrăzneță și curajoasă, „căpitan”.

A fost căsătorită cu Ioan Roșu și a avut un singur copil, botezat Indrei (Andrei), care în timpul revoluției de la 1848-1849 din Transilvania va deveni centurion în oastea condusă de Avram lancu și va conduce, alături de mama sa, luptele lăncierilor români împotriva ostașilor unguri și secui conduși de Kosuth Lajos care voia să ajungă mai repede la Câmpeni pentru înfrângerea oastei răsculaților români.

Apărarea Mărișelului organizată, condusă și realizată de Pelaghia Roșu și fiul său s-a desfășurat în mai multe etape.

În prima încercare, în 1 februarie 1849, mărieșencele au luptat alături de bărbații lor contribuind la învingerea dușmanului și obținerea victoriei.

În a doua încercare (26 februarie 1849) oastea sporită numeric (circa 600 de honvezi) pentru a-i pedepsi pe moșii mărieșeni care le-au oprit înaintarea spre Câmpeni este din nou înfrântă în urma unei lupte care a durat 6 ore.

În cea de-a 3-a luptă (12 martie 1849) moșii au avut de înfruntat o oaste de 1600 de honvezi având și armament greu. La chemarea cu tulnicul a Pelaghiei Rusu, femeile moșilor apărură sus pe munte alergând călare și făcând un zgomot asurzitor. Era semnalul

pentru oștenii lui lancu să deschidă, din vale, focul. În panica creată honvezii au reușit să scape trecând prin înot Someșul Cald.

La 5 iulie honvezii, mai mult și mai bine organizați reușesc să intre în sat, să-l prade și să-l incendieze. A doua zi, grosul oștirii conduse de Vașvari, a fost prins ca în cleștele moșii, la Fântânele, într-o vale mărginită de dealuri înalte acoperite de brazi. Vrednicele și curajoasele moațe conduse de Pelaghia aruncau de pe versanții văii cu bolovani, pietre și tot ce la stătea în cale în capul dușmanilor. Într-o poiană îi așteptau vânătorii români care la semnalul Pelaghiei, împreună cu femeile, se angajară într-o luptă pe viață și pe moarte.

Istoricii afirmă că în luptă au pierit peste 850 de honvezi printre care și câțiva dintre comandanții trupelor: Vașvari Pal, Bulosky, Erdely, Bathory.

Victoria de la Fântânele a fost biruința dreptății împotriva împilării și asupririi naționale și nu în ultimul rând biruința unui popor vrednic a se numi român. Faptele de vitejie ale Pelaghiei Roșu n-au trecut neobservate fiind descrise într-o scrisoare pe care Avram lancu o trimite împăratului Franz Josef: „*sosind la pozițiile menite pentru dânsa, Pelaghia Roșu suflă în buciom, femeile călărețe se iviră din toate lăturile, înălțară un strigăt mare și se puseră în mișcare*”. De asemenea la 9 octombrie 1850 guvernatorul Transilvaniei, generalul

austriac Wolgemuth a recompensat-o pentru meritele avute în timpul revoluției pașoptiste cu suma de 100 florini. În actul de recompensă se spune: „Pe temeiul preînaltei împuterniciri de la 21 august 1850, ordonez, să se dea Pelagiei Roșu, mama lui Andreiu Roșu din Mărișel, decorat cu crucea de aur pentru merite, sume de 100 florini drept premiu pentru demonstrația săvârșită cu istețime în contra insurgenților pentru eliberarea satului ei, punându-se în fruntea unei cete de femei.”

Din nefericire la scurt timp a urmat căderea lui Avram Iancu și au început represalii ungurești asupra locuitorilor Mărișelului așa cum le descrie prof. Teodor Șandor, cetățean de onoare al comunei. Aceștia „se ascundeau prin locuri neprielnice și puțin accesibile unde și-au dus și puținul avut care le-a mai rămas după arderea satului lor. Fiindu-le arsă gospodăria și pentru a se apăra, Pelaghia și familia ei s-au ascuns la

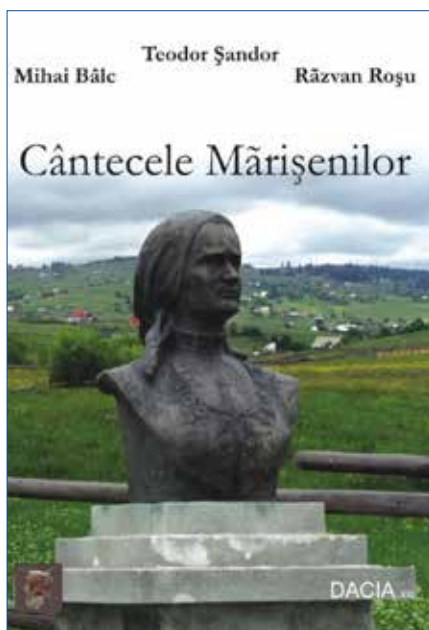
omul lor de încredere, Lazăr Bâlc din hoanca lui Timofie, loc mărginit în 3 părți de pădure, iar singurul loc de acces era bine păzit pentru a o apăra pe Pelaghia, care era rănită în lupta purtată la Fântânele și familia ei era căutată insistent de unguri.”

Pelaghia Roșu a murit în 10 iunie 1870 fiind înmormântată în cimitirul satului pe care l-a apărat cu atâta vitejie.

În plină ocupație austro-ungară, într-o noapte a anului 1900, la propunerea Comisiei Femeilor Române din Abrud, pe ascuns, pentru a scăpa de intervenția autorităților, crucea ce-i veghea mormântul a fost înlocuită cu o frumoasă troiță de piatră.

În zilele noastre școala generală din sat îi poartă numele, iar în mijlocul curții ei i s-a ridicat o statuie și o pictură murală o înfățișează între eroii Ardealului,

Horea și Avram Iancu.

SPUNE ȚARĂ, NU TE DOARE?

Mariana Buzea Daia

Din ochii mamei lacrimi curg în Ajun de sărbători,
Puterile-i din trup se scurg căci Tu, Țară...Tu, o dori!
Ți-a muncit cu drag pământul, copiii i-a dat la școli,
Din moși ți-a păstrat cuvântul, dar Tu, Țară...Tu, o dori!

Ne-a-nvățat să nu furăm și să nu strivim vreo floare,
Pe cei triști să-i ajutăm, dar, de ce, Țară, o doare?
Ți-a rămas pe veci creștină, pe morminte a pus flori,
Ce vină are...ce vină...de acuma Tu...o dori?

Ne-a-nvățat o meserie și să fim stăpâni pe soartă,
Cum de-ai permis, Românie, să stea singură la poartă?
Se uită-n dreapta și-n stânga, e pustiu în sat, la moară,
Fără de făina-i punga. Spune-mi, cum să nu o doară?

Ți-a dat, Țară, copii buni, i-a crescut cu greu și trudă,
Urlă-n morminte, străbunii, că-n țări străine asudă.
Au plecat, Țară, cu toții, i-ai gonit, Tu i-ai gonit
C-ai lăsat în fruntea țării doar pe cei ce te-au râvnit!

Copii buni și educați ai împrăștiat prin lume,
Ai despărțit frați de frați depărtându-i de cutume.
Străinii știu ce-ai gonit: numai copii de valoare,
D-aia-napoi nu-i trimit. Spune Țară, nu te doare?

Cum de poți, Tu, Românie, să îmi stai nepăsătoare
Cu demagogi la domnie, cu discursuri cerșetoare?
Ai atâția oameni buni peste tot: în țară, lume,
Te lași condusă de nebuni? Țara mea, te ții de glume?

Din ochii mamei lacrimi curg în Ajun de sărbători,
Puterile-i din trup se scurg căci Tu, Țară...Tu, o dori!
Poți să-i spui ei, Românie, de ce i-ai gonit copiii?
Poți să îmi răspunzi și mie, de ce te conduc zapcii?

Se tot uită peste gard, ar vrea să-mpartă la morți.
Lacrimile-n ochi o ard căci nu-i nimeni pe la porți.
Își roagă al ei sfârșit...sărbători Sfinte pogoară,
Se-ntreabă cu ce-a greșit...și te-astepti să nu o doară?

Simona MIHĂILĂ

LEGENDELE BÂRLADULUI

Podul Pescăriei. De unde vine numele și cine erau în realitate Take, Ianke și Cadâr, cei trei negustori care aveau prăvăliile aici

Pentru tinerii de astăzi Podul Pescăriei este un sens giratoriu. Pentru părinții lor era o intersecție care lega centrul Bârladului de cartierul Podeni, și abia bunicii și străbunicii vorbesc despre el ca despre un paradis. Al târgurilor, al bunătăților, al mirodeniilor orientale și al cămărilor îndestulate. Acela din care s-au desprins pentru eternitate figurile de poveste ale lui Take, Ianke și Cadâr, în prăvăliile căror halvița, gazul, măslinile negre, chibriturile, rahatul și cuiele împărțeau cinstit aceeași tejghea.

Numele celui mai faimos pod din Bârlad vine din vremea lui Ștefan cel Mare, când prin Bârlad treceau de la Dunăre carele negustorilor de pește. Bârladul era situat pe unul dintre marile trasee comerciale care străbăteau Moldova, cunoscut și sub numele „Drumul Țarigradului”.

Poziția avantajată a Bârladului le-a adus bârlădenilor un mare privilegiu, oferit de însuși Ștefan cel Mare printr-un document semnat în ianuarie

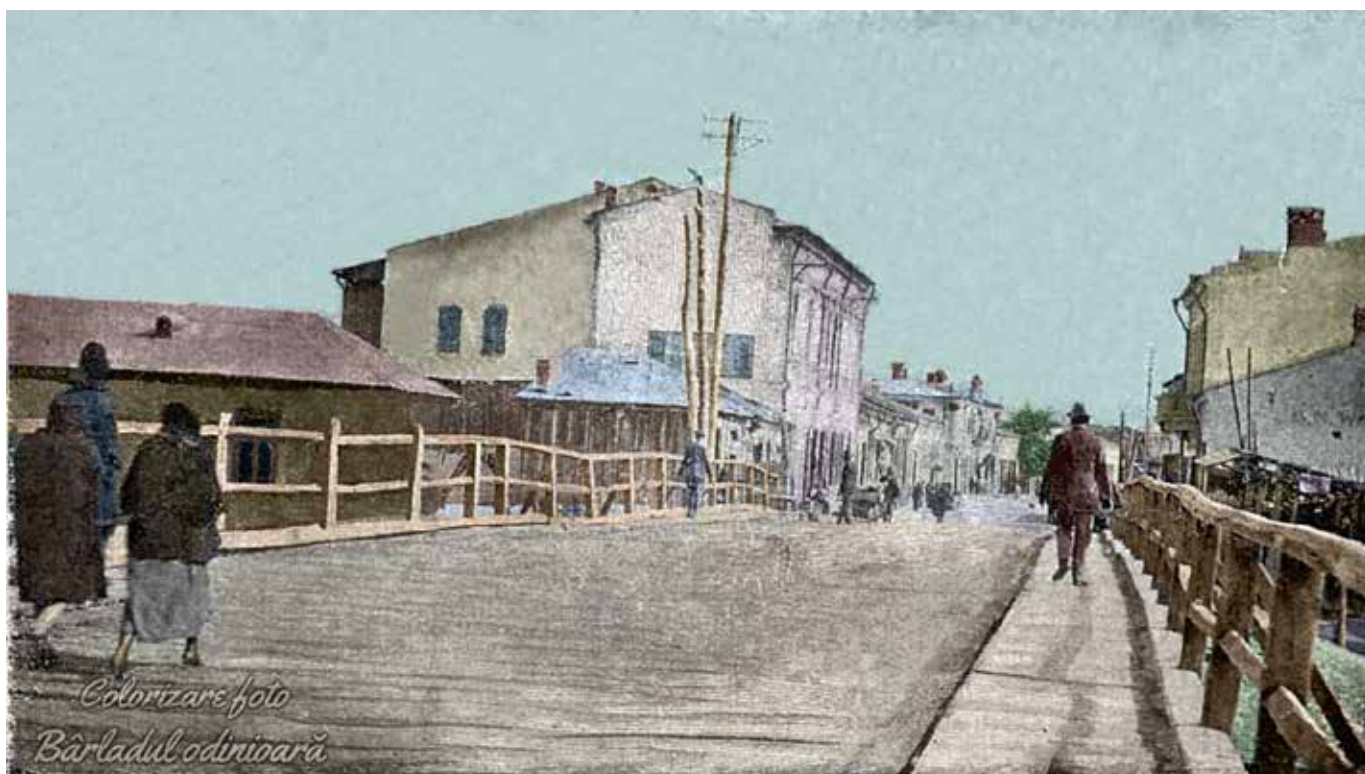
1495: „...nici unul din oamenii care trăiesc în Bârlad să nu plătească vama cea mică acolo, la Bârlad, din nici o marfă, afară de acei ce vor căra pește; aceia să dea de o majă (veche unitate de măsură, echivalentul a 50 de kilograme – n.r.) și de o căruță tot cu pește, altceva nimic”.

„Vama mică” era o taxă pe care negustorii o plăteau când intrau cu mărfurile târgurile importante ale Moldovei.

Mii și mii de care de pește plecate de la Dunăre or fi simțit sub roțile lor balansul scârțâitor al Podului Pescăriei. Un pod de lemn, până la urmă, ca toate podurile din Podeni, cartierul al cărui nume de aici se trage: de la zecile de podețe construite pe străzile veșnic inundate.

Inevitabil, Podul Pescăriei a devenit și un înfloritor centru al negoțului de pește. Care a continuat și în timpul domniei lui Petru Rareș. Acesta a menținut scutirea de taxe pe care Ștefan-Voievod a acordat-o bârlădenilor.

În timp, chiar dacă negoțul de pește s-a diminuat,

Podul Pescăriei a rămas o zonă comercială de referință pentru Bârlad. Așa a trecut prin secolele ce au urmat și așa a găsit-o și începutul anilor 1900, perioada copilăriei scriitorului Victor Ion Popa care a locuit, împreună cu familia, chiar aici, în Podeni, aproape de Podul Pescăriei.

Atmosfera negustorească de la Podul Pescăriei. Take, lanke și Cadâr, trei modești comercianți, deveniți faimoși

Modestul pod de lemn a avut șansa unei duble faime. Cea dată de întâmplarea de a se fi aflat pe traseul carelor de pește de la Dunăre, precum și aceea izvorâtă din penița lui V. I. Popa scriitorul care a așternut în nemurire amintirea a trei negustori printre prăvăliile cărora a hoinărit când era copil: Take, lanke și Cadâr.

Creația literară sub aceste nume ni-i prezintă, dar în realitate altele erau numele celor trei negustori, vecini ai scriitorului. De asemenea, prăvăliile lor nu erau una lângă alta, așa cum ni-i descrie piesa de teatru.

Zona „mirosea puternic a pește și a fructe orientale”, spunea scriitorul Vasile Damaschin, prietenul lui V.I. Popa.

La Podul Pescăriei „se înghesuiau mai multe dughene mărunte de pescărie, coloniale, lumânări, ferărie și mărunțișuri. Pe partea dreaptă era o prăvălie scundă și întinsă, a lui Bizim, căruia bârlădenii îi spuneau <turcu>. La Bizim, care în piesa scriitorului nostru prinsese numele de Cadâr, se vindea gaz, borș și mărunțișuri”, povestește Damaschin.

Turcul era mic de statură, avea trei fete și muncea din greu toată ziua.

Pe partea opusă se aflau mai multe prăvălii, dar cele mai frecventate era tinichigieria lui lavorschi, „prețuit pentru cum își îndeplinea meseria și cum își servea clienții”.

Urma prăvălia lui Bărbuță, care oferea cereale,

după care se aflat o altă tinichigierie, cea a evreului Ițic, unde bârlădenii puteau cumpăra și alte lucruri folositoare gospodăriei. Ițic, căruia localnicii îi spuneau „moș Kaner”, este negustorul care l-a inspirat pe Victor Ion Popa atunci când l-a creat pe lanke.

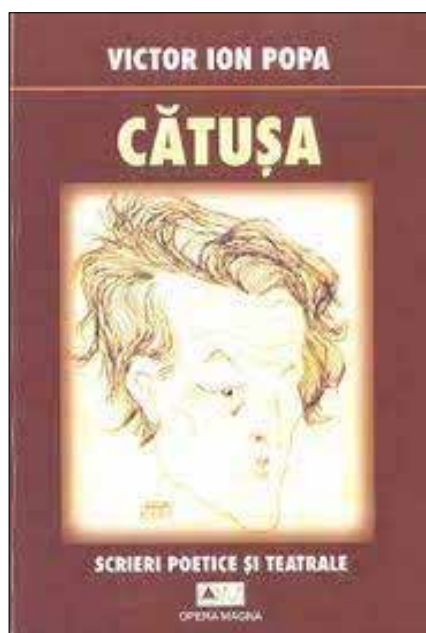
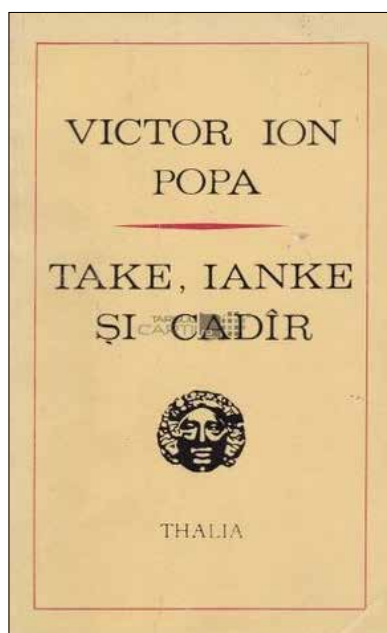
Cel de-al treilea personaj, Take, i-a fost sugerat de un negustor pe nume Peiu, care vindea încălțăminte („ghete, bocanci și cisme”).

Chiar la intrarea pe Podul Pescăriei se afla „o micuță prăvălie care vindea bragă și dulciuri, mai ales copiilor în trecerea lor spre școală și țăranilor veniți la târg”.

Astăzi, Podul Pescăriei, așa cum l-au prins bunicii și străbunicii noștri, nu mai există. În anii '80, lucrările de reconfigurare a orașului după planurile administrației comuniste l-au desființat. Odată cu bătrânul pod de lemn au fost demolate și zeci de case.

Actuala sistematizare ne prezintă nu unul, ci două poduri, cu balustrade din fier, situate pe un alt amplasament. Unul dintre poduri (cel dinspre nord) este amenajat pe locul unor gospodării din trecut.

Au rămas extrem de puține imagini cu vechiul pod. Una dintre acestea a fost captată de pensula pictorului bârlădean Mihai Adamiu. Lucrarea, intitulată „Podul Pescăriei”, se află la Muzeul „Vasile Pârvan” Bârlad.

Prof. Alexandrina PASCAL

Fluxul amintirilor despre... BĂTRÂNA DOAMNĂ

Motto:

„Când amintirile-n trecut
Încearcă să mă cheme,
Pe drumul lung și cunoscut
Mai trec, din vreme-n vreme...”

Mihai Eminescu

Acum înțeleg mai bine emoția de care era cuprins marele povestitor humuleștean când își amintea de locuri dragi și de ce era copleșit de duiosie.

Orașul nostru, Bârlad, târg moldovenesc cu veche atestare documentară, este un oraș liniștit, provincial, cu oameni harnici care respectă datinile și tradițiile strămoșești, deci, aparent nimic spectaculos. Și totuși, acest oraș de provincie a dat țării doi conducători de stat: Alexandru Ioan Cuza și Gheorghe Gheorghiu-Dej, o regină a frumuseții - pe Nathalia Dimopol, recunoscută Miss România în 1902 - și a purtat numele țării pe toate meridianele lumii prin rulmenții de toate tipurile fabricați în I.R. Bârlad. Chiar dacă această glorie este azi o amintire, ne bucurăm că ne putem mândri cu ea, pentru că o amintire frumoasă este cea mai mare bogăție a sufletului.

În cinematografia românească există un film intitulat „Străzile au amintiri”, eu cred că și „Clădirile au amintiri”. La extremitatea nordică a intrării în Bârlad, trecătorul poate observa o clădire destul de impunătoare, sobră, stilul arhitecturii îi mărturisește vârsta, dar care are în sine acel „ceva” care impresionează, un aer serios, care imediat duce gândul, înainte de a vedea firma, și zici: „este o școală”.

Este ȘCOALA PROFESIONALĂ. Ea este BĂTRÂNA DOAMNĂ care a slujit învățământul românesc și oricât

de evoluat ar fi astăzi învățământul tehnologic, să nu uităm că *piatra de temelie* a fost școala profesională. Situată în imediata vecinătate a „Fabricii de rulmenți”, glorie veche a industriei noastre, ea a fost pepiniera pentru forța de muncă calificată, aici au fost școliți teoretic și instruiți practic cei care au făurit rulmenți cu emblema MADE IN ROMANIA.

Pentru mulți ea este doar o instituție din sistem, dar pentru mine această școală are o semnificație deosebită, pot spune chiar că „am crescut odată cu școala”, fiindcă i-am pășit pragul când ea avea doar câțiva ani de existență, iar eu eram la începutul carierei mele didactice. Eu i-am învățat pe elevi limba română, iar școala m-a învățat ce înseamnă să fii cu adevărat profesor. Știam literatură română, știam metodică predării, dar relațiile interumane și metodică predării lor aici am învățat-o.

Acesta este și motivul care a declanșat „fluxul amintirilor” și vă voi împărtăși experiența unui profesor-diriginte de la o școală în care învățați să fii om. Luând în considerație anii și experiența pot fi considerată „decanul de vârstă” și depozitarul amintirilor despre valoarea învățământului dintr-o perioadă peste care începe să se așternă praful uitării.

Deci, în 1959, proaspăt absolventă a Facultății de Filologie, m-am supus legilor și regulamentelor școlare

care impuneau absolvenților un stagiu obligatoriu de trei ani în mediul rural, apoi în 1962 am susținut examenele care se impuneau, după care am fost numită „la oraș”. A fost să fie ca această numire să-mi ofere catedră la „Școala profesională de pe lângă F.R.B.” și acolo a fost locul meu de muncă până la pensionare.

Amintirile mele încep de când școala funcționa deja în această locație, dar începuturile ei au fost în condiții vitrege: cursuri prin săli repartizate provizoriu și dormitoare pentru elevii „interni”, tot așa... În 1955 a fost dată în folosință școala nouă, spațioasă și dotată cu tot ce era necesar pentru a susține un învățământ profesional de calitate. Săli de clasă, laboratoare, bibliotecă, cabinet medical, internat și cantină, toate puse la dispoziția elevilor, majoritatea veniți din mediul rural. Cheltuielile de școlarizare erau susținute de stat, în totalitate, plus îmbrăcăminte și încălțăminte. Mulți dintre elevi încălțau pentru prima dată o pereche de pantofi noi – și aceștia au știut a prețui valoarea muncii.

Cealaltă „jumătate” a școlii o constituiau atelierele, dotate cu mașini funcționale, nu de decor, pe care elevii învățau meseria.

Dacă aveam condiții atât de bune, să nu vă închipuiți că elevii trăiau ca în pension, fără obligații. Nu, era o școală cu profil muncitoresc și elevii erau educați în spiritul muncii. Întreținerea curățeniei în dormitoare, serviciul la cantină (serveau zilnic masa 150-200 elevi) și alte treburi gospodărești se făceau cu ajutorul elevilor, după grafic.

Se asigura o „educație permanentă” prin prezența profesorilor și a educatorilor mereu alături de elev, dar cel mai important rol îl avea profesorul-diriginte. Încerc, prin amintirile mele, să recreez imaginea de atunci a dirigintelui, deși azi ar părea anacronic.

Făcea parte, hai să-i zicem din „fișa postului” obligația de a fi mereu prezent pentru a-i cunoaște, a-i stimula și a-i încuraja pe elevi. Se impuneau vizite la domiciliu (celor externi) pentru a le cunoaște condițiile de viață și legătura cu maiștrii instructori pentru a le cunoaște abilitățile practice. Tot dirigintele era cel care trebuia să-i însoțească pe elevi în orice activitate extrașcolară. Fiind o unitate cu profil muncitoresc era la bază ori de câte ori se impunea muncă patriotică – și bineînțeles însoțită de diriginte. Elevii școlii profesionale au săpat canalele pentru irigații, pe malul Prutului, în comuna Vetrișoia. Și asta, rețineți, în vacanță! Câte două săptămâni, însoțiti de profesorii-diriginti, elevii – prin rotație – erau cazați la ferma din comună și fiecare avea normă zilnică: de a săpa 2 m³ de pământ.

Dar profesorul de serviciu? Azi, această sarcină este ceva de rutină, este o îndatorire ca oricare alta, nu are nimic „spectaculos”. Dar dacă ne referim la perioada pe care o evocăm, a fi profesor de serviciu la școala profesională era un fel de „gardă”, dura 24 ore, timp pe care trebuia să-l petreci efectiv în școală. Există și „camera profesorului de serviciu”, pentru noapte, se știa unde puteai fi găsit, absolut la orice oră și pentru

a găsi rezolvare în orice problemă. De exemplu dacă un elev făcea temperatură, dacă o ceartă degenera în bătaie sau dacă elevul de planton pe palier constata absența unui elev din dormitor. Și asta chiar era o problemă!... fiindcă una din condițiile admiterii în școala profesională era vârsta, iar pentru meseria „forjor” admiterea începea de la 18 ani, în anul III aveau 20-21 ani. Și ca orice tineri apelau la toate șiretlicurile pentru a putea face o escapadă. Iar noi, profesorii tineri, care aveam doar câțiva ani mulți ca ei, trebuia să ne impunem prin competență și seriozitate pentru a ne bucura de ascultare și respect. Multe amintiri nostime, ale controlului de seară la dormitoare, ca profesor de serviciu, azi mă fac să zâmbesc.

Perioada cea mai agitată, când școala era o adevărată „uzină vie”, cu multă muncă, emoții și speranțe, dar întotdeauna răsplătită cu laurii victoriei, era perioada concursurilor pe meserii. Aici își arătau elevii valoarea și măiestria, anual se întorceau de la această competiție cu premii, măcar cu unul sau două locuri I, la faza națională.

Profilul muncitoresc al școlii a făcut ca cei incapabili de a aprecia valoarea muncii să-i privească „de sus” pe elevii de la profesională, dar nu conștientizau că toate beneficiile care ni le oferă viața doar prin muncă sunt obținute. Viața a dovedit că această școală este locul unde s-au format oameni care, în mod efectiv, au pus umărul la progresul social.

Personal, mă simt profund implicată când „mă cheamă amintirile” și în ultimul timp, chemate sau nu, amintirile sunt mereu prezente și multe din ele legate de școala profesională. Fiindcă acolo este locul de început al carierei mele didactice, soțul meu – Ing. Pascal Ștefan – a predat ore de specialitate, iar mai târziu, cei doi băieți ai mei – Alexandru-Dan și Petrică – când școala a mai evoluat și ajunsese „Grup școlar industrial”, tot aici au studiat și au absolvit „Liceul Industrial”.

Sunt motive suficiente pentru a înțelege de ce de câte ori trec prin fața acestei vechi clădiri mi se declanșează fluxul amintirilor. Atunci îl înțeleg și mai bine pe Mihail Sadoveanu care în povestirea „Domnul Trandafir” mărturisește că atunci când a vizitat locurile natale nu clădirea nouă a școlii l-a atras, el s-a dus, emoționat, să viziteze locul gol, unde a fost odată „odaia scundă în care era vara caldă și iarna frig”, locul școlii în care a învățat el.

Dar am și o veste bună: „Bătrâna Doamnă” întinerește. Intrată într-un proces de reabilitare, vechea școală profesională, peste care timpul a lăsat urme, va îmbrăca veșmânt nou și va arăta așa de frumos pe cât de frumoasă i-a fost menirea pentru care a fost concepută.

Cine știe să aprecieze valorile, trecând pe lângă ea, nu poate decât să exclame: „Cinstire ție, BĂTRÂNĂ DOAMNĂ, simbol al școlii românești!

în v. **Victoria RUDI**

Un jurnal de bord ca destin Copilăria, tărâm al iubirii

„Nu am visat să fac altceva decât să urc pe un vapor, să plec pe mare!

Visul a fost în mine, s-a născut odată cu mine!”

Căpitan Pavel-Florentin Rudi

„A fost odată un copil, Paulică, o gingășie mișcătoare, un chip angelic, frumos și inteligent. Parcă-l văd cum se juca pe nisipul mării din Costinești... săpa gropi pe care încerca să le umple cu apa mării...” (mărturia unui prieten, I. Țuțuianu).

„Copilăria, cea mai curată și cea mai frumoasă vârstă, mi-am petrecut-o alături de cei dragi și în mijlocul naturii. Amintirile din primii ani de viață, le știu cu mare precizie: primele patru clase, cu portretul învățătoarei mele, doamna Ghelțu, colegii, prietenii de familie...” (spicuiuri din jurnalul personal).

Vacanțele mergea de multe ori la bunici, în satul Movilenii-Bârladului, colțul de rai al copilăriei lui, un tărâm vrăjit: „Satul bunicilor a fost decorul vacanțelor mele de vară, când nu mergeam în tabere, cu mama, la munte sau la mare, și asta se întâmpla chiar de două-trei ori pe vară...”

...iar casa bunicilor era casa poveștilor: „Mi-ași fi făcut timp să-l ascult pe bunelul povestind din tinerețile lui, întâmplări din război, perioada de prizonierat, colectivizarea...” (spicuiuri din jurnalul personal).

Aici era tot universul lui, cu prispa casei, locul unde a învățat să meargă, mai întâi de-a bușilea, apoi copăcel; prispa, imaginara magistrală albastră pe care își înșiruia ordonat vaporășele confecționate din hârtie, mersul pe bicicletă...

Doar câteva rândunele care-și făceau cuib la streășina casei, îi mai distrăgeau atenția și-i împotmoleau navigația

prin câte o trimitere mai molicioasă de sus. Paulică le pune gând rău gălăgioaselor și într-o zi, curios să afle ce este în cuib, s-a cățarat pe o scară care era sprijinită de tulpina unui prun din fața casei, vrând să ajungă sus. Dar a pățit-o... scara a alunecat și el a căzut.

Un țipăt asurzitor străbate timpanele bunicii, care alergând, îl adună îngrijorată de pe jos:

- Du-l la baba Filișca, trebuie să-și fi sclintit mâna, nu degeaba țipă el, zice bunelul!

Bunica, luându-l ocrotitor în brațe, aleargă la baba Filișca, care prin descântecurile ei, se credea că aduce vindecarea. Deși smuciturile babei asupra mânuței lui de câțiva centimetri erau dureroase, Paulică privea înmărmurit la bolborosile ei, care spre amuzamentul nostru, o imita prin casă întrebător.

Multe zile la rând a zăcut cu mâna umflată pe care o ținea legată de gât cu o fașă.

După această ispravă, în fiecare zi privea cu tristețe la rândunelele care cântau voioase. Ele mulțumeau lui Dumnezeu că le-a apărat de Paulică.

Mai târziu, a înțeles că animalele și păsările sunt făpturile lui Dumnezeu și toți copiii trebuie să fie buni cu ele, să le iubească, să le ocrotească.

„Bunica Adela, mămica, cum îi spuneam noi – eu și vărul Gelu – era o femeie ocrotitoare, dispusă să facă orice pentru nepoții ei.

Îmi aduc aminte cu mare drag, cum ea ne ducea la biserică chiar și în vremurile cu restricție ale comunismului” (spicuri din jurnalul personal).

Un episod despre copilul Paulică, care știa să trăiască orice bucurie i se făcea:

Paulică este fericit. Are o cămașă nouă, pe care i-a cusut-o bunica lui, mămăica. O va îmbrăca în zile de sărbătoare.

Bat clopotele... este duminică dimineața; toți se pregătesc să meargă la Sfânta Liturghie. Paulică îmbracă repede cămașa cea nouă și pornește grăbit spre biserică unde mergea adesea cu bunica. Nu așteaptă, o ia înainte, iese pe poartă... bunica abia apucă să strige din prag:

- Nu te duce singur. Ai să cazi în baltă și-ți murdărești hăinuțele!

El n-o ascultă! Pe drum alunecă și cade în noroi; noaptea plouase zdravăn. S-a întristat și a plâns că-și murdărise cămașa cea nouă și nu se mai putea bucura de a fi în biserică cu ea.

„Mai târziu, când am crescut am aflat că fiecare copil primește la botez o cămașă nouă, albă și curată. Această cămașă este haina sufletului și trebuie păstrată curată. Am aflat că faptele rele murdăresc haina sufletului!” (spicuri din jurnalul personal).

„Nici voioșia cu toate ghidușiile specifice copilăriei, cu păzitul vacilor sau furatul harbujiilor nu mi-au fost străine.

Într-o seară călduroasă de vară, în preajma Sfinților Apostoli Petru și Pavel, înhăitat cu prietenul meu, Sandu și cu vărul Gelu, hotărâm să dăm iama prin harbujii C.A.P.- ului. Când am considerat noi că paznicul, topit de căldură, a fost răpus de somn, tiptil, tiptil am început a păși printre curpeni.

Dintr-o neatenție, unul din noi produce un zgomot, câinele care era legat lângă colibă latră și paznicul se trezește. Acesta, buimac, proferând tot felul de sudalme, pornește vijelios în urmărirea noastră. Agățat într-un curpân, eu am căzut la pământ și din câțiva pași, paznicul mă prinde de guler zicând:

- Te-am prins, ghiaure, îți scot eu harbujii pe nas. A cui ești?

- A lui Gheorghe Hanganu, răspund eu, tremurând din toate încheieturile.

- Aha, te-au adus derbedeiiăștia... pun eu mâna pe ei, arătând cu pumnul ridicat, amenințător spre ei, care mai mari fiind, ajunseseră deja pe coama dealului. Hai la moșu, să-ți dea o felie dulce că nu știi tu care-i copt, zice bătrânul schimbându-și atitudinea când a aflat că sunt nepotul cumătrului său.

Înspăimântat, nu înțelegeam ce se petrece și-mi ziceam în sinea mea: „Doar n-o fi acesta Dromihete, care și-a tratat cu ospitalitate dușmanul”, mai ales că bătrânul nu avea nici barbă. La plecare mi-a dat pentru acasă un harbuz” (spicuri din jurnalul personal).

Spre amuzamentul colegilor, el povestea cu mare har, adeseori pățania

cu furatul harbujiilor, precum și alte întâmplări din vacanțele petrecute la bunicii materni.

„Bunelu, Gheorghe, era om harnic, bun, gospodar... de la el am și acum dragostea pentru animale, mai ales pentru cai. Vara îmi plăcea să călăresc, împreună cu vărul Gelu, pe care îl consideram fratele meu mai mare. Când ne trezeam dimineața, eu și vărul, mămăica ne fierbea laptele proaspăt muls, ne pregătea trăistuța cu merinde și plecam cu animalele la păscut. Bunicii, de mic m-au învățat multe lucruri minunate cum ar fi: respectul pentru oameni, muncă, responsabilitate.

De la bunelu știam că Moș Nicolae este protectorul copiilor. El vine pe furiș în case și lasă bomboane în ghetuțele copiilor. Ca să primim daruri, trebuia să ne curățim bine încălțăminte, treabă pe care o făceam cu drag, gândindu-ne că vom primi dulciuri. Tot bunelu îmi spunea că Moș Nicolae este mult mai secretos decât Moș Crăciun. El vine, dar nu-l vede nimeni niciodată.

„Drumurile vieții, lungi și întortocheate, m-au făcut să locuiesc vremelnice în Italia. Am avut fericita ocazie să ajung la Bari, unde într-o criptă, a fost pus trupul Sfântului Nicolae, după adormirea Sa întru Domnul, în anul 343. Am avut prilejul să citesc o legendă despre minunile săvârșite de acest sfânt: Se spune că într-o zi, pe când El se întorcea, pe mare, venind de la Ierusalim, s-a pornit o furtună puternică. Atunci, Sfântul Nicolae s-a rugat la Dumnezeu și furtuna s-a oprit pe loc. Marinarii de pe corabie, încremeniți de spaimă, au considerat că aceasta este o mare minune. De atunci, Sfântul Nicolae este și protectorul marinarilor și al meu, desigur!” (spicuri din jurnalul personal).

Grigore Gafencu - 130 de ani de la naștere

Prof. Maria MARIN

S-a născut la 30 ianuarie 1892 la Bârlad, în județul Tutova. Este fiul lui Alexandru Gafencu, inginer și a Ralucăi Costache. Mai are o soră, Elena, căsătorită cu Mihail Jora.

După unii își face studiile la Facultatea de Drept din București unde își ia și doctoratul, după alții la Geneva și în 1914 devine doctor în științe juridice la Sorboba.

În anii Primului Război Mondial a luptat în cadrul Corpului Aerian în bătălia de la Mărășești și a primit ordinul „Mihai Viteazul”.

După război devine ziarist și înființează ziarul „Timpul familiei”, care a fost tradus în franceză și publicat în mai multe țări. În Elveția colaborează la „Journal de Genève” și la alte ziare din Europa.

După Primul Război Mondial profesează, un timp, ca avocat.

Ca jurnalist a mai condus „Revista vremii”, „Argus” și în 1921 fondează Agenția de Presă „Orient-Radio” (RADOR).

S-a căsătorit cu o dansatoare franțuzoaică, Esmee, care a fost protejată de Chrissoveloni. Era o femeie inteligentă, vioaie, vorbăreață și foarte devotată carierei politice a soțului său. La 24 de ani este ales membru în Adunarea Deputaților și funcționează ca adjunct al Ministrului de externe, în guvernul Iuliu Maniu până în 1928. În același an, 1924, a devenit membru al Partidului Țărănesc.

În 1932 devine subsecretar de stat pe lângă Departamentul Afacerilor Externe, funcție ce o deținuse și în 1928. În anul 1933 fondează ziarul „Timpul”.

La 23 decembrie 1938, este numit ministrul Afacerilor Străine, iar la 13 aprilie 1939, alături de Polonia, România primește garanțiile de independență din partea Angliei și Franței. La rândul lor, Polonia și România trebuiau să acorde garanții reciproce în cazul unui atentat german (nu s-a aplicat).

Grigore Gafencu devine colaborator al regelui Carol al II-lea, ca membru al Directoratului Frontului

Renașterii Naționale, apoi membru ad interim al Propagandei naționale.

Intră în dezacord cu regele Carol al II-lea și părăsește conducerea Ministerului de Externe. Ca ministru de externe a reafirmat politica de neutralitate strictă a României.

„Ne-am străduit să reafirmăm politica de neutralitate și deplină noastră independență. Nu înțelegem azi să slujim scopurile... scopurile unui război a nimănu!”

În iunie 1940, URSS anexează Basarabia, nordul Bucovinei și ținutul Herței. Grigore Gafencu este trimis ca ambasador la Moscova.

Rămâne în funcție până la 21 iunie 1941. În timpul războiului pleacă din țară și se stabilește în Elveția, la Geneva.

România, între timp, a intrat în război împotriva URSS, la 21 iunie 1941.

În 1944 îi apare lucrarea „Preliminariile războiului din Răsărit”.

După război se mută la Paris, unde, în 1946, publică volumul „Ultimele zile ale Europei”. Cartea care a fost tradusă în mai multe limbi. Ea se referă la călătoriile întreprinse în anii 1939 și 1940 în mai multe capitale europene, în care avansează ideea că „lumea a făcut un război ca să omoare zonele de influență: noi trebuie să facem o pace ca să le omorâm a doua oară”.

În anul 1946, în timpul Conferinței de Pace de la Paris, Grigore Gafencu, alături de alți oameni politici, a prezentat două memorii, în care erau enunțate drepturile românilor. Prin activitatea sa, intră în contradicție cu noua conducere a României. Este judecat (în lipsă), de Tribunalul Popular din România. I se retrage temporar cetățenia și este condamnat la 20 de ani de muncă silnică și 32 de închisoare.

În 1947 merge în SUA, invitat de „Yale University Press” pentru o serie de conferințe și ține apoi cursuri la „New York University”. Inițiază formarea de grupuri

care să propage „Mișcarea Europeană”, adică o alianță a statelor europene, în care să fie inclusă și România.

Gafencu participă și la formarea „Comitetului pentru Europa Liberă”

Organizează, în apartamentul său din Park Avenue (New York) întrunirile numite „Tuesday Panels”, în fiecare marți seara. Se întruneau fruntași politici exilați din țările sub ocupație comunistă și împreună cu oameni politici americani, unde discutau probleme la ordinea zilei.

În 1948 este la Londra, unde dezbată probleme legate de drama României, precum și al „Ligii Românilor Liberi”, înființată în martie 1951. A fost unul din fondatorii „Ligii Românilor Liberi”, a fost președintele Uniunii Europene a Federaliștilor, membru al „Mișcării

Europene”, membru al Comitetului Național Român din 1949 până în 1952, când s-a stabilit la Paris.

S-a stins din viață în ziua în care a împlinit 65 de ani (1957) în urma unei crize cardiace. Ceremonia a avut loc la Biserica românească Sf. Jean de Beauvais, la care au participat 200 de persoane, printre care și Robert Schuman, unul din „părinții fondatori” ai Uniunii Europene.

În memoria lui Grigore Gafencu, Centrul de Cercetare a Istoriei și Patrimoniului Cultural se bucură de recunoașterea Centrului Național pentru cercetare în învățământ din București.

Pe drept cuvânt, putem spune că fără Grigore Gafencu și Nicolae Titulescu nu am fi avut o diplomație și o imagine europeană.

Prof. Lucia MUNTEANU

Minutul de cugetare

„Mă îndoiesc, deci cuget!
Cuget, deci exist!”

René Descartes

„Datoria noastră de bază este să ne
găsim menirea și să ne-o împlinim.”

Charlotte Perkins

„Soarta este scuza celor slabi și opera
celor tari.”

Nicolae Titulescu

„Am adormit și am visat că viața este
bucurie, dar m-am trezit și am văzut că
viața este datorie, și am muncit și am
făcut din truda vieții, BUCURIE.”

Rabindranath Tagore

„Faima se ruginește, dacă nu o cureți
zi de zi prin muncă.”

Nicolae Iorga

„Nu urmări să ai succes, străduiește-te
să ai valoare.”

Albert Einstein

„E ușor să vindecii sărăcia în bunuri;
sărăcia duhului e cu neputință de
tămăduit.”

Michel de Montaigne

„Cel mai fericit om este acela care
face fericiți un număr cât mai mare de
oameni.”

Lev Nicolai Tolstoi

„Valoarea unui om se măsoară prin
binele făcut semenilor.”

Mahomed

„Viața nu merită să fie, dacă e trăită
în genunchi în fața altora...”

Camil Petrescu

„Păstrează-ți bunătatea ca pe o
comoară. Învață să dăruiești, fără ezitare,
să pierzi, fără regrete, să câștigi, fără
cruzime.”

George Sand

Jenică RUSU

Smaranda Brăescu

(21 mai 1897 - 2 februarie 1948),

Bârladul și dragostea ei!

125 de ani de la naștere

90 de ani de la recordul mondial la parașutism

În opinia mea, Smaranda Brăescu merită recunoștință din partea poporului român atât pentru recordurile mondiale obținute la salturile cu parașuta, dar mai ales pentru lupta ei continuă de recunoaștere a drepturilor și meritelor femeilor, a dovedirii unui curaj neînfricat pe linia frontului, mergând de fiecare dată în cele mai dificile misiuni ale aerului ca pilot/însoțitor de zbor, în cadrul celebrei „Escadriile Albe”, formate din avioane sanitare, salvând viețile multor militari români, dar și pentru curajul de a înfrunta regimul opresiv dictatorial comunist.

La Bârlad, Smaranda Brăescu a fost cinstită așa cum se cuvine, la data de 20 iulie 2022, în Parcul Teatrului „V.I. Popa”, la bustul dedicat acesteia, unde a avut loc o festivitate prilejuită de un dublu eveniment: Ziua Aviației Române și Forțelor Aeriene și Evocarea doamnei Smaranda Brăescu, prima femeie parașutist din România, ținând cont și de faptul că anul 2022 este dedicat și considerat ca fiind „Anul Smaranda Brăescu”, conform Legii 19/2022.

Manifestările au debutat la ora 11.00 cu depuneri de coroane din partea oficialităților locale și centrale, între care amintesc pe primarul municipiului Bârlad, domnul avocat Dumitru Boros, reprezentanții Asociației Casa de Ajutor Reciproc „Elena Cuza” Bârlad, domnul consilier magistrat pensionar Aionițoae Veronel, domnul consilier cms șef. de poliție (rez.) Chelaru Vasile și doamna consilier economist Siberescu Tincuța, reprezentanții Garnizoanei Bârlad, domnul colonel Florin Coteș și plutonier major Țăranu Florinel Ovidiu șeful Cercului Militar Bârlad, Societatea Numismatică Română

– Secția Bârlad, Societatea Filatelică „Tutova”, Asociația Cercetașilor Militari în Rezervă și Retragere Buzău și Batalionul 53 Comando „Smaranda Brăescu” Bacău, reprezentanți ai Poliției Locale, garda de onoare fiind asigurată de un grup de patru militari de la Batalionul 53 Comando „Smaranda Brăescu” Bacău, după care au fost susținute alocuțiuni de către (r.) Nicu Murgu, care a făcut o scurtă trecere în revistă a vieții și carierei Smarandei Brăescu, și domnul primar avocat Dumitru Boros.

De la 11.30, la Cercul Militar Bârlad, a fost vernisată o expoziție de medalistică, filatelie, cartofilie, machete aviație, parașutism etc, iar un grup de militari de la Batalionul 53 Comando „Smaranda Brăescu” Bacău a organizat pe platoul din fața Cercului Militar Bârlad o acțiune de prezentare a tehnicii și echipamentelor specifice acestei arme, cei prezenți putând nu numai admira, ci și manevra sub supraveghere parte a echipamentului militar expus.

Despre Smaranda Brăescu trebuie cunoscut că s-a născut pe 21 mai 1897, în Hănțești, Buciumeni și a fost prima femeie parașutist a României, care a devenit campioană mondială la salturile cu parașuta.

La Bârlad s-a aflat din anul 1911 până în 1913 când a urmat cursurile Școlii secundare de fete, ocazie în care la data de în 27 mai 1911, la vârsta de 15 ani, a văzut cu proprii ochi un temerar raid aerian, al aviatorului Gheorghe Negrescu care a fost întâmpinat de numeroși bârlădeni, iar acesta în semn de recunoștință a zburat pe lângă Grădina Publică din Bârlad.

În perioada Primului Război Mondial, Smaranda continuă studiile de liceu la Bârlad, ulterior profesează ca învățătoare în mediul rural, iar apoi merge la Tecuci la o școală militară de pilotaj, unde în anul 1923, Smaranda Brăescu primește botezul aerului. Neprimită în rândul aviatorilor, din cauza prejudecăților față de femei, merge la București și urmează cursurile Academiei de Arte Frumoase, secția ceramică și decorațiuni (1924 – 1929), fără a abandona dragostea de aeronautică, documentându-se continuu despre saltul cu parașuta. Reușind să

strângă suma de 60.000 lei se deplasează la Berlin, unde achiziționează o parașută Schroeder cu 40.000 lei, iar la 5 iulie 1928 Smaranda Brăescu a executat primul salt cu parașuta, devenind prima femeie parașutist din România.

„Cădeam, cădeam cu toată greutatea corpului, cu toată senzația căderii vertiginoase. O clipă nesfârșită și, deodată, o smucitură, care curmă fâlfâitul parașutei în desfășurare. Se deschisese și eram salvată. Făcui ochii mari și privii în jur... apoi mă pornii pe răs, așa, singură în cer, ca un copil căruia i-a reușit o ștângărie... Am căzut pe spate, fără măcar să mă zgârii. Cei care au pornit spre locul unde căzusem m-au găsit strângându-mi liniștită parașuta. Dl Heinecke m-a îmbrățișat și a strigat: «Bravo, România!»”

Ulterior continuă salturile cu parașuta în România, la mitingul aerian din 26 octombrie 1928 de la Băneasa, unde execută primul salt în țară.

În SUA desfășoară o campanie de salturi demonstrative și participă la o serie de mitinguri aeriene, ceea ce îi aduce faimă, presa internațională scriind apreciativ.

La data de 2 octombrie 1931 Smaranda se ridică până la 6000 de metri în zona Bărăganului, de unde sare și după 21 de minute și 25 de secunde aterizează la 28 km de Slobozia, obținând trei recorduri: recordul mondial feminin, recordul european feminin și recordul național absolut atât la bărbați, cât și la femei, fapt pentru care Regele Carol al II-lea i-a oferit Crucea de Aur a Virtuții Aeronautice.

La data de 19 mai 1932, în America, la Sacramento, în vecinătatea Munților Sierra Nevada, Smaranda onține un nou record mondial absolut prin săritura cu parașuta de la 7.200 de metri înălțime, care a mai fost doborât abia după 20 ani, de căpitanul Traian Dumitrescu-Popa cu o săritură de la 7250 de metri.

În străinătate, pe oriunde a fost, prefera să meargă la întâlnirile și evenimentele publice ale vremii în portul

național românesc, stârnind admirația, astfel că multe din fotografiile care există cu ea sunt în această îmbrăcăminte dragă nouă românilor.

A fost pilot și un foarte bun instructor de zbor.

S-a făcut remarcată și în Al Doilea Război Mondial fiind cea care prelua cu avionul cele mai periculoase misiuni de transport ale militarilor români răniți pe frontul de est. Bineînțeles că a deranjat autoritățile comuniste atunci când a semnat un manifest prin care era demascată mânia a alegerilor de către sovietici în România, fapt pentru care regimul opresiv comunist i-a făcut viața un calvar, fiind nevoită să se ascundă și să trăiască sub o altă identitate.

Regina zborului românesc a decedat la data de 2 februarie 1948, fiind înmormântată în cimitirul din Cluj Napoca, sub numele Maria Popescu.

În amintirea ei Smaranda Brăescu are busturi la Bârlad, la Buciumeni, comuna natală, un monument în Cimitirul central din Cluj-Napoca ridicat de Asociația Română pentru Propaganda și Istoria Aeronauticii Filiala Cluj, care în amintirea dumneaei a mai editat o carte biografică „Smaranda Brăescu: Lăsați-mă să zbor!”, a emis o medalie și a scos o revistă aniversară „AERONAUTICA”, și i s-a acordat titlul de Cetățean de onoare al municipiilor Cluj-Napoca, Galați, Tecuci și Bârlad, precum și Emblema de onoare a municipiului Iași.

Având în vedere că anul 2022 îi este dedicat Smarandei Brăescu, prima femeie parașutist din România, la îndemnul domnului magistrat pensionar Nicolaie Mihai evenimentul a fost filmat de Departamentul Media al Asociației Casa de Ajutor Reciproc „Elena Cuza” Bârlad pentru membrii care nu au putut ajunge, dar își doresc să vizioneze festivitățile de la Bârlad dedicate eroinei Smaranda Brăescu, filmul putând fi vizionat pe canalul you tube al Asociației.

Prof. **Ghiță CRISTIAN**

„Sântilia – Nedeia mocănească” din Valea Zânelor – Covasna

În perioada 20 iulie – 4 august m-am aflat la recuperare la Spitalul de Cardiologie de la Voinești – Covasna. Pe 24 iulie a avut loc, conform tradiției, spectacolul folcloric „Sântilia – Nedeia mocănească” la Valea Zânelor – țărâm de sorginte dacică, aici aflându-se și Cetatea dacică a dacilor liberi.

Actualii locuitori continuă prin cântec, joc și voie bună, tradițiile ancestrale ale strămoșilor lor, în contrapondere cu cele ale celor care revendică un ținut care nu-i al lor. Pacienții spitalului, precum și turiștii aflați în campingul de la Valea Zânelor, au putut admira întreaga desfășurare a spectacolului oferit de românii autentici și patrioți din Voinești.

Pentru edificare vom prelua din „Observatorul de Covasna” articolul dedicat acestui eveniment.

În acest weekend (23-24 iulie) la Valea Zânelor, după un an de pauză din cauza pandemiei, are loc una dintre sărbătorile de suflet ale voineștenilor (locuitorii din Voinești-Covasna). Este vorba de Sântilia – Nedeia mocănească, cea care ilustrează viața autentică a oamenilor locului și care este grăitoare pentru ocupația străveche a păstoritului. În programul zilei de duminică sunt incluse, pe lângă obiceiul cunoscut al nunții, și momente artistice susținute de artiști locali și invitați speciali și un eveniment surpriză.

„Sântilia – Nedeia mocănească” a rămas una din puținele sărbători prin care oamenii prezentului se mai pot întâlni cu cei ai trecutului, cu obiceiurile și datinile străbune, dar și cu valorile strămoșești care s-au transmis din generație în generație și care continuă să sălășluiască

în fiecare dintre noi, chiar dacă într-o formă aparent schimbată.

Dintotdeauna, creșterea animalelor a fost ocupația oamenilor din zonă și continuă să fie. Ceea ce s-a schimbat este felul în care oamenii se raportează la această activitate care cândva era strâns legată și de viața lor personală și își puneau amprenta foarte pregnant asupra întregului lor drum existențial. În vechime, la Sântilie, oamenii legau alianțe, puneau la cale căsătorii și trasau destine. Nedeia mocănească a voineștenilor spune așadar povestea păstorilor care coborau de pe munte în preajma sărbătorii de Sf. Ilie și își alegeau nevestele. Așa se explică de ce, la fiecare ediție a sărbătorii, participanții pot asista la o nuntă specifică zonei în care pot vedea pas cu pas toate obiceiurile nupțiale, precum cursa de cai, cerutul miresei, descălțatul nașilor, Hora Sântiliei.

Și în acest an, alaiul de nuntă va porni la ora 10.00 din fața Bisericii Ortodoxe din Voinești, Covasna, și se va îndrepta către casa din Poiana Nedeii, unde nuntașii vor petrece cu bucurie. „Actorii”, îmbrăcați în costum național popular, vor întruchipa toate personajele unei nunți adevărate: perechea de miri, nașii, vorniceii, socrii mari și mici, nuntașii etc. Este o tradiție despre care se crede că datează de la începutul secolului al XVI-lea.

Conform organizatorilor, pe lângă nuntă, în programul zilei de duminică, 24 iulie, sunt incluse o serie de manifestări și momente artistice extrem de atractive... La Nedeia Mocănească a voineștenilor vor fi prezenți și meșteri populari care își vor prezenta meșteșugurile. Oierii le vor arăta vizitatorilor cum se face cașul, cu lapte muls „în direct”, iar spectatorii vor putea gusta din produse tradiționale păstorești.

Evenimentul este organizat de Asociația Cultural-Creștină Justinian Teculescu și Asociația Județeană a Crescătorilor de Ovine Covasna. Este un proiect cultural realizat cu sprijinul financiar al orașului Covasna, al Consiliului Județean Covasna și al agenților economici din zonă.

Mirela Cara Dragu

Ca unul care am asistat la tot spectacolul și m-am impresionat profund, am beneficiat de o bucată din

Epigrama-i la Covasna

Ediția a III-a -2022 - Tema: Sântilia Voineștilor

„Colacul Miresei” și din „Cozonacul Nașei”.

Organizatorii au lansat și un concurs de epigrame pe care le reproducem în continuare.

Mirele petrecăreț

Ciobănașul în nedeie
Nici o șansă nu ratează
Că de-abia-și luă femeie
Și e prins... cu alta brează.

Maria Chirtoacă

Descălțatul la nuntă

După ce bem aldămașul,
Zice obiceiul trac,
Să-descalț ușor pe nașul,
Iar pe nașa s-o dezbrac...

Grigore Marian Dobreanu

La Sântilia din Voinești

Vezi la Voinești de sărbători
Femei frumoase, jocuri, flori,
Cornute mici, cornute mari
Aleși locali, parlamentari.

Florin Rotaru

Obicei la nunta Voineștilor

Nașilor în curtea mare
Însurățeii cei de viață plini
Le scot pantofii din picioare
Căci sunt deja-ncălțați cu cei doi fini!

Vasile Larco

Breaza de paie aprinse

Mireasa, numai fericire,
Dansând cu nașul se gândea,
Cum să-l determine pe mire
Să joace... cum îi cântă ea!

Liviu Kaiter

Obicei pastoral

De Sântilie a urcat
La el în munți, sa-i tundă mieii
Dar tunsul fost-a amânat
Să-i facă poftele femeii.

Catul Grigore

Sântilia Voineștilor

Obicei ce-aduce multă bucurie
Dacă el s-ar ține, cum e necesar,
Și de Sf. Petru, și de Sântilie,
Și de sfinții ceilalți, toți, din calendar.

Laurențiu Ghiță

Hora Sântiliei

Surpriza unui ciobănaș
Rămâne adorabilă,
Păpușă n-are acum de caș
Iubitei dând... glonflabilă.

Florin Foca

La Sântilia Voineștilor

Sosesc peste munte ciobani
Să-și cate neveste cu stare
Frumoase fătuci de mocani,
Și capre cu ungerul mare.

Gheorghe Șchiop

Armonie la Covasna

În buricul României
Orice-ar spune demnitarii,
Joacă hora Sântiliei
Până și minoritarii...

Constantin Moldovan

PREMIUL SPECIAL

Cadoul ciobanilor

De Sfânt
Orice v
Umblă
Dar și-c

inaru

Gl.bg.(r) **Neculai ROTARU**

Două cărți de excepție, autor Adrian Stroea

Este cunoscut rolul cărții, în general, în dezvoltarea ființei umane și șansa pe care i-o oferă cartea individului, în realizarea sa pe toate planurile. Zicala „ai carte, ai parte” rămâne mereu actuală.

Cărțile joacă un rol semnificativ în viața noastră, ele devenind indispensabile omenirii, fie că sunt de specialitate, fie că sunt de beletristică, fie că acestea conțin scheme, desene diferite etc. iar atunci când ne referim la istorie acestea sunt surse de cunoaștere, căi de cercetare și de ce nu elemente de comparație pentru aflarea adevărului istoric. Dacă, atunci când deschizi o carte, descoperi o lume nouă, dacă atunci când parcurgi o carte, devii mai împlinit în planul cunoașterii, dacă atunci când explici altora o carte, devii un element motivațional pentru alții, pentru a o citi, atunci putem considera că sunt suficiente motive care ne permit să afirmăm că, în viața oricărui individ, cartea rămâne instrumentul cel mai de preț care îi poate cizela viața.

Cu câtă plăcere ne reamintim de copilăria noastră, atunci când, ascunși sub plapumă, la lumina slabă a unei lămpi cu gaz, savuram pasajele parcurse din cărțile citite, reținând, chiar cu multă exactitate, unele expresii sau chiar pasaje, sau cu câtă dorință reciteam unele dintre cărți pentru a retrăi diferitele sentimente care ne umpleu inimile de bucurie.

Lectura unei cărți, practică din plăcere, rămâne parcă o îndeletnicire mai puțin răspândită, deși, evident, cartea reprezintă învățătorul care poate să te conducă la bine, îți poate crea bucurii, te face să râzi sau să plângi.

O carte te orientează către alte cărți, iar toate la un loc formează o bază trainică a culturii fiecăruia dintre noi, care nu poate fi dezvoltată mai bine și mai frumos așa cum o face lectura.

Oare, astăzi, în epoca calculatoarelor, mai sunt cartea și lectura ei situate la locul de frunte în viața tineretului?

Cred că am putea răspunde cu un da parțial deoarece, trebuie să recunoaștem, astăzi, prin simpla apăsare a unei taste, individul găsește direct referatul necesar la o lecție, soluția la probleme de fizică sau matematică etc., ceea ce arată că, în viața individului, cartea și-a cam pierdut locul ocupat altădată.

Desigur sunt prezenți în viața școlii și cei care dau importanță cărții și o folosesc din plin pentru documentare și perfecționarea cunoștințelor, asigurându-și un loc binemeritat în societate, dar trebuie să recunoaștem că

numărul lor a scăzut. Ei sunt cei care au înțeles că lectura le lărgeste orizontul cunoașterii, le formează gustul pentru literatură, noile cuvinte, expresii sau evenimente descoperite prin lectură îi dezvoltă psihic, intelectual și afectiv.

Un loc aparte în viața individului îl are cartea de istorie, cea care este chemată să dezvolte și să mențină sentimentul de dragoste de patrie și neam la cotele cuvenite.

În urma lecturării unei cărți de istorie sau care descrie fapte și personalități ale neamului nostru, individul capătă informații inedite care pot influența respectul și dragostea față de țara natală, cinstind așa cum se cuvine jertfa și eroismul înaintașilor care au luptat pentru ca cei de astăzi să trăim liberi în țara noastră.

Pentru a menține trează dorința de lectură, preocuparea, în special a tinerilor de azi, de a citi și nu extrage de pe net informațiile de care au nevoie, se impune un efort comun și eficient, atât din partea școlii, cât și a părinților, în muca individuală desfășurată la nivel elev, dar și o preocupare specifică și susținută din partea instituțiilor statului și nu numai pentru ca, prin diferite mijloace, să se promoveze cartea și să se motiveze dorința de lectură a ceteia în rândul tinerilor.

Este spre cinstea Primăriei Bârlad și a Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, care, cu ocazia Zilelor Culturale ale Bârladului, au programat și reușit să organizeze o lansare de carte și la Bârlad.

Mereu atentă la momentele și evenimentele importante din viața poporului român, conducerea

Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza”, prin președintele Nicolaie Mihai, a susținut organizarea acestui eveniment, realizând și un ambiental deosebit, în ton cu tema cărților lansate astfel încât, sala Cinematografului Victoria, locul unde au fost lansate cele două cărți, să îmbrace o adevărată haină de sărbătoare. Apreciem că acest lucru l-a stimulat în mod deosebit pe autorul cărților, care surprins plăcut de atmosfera din sală și numărul mare de participanți s-a desfășurat la modul exemplar în a ne prezenta conținutul acestora.

De remarcat și preocuparea primarului Bârladului, în persoana domnului avocat Dumitru Boroș, privind necesitatea sporirii preocupărilor elitei bârlădene de a scoate cât mai multe volume în viitor despre Bârlad, despre oamenii de seamă ai acestui municipiu care, în timp, au dat valoarea istorică acestor meleaguri sau despre evenimente care au marcat în timp viața acestui oraș și care pot rămâne ca repere pentru viitor.

Autorul celor două cărți prezentate este domnul general de brigadă (r), profesor doctor Adrian Stroea, iar cele două cărți s-au intitulat „ÎNTRE PRESTIGIUL NUMELUI ȘI NEDREPTATEA ISTORIEI – I Traian Grigorescu, fiul eroului de la Mărășești” și respectiv „COLONELUL OTTO ERICH BENEDICT – un om al războiului”.

Numărul participanților la eveniment a fost pe măsura acestuia, sala cinematografului Victoria fiind ocupată peste 95% din locuri. Au fost prezente cadre militare din garnizoana Bârlad dar și civili, dintre care un număr mare de profesori, șefi de instituții etc. Și de data aceasta Casa de Ajutor a Pensionarilor „Elena Cuza” a dat dovadă de responsabilitate, mobilizând cel mai mare număr de participanți.

La finalul lansării, atât Primăria Bârlad, prin primarul Dumitru Boroș, cât și Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza”, prin delagatul Vasile Chelaru, în semn de recunoștință și mulțumire, au oferit autorului câte o plachetă, diplome și reviste din colecția „Viața Noastră”.

Cine este autorul acestor cărți și care a fost și este preocuparea domniei sale în legătură cu editarea de carte cu tematică legată de istoria armatei române?

Generalul de brigadă (r), profesor doctor Adrian Stroea este absolventul Școlii Militare de Ofițeri de Artilerie „Ioan Vodă” din Sibiu, șeful de promoție a anului 1982, repartizat cu gradul de locotenent în Centru de Instrucție a Artileriei din garnizoana Ploiești unde s-a remarcat în deosebi prin disciplină, responsabilitate, profesionalism, inițiativă și dorință de afirmare. Rezultatele deosebite obținute au făcut ca Centrul de Instrucție să piardă un ofițer deosebit, tânărul ofițer urmând cursurile Academiei de Înalte Studii Militare, arma artilerie. După absolvirea Academiei de Înalte Studii militare, îndeplinește funcții de importanță majoră în structurile armatei române, dintre care amintesc locțiitor al Șefului Artileriei din Statul Major al Forțelor Terestre, Comandant de brigadă la Brigada 8 Larom Focșani, Comandant al Școlii de Aplicație de la Sibiu iar pe linie de învățământ a desfășurat și desfășoară activități didactice la Academia Forțelor Terestre din Sibiu.

A intrat din 1990, de la absolvire, ca lector universitar la Centrul de Pregătire al Artileriei Terestre din Ploiești, apoi la Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” din

Sibiu, unde a predat până când a ieșit la pensie ca profesor universitar doctor.

A fost și rămâne un reper important în rândul cadrelor de artilerie din armata României, atât prin înaltul profesionalism de care a dat dovadă cât și prin aceea că a îmbrățișat frumoasa activitate de autor de cărți care tratează istoria armatei române și nu numai. Până în prezent a scris peste 18 volume dintre care, în afara celor două volume lansate la Bârlad, trebuie să le remarcăm pe următoarele: Un debitor al timpului PETRE STRIHAN, Generalul Constantin Cristescu, Mărturiile unui atașat militar la Berlin (1943-1944).

În afara cărților cu temă istorică, generalul Stroea Adrian mai are meritul de a fi scris ENCICLOPEDIA ARTILERIEI ROMÂNE, cartea de căpătâi a acestei arme, din care se poate vedea deazvoltarea acesteia în cei 170 de ani de la apariția artileriei ca armă, fiind singura enciclopedie completă a unei arme edită până în prezent.

Ca și comandant, generalul de brigadă Stroea Adrian a dovedit reale calități în a conduce mari unități de artilerie, colectivele pe care le-a condus apreciindu-l în mod deosebit și regretând fiecare despărțire de comandantul lor, atunci când acesta a fost promovât sau a ieșit la pensie.

Iată cum se exprima comandantul Brigăzii 8 Larom, generalul de brigadă (r), profesor doctor Stroea Adrian cu ocazia ieșirii la pensie: „*Am sentimentul datoriei împlinite, am și regrete, pentru că după 41 de ani, patru luni, două săptămâni și cinci zile, părăsesc instituția militară. Apreciez că am avut șansa ca să fac atâta timp parte din frumoasa și marea familie a Oștirii Române. Împreună cu tatăl meu, acum colonel în retragere, am slujit poporul român și Armata țării timp de aproape opt decenii. Am ținut să vin la Bârlad, pentru că în această Garnizoană funcționează două din brigăzile subordonate și am crezut că așa este normal, să-ți iei la revedere și să le mulțumești celor cu care ai lucrat, care ți-au fost aproape la împlinirea obiectivelor stabilite. Îți felicit pentru modul cum și-au îndeplinit sarcinile și le urez multe împliniri de acum înainte. Despărțirea nu este simplă, presupune puterea de a opri lacrimile să curgă pe obraz”.*

Preocupat ca nu cumva colbul istoriei să se așeze peste marile evenimente petrecute în timp în armata română, peste ceea ce au reprezentat pentru armata și poporul român marile personalități militare, comandanți, profesori sau simpli militari, generalul Stroea Adrian a depus o muncă titanică pentru a le aduce în prezent între paginile cărților sale, pentru asta cosultând mii de pagini de arhivă, fie cea aflată la Ministerul Apărării, fie alte arhive ale altor instituții sau chiar arhive personale aflate la unii descendenți ai acestor personalități. Este meritul domniei sale că ne-a dat și ne va da sigur și în continuare șansa de a lua contact cu atâtea și atâtea fapte, evenimente, personalități marcante cu care armata română se poate mândri și care pot constitui pilde și exemple demne de urmat.

Asemenea lui Arghezi și generalul Stroea Adrian are posibilitatea să trăiască bucuria ce se regăsește în cărțile lui Arghezi, din poezia Testament, afirmând la finele fiecărei cărți aceeași exprimare „nu-ți voi drept bunuri după moarte, decât un nume adunat pe-o carte”.

Să-i mulțumim domnului general de brigadă (r),

profesor doctor Stroea Adrian, pentru efortul de a se deplasa la Bârlad și a lansa cele două volume, să îl felicităm pentru prolifică activitate scriitoarească și să-i facem invitația de a repeta această activitate și cu alte prilejuri. Așa cum Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” este permanent conectată la evenimentele naționale și nu numai, avem garanția că acest prilej se va ivi cu siguranță.

Volumul intitulat „Între prestigiul numelui și nedreptatea istoriei – Generalul Traian Grigorescu, fiul eroului de la Mărășești” este o carte care s-a născut, conform afirmațiilor autorului datorită faptului că în istoriografia românească nu există aproape nimic despre generalul Traian Grigorescu, fiind pe nedrept uitat, dacă avem în vedere meritele sale ca un ilustru ofițer și un servent de excepție al națiunii române.

Traian Grigorescu s-a născut în 26 mai 1887, în București, pe strada Fracmosona nr. 7 (Știrbei Vodă de astăzi), părinții săi fiind viitorul general Eremia Teofil Grigorescu, eroul nostru de la Mărășești și Elena Grigorescu, ambii părinți având 24 de ani. Dacă tatăl său este cunoscut în istorie ca un mare erou, trebuie să arătăm că pregătirea sa intelectuală era de un înalt nivel având în vedere că, în afara pregătirii militare pe care a căpătat-o în țară și la Paris, a urmat și cursurile facultății de matematică iar mama sa, nu a fost cu nimic mai prejos ca pregătire intelectuală, fiind prima femeie din țară care a absolvit facultatea de matematică.

Părinții săi au constituit un model în întreaga sa viață. Astfel, din memoriile sale reținem că toate deciziile pe care le lua, în diverse ocazii și evenimente, le raporta la prestigiosii săi părinți, punându-și întrebarea „Ce ar face sau ce ar fi făcut tatăl meu, ce ar fi gândit mama mea într-o împrejurare ca aceasta?”

Traian Grigorescu a fost al doilea copil al familiei din cei nouă copii ai cuplului Grigorescu și a fost beneficiarul unei educații deosebite primită de la părinții săi. După absolvirea claselor 1 – 4 la cunoscuta instituție Sf. Sava din București, clasele 5 – 7 le-a urmat la Școala Fiilor de Militari din Iași unde activau foarte mulți profesori de la facultățile ieșene.

Având o pregătire temeinică, ulterior a reușit să accedă la Școala Militară de Ofițeri de Artilerie din București și, remarcându-se prin rezultatele deosebite obținute, ulterior, a fost trimis la Salzburg, în Austria pentru a efectua un stagiul de pregătire. Având o educație aleasă, tânărul ofițer rămâne impresionat de nivelul cultural al localnicilor din orașul lui Mozart și mai ales de faptul că fiecare ofițer și subofițer austriac știau să cânte la cel puțin un instrument muzical. S-a întors din Austria cu aprecieri laudative, semnate de comandantul școlii, de ministrul de război al Austriei și contrasemnata de atașatul nostru militar la Viena.

Întors în țară, a fost încadrat la Regimentul 10 Artilerie cu care a participat la cel de al doilea război balcanic. S-a mutat în Constanța, la Regimentul 13 Artilerie și, ulterior, la Regimentul 5 Obuziere, cel mai modern regiment din armata română, cu care a participat la luptele de la Turtucaia unde se distinge prin eroismul de care a dat dovadă dar, în final, cade prizonier în mâinile bulgarilor. A

cunoscut calvarul lagărilor de umilință din Harcov și altei trei localități bulgare.

Revenit în țară, în anul 1918, este înaintat în grad, are un parcurs profesional reușit, ajunge la Divizia 8 din Cernăuți, în funcția de șef de stat major. În anul 1924, a fost numit comandantul Liceului Militar, proaspăt înființat, de la Cernăuți, unde a activat până în anul 1928 și unde a reușit să creeze condiții complet adecvate formării viitoarelor cadre ale armatei române, realizând un cadru primitor și ospitalier pentru elevii liceului. S-a preocupat, alături de familie, de dezvoltarea personalității și educarea acelor copii, invitând elevi, pe rând, la masă în familia sa, obicei preluat ulterior și de ofițerii din subordinea sa. Cariera sa militară este în plină ascensiune ajungând comandant al Diviziei 13 Infanterie, funcție care l-a remarcat printre elitele aflate la comanda marilor unități din armata română, dar viața este o trăire care nu întotdeauna te face să urmezi calea normală, firească, în concordanță cu meritele și calitățile fiecăruia. Așa se face că generalul Traian Grigorescu, deși s-a remarcat cu mult înaintea altora, atunci când era normal și firesc să fie numit comandant de corp de armată, i s-a refuzat această promovare, în locul său fiind promovat o altă persoană care nu se ridicase la nivelul atins de acesta. Pentru acest motiv demisionează din armată și ulterior este chemat și numit în funcția de rezident regal și director al Școlii Palatine.

Toată activitatea sa ca militar demonstrează că generalul Traian Grigorescu a avut o carieră de excepție care îl plasează în rândul elitei oștirii române care a activat în prima jumătate a secolului trecut. A dovedit o educație aleasă, o pregătire de specialitate temeinică, un spirit civic-cetățenesc ireproșabil, o frecventă iubire de țară, o moralitate fără cusur și o empatie aleasă față de personalul din subordine.

Și-a probat din plin calitățile militare de excepție în timpul Primului Război Mondial, dobândind onoranta aură de erou la Turtucaia, în anul 1916, confirmată prin atribuirea Ordinului Militar „Mihai Viteazul”, purtând cu mândrie și respect mantia de cavaler al acestui ordin.

Faptul că a fost fiul eroului de la Mărășești a constituit atât șansa dar și neșansa în devenirea sa ca militar și comandant de unități și mari unități. Șansa a fost dată de beneficiul privilegiului de a fi fiul generalului Eremia Grigorescu care i-a fost permanent un model de urmat. În devenirea și formarea sa profesională neșansa se datorează faptului că notorietatea părintelui său l-a obligat să țină mereu ridicată ștacheta rezultatelor în fața așteptărilor comandanților săi. Conștient că pe umerii săi apasă mereu greutatea numelui de Grigorescu, care constituia o onoare evidentă, a fost obligat să muncească din greu și permanent pentru a se ridica la nivelul prestigiului tatălui său. Spre cinstea și lauda lui, a reușit să-și ducă cu demnitate și onoare „povara” prestigiului patern, ajungând, în mod fericit, la performanțe demne de titlul de ofițer emblematic al armatei române, în perioada interbelică.

A fost un ofițer demn și corect așa cum a fost și după părăsirea armatei române. Ca ofițer, indiferent gradul și funcția pe care o ocupa, a dovedit permanent calități care au făcut să fie apreciat de comandanții săi și apreciat

și iubit de subordonați deși, personal, a avut suficiente neajunsuri și chiar suferințe.

Este recunoscută demnitatea de ofițer a Armatei Române, pe care a dovedit-o pe timpul prizonieratului din Bulgaria, suportând cumplite corecții fizice care i-au provocat efecte dureroase pe timp îndepărtat.

Un alt element care evidențiază argumentul că a fost un om demn toată viața sa îl constituie perioada cât a fost rezident regal când, deși era respectuos cu regele Carol al II-lea, nu a manifestat niciodată atitudini slugarnice și ori de câte ori existau motive, nu ezita să scoată în evidență, în fața regelui, toate adevărurile incomode și aspecte ce puteau fi percepute ca afronturi personale.

Din păcate, ca ofițer, a suportat multe nedreptăți, Cu demnitate a părăsit și armata română atunci când a fost nedreptățit prin nepromovarea convenită în funcția de comandant de corp de armată, nelăsând pătata onorabilitatea sa recunoscută și neacceptând să facă compromisuri cu sine însuși. Un exemplu relevant îl constituie recunoașterea, cu mare întârziere, a eroismului său de la Turtucaia unde, deși a primit ordinul de retragere, din proprie inițiativă, alături de alți camarazi, a rămas să lupte în capul de pod căzând în final prizonier în mâinile bulgarilor, iar pentru fapta sa eroică, acordarea Ordinului Militar „Mihai Viteazul”, s-a făcut după 11 ani, deși, în mod nedrept, alte cadre care au părăsit capul de pod au fost decorate și înaintate în grad. Cu toate acestea generalul Traian Grigorescu nu și-a elogiato niciodată faptele sale de eroism ci doar a remarcat inacceptabilitatea recompensării cu ordine, medalii și înaintări în grad a celor nemerituoși.

Nedreptatea l-a urmărit și după încheierea carierei militare ajungând în situația să fie privat de pensia convenită de mai multe ori, câștigarea acesteia, în timp, datorându-se doar perseverenței sale prin a-și exprima deschis și cu mult curaj nemulțumirea pentru nedreptatea la care a fost supus.

Noul regim comunist l-a supus la suferințe și mai mari, fiind persecutat și condamnat fără a fi judecat și trimis în anul 1952 în colonia de la Capul Midia pentru „reeducare” și asta pentru simplul motiv că a fost în serviciul regelui Carol al II-lea. Ulterior, a fost permanent supravegheat de securitatea română pentru același motiv de a fi fost regentul regelui, neluând în seamă devotamentul său dovedit pentru patrie atunci când, pe front, a dat dovadă de vitejie și eroism, dovedind că este un mare fiu al poporului român și un erou național.

Iată modul demn de exprimare a vieții și situațiilor prin care a trecut și trăit ca ofițer și cinstit cetățean român „În război am făcut maxim din ceea ce situația câmpului de luptă mi-a permis. Am suferit dureri fizice și morale atroce pentru prestigiul și demnitatea de ofițer. Am servit pe rege spunându-i totdeauna, cu orice preț, numai adevărul și închinându-mi-mă prințului moștenitor toată priceperea mea de pedagog și inima de soldat. Nedreptățit în armată, cum s-a evidențiat mai curând decât credeam, am cerut să fiu trecut în rezervă. Chemat prin surpriză în administrația țării ca rezident regal, am înțeles să fiu de folos și cred că am făcut și realizat maximum ce se putea realiza, în timp de un an, cât am lucrat fără răgaz. Când am părăsit rezidența, am lăsat în toate domeniile, cu toată vitregia timpurilor, un program și

o situație financiară care s-ar fi putut remarca, dacă interesă pe cineva. Am îndeplinit datoria tristă de a evacua în condiții optime populația românească și avutul Dobrogei de Sud și de a face proiecte necesare colonizării, fără a releva ce efort a reprezentat această operațiune. Tot ce am făcut fără răgaz a fost, în modestia celui ce socotește, ca o datorie a închina totul țării.”

Pentru noi toți și generațiile care vor urma, generalul Traian Grigorescu, rămâne modelul de ofițer devotat patriei și poporului său, caracterizat de demnitate, onoare, caracter și un profesionist desăvârșit.

Așa cum se cuvine oricărui erou național, îi vom purta recunoștință veșnică și vom comemora numele său, ori de câte ori vom avea ocazia. Cinste generalului de brigadă (r), profesor doctor, Stroea Adrian care, prin această carte șterge colbul uitării de pe un asemenea erou și face un gest de pioasă și necesară reparație morală la timpul prezent.

Cea de a doua carte, intitulată „COLONELUL OTTO ERICH BENEDICT, UN OM AL RĂZBOIULUI”, căruia generalul de brigadă Stroea Adrian i-a dat viață, reușind să ștergă colbul uitării ce s-ar fi așternut pe numele său, se referă la un personaj la fel de emblematic ca și cel prezentat în prima carte.

Colonelul Otto Erich Benedict, „ofițer cu nume german dar cu suflet de român” - cum afirmă autorul, a fost un strălucit ofițer al oștirii române în perioada 1919-1945, iar personalitatea sa deosebit de complexă merita pe deplin să fie adusă în atenția noastră și, de ce nu, și a generațiilor viitoare.

Otto Erich Benedict s-a născut la 26 septembrie 1898, într-o localitate din Serbia de astăzi, pe atunci aflată în teritoriul Imperiului Austro-Ungar, într-o familie multietnică, tatăl său, Adolf Benedict, fiind de naționalitate germană și mama sa, Maria Benedict, născută Vâlceanu, fiind româncă. De remarcat că, deși familia sa a fost multietnică, aceasta s-a dovedit a fi o familie cu vechi și temeinice tradiții intelectuale, fapt ce i-a asigurat viitorului colonel o educație elevată. Otto a fost primul copil al familiei Benedict, având și o soră mai mică, Herta, care s-a stabilit în Sibiu prin căsătoria cu cel care avea să devină directorul fabricii de produse alimentare „Victoria”.

De remarcat că atât bunicul său Victor Benedict, cât și tatăl său, Adolf Benedict au fost de asemenea ofițeri în armata austro-ungară, bunicul său ajungând până la gradul de colonel iar tatăl său, pe timpul cât activa în Regimentul 15 Dragoni cu gradul de căpitan, în anul 1902, suferind un accident, a fost clasat medical și trecut în rezervă.

Mama sa, Maria Vâlceanu, provenea dintr-o familie de intelectuali, cu vechi și nobile rădăcini românești și aromâne.

Otto Rich Benedict și-a petrecut copilăria în localitatea natală, în anul 1903, este înscris la școala primară din localitate, ca în anul 1907, dorind să calce pe urmele bunicului și tatălui său, se înscrie la Liceul Militar din Marburg (astăzi o localitate din Slovenia). Sânguincios, riguros cu sine și dornic de afirmare, Otto Erich Benedict obține constant rezultate remarcabile, încununat cu reușita la examenul de bacalaureat. Între anii 1914 – 1915,

urmează cursurile Academiei Militare Tereziană, din Wiener Neustadt (o localitate situată în vestul Austriei la cca 40 km de Viena) și la absolvirea acesteia este înaintat la gradul de sublocotenent în armata austro-ungară. În perioada cât a activat în armata austro-ungară a urmat și un curs de cavalerie și unul de mitraliere, conform programului de perfecționare a cadrelor militare din armata austro-ungară.

Carierea militară a lui Otto Erich Benedict cuprinde două etape distincte: prima etapă, 15 martie 1915 – 10 noiembrie 1918, când a activat în armata austro-ungară și, respectiv, cea de a doua, 1 februarie 1919 – 30 martie 1945, când a activat în armata regală română, perioadă care a fost și cea mai consistentă privind activitatea și funcțiile ocupate în structurile armatei române.

Ca ofițer în armata austro-ungară, după absolvirea academiei, și-a început cariera militară, în plină desfășurare a Primului Război Mondial, la Regimentul 4 Trăgători Călări, dar pe parcursul desfășurării războiului avea să fie mutat în nu mai puțin de două structuri militare, ultima unitate în care a activat până la capitularea Puterilor Centrale și disoluția Imperiului Austro-Ungar fiind Regimentul 4 Llandischer.

Încă din primii ani ai carierei sale s-a dovedit a fi un militar cu un dezvoltat simț al datoriei, extrem de curajos, asumându-și numeroase riscuri, motiv pentru care a și fost rănit de șase ori, suferind răni la picior, la cap, împușcat în cutia toracică, pe timpul cât a activat cu unitățile și marile unități în care era încadrat pe frontul italian. Pentru faptele sale de arme a fost decorat de Imperiul Austro-Ungar cu șapte ordine și medalii, printre care și „Crucea de Fier” clasa a II-a și de către Imperiul Otoman cu Medalia „Semiluna de Fier” clasa a III-a. Activitatea sa în armata austro-ungară încetează în toamna anului 1918, odată cu destrămarea Imperiului Austro-Ungar și capitularea Germaniei.

După destrămarea armatei imperiale, tânărul ofițer, Otto Erich Benedict, a luat hotărârea de a se întoarce la casa părinților de la Gătaia. În timp ce se deplasa către localitatea natală, alături de alți foști militari ai armatei imperiale, este reținut, împreună cu aceștia, de una din bandele apărute în zonă și întemnițat la Oradea sub învinuirea de trădare față de Austro-Ungaria. Ulterior, grupul de militari arestați este eliberat de militarii români din subordinea Comandamentului Trupelor din Transilvania.

Având șansa să îl întâlnească pe generalul Marcel Olteanu, acesta, impresionat de fostul ofițer al armatei austro-ungare, de pregătirea sa militară și experiența sa de război, îi propune să accepte înrolarea în armata română și astfel, prin Înaltul Decret nr. 5405 din 1919, Otto Erich Benedict este primit în armata română cu gradul de locotenent și încadrat comandant de companie la Regimentul 92 Orăștie.

Impresia lăsată de tânărul locotenent în primele luni de activitate în armata română a fost una pozitivă și ca urmare a modului în care și-a îndeplinit sarcinile de serviciu, la data de 6 iulie 1920 este avansat la gradul de căpitan. Iată ce scrie părinților săi cu acest prilej: *„Dragii mei, sunt de-o săptămână avansat căpitan. Sunt al doilea căpitan din regiment. Acum voi preda compania ca să vin*

la voi 3-4 zile în concediu. După ce mă întorc din concediu urmează să plec 3 luni la un curs de completare a pregătirii mele la Sibiu. După ce voi susține examenele voi fi însărcinat la comanda Batalionului I”.

Începând din acest moment, evoluția lui Otto Erich Benedict în cariera militară este una de excepție, atât datorită calităților sale intelectuale și profesionale dar mai ales datorită caracterului său de a se remarca oriunde este pus să lucreze. Pe rând, obține gradele de maior, locotenent colonel și colonel, ocupând funcții pe linie de comandă care i-au atras aprecieri dintre cele mai deosebite, în care găsim exprimări de genul *„aptitudini militare bine conturate”* sau *„Sub raportul educației militare este un ofițer model, disciplinat, autoritar și bun camarad”* sau *„frumoase însușiri intelectuale și morale, impunându-se prin spiritul său viu, convins și pătrunzător”* etc. A comandat, pe rând, Batalionul I din Regimentul 92 Infanterie, apoi, în perioada 1 noiembrie 1928 – 7 aprilie 1929 a condus ca director activitatea din Școala Reangajaților. Ulterior a mai comandat, pe rând, alte două batalioane de infanterie pentru ca, în octombrie 1930, să îl găsim mutat la Regimentul 10 Vânători, în funcția de șef al Biroului instrucție. Și aici se remarcă prin aceleași rezultate deosebite primind în notările de serviciu aprecieri pe măsură sau chiar propuneri, din partea comandantului direct, de înaintare la gradul de locotenent colonel înainte de termen.

La 10 mai 1938 este avansat la gradul de locotenent colonel și numit comandant al Școlii de Subofițeri de Administrație, funcție în care a dovedit o impresionantă preocupare pentru ridicarea calitativă a procesului de învățământ. La 1 mai 1939, ca urmare a concentrărilor, a fost mutat și pus la dispoziția Corpului 5 Armată, numit apoi comandant al Regimentului 6 Marș din Bacău. Între timp mai face un curs de blindate în Franța revenind în țară ca unul dintre cei mai valoroși specialiști în blindate.

Având în vedere experiența sa la Regimentul 10 Vânători, ca urmare a retragerii administrației române din Basarabia, ca urmare a ultimatumului URSS, este trimis la acest regiment pentru a organiza și conduce evacuarea la vest de Prut a regimentului, sarcină de care se achită la modul ireproșabil în zilele de 26 și 27 iunie 1940. Carierea locotenent-colonelului Otto Erich Benedict a fost profund influențată de transformarea armatei române înainte de intrarea acesteia în cel de Al Doilea Război Mondial.

Astfel, ca specialist în blindate, îl găsim în funcția de comandant al Centrului de Instrucție Motomecanizat de la Târgoviște. După încheierea cursurilor îl regăsim în cadrul Diviziei 1 Blindate care, odată cu declanșarea celui de al Doilea Război Mondial, trece Prutul, în noaptea de 3 spre 4 iulie 1941 și înaintează spre Nistru în urmărirea trupelor sovietice. Pe 16 iulie 1941, locotenent-colonelului Otto Erich Benedict i se încredințează ca sarcină curățarea orașului Chișinău de formațiuni rusești care se retrăgeau, sarcină de care s-a achitat admirabil, fiind felicitat de toți comandanții ierarhici. Modul exemplar în care s-a achitat de sarcini la Divizia de Blindate i-a adus și înaintarea la gradul de colonel, respectiv la 19 iunie 1942 și trimis pe front la Cotul Donului unde dă dovadă de fapte de eroism incredibile, dovedind un curaj care i-a îmbărbătat

permanent pe subordonații săi. Suferind degerături și fiind rănit, este internat la un spital de campanie, trimis apoi la 14 februarie 1943 pentru refacere în zona interioară și, după puțin timp, pe 20 martie 1943, retrimis în zona de operații.

În perioada 1 iunie – 12 septembrie 1943, Divizia de Blindate este trimisă în țară pentru refacere iar colonelul Otto Erich Benedict, trimis în Germania la un curs de „Conducere a grupărilor de cercetare blindate”. După refacere, Divizia de Blindate este trimisă în Moldova pentru a opri ofensiva sovietică unde colonelul Otto Erich Benedict participă la acțiunile din Moldova în perioada 1 aprilie 1944 – 21 iunie 1944, când a fost evacuat pe caz de boală.

La 29 martie 1945, colonelul Otto Erich Benedict a fost trecut în rezervă, în baza Ordinului Ministerului de Război nr. 31753 din 6 martie 1945, după 26 de ani de activitate în armata română.

Trecut în rezervă și afectat de ceea ce se întâmplă sub nou regim comunist, în perioada 1945-1947, s-a alăturat mișcării de rezistență din Munții Apuseni, intrând în atenția organelor de informații ale statului. După ce s-a întors în localitatea sa natală, acolo unde își avea domiciliul mama sa, a fost reținut și deși noua putere îi dorea arestarea, aceasta nu s-a produs. În schimb i s-a stabilit domiciliul forțat la Sebeș și obligat să se angajeze, ca muncitor necalificat, la o întreprindere de prelucrare a lemnului. Necazurile lui Otto Erich Benedict, abia de aici încep a se accentua. Rămas în vizorul securității, permanent suportă supravegherea operativă din partea securității care s-a întins pe cel puțin 10 ani (1951–1961), timp în care pe parcursul a trei etape au ajuns în mâinile securității sute de note informative de la unii, binevoitori”. Fiind un caracter puternic, colonelul Otto Erich Benedict a rezistat presiunilor ce aveau să vină din partea organelor

de securitate și, în final, reușește să scape de domiciliul forțat și se mută la Odobești unde se angajează ca zilier la atelierul mecanic al Gospodăriei Agricole de Stat, dar nici această mutare nu l-a scutit de supravegherea securității și aici apărând „binevoitori” care trimiteau către securitate note informative permanente. Supravegherea operativă a colonelului în rezervă Otto Erich Benedict a încetat odată cu decesul acestuia, survenit la 30 noiembrie 1961.

Ca și viața generalului Traian Grigorescu, viața colonelului Otto Erich Benedict merită să fie adusă în atenția noastră, având în vedere că a fost un intelectual autentic, cu o vastă cultură, inclusiv muzicală (era un desăvârșit pianist), un militar strălucit care își iubea subordonații și, la rândul său, era iubit de subordonați.

Cu toții avem datoria morală de a recunoaște noblețea serviciilor aduse națiunii române de personalități ca generalul Traian Grigorescu sau colonelul Otto Erich Benedict.

Cu toții suntem obligați să le purtăm recunoștința cuvenită, cu atât mai mult cu cât, în contrast cu faptele mărețe care i-au caracterizat, au fost tratați pe nedrept de către autoritățile române după cel de Al Doilea Război Mondial, ceea ce a dus la umilirea lor prin forțarea renunțării la profesiile lor îndrăgite și obligați să efectueze munci necalificate.

Generalul de brigadă (r), profesor universitar doctor, Stroea Adrian, are marele merit de a le descoperi personalitatea și viața acestora așa cum a fost ea și prin editarea acestor cărți a reușit să ștergă colbul uitării de pe acești bravi eroi ai neamului nostru.

Putem afirma, alături de felicitările cuvenite autorului că, în ce ne privește, suntem privilegiați de participarea la prezentarea celor două publicații și cu mult respect și deosebită considerație îi adresăm invitația de a mai poposi la Bârlad cu același scop.

Silvia Hodaș, Constantin Vasilache, „Vocea conștiinței”

Petruș ANDREI

Romanul „Vocea conștiinței” (Editura PIM, Iași, 2021) nu este numai istoria unei crime. Primele pagini prezintă satul românesc „in illo tempore”, pe când pământurile erau „lucrate doar cu sapa”, nefiind pe atunci „tractoare sau mașini agricole” care să le ușureze țăranilor truda. Plecarea la câmp era precedată de un adevărat ritual: „pe umăr sapa, pe celălalt traista cu merinde. Dimineața „bătutul sabelor” producea o adevărată muzică. Cei mici rămași acasă aveau și ei responsabilități pe umeri, așa încât nu mai aveau timp să facă și pozne.

Aceste lucruri și încă multe altele sunt remarcate și de autoarea prefeței, Corina Matei Gherman, o profesionistă într-ale scrisului, membră a Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Iași.

Mersul la câmp, ca-n „Moromeții”, actualiza buletinul de știri: „Cine cu cine s-a mai certat, cine cu cine s-a căsătorit sau cine a mai murit.” (p.16)

„Copiii creșteau cu credința în suflet că binele și frumosul înving întotdeauna, chiar dacă uneori e foarte greu. Țăranii, oameni cu frica lui Dumnezeu, educau odraslele atât de frumos!” (p.17)

„Valorile adevărate erau luate ca model” (p.18) iar cei mai în vârstă erau respectați.

La șezători „se țesea la război (gazda), se torcea, se depăna lâna, se scărmana, se tricota” și se făceau gogoși. „Atmosfera era veselă”: se cânta, se spuneau povești, glume, ghicitori, „se punea țara la cale.” (p.24)

În satul Țigănaș, așezat de o parte și de alta a unui râu, casele erau modeste două camere despărțite de o tindă și un chiler, un fel bucătărie și camera de zi. În a oada „de curat” se păstrau „tradiția și gândurile pure.”

Câteva familii stau în centru atenției: Hordilă Anica și Costache cu cei trei copii: Genuță, Petronel și Aurelian; o altă familie Hordilă și Tiliga Liliana cu cei doi copii: Ionel și Mitică. În „satul dintre dealuri”, dar nu numai în el, ci și în celelalte: „Ferească Dumnezeu să fi intrat în gura satului, nici un potop de apă nu te curăța. Mulți se fereau a face fapte reprobabile, fie de teama vorbelor, fie de teama legilor care erau mai aspre cu cei nevoiași.” (pp.19-20)

Șezătorile aveau caracter lucrativ dar și educativ și cultural. La aceste șezători, tinerii aveau posibilitatea să se cunoască și apoi să se căsătorească însă „Pe măsură ce se înainta spre anii șaptezeci, puțin câte puțin satul a

început parcă să-și piardă farmecul, era perioada când se lucra în cele mai grele condiții și oamenii fugeau de sărăcie ca de necuratul.” (p.24)

Doi tineri întemeiază aici o familie: Hordilă Anică și Costache, din păcate „nici unuia nu i-a plăcut școala în mod deosebit. Ea a terminat cinci clase, el șase.” (p.27) Tinerii căsătoriți își încropesc o gospodărie, începând cu ridicatul casei și aduc pe lume trei copii. În cealaltă familie, Aurelian este un copil cu probleme. Deși cu „deficite cognitive, motorii și de comunicare” reușește, totuși, să termine opt clase. Între timp, are loc divorțul părinților, plecarea tatălui de acasă iar mama, doborâtă de loviturile soartei, cade în patima băuturii. Tânărul, acum de douăzeci de ani, se lasă și el ispitit de pahar, și într-o noapte are loc incestul. Complexul lui Oedip pare fără urmă. I se găsește până la urmă și băiatului o fată,

ASOCIAȚIA CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR
"ELENA CUZA" BĂRLAD

ORGANIZEAZĂ

Lansare de carte

Autori:
Silvia Hodaș
Membră a Ligii Scriitorilor
Români, Filiala-Iași Nord Est
Membră a Asociației Jurnaliștilor
Români de Pretutindeni (AJRP),
Canada

Col.(r) Constantin Vasilache
Expert Criminalist

Prezintă:
Comisar (r) Vasile Chelaru

Evenimentul va avea loc luni, 11 iulie 2022, ora 16:00,
în Sala „Al. I. Cuza” Bărlad, din cadrul Asociației
C.A.R. Pensionari „Elena Cuza” Bărlad

tot înceată la minte Lucica, iar Aurelian ajunge om la casa lui.

O întâmplare năprasnică pare prevestitoare de rele: ia foc biserica din sat. Cu capul plin de aburii alcoolului, într-o noapte de iarnă, Aurelian vine la Țigănaș să-și vadă mama și să-i ceară bani. Amândoi își sărbătoresc întâlnirea cu vin, după care urmează cearta și mersul la culcare. Martora la țipetele lor fusese nepoțica femeii, o fetiță de numai cinci anișori pe nume Hordilă Petrina. După miezul nopții, Aurelian se trezește și, la lumina televizorului, își vede mama prăbușită lângă pat. Își dă seama că e moartă și, speriat că și-a ucis mama, pleacă în mare grabă spre locuința sa până a nu se lumina de ziuă.

Putem lesne observa accente naturaliste din scrierile lui Zola, în care medicul și scriitorul francez „își etalează maștele la soare.”

Aurelian, silit de monologul interior care se derula la nesfârșit, se spovedește unui preot care îl sfătuiește să se ducă la poliție și să recunoască faptele.

Ancheta ne dezvăluie fața crimei dar și intimitatea laboratorului criminalistic și a echipei operative: șeful biroului criminalistic Vasile Costea, șeful serviciului judiciar Barbu Dan, șeful compartimentului omoruri Marcu Livian, responsabilul laboratorului de criminalistică Bucur Ionel.

Numărul crimelor crește: un bărbat își omoară soția din gelozie, o bătrână de 62 de ani este ucisă și ea.

Urmează amănunte de proces-verbal care pot afecta cititorul. Este alcătuit un cerc de suspecți.

La numai două zile de la comiterea abominabilei fapte Aurelian, principalul suspect, este ridicat din pat de către cei doi judiciariști. Șocurile îi trezesc „Vocea conștiinței” iar introspecția, chinul pe care îl provoacă remușcarea și experimentul ne determină să considerăm

acest roman polițist și unul psihologic.

Reconstituirea, arestul, testul poligraf, toate la un loc contribuie la adâncirea muștrărilor de conștiință, vocea, odată trezită, nemaiputând fi înăbușită.

Adevărul din ADN face ca să fie reluate cercetările, apărând un nou suspect, Tiliga Mitică de 17 ani.

După condamnarea adevăratului autor, Aurelian „va începe o nouă viață, o va lua de la capăt, cu bucurii și necazuri”, mai ales că așteaptă un copil.

Această frescă socială conține și o morală pentru tinerii de astăzi: „Să-și aleagă cu atenție anturajul, să asculte părinții care rămân cei mai buni prieteni și să conștientizeze că alcoolul îți ia mințile oricine ai fi tu.” (p. 204)

Izvorul fericirii poate fi descoperit: „Viața are sens atunci când găsești drumul spre realizarea ta ca om. Dă sens vieții tale, împlinește-ți rolul pe acest pământ!”

„CÂNTECE DE PRIETEN”

Aristotel PILIPĂUȚEANU

Dacă peste vreo sută de ani aş găsi în cine ştie ce colţ tănuit un minuscul fragment sunând: „hulubii gândului rătăcind concentric în neantul amintirilor fără nume, înscrise într-o copită de umbră, deasupra, cu preatârziul din sânge”, aş exclama cu certitudine: Dan Sandu! Efigia stilistică este inconfundabilă. Un gen de expresie românească obţinut prin selectarea, asocierea şi valorizarea anumitor termeni, dar mai ales prin atingerea anumitor efecte. Texte greu de parcurs la început, devenite familiare prin lecturi repetate, iar în cele din urmă tentaţii imitative (cum încearcă ziaristul Ion Fercu, prietenul „Patriarhului de la Berzunţi”). Ceea ce începe ca o glumă lingvistică ori ca o tachinerie amicală se erijează ulterior în particulară formă de expresivitate. Mi s-a mai întâmplat. Când am citit prima oară jocurile cronicăreşti ale lui Luca Piţu, am fost încântat de abilitatea mânuirii unui limbaj ce ţinea de secolele XVII – XVIII româneşti (autorul fiind specializat în literatura franceză, de unde va fi preluat procedeul). Apoi, pe măsură ce Piţu îmbrăca mai tot ce spunea în această haină străveche, a intervenit oboseala pentru unii, dorul imitaţiei pentru alţii. Însă autori de genul lui Dan Sandu ori Luca Piţu sunt aproape imposibil de imitat, lucrul observându-se imediat, ca în cazul lui Coşbuc. Păcatul acestui gen de scriere poate surveni din redundanţe, autorul fiind vrăjit mai mult decât se cuvine de farmecul propriului său limbaj. Nu pot citi în exces cantitativ texte de Dan Sandu, așa cum, o mărturisesc sincer, nu-i înţeleg total meandrele poeziei, dar este evident că modalitatea în care îşi transfigurează opiniile despre prietenii de inimă constituie nu numai o invenţie lexico – semantică, dar şi o potrivită formă de expresivitate. Aşadar, prima calitate a „Cântecelor de prieten”, Editura „Sfera” Bârlad, 2020, este de ordin stilistic. Paginile oferă un veritabil florilegiu în acest sens, iar volumul ar putea constitui sursă de analiză pentru un întreg an la seminariile universitare de specialitate.

Rostiri pentru o trecută chindie

Aproape toate autografele primite de Dan Sandu de la confracţii săi conţin cuvântul „prieten” sau echivalentele acestuia, stimul pentru cântările entuziaste, admirative ori melancolice, triste ale „Patriarhului de la Berzunţi” El însuşi subliniază, la propriu, respectivul cuvânt. Fiecare „cântec” are în, genere, o structură bipolară: un poem de reverenţă şi o evocare. Colaborează un poet sensibil cu un fermecător prozator. Poetul are un suflet cuprinzător ca

marea. Cu mama, observă nostalgic, „sunt mai mult acum, când ea nu mai este”. Pe tată, trecut şi el prin cele vămi spre veşnicie, şi-l ia drept co-autor al poemului „Fals tratat despre tristeţe”, poem ce trebuie murmurat ca o pioasă rugă, un dialog mai mult cu sine decât cu Dumnezeu. Lui Vasile Alecsandri îi dedică recunoştinţa târg – ocnenilor într-o „Anafora”, una din strofe putând figura ca o emblemă stilistică: „Palizi, vel Bazil, sunt pârgarii verbului boleac/ Noi, şavgăii scrisii, astăzi îndoim genunchi,/ Să-ţi ostoaiie Timpul Trecerea prin Veac, Văforărea frunţii bourâte-n trunchi”.

Cutremurătoarea poezie „Despre cum mor ţăranii” poartă pecetea infinitului, a unei bolgii din care sufletul cititorului nu scapă nevătămat. Cu toate că volumul se vrea o colecţie de portrete asezonate cu originale versuri potrivite, câteva teme şi motive constituie ancore solide, menite să menţină rezistenţa construcţiei: dorul de acasă, dorul de părinţii care nu mai sunt, fascinaţia locurilor natale, viaţa, moartea. Om citit, umblat prin şcoli înalte, trăitor mulţi ani în Bucureşti, unde trebuie să fi „plâns ca bradul după munte”, Dan Sandu cunoaşte perfect şi mentalitatea ţărănească: „Despre oamenii muntelui nici nu se cuvine să vorbim. Ar fi o impietate. De fapt şi ei mai mult tac”. Deşi pare a trăi într-un ocean de visare, scriitorul are şi capacitatea de a se converti în cercetător autentic. Spre a-şi afla rădăcinile, se deplasează la Şinca Nouă (în jud. Braşov), unde descoperă că în urmă cu două secole „economii de oi” din Satul Sărat, păstori cutezători, s-au deplasat spre Moldova. Au făcut doar un popas vremelnice la Breţcu (şi aflăm acum, cu sentiment confortabil, că este vorba de fostul castru roman AUGUSTIA), apoi au trecut munţii spre ţara visată, întemeind Poiana Sărată. Numele satului şi l-au păstrat (ca şi sovejenii

care-și denumesc localitatea lor Dragosloveni). Însă nici aspectele monografice, redade obișnuit în cutumele stilului științific, nu pot evada din enclava stilistică a lui Dan Sandu. Ocrotitorul deal al Berzunțului, Măgura, este „un atu de vreo mie de metri față de luciul mării”. La prima biserică atestată, „se mergea numai cu singurătăți de rugă”. De la Alexandru Ioan Cuza sosește „solia bunevestiri ce-și cântă bucuria și necuprinsă în cuvinte a norodului acestuia care, în vremi, mai mult a murit decât a trăit”. Berzunțul trece și el prin „purgatoriul învățământului politico – ideologic” și prin „vrăfuiala din 89”. Erijat în cercetător al toponimiei, poetul își revendică întâietatea cutezătoare de a vorbi despre dacicul „b e r z e s” care ar fi însemnat „mesteceni”. Imaginația naște poetice supoziții: Sfântul Gheorghe creștinește descălecat pe la noi din șeaua Călărețului Trac. Dan Sandu ne oferă și explicația pentru unele nume specific moldovenești: „Și, fiindcă bărbații plecau ades la război și rămâneau acolo pentru mai târziu, copiii purtau nume de văduvă timpurie: Adochiței, Amariei, Afloarei...” Nu putea lipsi din panoplia documentării Dumitru Tache Vrânceanu, creator de măști și alte obiecte tradiționale, pe care profesorul Dan Sandu ni l-a adus cândva, cu toată recuzita, la o ședință a Cenaclului „Junimea Nouă”. Emoționantă întâlnire cu acest meșter popular, „un răsfațat al ursitoarelor, care îmbină amprenta concepțională arhetipală cu modernitatea”. În fine, amintirile se încheie cu un pios omagiu adus celor care au îndurat chinuri carcerale cumplite în temnițele pașnicului și tăcutului Târg al Ocnei. „Vine o vreme când amintirile prind contur de lacrimă”

Literați împătimiți și scriitori robaci

Prieteni pot fi și cei pe care Dan Sandu nu i-a întâlnit niciodată, dar a căror imagine o păstrează cu sfințenie în inima sa. Pornind de la un profund gând al lui Vintilă Horia, „Eu sunt Poetul, el nu-i decât un împărat”, pictează în cuvinte pe întristatul pontic, Ovidiu: „Sufletul tău e un mânăz/ așteptând zorii”; „Îți ridic inima în căușul inimii mele”. Intrarea în rezonanță a doi poeți desființează mileniiile. Faimoasa „Doină”, care i-a adus lui Eminescu glorie și necazuri, supusă interdicției comuniste, a fost republicată abia după 100 de ani, în 1983 la Delhi (India) în versiunile română, engleză și sanscrită de cutezătorul cărturar George Anca. Admirându-l, cunoscându-l și pășindu-i pe urme, Dan Sandu, cu naivitate juvenilă (avea 27 de ani), recită „Doina” în plină ședință a Cenaclului bucureștean „Comentar”, sublim gest pentru un prieten din alt veac. Stupoare: în loc de tăcere mormântală stârnește valuri de efuziune comparabile cu cele de la Junimea ieșeană ai cărei membri asistaseră la prima lectură a celebrei poezii. George Enescu, „privat anahoret minunilor tescane” și Maruca Cantacuzino au lăsat urmașilor și o considerabilă zestre materială. „Nu mie”, declară Ioana Orlea, nepoata celor doi, „ci întregii națiuni”. Națiune care nu știe să răsplătească. Palatul Cantacuzino din București a fost subînchiriat unor terți care nu au nici o legătură cu cultura, iar Tescanii au devenit o anexă. Se distruge în capitalismul post – comunist ceea ce n-a distrus comunismul. În galeria

prietenilor apropiați lui Dan Sandu, Valeriu Filimon ocupă un loc privilegiat. Am comentat aici, cândva, un volum de corespondență purtată între profesorul din Berzunți și minunatul său mentor, „maitre”, cum cu respect îl numește. Cu o biografie fabuloasă (profesor universitar, conducător de cenaclu, fondator de societăți culturale), Valeriu Filimon a fost un neînfricat luptător cu mediocritatea, ignoranța, impostura și absurdul cotidian. Alt prieten atașat la fel de puternic sufletește i-a fost Eugen Budău (boier Evghenie venit adesea în vizită la „homo ruralis”, la „Patriarhul de la Berzunți”). Numărul prietenilor lui Dan Sandu este impresionant, mai ales pentru noi care abia reușim să adunăm o duzină. Tudor George, dezinhibat și dezinvolt, inspirat și riguros ca un magister, autoriza în câteva fraze adevărate lecții de estetică. Îi dădeai o rimă oarecare și-ți compunea, pe loc, o poezie excepțională. Nichita Stănescu, prin iubitul său „râsu – plânsul” se deschide într-un „zâmbești a râde” și „plăpândul mag de lumină/ dalb pribeag” se preasfințește, devenind „icoană făcătoare de minuni în limba română”. Fănuș Neagu apare în stenogramele consemnate de Dan Sandu, în 1984, la Cenaclul „Numele poetului” al revistei „Luceafărul”. În stilul său liber, stil ornat cu înflorituri și imprecășii, stimulat și de oarecari licori, cum obișnuia la acea vreme, prozatorul strecoară printre pomenești umori câteva sintagme sclipitoare: „Dacă vrei să te înfrunți cu Marin Preda, te înfrunți cu eternitatea...”; „Scriu greu, îmi vine să-mi blestem mama, copiii, părinții. Cine spune că nu este inspirație este un bou! Îmi vine să mă sinucid în fiecare zi”; „Dușmănia lumii împotriva scrisului este mare. Scriitorii răspund cu iubire”; „Literatura este inspirație, dar fără muncă de om la pietriș, miner, oțelar, fără muncă, răbdare, îndoială, nu există! Suntem niște sclavi ai literelor”.

Lui Mihai Drăgan, dragul, inubliabilului profesor al multora dintre noi, i se închină versuri marcate de tristețea prematurului și suspectului său sfârșit (“de inimă rea”), versuri cărora li se alătură un amănunt zguduitor. Prin anii 50, ca elev eminent, urma cursurile unui liceu de renume din Târgu Ocna, neînscris în documentele școlare, tolerat doar, căci păcătuia prin originea socială. Și același, mai târziu, ca renumit universitar ieșean, potrivit mărturisirilor fratelui său, Gheorghe Drăgan, „după finisarea cu succes a unui capitol din laborioasa lui operă, chiuia și se bucura ca la nuntă”. Constantin Th. Ciobanu (“CTH-așul”) este diagnosticat cu exactitate: „maestru de ceremonii peste timp, se fudulea cu umiliința gestului trecut dincolo de timiditate”. Virgil Carianopol „umbla abătut, ca fără de sine, umbră sfielnică de mătase, rugă în apariție serafică, glas gătit de sinceritatea tristeței”. Clement Popovici îi prilejuiește lui Dan Sandu exhibarea calităților de critic literar: obiectiv, măsurat, survolând posibilul sentimentalism izvorât din relația amicală.

Scriind despre alții, Orfeul din Berzunți se caracterizează pe sine. Din adolescență, cum cu autoironie mărturisește, pare să fi fost încrezător în steaua sa norocoasă. „Eram la vârsta când visam cai verzi pe pereți înhămați la poveri de glorie literare, mă vedeam călărind Pegașii gleojdind, generos, jăriticul literaturii române cărat, cât cuprinde, cu fărâșul inocenței și mă credeam cel mai mare poet în viață!”. Astăzi, trecut prin

mulțime de vămi, știe că „strănutul de o clipă al gloriei se confundă, inevitabil, cu boala și cu vanitatea”. Și oricum, „cele mai frumoase poezii nu se scriu niciodată” Un periplu efectuat cu Toma Alexandrescu prin redacții și edituri este revelator. La una dintre ele Dan Sandu presupune că se află pe o listă cu „legionari feroci” (voit hazlie exprimare), căci nu-i ies rimele de genul „blid/ partid” sau „văpaie – Nicolae”. Asta nu înseamnă că-i lipsește fiorul patriotic. Poemul „Lerui, La Unire” din 1980, pornește de la ideea că trupul țării a fost cândva o pâine, ruptă prin vreme nefiresc în trei”. Tripticul de lumină Galata, Dealul Spirii, Zarand probează că „țara-i din țărani lăsată”. Pruncuții noștri, „încălțați în coji de nuci”, au „ochii strălumiți de spaime,/ adânci ca niște semne de-ntrebare!” La o publicație „roșcovană” i se reproșează tânărului poet că scrie cam „popește”. Erau timpurile când se discuta, fie și în doi, cu degetul la buze și „cu ochii făcuți periscop”.

Dacă vrei să te-ntâmpli poet

Stilistic vorbind, verbul „a se întâmpla” devine în scrisul lui Dan Sandu un instrument expresiv universal pentru delicate jocuri de idei. Cuvântul drag lui Constantin Noica „întru” este cu voluptate preluat. Se adaugă interesantul „îndealmintrelea” și pretențiosul plural „dinlăuntruri”. Alte cuvinte favorite sunt: abraș, feleșag, megieș, nuntită, ornice, obârșie, paseri, a plămădi, pribeag, rostuit, vamă, vămuire, veghe, veleat. Expresii tipice particularizează, marcând tentația singularizării printre poeți: „ape slănice”, „miezuit în hierie”, „mire adormit”, „nebulia mierie”, „oaspe de nămiezi”, „piatră feciorită”, „nu mai pot isprăvi scrisa”, sângele nostru odihnește hoțiri”, „seri agatârșe”, „visam în sânia mea”. Orientarea preponderentă este spre moldovenism: „deandreața”, „deanstânga” (ortografia poetului), „doasca”, „foșgăit”, „grindei”, „hugeag”, „nevedit”, „nu mă mai întorn”, „purluindu-se”. Când circumstanțele

o cere apar semiinvenții: „aspectată”, „cerbuite”, „duroare”, „fulgeriș”, „înluceferit”, „prea românul Isaiia”, „pohvală”, „popăsuiți”, „stălpirea”. Supraviețuirea arhaismelor se realizează, paradoxal, tocmai prin potrivita combinare cu un neologism: „brazdele estetice plugărite măiastru”, „pristăvilirea destinului”, „sihăstria de protocreștinism”. Paronimele sunt și ele puse la lucru: „li s-a năzărit celor din Nazaret”, „nărodul nărod”. Dau savoare textului și fonetismele: „solstiț”, „sâmburu”, „zmintite”, „ziorii”, „zugrume” ca și expres preferabile alternanțe fonetice la plural: „arginturi”, „obede”, „parăzi”. Asocierile curajoase ignoră posibile riscuri: „predici răspopite”. Enumerația capătă nuanțe ludice: „S-a vorbit mult și cu miez. Inconfundabil, imaterial, imbatabil, impresionant, impecabil, imperial, implacabil, impozant, inegalabil și, mai ales, irepetabil”. Neajungerea limbii, cum spunea Budai-Deleanu, silește la gesturi extreme: „colind – codrie” (referitor la Eminescu). În acest context atât de colorat lexical nu putea să nu-l seducă pe căutătorul de bijuterii verbale mateinul „estimp” sau sonorul „capitalie”.

Puternic ornamentate tropic, textele oferă adesea reușite epitete („ger albastru”), comparații („pașii se potrivesc singuri ca potcoava de argint pe cărări de culoarea veveriței”; „inima lui decembrie ca o tâmplă troienită de așteptare”; „duios ca un fitil Bikford/ propus dinamitei”), metafore („urcând cu crinolina toamnelor știute”; „grădina calendarului”; „ninge cu singurătate”; „vor mai exploda vulpile toamna în codri”) personificări („ia-ți jalea de mână și pleacă-ndărăt”) și sinestezii („chip de ciocârlie-n fluier”).

Cu asemenea desfășurare de har poetic, urările lui Sergiu Adam într-un autograf din 2009 devin palpabilă realitate: „Poetului Dan Sandu, cu prețuire și credința că o stea generoasă îi veghează destinul. Mulți ani, mulți bani,/ Cer senin, pană sprintărară/ Și-o parcelă cât mai mare/ În câmpia literară”.

Despre cunoaștere

Vasile GROZAV*

- Cei pe care i-am cunoscut ne-au ajutat să ne cunoaștem și să fim ceea ce suntem.
- Cu cât cunoaștem mai mulți oameni, cu atât ajungem să ne cunoaștem mai bine.
- Când nu cunoașteam umbrele, eram mai viguroși și, când mergeam desculți, eram mai atenți.
- Când cunoașterea ne este servită pe tavă, sntem tentați să o consumăm în cure de slăbire.
- Cine vorbește cu ideile altora nu ajunge la cunoaștere.
- Cine se caută pe sine, caută și vocea interioară care să-l îndrume.
- De setea de cunoaștere n-a murit nimeni până acum, dar mulți au suferit cumplit.
- Cu cât frunzele sunt mai dese, cu atât este mai dificil de privit cerul.
- Cine privește mereu spre sine, își îngustează orizontul.
- Cine aleargă prin el, nu aleargă spre lume și nici de lume.
- Ca să treci granița necunoscutului, n-ai nevoie de pașaport.

* S-a născut 01.01.1959, în comuna Șpalnaca, jud. Alba, este profesor de sport la Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” din Alba Iulia. Dintre cele 11 volume de panseuri, amintim: *Gânduri cu fața spre mare* (2012), *Amurg* (2016, 2017) și *De la a avea la a fi* (2019).

Țara Vrancei – ținut de legendă și istorie

Prof. **Zâna TĂMĂȘANU**

Pământ binecuvântat de Dumnezeu, pământ încărcat de legende, cu munți care sprijină cerul și ape care poartă baladele păstorilor plecați în transhumanță, Vrancea este locul unde s-a născut superba baladă a „Mioriței”, dar și locul unde au avut loc cele mai crunte, sângeroase și grele bătălii din Primul Război Mondial, care, prin jertfa de sânge au adus glorie acestui tărâm de vis, numit *Vrancea*.

Despre „Țara Vrancei” sunt mai multe legende, dar una dintre ele este menționată de Alexandru Vlahuță în opera „România pitorească” și care relatează că „era o babă vădană, ș-avea șapte feciori. Și cum sta bătrâna pe prispă și torcea, către un amurg de seară, iată a venit de pe deal un călăreț trudit, cu calul în spume:

- Sunt Ștefan, turcii ne-au călcat țara, vin din război, oastea mi-i spartă... și-s singur.

- Dumnezeu te-a îndreptat, stăpâne, la ușa mea. Am șapte feciori frumoși și voinici... ai tăi sunt, Doamne!

În zori sunau pe munți, din corn, cei șapte feciori voinici. Curgeau plăieșii roiori sub poalele codrilor. Oaste nouă ieși ca din pământ. Și-a pornit domnul cu ei și s-a lăsat pe neașteptate asupra turcilor. Atunci a văzut Ștefan ce pot flăcăii Vrâncioaiei. Cădeau turbanele ca spicele sub seceră. De dimineață până seară a ținut lupta, ș-atâta măcel a fost, ș-atâția păgâni au murit, cât s-au cruntat apele de sângele lor. Iar când s-a întors marele voievod, biruitor, la Cetatea Neamț, a chemat cu drag pe cei șapte feciori și le-a zis:

- Voi sunteți șapte frați, în Vrancea sunt șapte munți, ai voștri să fie de veci!... Și multă vreme răzeșii Vrancei bir n-au plătit, podvadă n-au făcut, singuri și-au fost stăpâni.”

De atunci cei șapte munți și localitățile ce-i înconjoară poartă numele celor șapte feciori. Bodea, Spirea, Negrilă (loc. Negrilești), Bârsan (loc. Bârsești), Spulber, Pavel (loc. Paulești) și Nistor (loc. Nistorești).

Închiși între munți, sănătoși și harnici, vrâncenii sunt mândri de noblețea lor militărească, de graiul și portul lor românesc, de doinele și legendele lor, de scoarțele și alesăturile ce fac podoaba casei lor, de tulnicele meșterite de ei, cele mai căutate din țară, dar și de frumusețile naturale ce-i înconjoară.

Țara Vrancei e situată în estul României și face parte din regiunile istorice ale Moldovei și Munteniei, situată fiind în Subcarpații de Curbură, cuprinzând importante zone etnografice și istorice, dar și zone de podgorii și mur și mai ales rezervații naturale.

Rezervațiile naturale ale Vrancei sunt impresionante prin frumusețea și sălbăcia lor, constituind o destinație de vacanță excelentă. Iată câteva dintre ele: *Cheile Tișitei*,

Cascada Putnei (de altfel, în trecut județul se numea Putna), stațiunea *Lepșa*, Rezervația Naturală „Focul Viu”, *Lacul Negru*. Interesante sunt *Domeniile Viticole din Vrancea*. Aici sunt două pivnițe construite în Evul Mediu: *Hrubele Domnești* din localitatea *Panciu* și *Beciul Domnesc* din *Odobești*.

Rezervația Naturală *Cheile Tișitei* se întinde pe o suprafață de 307 ha. Aici turiștii vor găsi văi înguste, înalte, lungi, ce capătă aspect de canion! Vor întâlni cascade, păduri, pajiști, acoperite cu diverse specii de plante și flori ocrotite de lege cum ar fi floarea de colț, papucul doamnei, cioboșica ursului, trandafirul de munte. Aici sunt și câteva tunele ce leagă localitatea *Lepșa* de *Coza*, construite în timpul Imperiului Habsburgic.

Cea mai impresionantă este *Cascada Putnei* din comuna *Tulnici*, un loc mirific, ce se întinde pe o suprafață de 80 m și are o diferență de nivel în cădere de 14 m, vărsându-se într-un lac adânc. Frumusețea cascadei poate fi admirată nu numai vara, ci și iarna, când bulgării de zăpadă și țurțurii ce atârnă îți creează senzația unui peisaj polar nemaîntâlnit.

În apropierea cascadei *Putna* se află stațiunea *Lepșa*, situată în Pasul *Tulnici*, stațiune ce face legătura între *Moldova* și *Transilvania*. Aici este locul ideal pentru pasionații de drumeții în natură și de ciclism montan, pentru cei ce doresc să mănânce un păstrăv pe care și-l pot alege singuri din lac, căci este considerat cel mai bun păstrăv din țară ca și Păstrăvăria în care se află și tot în *Lepșa* își pot găsi liniștea sufletească la Mănăstirea *Lepșa*, construită pe la 1774.

O curiozitate a zonei o constituie Rezervația Naturală „Focul Viu” de la *Andrieșu de Jos*, numit așa datorită unor

emanații de gaze naturale ce se aprind uneori la soare. Se întinde pe o suprafață de 400 m² pe versantul drept al Văii Milcovului (râul pomenit de Vasile Alecsandri în „*Hora Unirii*”), dar rezervația cuprinde cca. 12 ha. În apropiere, spre Buzău, sunt și trei lacuri: Mocearu, Meledic și Lacul Limpede, dar și câteva peșteri.

Lacul Negru, situat în cheile Nărujei, a cărui culoare e dată de turbă, s-a format în urma alunecărilor de teren, având o suprafață de 10.000 m² și a cărui unicitate e dată de faptul că jumătate din acesta e acoperit de turbărie, iar pe cealaltă jumătate plutește plaurul, din stuf.

Însă alături de aceste frumuseți mai pot fi admirate *Cascada Mișina de la Nistorești, Căldările Zăbalei, Groapa cu pini de la Tulnici*. Munții Vrancei se desfășoară în etaje, oferind un amfiteatru pitoresc, cel mai atractiv fiind drumul ce leagă Lepșa de Soveja. Acești munți au o înălțime medie de 1500 m, iar vârful cel mai înalt este Goru – 1785m, însă cel mai vizitat rămâne Vârful Lăcăuți, cu stația sa meteorologică.

Stațiunea Soveja, despre care Simion Mehedinți spunea că are „cel mai curat și ozonat aer din toată țara”, are veri răcoroase și ierni reci. Stațiunea foarte căutată înainte de 1989, are ape minerale sulfuroase, clorurate hipertone și sodice bune pentru tratarea nevrozelor astenice și a stărilor de surmenaj fizic și intelectual, a afecțiunilor de silicoză și a celor ginecologice.

Cine spune Vrancea, se gândește imediat la faptul că aici se găsește zona seismică, cea mai activă din țară, cu epicentru în localitatea Vrâncioaia, unde zilnic se înregistrează cutremure, unele de mică intensitate, dar și mai mari, percepute de noi și care ne dau destule emoții.

În această localitate se găsește *Schitul Soveja*, pe care *Matei Basarab* la 1645, l-a transformat în Mănăstire – devenită o cetate de apărare a lui în țara Moldovei, așa cum și Vasile Lupu a construit Mănăstirea Stelea în Țara Românească tot în acest scop. Ulterior Mănăstirea Soveja a devenit, în anumite perioade, loc de surghiun pentru opoziții politici – printre care s-a aflat și Alecu Russo.

În ținutul Vrancei găsim peste 40 de biserici de lemn, din care 18 sunt pe lista monumentelor istorice și mai multe mănăstiri, printre care Rogozu, Recea, Vărzărești, Cotești, Dălhăuți, alături de cele menționate anterior, Lepșa și Soveja.

Multe personalități culturale și istorice au văzut lumina aici: *mitropolitul Varlaam* al Moldovei, *pictorul Gheorghe Tătărescu*, *arhitectul Ion Mincu*, *scriitorul, diplomatul și avocatul Barbu Ștefănescu Delavrancea*, *scriitorul Dilliu Zamfirescu*, *savantul Simion Mehedinți*, *creatorul Școlii Românești de Geografie*, dar și *Moș Ion Roată*, vajnic luptător pentru Unirea din 1859, devenit personaj literar în opera lui Ion Creangă. La Câmpuri s-a construit chiar o casă memorială, pe locul unde a trăit Moș Ion Roată. O casă memorială este dedicată lui Alexandru Vlașu, în localitatea Dragosloveni.

Țara Vrancei mai este vestită, importantă pentru ceva, pentru *istoria sa*. Prin Țara Vrancei a trecut „*drumul de glorie al Armatei Române din 1917*”, când n-a rămas fâșie de pământ neudat de sângele celor ce l-au apărat, când, pe aceste meleaguri n-a fost familie care să nu fi pierdut un tată, un fiu sau un frate.

Mărturie a jertfei grele de sânge stau monumentele și mausoleurile ridicate de urmași celor ce și-au jertfit viața,

printre care enumerăm: Mausoleul de Mărășești, Mausoleul Eroilor de la Mărășești, Mausoleul Eroilor de la Focșani, Mausoleul de la Soveja, Statuia Victoriei de la Tișița cu inscripția „Pe aici nu se trece!”.

Mausoleul Eroilor de la Mărășești este unul din cele mai impresionante din Europa, închinat celor ce au luptat în Primul Război Mondial. Edificiul uimește prin monumentalitate și grandoare putând concura oricând pentru Cartea Recordurilor.

Imaginat ca Bazilică a eroismului românesc, considerat chiar o „Biserică a Neamului” și construită asemenea bazilicilor clasice cu o cupolă ce are în vârf o cruce de piatră imensă, creează o atmosferă de religiozitate și mister. Patronul spiritual e Arhanghelul Mihail cu sabia în mână, atât pentru mausoleu cât și pentru orașul Mărășești.

La construirea acestui memorial au fost implicate toate energiile societății românești, de la autoritățile locale și asociațiile eroilor simpli, anonimi, Biserică până la Regina Maria, de aici și rezultatul fabulos atât prin dimensiunile, complexitatea soluțiilor arhitectonice, stil, amplasament interior și exterior.

Jertfa de sânge a locuitorilor din zona Mărășești a fost imensă, dar la fel de mari au fost și pierderile materiale, sate întregi distruse sau rase de pe fața pământului. Importanța acestor lupte a fost recunoscută de Franța, președintele Franței oferind orașului Mărășești „Crucea de Război” pentru vitejia eroilor săi.

Monumentul a fost inaugurat pe 6 august 1938, în prezența Regelui Carol al II-lea și tot pe 6 august este și hramul Capelei din Mausoleu, pentru că pe 6 august 1917 a avut loc contraofensiva Armatei Române și una dintre cele mai crâncene lupte împotriva Armatei Germane care a fost învinsă la Mărășești. Pe frontispiciul de sub cupolă este scris în bronz „Întru Slava Eroilor Neamului”, în inima mausoleului este sarcofagul gen. Eremia Grigorescu, iar o candelă veghează permanent sufletele celor căzuți la datorie.

Se spune (o fi o legendă?) că monumentul și misterul ce-l emană a impresionat până și pe dictatorul nazist, care atunci când forțele anglo-americane bombardau România, a cerut expresiv mareșalului Antonescu să protejeze mausoleul. Se mai spune și se observă că în nopțile cu lună plină, deasupra edificiului se creează un balon de lumină asemenea unui curcubeu.

Frumusețile naturale ale Vrancei sunt nenumărate, monumentele istorice și Casele memoriale, mănăstirile și bogățiile podgoriilor vă așteaptă să le descoperiți dumneavoastră înșivă, spre încântarea ochiului, a inimii și sufletului căci aici se poate face turism cultural, de afaceri, balnear, agroturistic, ecumenic și sportiv.

Drum bun și vacanță plăcută celor ce vor pleca în aceste ținuturi!

Bibliografie:

Alexandru Vlașu, „România pitorească”, Ed. Ion Creangă, București, 1984

Ion Cherciu, „Bisericile de lemn din Țara Vrancei”, București, 2004

Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului: Circuitul monumentelor istorice din Vrancea, București, 2012

Cetatea din depărtare

Mihai BATOBUJENIȚĂ

În dimineața unei frumoase zile de septembrie ne aflam la conu' Alecu pe terasă unde, la o cafeluță gingirlicie, dezbăteam planul unei expediții. Bine, una potrivită cu vârsta și mijloacele noastre logistice.

Ne pregăteam să facem o vizită la cetatea Soroca, în Republica Moldova, deoarece conu' Alecu, prin antenele sale, auzise de o restaurare a cetății, una făcută pare-se cu multă cheltuială, dar și cu folos. După vreo două ore de discuții am pregătit, din vorbe desigur, totul, urmând să ne întâlnim a doua zi la ora șapte pentru că ne făcusem planul să ne întoarcem în aceeași zi spre seară. Erau de mers cam o sută șaptezeci de kilometri, adică dus-întors drumul în sine ar fi durat cam șase ore, iar restul de patru le alocasem vizitei propriu-zise.

Conform planului, a doua zi, la ora șapte, învârteam roata cum bine spunea un comandant de-al meu din perioada de pregătire militară de după facultate. Și bine am făcut fiindcă la trecerea frontierei nu prea am fost întâmpinați cu vreo salvă de tun, ci mai mult cu un fel de ostilitate greu de înțeles. Aveam toate actele, în conformitate cu legea, însă suspiciunile grănicerilor se vedea bine că au alte rădăcini. Păream suspecti, patru bărbați într-o singură mașină, unde mai pui că arătam și a intelectuali. Adică perfect de neîncredere, mai ales acum când orientarea țării era către mama Rusia. În sfârșit, după mai mult de o jumătate de oră, timp în care pe lângă noi trecuseră mulți indivizi cu figuri de-a dreptul suspecte, am fost lăsați, se părea chiar cu oarecare regret, să intrăm în țară. Era însă una din acele splendide dimineți de basm și nu avea nici un rost să ne stricăm buna dispoziție cu fleacuri.

Prin urmare, în curând, mașina rula pe o șosea destul de bună, iar noi aveam suficient timp la dispoziție ca să ascultăm poveștile conului Alecu, cel care nu se putea abține să nu ne spună istoriile obiectivului la care trebuia să ajungem.

- Dragii mei, cetatea Soroca este locul unde putem învăța cu adevărat istorie. Nu voi accentua faptul că a fost ridicată prin secolul al XV-lea fiindcă aș ocoli de fapt adevărul. Iar acesta, adevărul deci, arată că încă din vremea Bizanțului există surse, unele genoveze, care consemnează o așezare în acest loc pe care ei o numesc Alciona, ceea ce în grecește înseamnă albastră, dar și Polihromia, adică, tot în grecește, colorată. Asta ar însemna că nu era doar un mic sat, ci un fel de oraș cu unele atribute comerciale, poate și meșteșugărești, aflat la intersecția unor drumuri importante pentru comerț. Este aproape sigur că era vorba și de o cetate, cel mai

probabil din lemn, mai precis o palancă, adică o întăritură făcută în scopuri militare, din trunchiuri de copaci așezate orizontal ori din pari groși înfiți în pământ. Deși poate că mai potrivit ar fi termenul de posadă, prin urmare, un loc întărit în mod natural care servea ca punct de vamă, deoarece prin acest loc se putea trece Nistrul cu mai multă ușurință dacă veneai dinspre est. Iar în est, în urmă cu veacuri, se stabiliseră mai întâi varegienii, așa cum erau numiți normanzii care coborâseră pe marile râuri din est pentru comerț, dar și pentru noi cuceriri. Ei vor fi și cei care vor întemeia un stat militarist în acele părți ale lumii, numit Rusia Kieveană, mai apoi despărțită în mai multe cnezate care vor lupta din greu cu tătarii, iar dinastia Rurik, după numele celui care o întemeiasă pe la mijlocul secolului al IX-lea, îl va avea ca ultim reprezentat pe țarul Fiodor I, mort în 1598.

Mai apoi, pe teritoriile cnezatelor vor începe să controleze situația tătarii, cazacii, dar și alții, însă nevoia de comerț între est și vest va da importanța cuvenită acestui loc de trecere prin vadul Nistrului.

Cert este că Ștefan cel Mare va acorda cetății multă atenție și o va reconstrui, de data asta folosind și multă piatră, ceea ce denotă importanța ei, iar în documentele de cancelarie găsite până acum apare într-o primă menționare sub numele de Soroca doar la 12 iulie 1499 odată cu numele primului său pârcălab Coste. Cam tot în aceeași perioadă, izvoarele istorice menționează și ridicarea altor cetăți la vadurile de pe Nistru, din lemn sau din piatră, în scaunul cărora sunt numiți de asemenea pârcălabi, un vechi cuvânt românesc similar cu nemțescul burgmeister, dar care au și titlul de mari căpitani, funcție militară deci, în cetățile: Hotin, Soroca, Orhei, Cetatea Albă, ori Tighina.

Acest sistem defensiv de mare amploare arată puterea economică a Moldovei aflată sub sceptrul lui Ștefan, dar și faptul că el consideră, din motive strategice bine întemeiate, Nistrul ca fiind granița de est a statului, iar cetatea de scaun, Suceava, se află astfel în centrul țării, puternic apărată de munți în vest și nord, iar în câmpie de acest râu, destul de greu de trecut, mai bine spus: forțat, în termeni militari, cu mijloacele de atunci.

Iar dacă mai amintim și faptul că în sud existau cetăți precum Chilia sau Cetatea Albă, iar gurile Dunării erau hotarul cu Imperiul Otoman, vom constata că Moldova era un stat de mărime medie în Europa și putea foarte bine să facă față, din punct de vedere militar, pretențiilor teritoriale ale Marelui ducat al Lituaniei sau ale regatului polon, să respingă atacurile tătarilor, dar și să țină în șah puterea otomană aflată la apogeul său. Stare care nu-i va fi iertată timp de secole, aș îndrăzni să spun chiar până în zilele noastre.

Cât despre denumirea cetății eu unul sunt convins că vine de la românescul soroc, un cuvânt care înseamnă margine, termen sau limită. Exact cum și era cetatea față de capitala statului. Subliniez asta deoarece am auzit o mulțime de tâmpenii precum că denumirea ar veni de la cuvântul sărac, ceea ce ar fi absurd fiindcă regiunea era prosperă din punct de vedere economic sau de la rusescul soroc, adică patruzeci, asta ca să vedem până unde poate merge prostia oamenilor, de la niște nume precum Sora, Sorca ori Soare presupuși posesori ai moșiei aflate în lunca Nistrului, dar și de la cuvântul Szaroc acela care în limba maghiară înseamnă cot, cetatea aflându-se într-adevăr pe un cot al râului. Acest ultim semn de idioțenie fiind pus în legătură cu o ipoteză prin care aici ar fi fost aduși pentru apărare oșteni secui. Deși nu există nici un document în această privință au fost și unii istorici români care au dezbătut ideea fără să se teamă de ridicol. Nici nu mai pun în discuție cum de ar fi venit secuiei să lupte într-un loc fără nume și au fost nevoiți să-l denumească ei cu un cuvânt preluat din limba maghiară! În fine, nu mai insist, fiindcă-mi cunoașteți părerile despre unii istorici autohtoni, rămași cu mentalitățile în perioada „marelui” Roller, cominternistul care a scris un fel de biblie dacă ar fi să te iei după emulii care nici în ziua de azi nu pot să treacă de ideile lui. Iar istoria României scrisă de el în plină epocă stalinistă, adică prin anii cincizeci ai secolului trecut, este și astăzi de necombătut pentru niște nemernici care se vor a fi istoricii vremurilor moderne.

Bine, nici rușii nu au stat deoparte în acest balamuc, ei fiind foarte interesați să arate că sunt adevărații stăpâni ai locului, așa că, mai apar și cuvintele: soroca, în rusă coțofană, dar și sroc, adică termen, un cuvânt evident preluat din vechea limbă română. Vă spun toate acestea pentru a vedea în alt fel, cel al interesului diferitelor neamuri, importanța cetății.

Oricum, pe 14 septembrie 1499 Ștefan cel Mare încheie un tratat de colaborare militară cu Marele Duce al Lituaniei, iar în acest document găsim din nou numele pârcălabului Coste sub titulatura de pan Coste, staroste de Soroca. Este un alt semn că pârcălabul, dar și cetatea, au roluri importante în strategia de apărare a țării. Cetatea, așa cum o vom găsi noi acum a fost reconstruită de Petru Rareș devenind într-un fel unică prin sistemul arhitectonic de construcție în plan circular cu patru turnuri, circulare și ele, plus un turn de acces în plan rectangular păstrate ca prin miracol în bună stare până în zilele noastre. Nu, nu ne va impresiona prin dimensiuni, are o circumferință de aproape patruzeci de metri, ceea ce prin comparație cu cetățile regilor englezi sau cele normande ar părea mai mult o glumă, însă aici în est lucrurile stau cu totul altfel. În primul rând din punct de vedere financiar!

Dar, după ridicarea fortificației, orașul Soroca, desigur mult mai extins decât perimetrul cetății, începe să crească în importanță având o pondere administrativă și comercială din ce în ce mai mare prin punctul vamal instalat aici. Totodată prin fortificarea și mărirea nucleului urban de la Soroca, se va încerca, în anii următori, crearea unui nou centru de greutate al rețelei urbane moldovenești și al comerțului de tranzit afectat mult după pierderea în 1484 a cetăților din sud.

Mai există un document, de fapt o scrisoare din 1512, în care domnitorul Bogdan al III-lea îi adresează regelui polonez rugăminte să i se transmită în posesie niște mori pe Nistru, așezate față în față cu „*castrum nostrum Sorocianum... contra paganos tutelam habet*” - castelul nostru de Soroca, care ne apară de păgâni, document (de remarcat, în limba latină!) care întărește ideea existenței, cât și a rostul cetății Soroca.

Între 2013 și 2015 a avut loc restaurarea cetății în cadrul Proiectului transfrontalier: Bijuterii Medievale, care a cuprins cetățile Hotin, Soroca și Suceava, realizat într-un program operațional comun România-Ucraina-Republica Moldova și finanțat de Uniunea Europeană. Partenerii proiectului au fost Primăria Soroca, municipiul Suceava și Rezervația de Stat de Istorie și Arhitectură - Cetatea Hotin. Din cele trei milioane de euro, care este valoarea totală a proiectului, două milioane de euro i-au revenit Cetății Soroca, iar noi vom avea astăzi prilejul de a vedea cum s-au cheltuit acești bani.

Din vorbă în vorbă ajungem la Soroca, apoi destul de ușor și la cetatea care se vede de la distanță. Parcăm, iar conu' Alecu ne invită să privim capul de bour aflat deasupra intrării în cetate.

- Să știți că în cele patru cetăți moldovenești de la Nistru (Hotin, Soroca, Tighina și Cetatea Albă), capul de bour a fost scos în perioada sovietică: la Hotin și Cetatea Albă gaura corespunzătoare este și acum acoperită în general de un stindard cu stemele moderne ale orașelor

respectiv, iar la Tighina de acvila rusească bicefală, făcută din metal. Soroca, este unica cetate aflată și în prezent pe teritoriul controlat în totalitate de Republica Moldova, care și-a refăcut, deasupra portalului, capul de bour moldovenesc.

Desigur, nu suntem deloc mirați de aceste preluări de însemne ale apartenenței deoarece orice imperiu are asemenea tendințe de anulare prin orice mijloace a sentimentului de unitate și apartenență națională.

Vine în întâmpinarea noastră un ghid, un bun semn că pe conu' Alecu îl cunoaște multă lume, un om foarte bine pregătit care timp de o oră ne plimbă prin toată cetatea și ne povestește cam tot ce ne-ar fi interesat, arătându-ne cu firească mândrie ce reușise el să facă pentru a reda acest monument istoric circuitului turistic și informațional. Ne despărțim prieteni, cu promisiunile de rigoare, că vom ține legătura, că ne vom mai întâlni, căăă... În fine, tot ce-și spun oamenii care au petrecut împreună un ceas de desfătare intelectuală.

Urcăm în mașină și, pe drumul de întoarcere, privim destul de tăcuți peisajul rural cu sentimentul că ne-am întors în timp cu mai bine de douăzeci de ani. Parcă pentru a ne scoate din gândurile nu tocmai vesele care ne cuprind, prietenul nostru, colonelul, întreabă, așa, mai mult ca să deschidem un alt subiect de conversație, indiferent care ar fi acesta:

- Credeți domnilor că povestea reunirii celor două teritorii ale Moldovei istorice, va trece vreodată de retorica isteriilor politicianiste?

Mă cam umflă râsul, însă conu' Alecu destul de sensibil față de acest subiect preia ideea și o dezvoltă spre bucuria noastră, cei care nu mai suntem tentați acum să vorbim despre starea destul de precară a economiei țării gazdă.

- Dragii mei, precum știți deja, eu unul, referitor la acest subiect, mă declar antiunionist! Știu, conceptul de anti, prezent și la unirea Principatelor, cea din 1859, era asimilat celui de trădător, de dușman al poporului și al neamului românesc. Dar nu numai la vremea aceea când unii antiunioniști au ajuns în structurile de conducere ale noului stat, ci și mult mai târziu, cam peste treizeci de ani, când a fost declanșată o nouă campanie politică unionistă, însă cu perspective mult mai largi. Să nu

uităm că oamenii aceia, numiți antiunioniști aveau multe argumente, logice și întemeiate, împotriva unirii, iar unele dintre acestea s-au dovedit a fi cât se poate de patriotice dacă ne referim la țara Moldovei, cea care a avut cel mai mult de pățimit după unire.

Sigur, nu lipseau din gândirea politică a marilor boieri nici dorința lor de a supune țara Imperiului Țarist, considerat pe bună dreptate la acea vreme mult mai puternic și mai modern decât cel Otoman aflat de altfel într-o disoluție evidentă. Acum, această atitudine pare cel puțin ticăloasă însă atunci era una cât se poate de pragmatică având în vedere că și Imperiul Habsburgic avea privirile ațintite spre est, iar smulgerea unor provincii de la turci se putea face mai ales prin război. Unul purtat în primul rând de cei implicați indirect. Adică de noi!

Să nu uităm că și răpirea teritoriilor de peste Prut se făcuse în 1812 tot cu consimțământul marilor boieri moldoveni, deci premise existau atunci, în 1859, așa cum există și astăzi. Doar că la vremea aceea condițiile istorice generale erau altele. Iluminismul implementase ideile naționale, iar revoluțiile de la 1848 zdruncinaseră destul de puternic concepțiile centripete ale imperiilor. Oricum, conceptul de antiunionism era foarte detestat în condițiile afirmării naționale, iar mai târziu a fost și destul de aspru condamnat.

Prin urmare, mă găsesc în exact această situație, spre norocul meu în cu totul alte condiții istorice, iar răspunsul pe care vi-l ofer ar putea să vă surprindă prin ambiguitatea lui. Sunt de părere că unirea prin voința celor două popoare este imposibilă, dar pe de altă parte spun că ar fi și realizabilă, însă numai din interese străine, iar acest lucru se va transforma în marea catastrofă care ar face ca tot ce numim acum România să devină doar o amintire.

Cum însă mai avem timp, am să încerc să detaliez cumva aceste spuse ale mele care par a fi ale unui nebun incurabil și voi încerca să abordez lucrurile în mare, însă cu pierderile aferente în procesul de cunoaștere.

Să presupunem că unioniștii noștri, dintre care unii perfect imbecili care habar nu au despre ce vorbesc, împreună cu ai lor, ai moldovenilor, plus forțele externe de care nu poți să nu ții seama, ar avea câștig de cauză și s-ar produce unirea teritoriilor din dreapta și din stânga

Prutului în matca vechiului stat moldovean din secolul al XVI-lea. Aici ar fi bine să ne amintim și cum a fost înfăptuită unirea din 1918. Cu sprijinul direct al armatei române aflată în Basarabia, prin arestarea comitetului revoluționar care mergea în Ucraina să ceară alipirea. Puțină lume își mai amintește că atunci a existat o minoritate dintre locuitorii Basarabiei, îndeosebi printre cei mai săraci și printre evreii cu tendințe radicale, care era favorabilă regimului bolșevic și, prin urmare, total ostilă unirii cu România, căreia i s-a opus, iar Uniunea Sovietică s-a bazat pe această minoritate pentru a lupta politic împotriva țării noastre. Dintre toate teritoriile pierdute de Imperiul Rus, Basarabia a fost singurul a cărui cedare nu a fost recunoscută de URSS, nefiind confirmată de niciun tratat semnat de guvernul bolșevic. Prin urmare, acesta a reacționat împotriva Unirii pe de-o parte susținând în Basarabia răscoala de la Tatarbuniar, iar pe de altă parte înființând în Ucraina sovietică, pe malul stâng al Nistrului, Republica Autonomă Sovietică Socialistă Moldovenească, în care a dezvoltat conceptul, foarte viu discutat și acum, al „moldovenismului”. Și ca lucrurile să fie și mai clare, la procesul răsculaților din Tatarbuniar, au venit, ca apărători ai acuzaților, mulți intelectuali de frunte, comuniști din Europa Occidentală, avându-l în frunte pe vestitul Henri Barbusse, aceia care au contribuit, spre satisfacția Uniunii Sovietice, la popularizarea în străinătate a imaginii unei Românie capitaliste, represive, cea care ar fi ocupat în mod nedrept un teritoriu profund doritor de a fi sovietic. Amintesc aceste evenimente doar ca să vedem cam cum ar sta lucrurile în eventualitatea unei uniri.

Pun însă în discuție, și fac asta pe baza unor fapte istorice, cum ar reacționa basarabenii cu funcții de conducere în stat? Ce le putem oferi? Ministere? Șefii de partide? Să fim serioși! Așa cum este normal, au dreptul la unele compensații care să le justifice eforturile, dar oare le putem noi garanta una ca asta? Cred că nu, iar ei nu sunt atât de proști încât să renunțe la privilegiile pentru care s-au zbatut o viață. Ori asta ar însemna apariția unor disensiuni grave chiar de la început!

Dar să ignorăm acest aspect și să vorbim de cel mai important: economia! Unirea unei economii destul de fragile și neperformante cum este a noastră, cu una aflată în afara normelor la care și noi facem uriașe eforturi pentru a ne adapta, ne-ar arunca în haos, iar acesta este cel mai bun lucru pentru dușmanii care pândesc dintotdeauna la granițe.

Dacă nu mă credeți studiați modelul unirii celor două Germanii și nu uitați că acolo erau cu totul alte condiții, că ei nu fuseseră despărțiți decât patruzeci de ani, iar vestul avea o uriașă forță economică. Cu toate acestea integrarea în fapt nu cred că s-a realizat pe toate palierele nici acum.

Exemplele și scenariile ar putea continua, însă nu cred că mai trebuie să insist. Mai amintesc doar de o situație! Unirea ne-ar aduce cam două milioane de etnici ruși și încă vreun milion de rusofili. Cu toate drepturile lor democratice pentru care vor fi foarte dispuși să lupte! Mmm, cam delicat! Prin urmare, eu unul consider că vorbăria politică despre unire este doar apă de ploaie și

am convingerea că așa este bine.

Numai că mai avem un scenariu! Este posibil ca forțele externe să instrumenteze o unire, iar pentru asta au, precum prea bine știm, agenți plasați de multă vreme în teren. Suntem ieșeni și vedem asta cu ochii noștri. Lor li se adaugă, bineînțeles, și idioții folositori, vorba lui Lenin. Aceia care trângănesc fără să gândească!

Ce interese ar fi pentru o asemenea mișcare? Unele suspect de convergente între est și vest care ar viza dispariția a ceea ce numim acum România. O desfacere în bucăți, pe criterii regionale convine mult celor din vest care s-ar trezi cu un cadou foarte dorit, Transilvania, cu resursele ei semnificative mai ales cele energetice, iar Moldova unificată ar fi exclusă din spațiul european și redată celui fost sovietic așa cum se dorește de fapt. Vă asigur că nici măcar nu ar fi mare zarvă, lucrurile ar decurge cât se poate de liniștit fiindcă deja vedem că investiții se fac mai ales în vestul țării, iar în est nici măcar proiectul unei autostrăzi nu pare a fi fezabil. În acest caz nici nu am avea de ce să protestăm. Ni s-ar spune că noi am dorit unirea și, iată, ea s-a făcut. Deci visul secular al românilor de pe cele două maluri ale Prutului, la, la, laaa, la, la, laaa... Suficient pentru prostime!

- Păi, armata, clasa politică... Colonelul pare stupefiat de perspective. Cu atât mai mult cu cât par afurisit de logice.

- Dar mai avem armată? Sau și mai bine spus, avem o armată care să poată fi folosită într-un conflict național? Să nu ne prefacem că nu știm! Cel mai probabil armata, atât cât mai avem, va fi pe teatrele de operațiuni de pe alte continente și nu va avea nici o posibilitate de ripostă. Mai bine, pentru că ar fi un carnagiu fără nici o șansă de succes. Asta numai dacă armata ar dori să lupte pentru o cauză deja pierdută la masa tratatelor politicianiste.

- Coane Alecule, mă ia groaza, dar trebuie să recunosc, privind doar în jur că ai dreptate! Alianțele au ca scop apărarea unor beneficii de regulă investiționale. Ori în Moldova nu a investit nimeni de treizeci de ani! Suficient pentru a mă gândi la un plan de acest gen! Așadar, hai să vorbim despre altceva, nu de alta dar, iată, în curând ajungem acasă și nu am să mă pot bucura de vizita pe care am făcut-o. Prefer să mai ascult una din poveștile acelea din trecut cu trădări, omoruri și sărăcie. Cel puțin alea sunt deja istorie și chiar dacă mă oripilează, nu mă îngrozesc și nici nu-mi dau frisoane pentru ziua de mâine ori pentru viitorul copiilor noștri!

Gânduri din munții cu Sfinți

Andrei-Nicolaie MIHAI

Gândurile se zdrobesc într-o binecuvântată uitare. Ne desprindem încet, suav, gingaș, dar ferm de lumea aceasta. În urmă rămâne deșertăciunea ei, măștile ei, minciunile, prostia, viclenia, goliciunea, sărăcia... tristețea ei adâncă, sfâșietoare, pornită din refuzul lui Hristos.

Copacii, cu vârfurile lor rugătoare către cer, legănați de vântul prieten, plin de șoaptele frunzelor, de vocile ciudate ale tuturor păsărilor, înmiresmați de verdele crud al ierbii ce se jertfește bucuroasă spre înviere sub pașii omului și vietăților ce o străbat. Râurile ca niște

imenși șerpi necăzuți, lacurile ca niște priviri din pământ care sărută neîncetat Cerul într-un albastru infinit. Peștii – șoaptele nesfârșitului pântec, florile pământului.

Totul este ca o chemare neistovită, veșnică, o pulsație curată, fără de urmă de murdărie, precum clinchetul unui bebeluș din pântecul mamei. Suntem bucuroși: mergem la mănăstire! În pelerinaj! Pe urmele Sfinților care și-au vărsat sângele în vremea comunismului și întotdeauna pe acest pământ. Ei ne transpun în Cer! Ce minune!

Împreună cu Părintele pustnic, duhovnicul nostru,

Schitul Tarcău

Biserica de la Tarcău

Icoana judecății de la Schitul Tarcău

ÎN FAȚA LUI HRISTOS SĂ DĂM MASCA JOS !

CREDINȚĂ SLAVĂ!

ІС ХС
НІ КА

Нрав утѣ тво Нпрѣдѣ,
и: ѿбѣдога тѣ: покаянїя: прѣдѣ!

STOP THE NEW WORLD ORDER !

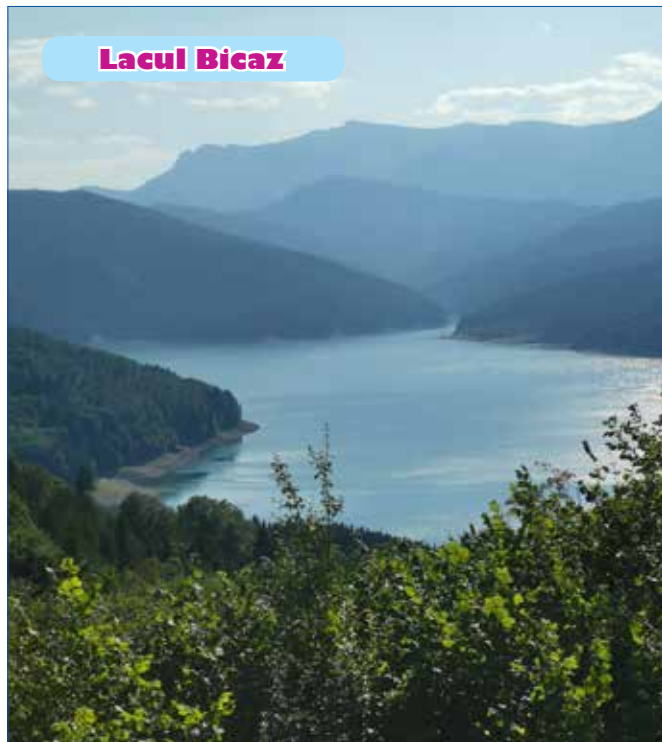

**STOP „VACCIN”
STOP MASCA
NU PECETEA**

La intrarea într-un schit

mergem într-un loc ascuns, știut doar de sihaștri. Ce liniște nepământească! Oare câți sfinți știuți și neștiuți, de ieri și de azi au mijlocit aici mântuirea lor și a noastră? Sau oamenii nu mai știu că pentru copii și Sfinți mai ține Dumnezeu lumea? Și pe noi, pe noi ce ne oprește a fi și noi la rândul nostru sfinți? Iubirea de plăceri, egoismul, oportunismul... viclenia...

Pașii mă înfioară. Cât suntem de recunoscători că am putut fi aici! Ce mare onoare că Domnul ne-a adus aici, unde nici n-am fi meritat să ne aflăm. Sfioși, cerem binecuvântare: „Părinte, binecuvântați!” Ne depărtăm sfioși în liniște.

Prin munte, în sunetul păcii lui Hristos. Schitul Tarcău. Aici timpul a încremenit în suspinele rugăciunii. Aici și vântul a uitat să mai bată, cuprins de uimirea cea nepământească a slujbelor închinare Făcătorului și Mântuitorului nostru. Pășim pe iarbă cu mare atenție, aici totul te umple de evlavie. Intrăm în Biserică: doar doi viețuitori – părintele în Altar și călugărul de la strană! Slujba curge atât de curat, de simplu. Tresaltă inima, ochii tremură, peste suflet curg mângâieri nespuse...

Tăcuți, ne oprim într-o încremenire, dar care pulsează de viață, de emoție, de respect și evlavie. Înainte de a spune noi ceva, părintele slujitor se bucură și iese din Altar, ne îmbrățișează: „Ați venit tocmai de la lași, ortodocșii mei, hai să vă citesc o rugăciune!” Ne îmbrățișează, ne pune închinăciune, ne mângâie, apoi, la plecare, ne petrece la mașină, în continuu cu gura rostind binecuvântări. La sfârșit spune: „să vă rugați și pentru mine, păcătosul!” Ne-am făcut mici: „ce rugăciune am putea noi înălța pentru acest om? Și dacă dânsul se vede pe sine păcătos, despre noi ce-am mai putea spune?!” Strigă cu un glas mângâietor: „Îndrăzniți la Hristos!” Ne depărtăm. Chiar și când ajungem departe, în spate, părintele ne face neconținut din mână. Nici nu

mai știm: e totul aieva sau visam?

Ajungem la barajul Biczaz. Măreția lui ne impresionează până la lacrimi. Și de ar cădea în acest mare de apă, lacrimile noastre tot nu se vor pierde. Mare ești Doamne și minunate sunt lucrurile tale. Nu zăbovim mult, vrem să ajungem degrab la Părintele Iustin Pârvu! Cât a mai pătimit părintele prin închisori pentru credință! Și mai apoi, construind mănăstirea și învățând poporul, cât a mai fost el de luat în răs. Nimic din ce a profețit însă, nu a rămas neîndeplinit: nici în legătură cu dictatura digitală, nici în legătură cu vânzarea țării, cu trădarea mai marilor noștri – fie ei și unii clerici, nici în legătură cu vaccinul, nici în legătură cu sărăcirea credinței.

Cu toate că nu îl văzusem decât o dată, la începutul credinței mele, în 2009-2010 și nu am vorbit mai mult de 5 minute, cuvintele fiindu-i aspre – când l-am vizitat a doua oară chiar în anul morții (2013) – m-a recunoscut și mi-a spus pe nume. Și culmea, a recunoscut-o și pe soția mea, pe care nici măcar eu nu o știam când l-am cunoscut pe părintele, nici dânsul nu o văzuse vreodată. Ne-a binecuvântat cu căldură, cu atâta prietenie și căldură! Doamne, cât s-a rugat omul acesta pentru poporul nostru! A primit în inima și pe ultimul român din lumea asta, în mod concret și asumat și a putut face asta și încă sufletul său mai avea loc pentru oricine. Iată ce înseamnă să dobândești asemănarea cu Dumnezeu. Alături de Sfântul Daniil Sihastru și Marii Voievozi, îl punem pe părintele Iustin Pârvu. Trei stâlpi mari a avut România cea de pe urmă: Părintele Iustin, Părintele Cleopa și Părintele Arsenie Papacioc. Va mai fi oare cineva să-i urmeze?

Biserica mănăstirii este plină de moaștele izvorătoare de mir ale contemporanilor noștri care au demonstrat că se poate a fi Sfânt chiar și astăzi,

**În drum spre părintele Iustin,
Petru Vodă**

Cimitirul de la Petru Vodă

Cerbi la Târgu Neamț

**La intrarea în cimitirul
de la Petru Vodă**

Zimbrii se odihnesc la Târgu Neamț

Puii de căprioară caută iubire

indiferent de greutatea prigoanei. Iar în cimitirul Mănăstirii este oare vreunul care să nu fie Sfânt?

La Sihla, Sfânta Teodora? Ce Sfântă mare! Cele mai mari femei știute ale pământului acestuia: Sfânta Teodora, Sfânta Parascheva și Sfânta Filoftea de la Curtea de Argeș! Dar numai pentru Sfânta Teodora a rânduit Dumnezeu onoarea de a-i cunoaște locul nevoinței, al intimității sale duhovnicești, al viețuirii și sfințirii sale: peștera sa, din care nu mai vrei să pleci și în care ai sta pentru totdeauna. Acolo nu mai este timp, sete sau foame, cald sau frig, lume sau timp: într-o gură de stâncă e tot ceea ce are nevoie omul: Raiul!

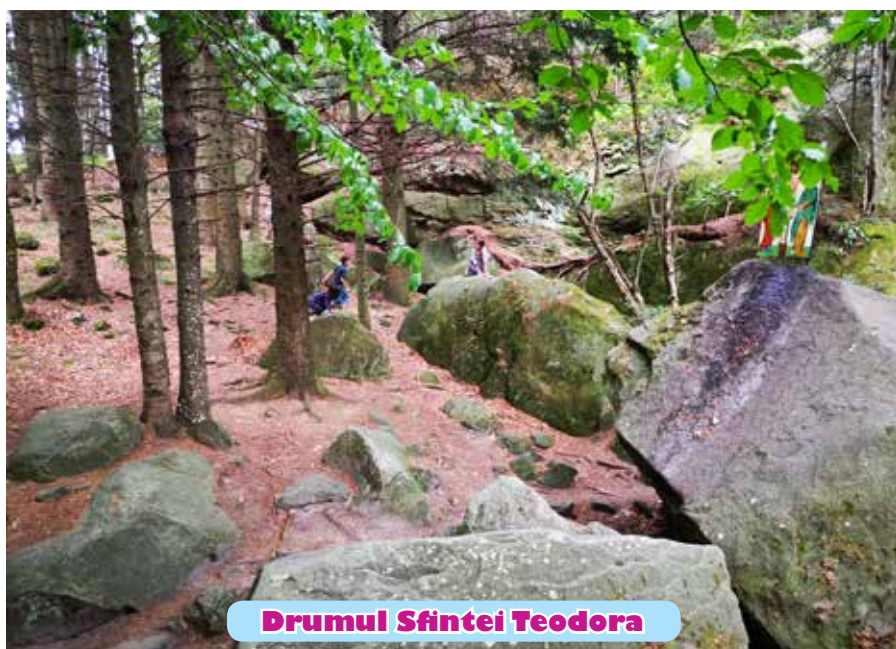
Coborâm la Agapia. Aceasta ne face trecerea mai ușoară înapoi către leagănul tulburării lumești. Mâncăm la maici, primim flori, binecuvântări și mângâieri din priviri, cuvinte de bucurie și încurajare. La sfârșit copiii merg împreună cu soția la o maică bătrână, bătrână de tot, cu trupul topit ca o boare din care ochii răzbăteau ca cel mai curat lac din lume și care ne urează de bine și copiilor să le dea Dumnezeu credință. Nu le-a zis: „să le dea Dumnezeu

Chemarea munților

În drum spre Sfânta Teodora de la Sihla

Drumul Sfintei Teodora

Intrarea în Peștera Sfintei Teodora

Peștera Sfintei Teodora de la Sihla

sănătate”, ci „să le dea Dumnezeu credință”! Mai târziu intru și eu. La plecare ne spune: „Dumnezeu să vă binecuvinteze și la copii sănătate.”

Eu, gelos pe prima binecuvântare, zic: „Maică, Dumnezeu să le dea credință, că ce folos avem de la sănătate, dacă nu ne mântuim”.

Ochiul Maicii mă străpunge, cu o mângâiere, dar dureroasă! Maica aceasta nu mai era om, cel puțin nu om ca noi! Îmi spune: „Așa este, dar credința matale trebuie să le-o dai, părinții! De la părinți primesc copiii credință!” M-am cutremurat. Am primit cuvânt. O, om, ce mari răspunderi ai! „Mulțumim, Maică!”, „Să mulțumim lui Dumnezeu!”

Coborâm. Înspre lume. Doamne, rămâi cu noi, nu pleca!

Universul în mișcare

Prof. Vasile CĂRCOTĂ

Din timpuri îndepărtate, din antichitatea timpurie, s-a admis că spațiul universal este în mișcare. După ce se consacrase conceptul că Pământul are o formă sferică, concepție a unor reprezentativi oameni de știință – Pitagora, Tales din Milet, Aristotel ș.a. – Ptolomeu (100 – 170), locuitor în orașul egiptean Alexandria, a formulat conceptul geocentric (Pământul este centrul universului). Ceea ce astăzi numim mișcare aparentă în jurul planetei noastre, era socotită ca o realitate indiscutabilă. Conceptul geocentrismului, a fost însușit de cultele religioase și propăvăduit mulțimii.

Conceptul heliocentric, a fost conceput de Nicolaus Copernicus (1473–1543), slujitor al bisericii catolice, de origine poloneză. N-a îndrăznit din cauza inchiziției să-și publice conceptul, decât în anul decesului. A rămas ca vorbă înțeleaptă reflecția lui Galileo Galilei, învățat italian, judecat de către inchiziție pentru susținerea heliocentrismului, *-Eppur si muove*. Inchiziția l-a condamnat la închisoare, l-a excomunicat din rândul clericilor și foarte târziu a fost reabilitat (post mortem).

Mișcarea de Rotație a Pământului se realizează în 23 ore, 56 minute și 3 secunde. Din necesitatea folosirii orei de pe ceasornic, admitem durată de 24 ore. Pentru parcurgerea celor 40070 km, lungimea ecuatorului, un punct se deplasează cu o viteză de 1670 km pe oră. La paralela de 45 grade, unde este și România pe cea nordică, viteza este de 1180 km. pe oră. Ea scade odată cu creșterea latitudinii. Consecințele acestei mișcări sunt ușor de observat. Mai întâi, alternanța zilei lumina cu noaptea. Apoi, abaterea corpurilor în mișcare de pe Terra, spre dreapta în emisfera nordică și spre stânga în cea sudică. Cel mai lesnicios de observat este la vânturile alizee și la tornade.

Mișcarea de Revoluție a Pământului în jurul Soarelui, se realizează pe o orbită cu contur de elipsă, cu o lungime de 942 milioane de km. Această deplasare are un caracter de translație, Pământul păstrând orientarea polului nordic permanent către Steaua Polară. Cum axa polilor are înclinare de 66,5 grade față de planul orizontal al orbitei și de 23,5 grade față de planul zenital, Pământul expune Soarelui, când la fel și când diferit, emisferile de latitudine. Le expune la fel la echinoclii (21 martie și 22 septembrie) și maxim diferit la solstiții (22 iunie și 22 decembrie). Soarele este în unul din focarele elipsei. Lungimea orbitei este de 942 milioane km. și Pământul o parcurge în 365 zile și 6 ore. Viteza de deplasare pe orbită este de 107000 km. pe oră. Când Pământul este cel mai aproape de Soare, la periheliu (4 ianuarie) distanța până la astru este de 147000000 km. Când se află la afeliu (4 iulie) distanța până la el este de 152 milioane km. Obișnuit se folosește ca distanță medie 150000000 km. Anul calendaristic este de 365 zile. Cele 6 ore, se adaugă lunii februarie la 4 ani, când vorbim de anul bisect.

O altă mișcare a Pământului este cea de Nutație (Precesie). Prin ea polii terestri, într-un interval de 26000 ani, descriu un con cu vârful spre pol și baza spre zenit. Nu se cunosc consecințele acestei mișcări.

Corpul cosmic cel mai apropiat de Terra este Luna, cunoscută și cu numele de Selena. Se află la o distanță față de noi de 384400 km. Este singurul care satisface opinia conceptului geocentric. Se rotește în jurul Pământului. Traiectoria în jurul planetei noastre, cu formă de elipsă, măsoară 356400 km. Diametru astrului este cam un sfert din al Pământului (3474 km) Mișcarea ei de rotație este egală ca durată cu a celei de revoluție. De aceea ea expune pământurilor o singură față. Are tendința de a se îndepărta de Pământ cu 4 cm/ an. Gravitația pe Lună este cam a șasea parte din cea terestră. Atmosfera aproape îi lipsește ceea ce explică marile contraste termice, între -248° C și $+123^{\circ}$ C. Radiația cosmică este mai mare de 3 ori decât cea de la noi. Are un relief variat, supus frecvențelor seisme de 5,5 grade Richter. Pământeni au realizat până în prezent 21 de aselenizări din care una cu prezență umană. Celelalte au fost cu aparatură de studiu. SUA, a înfăptuit 11 aselenizări (inclusiv cea umană), URSS 8 și China 2. Principala consecință a atracției reciproce dintre ea și Terra, sunt mările. Resimțite lesnicios la țărmurile oceanice, sunt valorificate tradițional în navigație, mai de curând și în producția de energie electrică, în centralele mareeomotrice.

Soarele este steaua în jurul căreia gravitează un sistem planetar (Mercur, Venus, Pământ, Marte, Jupiter, Saturn, Uranus, Neptun, Pluto) (Asteroizi, Comete, Meteoriti, ș.a.) Steaua galbenă Soarele, reprezintă de 109 ori dimensiunea Pământului. Masa sa este de 740 de ori mai mare decât a tuturor corpurilor care gravitează în jurul său. Masa Soarelui reprezintă 99,86% din întregul său sistem. Distanța care ne separă este de 8 minute și 20 secunde lumină. Are o mișcare de rotație cu o durată de 26 zile pământenești. Se mișcă în jurul centrului galactic, reprezentat de o imensă gaură neagră. Astrofizicienii au calculat că deplasarea Soarelui pe orbita galactică se înfăpuiește în 230 milioane de ani. Vârsta acestei stele este apreciată la 4,5 miliarde de ani.

Interesant este că în mod obișnuit nu simțim mișcările mai sus prezentate. Explicația s-a dat din secolul al XVII-lea de către fizicienii Kepler și Newton, prin studiul Legilor atracției universale. Simțim mișcările seismice ale scoarței terestre, mările, apelor curgătoare, vânturile, pe cele din biosferă, pe cele umane. Toate acestea sunt minore în comparație cu cele stelare, planetare și galactice. Le subsumăm și pe ele, expresiei lui Galilei, că mișcarea este un atribut universal!

Muzica - izvor de sănătate și relaxare

Prof. **Mihaela OPREA**

„Muzica exprimă tot ceea ce nu poate fi spus în cuvinte și nu poate fi lăsat în tăcere.”

Víctor Hugo

Muzica este hrană spirituală. Din cele mai vechi timpuri, înaintașii noștri au observat efectele ciudate ale ritmurilor și ale melodiei asupra stării de spirit a oamenilor și chiar asupra sănătății. Cei din vechime atribuiau totul unor proprietăți magice ale muzicii, neputând găsi altă explicație. Descoperirile arheologice demonstrează că dansul și cântecul au precedat vorbirea, ceea ce înseamnă că muzica este un limbaj primordial, universal al omenirii.

Arta sunetelor, face parte din viața noastră, a tuturor și este prezentă în cele mai importante momente pe care le trăim. Armonia sunetelor, vraja muzicii, sentimentele pline de emoție exprimate prin această artă, dau oamenilor încredere în viață și îi fac să privească lumea cu optimism.

Vârsta a treia este însoțită de multe ori de probleme de sănătate și de izolare socială iar muzica, este un real sprijin al vârstnicilor.

Deși nu este o boală, singurătatea provoacă stări malade, adesea grave și uneori cu consecințe greu de suportat, care afectează nu numai sistemul nervos, dar și funcționarea multor organe.

Muzica produce emoții pozitive și reduce astfel nivelul de stres și anxietate. Vârstnicii capătă astfel o nouă percepție, îmbunătățită asupra calității vieții. Într-un context în care se ascultă muzică sau, cu atât mai mult când vârstnicii cântă împreună o melodie cunoscută, barierele sociale sau culturale dispar și felul în care interacționează unii cu ceilalți se schimbă. Vârstnicii devin mai implicați și mai dornici să dezvolte relații sociale.

Muzica contribuie la reducerea intensității durerii resimțite de organism și diminuează perioada de

recuperare în urma unei traume sprijinind astfel tratamentul medicamentos recomandat, întărește motivația vârstnicilor de a participa activ la sesiunile de recuperare neuromotorie sau la alte activități care îmbunătățesc mobilitatea și coordonarea, cum ar fi dansul.

Melodiile pot fi asociate cu un eveniment, un loc, o anumită emoție sau perioadă de timp, ceea ce ne transpune în trecut, stimulând astfel activitatea cerebrală.

Persoanele diagnosticate cu Alzheimer reacționează la auzul unei melodii cunoscute, cu însemnătate pentru ei, fredonând fragmente din aceasta chiar dacă în mod uzual nu reușesc să se mai exprime verbal.

Beneficiile muzicii, dovedite științific, sunt uimitoare. Ascultând și intonând melodiile preferate, poți să fii mai fericit, poți reduce stresul și să-ți îmbunătățești sănătatea, te ajută să dormi mai bine, îmbunătățește memoria, alină durerea, îți menține creierul sănătos la bătrânețe.

Așa că, ascultați muzica pe care o iubiți, indiferent dacă ea este cultă, ușoară sau populară. Totodată, ca o formă care vă creează bună dispoziție, vă reconfortează fizic și în special psihic, este bine să o și cântați. Fredonați când munciți și veți constata că treaba merge mai cu spor și veți obosi mai puțin. O muzică foarte ritmată și nuanțată poate să joace un rol stimulator și să incite organismul la acțiune.

„Muzica este o lege morală. Ea dă suflet universului, aripi gândirii, avânt închipuirii, farmec tinereții, viață și veselie tuturor lucrurilor. Ea este esența ordinii, înălțând sufletul către tot ce este bun, drept și frumos.” (PLATON)

Mihaela Oprea alături de Grupul Ad Libitum Voices

Rețetă mititei a la Caru' cu bere

Încă de la începuturi, preparatul culinar pentru care lumea era în stare să stea la coadă minute în șir în fața restaurantului, numai să prindă un loc la o masă, au fost mici. Faimoșii mici de la Caru' cu bere.

București, la 16 Iunie 1920

Onorate Domnule Ofițer!

Pentru căci fiecare vizită a Domniei voastre, ca și cu 20 ani în urmă cele ale tatălui Domniei voastre, dimpreună cu cinstitul Conu Iancu Caragiale este, pe lângă onoare, și un deosebit eveniment pentru localul nostru, vroiesc să dau la rândul-mi dovadă de cavalerism, împărtășindu-vă la dorința onoratei Dumneavoastră soții, Doamna Măriuța Baci, rețetarul de preparare a mititeilor noștri, care, după cum bine știți sunt cei mai laudați din tot Bucureștiul. Astfel dau dovadă de încredere în Domnia voastră spre a nu trăda nicidecum secretul delicioșilor noștri mititei, secret pe care la rândul meu l-am primit de la marele Maestru Gastronom D-I Tică Preoteanu, antemergătorul meu la conducerea bucătăriei Carului. Adresez aceeași rugăciune și onoratei Dumneavoastră soții, Doamnei Măriuța, celei mai desăvârșite amfitrioane pe care sunt bucuros să o fi cunoscut.

Perfecțiunea seratelor de cină din casa Domniilor voastre, la care, mulțumesc lui Dumnezeu, am fost poftit, mi-au determinat hotărârea să va divulg taina celui mai de preț preparat culinar care ne cinstește numele în capitală, în țara întreagă și în străinătate.

Mititeii sunt un produs culinar din carne de vită, în stare finită de șapte până la opt centimetri și la o grosime de cam trei centimetri, ce se servesc ori ca o gustare între mese la o halbă de bere, ori ca entrée, ori ca fel de mâncare de sine stătător. Ei își au originea în Balcani, provenind din Serbia, dar se întâlnesc și în Grecia și Turcia, de unde au fost preluați de bucătăria românească. Cum le spune și numele, sunt niște rulouri mici, fiind și numiți astfel: mici, în Regat, din carne cu mirodenii, având menirea să încante gustul mesenilor. Se servesc numai proaspăt prăjiți pe grătar de jar, fie cu tacâm, ori la scobitoare sub formă de gustare.

Se ia cărniță de vacă de la gât, fără a se îndepărta grăsimea și se dă de două ori prin mașină, pentru a se mărunți cât mai bine și cât mai uniform. Dacă va fi carnea prea slabă, se va adăuga ceva seu de vacă sau din lipsa acestuia chiar de oaie, ca la 100 până la 150 de grame pe fiecare kilogram cântărit de carne. Nu se va lua în nici un caz slăninuță, costiță sau carne de porc, care nu fac decât să strice gustul și să ia din minunata savoarelor a mititeilor.

Se fierbe o zeamă din oase de vacă cu măduvă, care se scade bine, din 500 grame de oase la fiecare kilogram de carne.

Se pregătesc pentru fiecare kilogram de carne mirodenii și condimente după cum urmează:

- 8 grame de piper proaspăt pisat mărunț
- 12 grame de cimbru uscat cât mai proaspăt pisat mărunț
- 4 grame de enibahar pisat mărunț
- 2 grame de coriandru pisat mărunț
- 2 grame de chimion turcesc pisat mărunț
- 1 gram de anis stelat pisat mărunț
- 8 grame de bicarbonat de sodiu
- 1 linguriță de zeamă de lămâie
- 1 lingură de untdelemn
- 1 căpățână bună de usturoi aromat și nu din cel iute

La cantități mai mari de cinci kilograme, se va adăuga pentru fiecare alte cinci kilograme de carne, câte o măsură mai mult din mirodeniile pomenite.

Se frământă carnea într-un vas pe măsură timp de un ceas, adăugând la început bicarbonatul de sodiu, care se stinge cu zeama de lămâie. Jumătate din zeama de oase și toate celelalte condimente, afară de usturoi, se adaugă treptat, uniform și puțin câte puțin. Amestecul se acoperă și se dă la ghețar o zi și o noapte, după care se scoate, se lasă câteva ceasuri la dezmoțit și se mai frământă o dată preț de o jumătate de ceas cu restul de zeamă de oase dezmoțită. Se face un mujdei de usturoi cu apă caldă dintr-o căpățână

pentru fiecare kilogram de carne, care se lasă la tras o jumătate de ceas.

Se stoarce mujdeiul de usturoi într-un tifon, se adaugă sucul de mujdei și se mai frământă odată amestecul preț de un sfert de ceas. Se dă din nou la ghețar până a doua zi. Preț de trei ceasuri înainte de a fi prăjiți și serviți mititeii, se scoate amestecul de la ghețar, pentru a se încălzi și muia; după trei ceasuri sau când s-a dezmorțit amestecul, se formează mititeii ca de un deget mare lungime și ca de două degete grosime, se ung cu untdelemn pe toate părțile și la capete și se lasă sa stea la zvântat un ceas. Se prăjesc pe jar iute de lemne sau cărbune, ungându-se din când în când cu mujdei, așa ca să prindă o crustă rumenă de jur împrejur.

Gratargii noștri întorc fiecare mititel doar de trei ori până este prăjit.

La prăjit mititeii vor scădea puțin, de unde și denumirea lor, sau cea de mici. Nu se lasă să se pătrundă, ca să nu se usuce sucul care conține savoarea condimentelor. Dacă se prăjesc la foc prea mic, mititeii scad prea tare, se usucă, leapădă tot sucul aromat și devin seci. Se servesc alături de chifle proaspete ori felii de franzelă, cu Mutard de Dijon sau muștar picant și aromat, după preferință și cu sare și ciușcă. Doar și numai așa veți obține mititei savuroși cum se zice ca numai la noi sunt.

Cunosc mulți din așa numiții gastronomi prin

birturi și bodegi, mai ales prin mahalale, care din neștiință ori din spirit de falsă economie înmulțesc aluatul de mititei cu alte soiuri de carne de porc, cal ori oaie. Afară că scad mai puțin la prăjit decât ca cei de carne de vacă, nu au nici pe departe gustul și savoarea mititeilor adevărați. O greșeală mare mai este și zgârcenia la condimente, mai ales la usturoi și piper. Mai cu seamă usturoiul este partea dominantă a gustului atât de specific al mititeilor.

Sunt fericit sa dezvălui Doamnei Măriuța acest mic secret, pe care știu ca nu îl va da mai departe, așa cum nici eu nu-l voi dezvălui decât urmașului meu Maitre Cuisiner, când îmi va lua locul la Caru' cu Bere! Mititeii preparați de Dânsa sunt extrem de gustoși, dar simțul meu gustativ mi-a dezvăluit imediat lipsa coriandrului, a anisului stelat și al chimionului turcesc. Cu aceste mirodenii, mititeii Doamnei Măriuța vor fi inegalabili!

Vă aștept luna viitoare când vă întoarceți cu regimentul din manevre, dimpreună cu Domnii Ofițeri Dinu și Vatache spre a savura o tavă de mititei și câteva halbe împreună!

Dorindu-vă sănătate, voie bună și noroc, vă rog a-i transmite umile sărutări de mâini Doamnei Măriuța, cea mai desăvârșită gospodină și Doamnă din înalta societate! Dumnezeu să vă ajute!

Text preluat și prelucrat de **Mihai Livescu**

**FIZIOTERAPIE
KINETOTERAPIE
MASAJ TERAPEUTIC**

DANIELA TEODORU
specialist în kinetoterapie și motricitate specială

etaj 2, camera 29

Prof. Ion DOBRIN

UMORISTICE

Odă pensionarului

Motto: Trece viața, n-ai habar și devii pensionar.

Ieri, ca leul în turbare,
Te plimbai pe trotuare
Și mergeai din bar în bar,
Astăzi, ești pensionar!

Viața toată era roz,
Erai tânăr și frumos,
De nimic n-aveai habar.
Acum, ești pensionar!

Ochii-ți făceau flăcări, flame
Când treceai pe lângă dame,
Erai șmecher și flecar,
Astăzi, ești pensionar!

Iar șprițul și vechiul must,
Parcă aveau un alt gust.
Acum, e doar un pahar,
Fiindcă ești pensionar!

Și, când ieși la pensie,
Nu mai ai suspensie,
Iar când crezi că ești de soi,
Te trezești că toate-s moi.

Bucșe, arcuri, pneuri,
Mai dai și rateuri,
Mai rămâi fără benzină,
Pe alocuri faci rugină,
Și, în astfel de postură,
Zic să faci matale-o tură,
Pe la beci, pe la butoi,
Să te-ntorci vesel, vioi,
Și să fii așa-ntr-o stare
Bună, de funcționare,
Capabil de combinații,
Fără alte reclamații,
Și, dacă te-a reclamat,
Înseamnă c-ai existat!

Așadar, Ion, Vasile,
Fără ceaiuri și pastile,
Fiți puternici, guralivi,
Și pensionari activi!

El și ea

El și ea - doi porumbei.
Primăveri? Optzeci și trei.
Plini de dor și amintire
Și-au fixat o întâlnire.

În clipa când s-au văzut
Cu parfumul din trecut,
De toamne și primăveri,
Ce păreau de ieri și ieri,
O clipă s-au pomenit,
C-au uitat de ce-au venit.

Pân' la urmă au vorbit
Cât ar arde un chibrit,
Vorbe-n vânt spuse hai-hui
Fiecare-n legea lui,
Amintiri, hazlii, banale,
Dă-i la deal și dă-i la vale,
Aproape c-au înțeles
Importanța de consens,
Fără alte complicații
Și atare divagații
Ce-ar părea chiar jignitoare
Poate data viitoare,
Când va fi ceva să fie,
Dragoste sau poezie,
Ori vreo altă sindrofie,
Ai grijă și fii atentă,
Și dacă-ai putea, prezentă!

Unchiul și nepotul

Un tânăr feroce și aprig bărbat
Cu unchiul bătrân au naufragiat
În mijloc de ape, cu sufletul sloi,
Pe-o insulă-n mare doar ei
amândoi.

Dar, după o vreme, ei văd nu
departe
O insulă vie puțin mai aparte,
Cu femeii o mie, sumar îmbrăcate:

-Unchiule, trezirea! Să ne pregătim!
Să mergem la ele, să le zăpăcim!
Du-te, tu, nepoate, și să faci cum
zici,
Ca să le privesc, eu pot și de-aici!

Speranță

Un bătrân se plânge, trist și abătut
Că iubirea pură îl cam ocolește
Cineva, tovarăș foarte priceput
Ai răbdare, zice, are balta pește
Poate chiar aceea nici nu s-a născut!

Actualitate

„De la beat cârciumă vin,
Merg pe gard, de drum mă țin”
Niciun latră nu mă câine,
Stau cu subsuoara-n pâine
Și cu buzunaru-n sticlă
Că de frică nu mi-e câine
Niciu-mpunge nu mă vacă,
Niciun sare nu mă capră,
Dau cu câini în bolovani,
Să mă apăr de dușmani.
Horna se-nalță din fum,
Am lăsat scroafa deschisă
Și-a fugit poarta pe drum.
Prin vânt adie copacii,
În grăunțe turnăm sacii,
Înham căruța la cal,
Sănătosu' la spital,
Butoiu' îl torn în apă,
Cu buruiana tai o sapă.
Dau cu casa-n mătură,
Pun cearșaf pe pătură,
Câine dau la mămăligă,
Și pun oala pe capac
Și tigia să se frigă
În friptura cu spanac.
Foaie verde de potbal
Hai Ileană-n prozodie!

PUNCTE DE ÎNTÂLNIRE

Gheorghe ENĂCHESCU

SAMSON ÎN AȘTEPTAREA DALILEI

Pe umeri pletele-i curg râu,
Aproape că-l inundă.
Îmi vine-un gând într-un târziu:
Dă el de una ca să-l tundă...

POTRIVIRI DE NUME

Lângă moșul Ionel
Se așează moș Costel;
Mai încolo, bebe Dan
Plânge lângă bebe Stan.

CU EMFAZĂ

Tu fă ca mine –
Și mult, și bine,
Că n-are rost
Puțin și prost...

APROPO DE „POȘTA REDACȚIEI”

Nu vă fac niciun reproș
Că ajung mereu la coș,
Dar tot am o întrebare:
Coșul altă treabă n-are?

DILEMĂ LA PIAȚĂ

-Cum ai reușit să faci
Cașul? Cu ce fel de lapte?
Vânzătoarea spune-n șoapte:
Oile-mi sunt niște... vaci.

ATRAȚIE FATALĂ

La ora de geografie
Vin elevii cu tot zorul –
Profesoar-arată bine...
... Cu arătătorul!

LA ȘAH... ÎN CRIZĂ DE TIMP

A luat tura cu pionul
Neținând la timp măsură...
...Acum își roagă patronul
Ca să facă schimb de tură.

HOTĂRÂRE DE NECLINTIT

„In vino veritas”
Cei pricepuți socot.
Eu n-am să mă las
Pân’ nu-l aflu de tot.

MODĂ DE MOMENT

Era în fața ușii așteptat –
Iubita i-a șoptit-o drept în față:
- De astăzi voi începe-o nouă viață,
Drept care mi-am găsit un
tehnocrat...

GHINIONUL SCAFANDRULUI

Greu l-a mai scăpat
Din gheare marea –
I s-a fost tăiat
Răsuflarea.

JOCUL OMONIMELOR

Cască!... Toată ziua cască
Oile păzând să pască.
Chiar de Paști, mâncând o pască,
Și-a tuflit pe cap o cască.

AVANTAJ

Ia uitați! E o păpușă!
(Ptiu! Mânca-or ciorile.)
Și-i așa de jucăușă...
(Doar ea-și trage sforile...)

POEME ÎNTR-UN SINGUR VERS

Vasile Sevastre Ghican

Durerea

- Durerea este stăpâna simțurilor!
- Nu căuta sălașul durerii, el se află pe chipul oricărui copil părăsit.
- Durerea vine gudurându-se ca un câine și pleacă satisfăcută ca o nimfă.
- Cel care cerșește la poarta durerii are sufletul orb!
- Numai unele dureri regretă că te-au deranjat.
- Există dureri benefice și dureri diavolești; prima te ajută să te naști, cealaltă să părăsești această viață.
- Toate drumurile mor cu excepția celor născute din durere.
- Când ești fericit spune la lume, când ești îndurerat numai lui Dumnezeu.
- Durerile se văd numai după ce înfloresc!
- Uneori durerea îți disecă frica de moarte, alteori puterea de a trăi.

Epigrame...

Prof. Maximilian OPAIȚ

EPOCA DIPLOMELOR FALSE

Vremurile s-au schimbat!
Fără să mai ai decență,
Dacă vrei un DOCTORAT,
Cumperi mai întâi...LICENȚĂ!

UNUI SOȚ VÂRSTNIC

Lumea-i spune că-i zgârcit,
Că-și amână datoria.
Câte-odată, mai smuncit,
Spune tot așa... soția!

OPȚIUNE PENTRU SIGURANȚĂ

Femeile sunt bune toate,
Dar eu, ca om de caracter,
Prefer femeia cu „păcate”,
Și care are soț... spițer!

UNUI MAESTRU AL EPIGRAMEI

Expert fiind în epigramă,
A creionat cu dibăcie
Portrete multe, mai cu seamă,
La cei ce nu-s de meserie.

UNUI VÂRSTNIC AMBIȚIOS

Insistent, la vârsta a treia,
E preocupat (se pare!?)
Să-și conving-acum soția
.....că e tare!

MODA SCHIMBĂTOARE

Bătrânii poartă pălărie
De parcă ar juca un rol;
Cei tineri, însă-n bășcălie,
O poartă, dar pe capul... gol!

UNUI CUPLU LA VÂRSTA A TREIA

Mă gândesc că orice-aș face,
Eu de gura ei nu scap.
Fi-ndcă ce ii fac, nu-i place,
Seara, sunt bătut la... cap.

UNUI PENSIONAR PRUDENT

Banii nu-i mai țin pe card;
Am acuma o idee:
Sunt prudent, să nu mă ard,
De aceea-i țin sub cheie.

PROBLEME DE FAMILIE

Astăzi, numai soacra-mare,
Credincioasă și cu har,
Să nu uite-o sărbătoare,
Capu-mi face ... calendar!

CONSOLARE LA VÂRSTA A TREIA

Se întâmplă, (din păcate!)
Anii când încep să „toarne”
Și femeia-i în etate,
Soțul nu mai poartă ... coarne!

SOLUȚIE GARANTATĂ

Fiind extrem de riguros,
Ca toți bunicii dedicat,
Nepotul mi-a făcut progres
Cu telefonul... confiscat!

UNUI GURALIV LA STOMATOLOG

Pentru cel cu vorbă multă,
Interes prea mare ... nu-i!
Numai unu-l mai ascultă
Și se uită-n gura lui !

CREIONĂRI ÎNCONDEIATE CU PIXUL

- * Te paște pericolul de a nu vedea pericolul care te paște.
- * Nu cred că există oameni care nu cred că mai există și alți oameni.
- * Mi s-a spus odată că nu mi s-a spus niciodată ce era de spus odată.
- * Ți se va întâmpla să se întâmple să albești la tâmple.
- * Odată și odată, ți se va întâmpla ce nu ți s-a mai întâmplat niciodată.
- * S-a făcut foc și pară când a început să-i apară în păr o pară.
- * Ai să ajungi să ai ce n-ai, însă n-ai să ajungi să ai nai și ai.
- * În parte, pe de altă parte, faci parte din partea celui care împarte și desparte des, părțile despărțibile.
- * Am aflat că se vede treaba că unii se întrebă de ce nu-ți vezi de treabă, când te afli-n treabă.
- * Îmi permit să-mi permit a nu-ți permite să-ți permiți fapte nepermise.

Gheorghe NICULESCU

Să râdem cu... Gheorghe Niculescu

NESIMȚIRE ȘI PROSTIE

Trei diplome și-a cumpărat
Și-a plagiat un doctorat,
Iar acuma vrea să fie
Membru în Academie.

NU DA!

Ea nu umblă despuiată,
Deși e căldură mare;
M-am uitat atent și iată:
Are papuci în picioare.

UNUI PLAGIATOR

De ordine și dreptate
Nu a auzit plebeul:
Termină o facultate
Deși n-a făcut liceul.

UNUI A SLAB PREGĂTIT

Facultatea cum se face,
Dac-ar ști Spiru Haret,
În mormânt el s-ar întoarce
Să-l pupe-un analfabet.

RUGĂMINTE

Rusule, dragă vecine,
Vrem să fim prieten cu tine;
Știm că-ți place aurul,
Dar dă-ne tezaurul!

REMEDIU

De vrei să nu mori în chinuri,
Antidotul se cunoaște:
Dă-le naibii de vaccinuri
Și treci la pupat de moaște.

ANGAJAMENT

Se-angajase un tembel
Să dea ce-i mai bun în el
Și a dat pe gât afară
Tor ce mâncase aseară.

OM DE TIP NOU

Nu muncește, nu citește,
Nu merge la stadion...
Toată ziua butonește
La mobilul telefon.

PROSTUL FUDUL

Omul ce în viață
N-are nici un rost,
Nimic nu învață
Da-i mândru că-i prost.

UNUI FOTOGRAFIAT

În poză ești foarte bine!
Văzând cum rânjești la mine,
Am s-o pun pe gardul tău,
Unde scrie „Câine rău”.

ÎN FAMILIE

Treaba este cam așa:
Orișice ar zice ea,
Vine el cu replica:
Da, da, da, da, da, da!

CONSTATARE

Iată ce am constatat:
Somnu-n pat, e agitat.
Somnul cel mai indicat
Este când dormi în Senat!

SPOVEDANIE

Îi zic popii: am să tac
Fiindcă n-am ce să fac;
De când mă-nsurai, părinte,
Am rămas fără cuvinte!

UNUI PRIETEN

Dragă, știu că nu ai vrea
Să asști la moartea mea,
Așa că, voi încerca
Să gust din coliva ta.

DORINȚĂ ÎNDEPLINITĂ

El, la Domnul se ruga
Să apuce pensia
Și-acum dă, de astă vară,
Pensie alimentară.

ORIENTARE

Firmele la magazine,
Fiind scrise-n limbi străine,
A-ceput și soacră-mea
Să învețe engleza.

COMERȚ PĂGUBOS

Ieri, pe grâul exportat,
Prea puțini bani am luat,
Însă foarte mulți am dat
Pe aluat înghețat.

IUBIRI

Cică dânsa îl iubea
Chiar din toată inima,
Însă și pe ea, bărbatul,
O iubea din tot ficatul.

BIOGRAFICĂ

Când m-a creat Tatăl Nostru,
La ai mei, le-a părut bine,
Numai eu plângeam ca prostu
Și mai și făceam pe mine;

La botez, popa cânta
Și lumea se închina,
Când se rostea Tatăl Nostru,
Iar eu iar plângeam ca prostu,

Apoi, iar făcui pe mine,
Fără nici pic de rușine,
Cum mai fac și alți copii,
În cristelnița popii.

După ce m-am mai mărit,
Învățați să zic sudalme,
Dar mama m-a lecutit,
Folosindu-se de palme.

Apoi, crescând și mai mare,
Făceam mufturi la mâncare.
„Mănâncă tot!”, zicea tatae,
Și mâncam... câte-o bătaie.

Mai apoi, învățați carte,
Ca să ajung mai departe
Și-am ajuns (Acuma-mi pasă)
Foarte departe... de casă.

Deși mă credeam întreg
La cap, m-a mâncat prin spate
Și, ca orișicare bleg,
Mi-am mai luat o jumate.

Nevasta, așa cum știi,
N-a vrut a-mi face copii.
Noroc cu niște vecine
C-au avut milă de mine.

Dovedită-a fi belea,
Abia m-am scăpat de ea
Și acum constat, în fine,
Că și fără ea mi-e bine.

Am casă, haine, bucate...
Dar acuma m-aștept, frate,
Să le las naibii pe toate,
Fiindcă altfel nu se poate!

EPITAFURI

Selecție de Nelu Vasile - NEVA

Epitaful

E buchetul de cuvinte
Ce răsare din sămânța
Pusă-n obiceiuri sfinte
Și-nflorește la Săpânța.

Nicolae DAVID

Epitaf condeiului meu
Dedic o strofă amicală
Acestui bun și drag condei:
Avea peniță și cerneală,
Dar nu prea a avut idei!
Nicolae HALMAGHI-SCOREANU

Epitaf unui politician

El locul tuturor ceda.
Să nu-i jucați de-acuma festa
Ca să-l treziți că s-ar putea
Să vi-l cedeze și pe-acesta...
Vasile MOȘNEANU

Epitaful „adormitului”

Printre cei ce zac aici
Dânsul este „la-nălțime”;
Timpul ce-l dormea-n serviciu
Se consideră... vechime.
Dimitrie JEGA

Epitaf unui poet

Poetul nostru plin de har
Zace-n mormânt la Murfatlar.
Invidios cum să nu fii?
El, chiar și mort, e printre vii!
Caten POPESCU

Epitaf unei pietre

Sub această tristă floare
Zace-un pumn de praf stingher
Ce-a rămas din piatra care
S-a izbit de-un caracter.
Leonida SECREȚEANU

Epitaful parvenitului

Se înălțase dând din coate
Pe culmi de vis și nesperate,
Dar când pică în plin avânt
Intră doi metri sub pământ.
Gheorghe PĂUN-ULMU

Autoepitaful unui pieton

Un biet șofer cu suflet bun,
Pe când gonea ca un... nu spun,
Ferind – milos – din cale-un pui,
M-a preferat în locul lui.
Ion Cristea GEANĂ

Epitaf

Bătrânii spun că nu se poate
În viață să le ai pe toate;
Dar lui, moșneag cu părul sur,
Nu i-a lipsit nici un cusur!
Ion N.BARBU

Pe mormântul unui cocoșat

Din liniștea întunecată
Niciând n-o să te mai deștepți;
În fine, umbră-ncovoiată,
Trecuși în lumea celor drepți!
Mircea IONESCU-QUINTUS

Autoepitaf

La loc de veșnică odihnă
Dorm somn adânc în neființă;
Doar spirițiștii nu-mi dau tihnă:
Mă cheamă noaptea la ședință!
Nicolae GHÎȚESCU

Epitaful meu

Zace-aici un pumn de oase
După îndelungi strădanii...
Este tot ce mai lăsase
Sărăcia și... dușmanii.
Aurel IORDACHE

Epitaf unui birocrat

Sub această piatră mare
Zace-un birocrat din fire;
Are număr de intrare
Însă n-are de ieșire.
D. C. MAZILU

Epitaf unui bogat

Putred de bogat a fost!
Se credea la adăpost
Totu-acum s-a terminat
Putred, da, nu și bogat!
Aurel SON

Epitaf unui informator

Le-a săpat la toți mormântul
Cu stiloul și cuvântul,
Doar pământu-a fost în stare
Să-i astupe gura mare!
Ovidiu CREANGĂ

Epitaf unui scriitor vanitos

Stă părăsit sub piatra lată
Și-acolo-n veci o să rămâie,
Din cei ce-l laudau, odată,
Nu vine unul să-l tămâie!
Liviu POPESCU

Epitaf

Zace-aicea Maricarul:
Umorist de la Vaslui
Ce-a avut umor cu carul,
Însă nu era al lui!
Ion A.ANGHELESCU

Epitaf bolnavului închipuit

În lunga sa peregrinare
Mânat de-un demon maladiv,
A nimerit și-un doctor care
L-a vindecat definitiv.
Mircea TRIFU

Epitaf unui bas

Sub această piatră grea
Zace basul maiestos,
Coborât atât de jos,
Că n-a mai putut „urca”...
Mircea ANGELESCU

Epitaf unui poet

Ics a fost poet de seamă,
Dar efortul ce-a depus
Ca să scrie-o epigramă
La răpus!
Traian MECOTĂ

Epitaful unui critic

Deși se exprima cam greu,
Pe alții-i critica mereu,
Acuma, însă, de când tace,
Autocritica își face!
Apollo BOLOHAN

Unui leneș

Cu sau fără de confort
Toată viața a dormit,
N-a făcut nici un efort,
Nici nu știe c-a murit.
Gheorghe GHEORGHE

Epitaful românului

Zace fără de sicriu,
Mort din mila sfântului,
Unul ce era și viu
Tot lipit pământului.
Eugen ALBU

Epitaf

Aici a decedat Onoarea,
Țârâna sa ușoară fie-i!
Stă scris pe-o placă la intrarea
În Parlamentul României.
Florin ROTARU

Catrene, parodii și... cuvinte încrucișate

Costică DUMITRIU

CATRENE

Starea sănătății

Compensatele-s puține
Dar vom fi chemați la vot.
Fiindcă cei cu bani și vile,
Au și ei dureri în cot!

Profil de parvenit

Deși prea mult n-a învățat
Având o fire îndrăzneată,
Într-un mandat de deputat
A strâns cât alții într-o viață.

Rolul coaliției

Coaliția unită
Pe înțelegere-i clădită.
Dacă toți sunt împreună
Cine să se mai opună?!

Restricție alimentară

Din leafă - o duc de azi pe mâine,
Trăiesc si eu ca fiecare
Acum visez când foamea vine
S-ajung și eu în postul mare.

Stiri incendiare la TV

Vezi anunțul pe fundal,
Și nu-ți mai arde de răs
Aștepți tragicul final
Și te-alegi cu-n mare FÂS !

Semn electoral

O șopârlă românească
E un semn de bunăstare.
Face pensia să crească
Înainte de votare.

Exercițiu de dicție.

Mândră cum nu-i alta,
Sprintenă ca focul,
Capra calcă piatra
Și își rupe tocul.

PARODII

Parodie geografică

Țara noastră AUR poartă
AUR și în parlament
Am avea o altă soartă
Dacă am vota atent.

Parodie fotbalistică

În Giulești suntem acasă
Fotbalu-i de mare clasă
Cine ține cu Rapidul
Nu-l atinge nici covidul.

Joc de copii

Podul de piatră s-a dărâmat.
A venit apa și l-a luat.
Vom face altul pe râu în jos
Spunea primarul mincinos.

Chestiune arzătoare

(fantezie)

ORIZONTAL: 1) Cuprins în multe pagini – Pătrundere în forță. 2) Adâncul pământului – Pătrunzătoare în esență. 3) Fruct de brad – Obiectul unor cauțiuni. 4) A provoca o neplăcere – Intrare în nișă! 5) Cele fără pereche. 6) Croit pe spate! - Șuvoi de ape. 7) Analiza însușirilor comune. 8) Monopolul întreprinderilor asociate – Măsură luată în transporturi. 9) Dată în calendar – Binele favorizat de soartă. 10) Covorul moale hibernal – Trăsură ușoară.

VERTICAL: 1) Crustaceu... tropical – Citat celebru. 2) Extenuant la efort. 3) Consemnat în lipsă – Făptura inspirației poetice. 4) Un atu din mânecă – A lăsa de izbeliște. 5) Consumator casnic de curent. 6) Una fără soț – Element la cârma navei! 7) Nu-i scapă nimic. 8) Răsu-nător în afaceri financiare – Ocrotitorul celor nevoiași 9) Baze sportive – Lecție învățată ca pe apă. 10) A descifra un text – Bătută ca la fasole.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1						■				
2					■					
3				■						
4	■			■	■	■	■	■		
5				■	■	■	■		■	■
6			■	■	■	■			■	
7				■	■	■				
8						■				
9		■			■					
10				■						

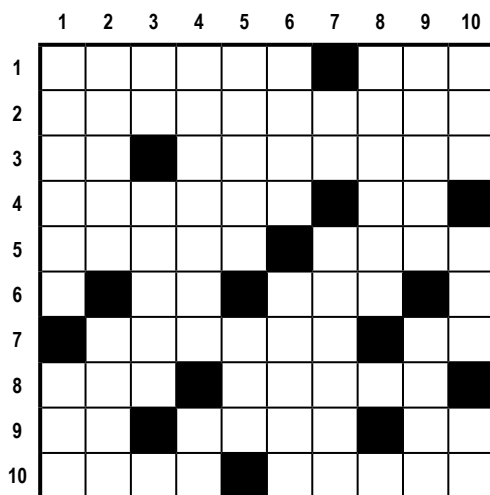
Delezi rebus: CHESTIUNE ARZĂTOARE: ROMAN, ATAÇ, ABIS, ICURI, CON, AMANET, SUPARĂ, NI, DISPARATE, IT, PARAU, T, COMPARATIE, TRUST, TONA, O, ZI, NOROC, NEA, SARETA. BUNICI: STOICA, MOS, TEODORIANU, AT, INGINER, NEPOTI, IS, CARTI, TATA, U, EU, MAC, N, HOLBAN, NA, BAT, UTAHI, UB, ARES, CU, NANA, IELAN. NEPOTI: DAN, TREN, CU, ELIZA, ROMAN, LICINIU, AEC, ANA, ALBUM, H, VA, ACALÉ, EMA, I. COPIL...: ADOPTII, EMA, NORĂ, ESEININ, CIFRU, ATENA, UCA, RICA, ISI, TABE, R, ELENCU, US, ACLI, ALPIN, NIVEN, DARIE, CRISAN, RICA, FAR, SET, NAT, ACALE, EMA, I. COPIL...: ADOPTII, EMA, NORĂ, ESEININ, CIFRU, ATENA, UCA, RICA, OT, TANASE, NOD, A, ISANOS, OM, P, ANIN, URI, ALEC, CUMNAT, ROCHEIE, II, R, OZ, IORDACHE, NIL, NICORAR. ...ALINTAI: FANICA, ICA, ILENUTA, HH, RELĂ, ALAIN, ACU, CUITA, UTAI, ADI, V, UNEL, ELA, ID, EMIL, AC, COSTELUS, T, HREAN, TOT, IAT, TOADER. RUDE: CUSCRU, IMA, UNCHI, ISAC, MIRI, ANETA, AR, RUFÉ, UL, TECI, ISIS, R, UTAN, RAS, URMAS, VI, F, UN, ANANIA, ADAM, ARALD, CATRINA, DA.

Serghei COLOȘENCO

Rebus în familie

BUNICI

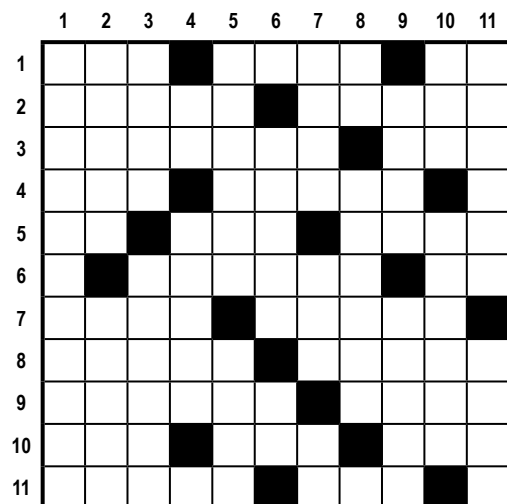
ORIZONTAL: **1)**Poetul care a publicat în anul 1972 volumul „Bunica se așează în fotoliu” (Petre) – Bunicul. **2)**Prozatorul care-i descrie pe bunicii dinspre tată, Alecu și Elencu, în cartea de evocări „În casa bunicilor” (Ionel). **3)**2,3 bătrâni! – Profesiunea lui Mircea Danu din filmul „Tată de duminică”, rol interpretat de Amza Pellea. **4)**Copiii bunicilor – Ioan Slavici. **5)**Manualele școlare aduse la bunici de nepot, cât a stat la ei, ca să aibă după ce învață, din „În casa bunicilor” – ...–mare, alt nume dat de nepoți bunicilor. **6)**„Bunicul, Kylijan și...”, film ceh din 1967 – Vechi cuvânt celtic folosit înaintea numelor proprii scoțiene și irlandeze pentru a semnifica „fiul lui...”. **7)**Prozator român, autorul nuvelei „Bunica se pregătește să moară” (Anton) – Buna din dreapta! **8)**Sprijinul bunicului – Strămoși ai amerindienilor din SUA. **9)**Udrea Bunică – Fiul lui Zeus și al Herei, zeul războiului (mit.) – Împreună la bunicul! **10)**Zeită venerată în Uruk și mai târziu în Elam, numită „Bunica” – Localitate în Rusia.

VERTICAL: **1)**Scriitor român, autorul poeziei-catren „Bunicului”, din care cităm: „Sufletul tău în mine-născut/Tot dâr a rămas” (Zaharia) – Bunic (pop.). **2)**Termen pentru bunic sau străbunic, pe care și-l dau aceștia vorbind cu nepoții – Compozitor ceh autorul operei „Mama” (Alois). **3)**Olga Oprea – Profesiunea lui Toma Chiricuță, unul din ctitorii „Academiei bărlădene”. **4)**Romanul lui Fiodor M. Dostoievski în care apare văduva unui locotenent în retragere, o bătrână de „pe

puțin optzeci de ani”, bunica unei fete „gheboase și rea” – Alexandru Arșinel. **5)**Titluri nobiliare – Bunicul zeilor aseni Odin, Wili și We, în mitologia scandinavă. **6)**Râu în Siberia (Rusia) – Bunicul dinspre mamă al Mariei Stahu din romanul „Locul unde nu s-a întâmplat nimic”, de Mihail Sadoveanu (Dumbravă). **7)**Dânșii – Bunicul Luizei, autorul cărții „M-am făcut tată-mare” (Nicuță). **8)**Preocupat în mod exagerat de ceva. **9)**Cinstit – Fiul Smarandei din Humulești, al cărui bunic, David din Pipirig, l-a dus la școala de la Broșteni, din „Amintiri din copilărie”, de Ion Creangă. **10)**„Cu părul nins”, așa e descrisă bunica de Șt.O. Iosif în poezia „Bunica”: „Era frumoasă de nespus/În portu-i de la țară...” – Bunica lui Antioh Cantemir – Primul la bunici!

Dicționar: HABA, BUR, ARGİ.

NEPOȚI

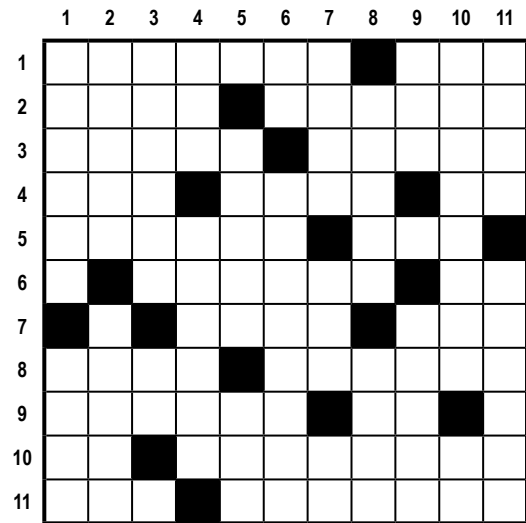

ORIZONTAL: **1)**Nepotul lui Herr Direktor din romanul „La Medeleni”, de Ionel Teodoreanu (Deleanu) – Mijlocul de transport în comun în care se aflau bunica și nepotul din schița lui I.A. Bassarabescu „Bunica” – Împreună. **2)**Rol feminin din filmul „Nepoții gornistului” (1953), interpretat de Eugenia Bădulescu – „Toate mutrele acestea sunt pretinse de.../Toată greco-bulgărețea e nepoata lui Traian!”, versuri din „Scrisoarea III”, de Mihai Eminescu. **3)**Unul din nepoții lui Simion Blaga, frate mai mare cu Lucian Blaga, evocat de acesta în „Hronicul

și cântecul vârstelor”, din 1946 – Cea, care se întoarce!
4)Neptoata acestei femei este Carmen Anta din piesa „Ciuta”, de Victor Ion Popa, piesă în care mai apare și nepotul doctorului Micu, Octav Șoimu – Caietul cu fotografii al tușei Zina în care puteau fi văzuți părinții, unchii, nepoții și verii lui Mișu, nepotul Zinei și al lui Iancu, din proza „La tușa Zina”, de I.A. Bassarabescu. **5)** Apare vărul! – Reflexiv în nisip! – Efigii (înv.). **6)**Bunica celor trei nepoți descrisă de Ionel Teodoreanu „În casa bunicilor”, „o bunică topindu-se, în fond, după nepoțel” – La o mătușă! **7)**„American Council of Life Insurers” (siglă) – Montan. **8)**Actor englez de teatru și film, a jucat în filmul „Căsătoria ideală”, 1946 (David) – Interpretul rolului Miron din filmul românesc „Nepoții gornistului” (Iurie). **9)**I-a dat viață pe ecran lui Bică în filmul „Maiorul și moartea”, 1967, realizat după o nuvelă a lui Ion Băieșu, în care mai apare și un nepot al bogătașului care ascunsese trei casete cu bijuterii într-un seif și venise să le recupereze (Mircea) – Nepotul care nu putea să spună „Râu, rățușcă, rămurică”. **10)**Iar, în vechime – Al treilea fiu al cuplului Adam și Eva (leg.) – Fecior din Banat. **11)**Nepotul lui Dedal care a inventat compasul și ferăstrăul (mit.) – Neptoata lui Ghiță Samson, pe linie maternă, studentă la litere, la Universitatea din Iași din „Oameni din lună”, de Mihail Sadoveanu.

VERTICAL: 1)Prozator și dramaturg român, care în „Bunicul” îi descrie pe cei doi nepoți, „roșii și bucălăi”, iar în „Bunica” pe nepotul care-i sărea înainte „cum dăschidea poarta” (B. Șt.). **2)**O nepoată a lui Vichentie din proza „Pildele lui cuconu Vichentie”, de Mihail Sadoveanu – Discipol. **3)**Nepotul lui David și al Nastasiei Creangă din „Amintiri din copilărie”, de Ion Creangă – Neptoata Eleonorei din nuvela „Bijuterii de familie” a lui Petru Dumitriu. **4)**Perioadă de timp – Copilul de cincisprezece ani, orfan de mamă, crescut de „dădaca cea bătrână” Anghelina, nepot al mătușii Leona și al uncheșului Haralambie din „Nada Florilor”, de Mihail Sadoveanu. **5)**În cartea „M-am făcut tata-mare”, acest scriitor o descrie pe nepoata Luiza (Nicuță) – Femeile prezente la cununii sau la botezuri. **6)**Verișoara mai mare a povestitorului din „Ispita” a lui Mihail Sadoveanu – Apar nepoții! **7)**Insulă coraligenă în Strâmtoarea Torres – Consiliul Local Deva (siglă) – Ultimele nepoate! **8)**Nicolae Oprea – Amintim doar doi nepoți ai acestei mătuși din romanul „Desculț”, de Zaharia Stancu: pe Rita și pe Darie. **9)**Roman de Pearl S. Buck, care se încheie cu constatarea: „-Uite verișoară: nu mai cred că sunt plină de păcate cum credeam odată, verișoară – uite-mi nepotul!” – Neptoata doamnei Dragomirescu din piesa lui Horia Lovinescu „Citadela sfărâmată”. **10)** Nepotul lui Mihai Viteazul din romanul de capă și spadă „Cavalerii”, de Ioan Dan – Bătrâna descrisă de nepot: „Cu părul nins, cu ochii mici/Și calzi de duioșie” și care „Căta la noi așa de blând,/Senină și tăcută” în poezia omonimă a lui Șt.O. Iosif. **11)**Omul cu nepoți (var.) – Literă din alfabetul chirilic.

Dicționar: TABE, EAR, SET, ERUB, EATI.

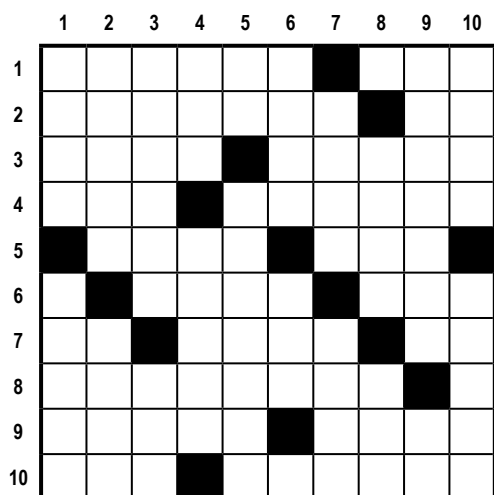
ORIZONTAL: 1)Înferile unor copii – Personaj feminin din „Duduia Margareta”, de Mihail Sadoveanu. **2)** Soția cuiva considerată în raport cu părinții soțului – Liric rus, autorul poeziilor „Hai cântă-mi, soră, cântecul pe care”, „Anna Sneghina”, „Scrisoare mamei” și „Scrisoare de la mama” (Sergei). **3)**Cod – Cea de-a patra soție a lui Octav din schița omonimă a lui I.A. Bassarabescu (Popescu). **4)**Măriuca alintată – Tânărul care confundă pe Veta cu Zița din comedia „O noapte furtunoasă”, de I.L. Caragiale – Olga Tănăsescu. **5)**Autorul romanului autobiografic „M-am făcut băiat mare” (Nicuță) – Copil mic. **6)**Suavă voce în lirica noastră feminină, autoarea poeziilor „Testament pentru fata mea”, „Copilul meu, să nu mă cauți” și „Copilăria mea” (Magda) – Persoană de seamă. **7)**Arbust de munte (var.) – Dușmăanii. **8)** Alexandru cel mic – Fratele soției mele. **9)**Îmbrăcămintea femeiască – Cămăși cu flori și râuri. **10)**Localitatea unui celebru vrăjitor – Personalitate marcantă a scenei contemporane, interpretul regizorului Paul Manu din pelicula „Un film cu o fată fermecătoare” (Ștefan). **11)** Bătrânul călugăr din romanul „Cinci prieteni” al lui Damian Stănoiu – Frate, după mamă, al lui Ion Vodă cel Cumplit, fiu al lui Petrea Gânj și al Calomfirei din romanul „Șoimii”, de Mihail Sadoveanu.

VERTICAL: 1)Fiica lui Nicolae Pătrașcu Vodă (m. 1646) – Fiul lui Alexandru Lăpușneanul, domn în două rânduri, numit și Tiranul. **2)**Femeie care îngrijește și alăptează copilul unei alte femei – Copii mici (pop.). **3)**Copii rămași fără părinți – Eusebiu Camilar. **4)**Pom din familia rozaceelor, cu flori albe sau roz și cu fructe comestibile – Scriitor moldovean, inițiator al învățământului și al teatrului la Iași, autorul poeziilor „Copilul vânător”, „Fiicele mele Eufrosina” și a fabulei „Țăranul și fiii lui” (Gheorghe). **5)**Erou al legendei „Dan, căpitan de plai”, de Vasile Alecsandri, tatăl Fulgăi, o fată frumoasă, „și naltă-i e făptura”, ce poartă la brâu „un paloș și pe grumazi o salbă” – Fiul lui Glanetașu și al Zenobieii din romanul omonim al lui Liviu Rebreanu. **6)**Sfârșitul copilăriei! –

Soldați din corpul de elită al vechii infanterii turcești numiți de Mihai Eminescu în „Scrisoarea III” „copii de suflet ai lui Alah”. **7)**Poet din Cluj, autorul titlurilor „Copii de moți pe străzile din Cluj”, „Copilul lui Ștefan”, „Versuri pentru copilul meu”, „Copiii săraci”, „Copilului meu”, „Fiului meu”, „Moțul, capra și copilul” ș.a. (Emil) – Nume de alint al lui Ionuț – Dan Condurache. **8)**Închis ermetic – Popor din Vietnam. **9)**Vine seara pe la gene – Singulară. **10)**Fiica lui Nechifor și a Vitoriei Lipan, soră cu Gheorghită din romanul „Baltagul”, de Mihail Sadoveanu – Horia Rădulescu. **11)**„Regina cerului”, zeiță asiatică din panteonul ugaritic, fiică a zeului EL și soră cu zeița Elat (mit.) – Dumitru alintat.

Dicționar: MIAO, ANAT.

...ALINTAȚI

ORIZONTAL: **1)** Ștefan – Maria. **2)**Elena – Horia Hulubei. **3)**Aurelia – Actorul francez Delon. **4)**Imediat (pop.) – Neculai. **5)** Fost principat în India – Adrian. **6)** Termen de alint pentru un copil (reg.) – Daniela sau Marinela. **7)** Ioana Drăgan – De la el vine Miluță – Ancuța Croitoru. **8)**Constantin. **9)**Legumă comestibilă – Diminutivul actorului italian Antonio de Curtis (1901-1967). **10)** Telegrafist din proza „Nunta”, de A.P. Cehov – Vine de la Tudor.

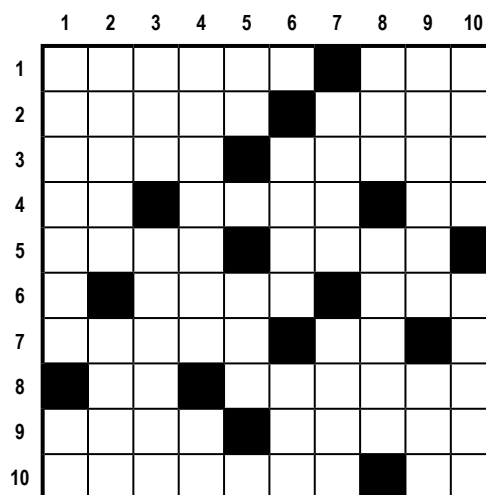
VERTICAL: **1)**Zamfira – Victoria. **2)**Alexandru – Teodora. **3)**Ion – Al treilea fiu al cuplului Adam și Eva (leg.). **4)**Mădălina – Ana. **5)**Inima Ancuței! – Perechea Clemansei. **6)**„Insulă”, în toponimia tătară – Apare Liliana! **7)**Cântăreața Pugaciova – Roxana. **8)**Să mergem! – Amuzant. **9)**Nichita – Se vede Teodor! **10)** Violonist austriac (1835-1892) – Marcel Angheliescu sau Costache Antoniu.

Dicționar: UTAL, UNEL, IAT, ATAU, SOD, AHNA.

RUDE

ORIZONTAL: **1)**Tatăl unuia dintre soți în raport cu părinții celuiilalt soț – Mamă (arh.). **2)**Fratele tatei sau

al mamei – Poet clujean, din lirica sa amintim titlurile „Unui frate din Africa” și „Copilul lui Ștefan” (Emil). **3)** Femeia și bărbatul în ziua căsătoriei – Șefa clanului Duduleanu, mama Margaretei și a celor doi frați: Ianache și Georges, soacra lui Mircea și a Colettei, mătușa Wandei din comedia „Gaițele”, de Al. Kirilțescu. **4)**Alexandru Rosetti – Se spală în familie, într-o expresie populară – Adulți, la centru! **5)**Păstăi – Divinitate egipteană, soția lui Osiris și mamă a lui Horus. **6)**Poetul din Maramureș care a scris că bărbatului îi este dat „să mângâie numai copiii altora,/să legene copiii altora” cu mâinile, în „Indiscreție” (Tiberiu) – Face parte din familia felidelor. **7)**Descendentul unei familii – Victor Ionescu. **8)**Aproape de nun! – Autorul piesei „Manole” (1968), în care, pe lângă soții Manole și Simina, apare și Iovanca, nepoata Doamnei Milița (Valeriu). **9)**Poetul care-i dedică soției sale, Doamna Otilia, un volum de versuri de dragoste, în 1971 (Sergiu) – Eroul poemului eminescian „Strigoii”, „stăpân peste avari”, care „vede de departe pe mândra lui Marie”. **10)**A doua soție a lui Ilie Moromete, mama bună a celor două fete, Tita și Ilinca și a băiatului Niculae; mamă vitregă pentru Achim, Nilă și Paraschiv – Ruda de departe!

VERTICAL: **1)**Nașul în raport cu părinții copilului botezat – Frunza coniferelor. **2)**Căsătorie – Rubedenie. **3)**Unitate monetară în Seychelles – Fratele unuia dintre soți în raport cu celălalt soț. **4)**Soția lui Grigore Bârzoii, mama lui Guliță și soacra lui Brustur din teatrul lui Vasile Alecsandri – Mihai Rădulescu. **5)**Ultimii verișori! – În felul acesta, nașă! **6)**Rudă prin alianță – Nașul la moldoveni. **7)**Soția regelui Pedro I al Portugaliei, asasinată în anul 1355 din ordinul socrului, regele Alfons IV – Grad de rudenie (fem.). **8)**Oraș în Japonia – Nevasta lui Neculai Grosu din povestirea „Pățania unui cumătru”, de Mihail Sadoveanu. **9)**Sora tatălui sau a mamei – Unul din fiii sultanului Ahmet din poezia „Hogja Murad-Pașa”, de Vasile Alecsandri. **10)**Nepotul lui Dedal (mit.) – Ceartă în familie.

Dicționar: SCR, ISE, ILD, ACAL.

O scurtă incursiune în începuturile sportului bârlădean

Doina SECĂREANU

Dacă facem o scurtă incursiune în documentele vremii privind începuturile sportului bârlădean, găsim că pe la 1900, profesorul de gimnastică de la Liceul „Codreanu” a hotărât ca la orele de gimnastică, în afară de exercițiile la prăjină, trapez, paralele, scara, să fie introduse și jocurile naționale.

În școlile din Bârlad, în special Școala Normală și Liceul „Codreanu”, elevii practicau în mod organizat, în orele de gimnastică, exerciții de tipul gimnasticii suedeze.

Profesorul de matematică Nicolae Martiniuc de la Liceul „Codreanu”, în anul 1922, ajutat de elevul Sapusniuc Herman a organizat prima muncă voluntară a elevilor (ce au cărat cu roaba zgură de la gară) pe un teren de fotbal aflat în spatele Grădinii Publice. Era de fapt arătată preocuparea pentru amenajarea unei baze sportive. Tot atunci s-a creat prima echipă de fotbal școlară din Bârlad, care a jucat primul meci cu o echipă din Tecuci, pe care a și învins-o. Asociația „Paloda” a susținut în timp o serie de meciuri de fotbal cu echipele Școlii Normale și a Liceului „Codreanu”.

În anul 1945 s-a înființat Organizația Sportului Popular, în scopul atragerii și organizării educației fizice a tineretului. Așa au apărut crosurile de 1 Mai, 7 Noiembrie, Cupa Uniunii Tineretului, la care au participat mii de școlari. Oina, ținta, luptele au devenit sporturile practicate de tinerii din orașul Bârlad.

Începând din anul 1945 elevii școlilor din Bârlad

participă la numeroase activități sportive. Anul 1952 este anul consacrării la Oină, majoritatea școlilor din Bârlad participă la concursuri, echipa Liceului Pedagogic ocupând la finala de la Râmnicu Vâlcea un loc fruntaș.

Tot echipa Liceului Pedagogic a deținut mai bine de zece ani supremația handbalului din regiunea Bârlad, iar în anul 1965 echipa de handbal fete a obținut locul IV la etapa finală de la Timișoara.

Un profesor ce va rămâne etalon pentru gimnastica bârlădeană este Laviniu Lazăr, el a fost antrenorul echipelor de gimnastică ce au ocupat ani la rând locurile I și II pe regiunea Iași.

Apare, în 1958, Mihai Cuțui, un profesor de sport iubit și apreciat, un adevărat creator de școală de baschet, volei și handbal.

Echipa pregătită de Mihai Cuțui a promovat în divizia națională A la Universitatea Iași.

A crescut cel puțin trei generații de handbaliste de mare valoare.

La sfârșitul anului 1973, din datele statistice am aflat că erau 7 asociații sportive, că peste 11.000 de elevii practicau un sport, în majoritate gratuit, iar fiecare elev avea posibilitatea de a alege o disciplină sportivă pentru o minte și un trup sănătos.

(Istoria sportului bârlădean va continua.)

GENERAL MAIOR AVIATOR

veteran de război

RADU THEODORU

Membru titular al Uniunii Scriitorilor din România

Premiat al Academiei Române

Membru de onoare al Senatului Universității „Andrei Șaguna”, Constanța

Distins cu EMBLEMA DE ONOARE A FORȚELOR AERIENE și EMBLEMA DE ONOARE ARPIA.

Cetățean de onoare al comunelor: Miroslavești-Iași, Călugăreni-Giurgiu, Comana-Giurgiu, Colonești-Olt

Reședință permanentă: GRĂDIȘTEA, jud. Giurgiu: CP 087058, Tel. 0246/28 40 29

BUCUREȘTI: Bd. Drumul Taberei 36, Bl. T4, Ap. 74, Sect. 6, Tel. 021/745 13 50, Mobil: 0746/205 483

Grădiștea, la Armas
12 noiembrie 2021

Stimate Doamne
NICOLAE MIHAI,

Am primit revista.
Din perspectiva timpului, evident mai consistentă. Mai substanțială.
Mai profesională. Felicitări din parte-mi de Doamnelor Liana Goga - remarcată de mult timp
și Doamna Filipescu, poezie și proză, ambele de o emoționantă pătrundere la esență.
Un bravo ostigose domnului Nicolae Mihai - de ce păcă, i-ul patern? De! Biserica
administrativă. Bravo Mihai junior, această delimitare spune totul! Deci doi de „bravo”!
Biserica administrativă cu excelențe de răspuns, traducere. Palatele. Limuzinele. Agapele.
Jupoaie? Smerenia? Măchivisirea? Călugării ce păzesc?!

Pe total; felicitări!

Întregului moduli creator: redacție, tehnoredactare, colaboratori,
sponsori.

Mulțumirile
Generalului maior aviator
veteran de război
Radu Theodoru

"VIATA NOASTRA" NR. 55, Iunie 2022

- Paginatie bogata, cat un roman cu 260 de pagini, cere timp indelungat de lectură.
- Tematici ocazionale acopera copleșitor spațiu.

- 1 Iunie, Ziua Copilului

- x Deschizători de drum, colegii mei, Livia și Petrus Adărei, cărora le doresc aceeași putere de muncă materializată în frumoase realizări.
- x Seducător materialul Ecaterinei Teletin ("Trăiti-vă copilăria cât avem pace!"), mai puțin câteva drapaje de redactare.
- x Oarece palpit produce proza Carolinei Boros care exhibă "emoții, lacrimi, regrete, bucurii și tristeți ale copilăriei..."

- 5 Iunie, Ziua Învățătorului

- x Bine documentat și alcătuit studiul Zănei Tamașanu despre Gheorghe Lazăr.
- x Idem, Jerică Rusu despre ~~Lucia~~^{Catrina} Rosetti, devenită soacră de domnitor. CATINCA
- x Cel mai mișcător document de viață îl constituie "Împlinirea unui vis după 83 de ani", fenomen înregistrat de Neculai Ghetau.

- 26 Iulie - Ziua Drapelului Național

29 Iulie - Ziua Imnului Național

- Bilantul CAR etc

restrâng aria textelor care ne interesează în mod special.

- Cel mai bun text publicat în revistă aparține miraculosului dl. Ică Butog - Beyenita despre ale cărei ecilatante realizări am mai discutat. Cezând mai degrabă explicații decât oferind soluții, el ia în studiu câteva enigme din viața poetului Mihai Eminescu. Stilul este atât de captivant și în același timp apropiat, prietesc încât generează un acut sentiment de simpatie și interes. Mi-a fost de ajutor sugerându-mi o idee pe care am strecurat-o în cronica închinată cărții lui Serghei Colosenco, "Eminescu la «Familia»".
- Interesante evocările lui Topârceanu (Alexandrina Pascal) și Marin Preda (Lucia Ilumteanu). Ultima am citit-o atent și apreciativ, având și eu, simultan cu autoarea, o preocupare asemănătoare.

- Relaxante „umoristicele” alcătuite de Ion Dobrin, cantabilitatea asemănătoare „Cântecelor țigărești” (M.R. Paraschivescu) reliefând fibra ludică.
- „Farmecul sonetului ironic” al antenonului pomernic Bujerita este irezistibil. Într-atât încât am și copiat într-un caiet-archivă „Sonetul cheflului pocăit”
- De aceeași onoare s-a bucurat și epigrama „Bărbatul” de Ioan Todorașcu, eu fiind la a doua selecție, prima aparținându-i simpaticului NEVA.
- Mi-a făcut plăcere să dezleg 5 caseuri, fără să trag cu ochiul la rezolvările imprudent plasate în locuri care nutresc ispita.
- Deși spațiul de interes pentru mine (literatură, cultură în general) a fost redus de scrieri cu caracter ocazional, materialele așteptate de mine au făcut și operă de recuperare prin profunzime și densitate.

Orești, 7 august 2022

Aristotel PILIPĂUȚEANU

Mulțumim membrilor, colaboratorilor și voluntarilor Asociației C.A.R. Pensionari „Elena Cuza” pentru sprijinul acordat de-a lungul timpului, în mod deosebit doamnelor și domnilor: Livia și Petruș Andrei, Veronel Aionițoiaie, Bogdan Artene, Claudia Comănescu, Ingrid Daniela Cozma, Claudiu Cozma, Crina Crîșmaru, Cristinel Crîșmaru, Daniel Drăgan, Dumitru Dima, Silvia Fitcal, Mariana Gavrilă, Neculai Ghețau, Alina Eugenia Helgiu, Cristina Mihaela Hriscu, Vlad Andrei Hriscu, Ionel Irimia, Eugen Claudiu Micu, Andrei Nicolaie Mihai, Emil Cosmin Mihai, Nicolaie Mihai, Luminița Munteanu, Petru-Sorinel Neniță, Crina Olteanu, Virginica Petrea, Daniela-Elena Potîrniche, Virgil Potîrniche, Adriana Rîpan, Rodica Rîpan, Victoria Rudi, Tincuța Siberescu, Veruța Tănase, Daniela-Tudorița Teodoru, Mihaela Loredana Tufaru.

**ASOCIAȚIA CASA DE AJUTOR RECIPROC
A PENSIONARILOR "ELENA CUZA" BÂRLAD**

Str. Nicolae Iorga Nr. 7A - Tel.: 0235-421.340 - Fax: 0235-421.341 - E-mail: carphariad@carphariad.ro - Web: carphariad.ro

Împreună suntem mai puternici!

SALONUL DE FRIZERIE

Prețuri fără egal!

DOAR PENTRU MEMBRI

*** 10 LEI - BĂRBAȚI**

*** 15 LEI - FEMEI**

Puncte de lucru: Bârlad - sediul central,

ATELIER DE CROITORIE

**Suntem specializați în
retușuri haine, în servicii
de cusut și croitorie la
comandă.**

PREȚURI MODICE!

Puncte de lucru: Bârlad - sediul central,

*„Cine este bătrân la tinerețe,
poate fi și tânăr la bătrânețe.”*

Părintele Arsenie Papacioc

